

Programmabegroting 2022

Gemeente
Hellendoorn

Dit is een uitgave van de gemeente Hellendoorn: september 2021

Willem Alexanderstraat 7
7442 MA Nijverdal
Postbus 200
7440 AE Nijverdal

Telefoon: (0548) 630 000
Fax: (0548) 610 505
Email: gemeente@hellendoorn.nl
Website: www.hellendoorn.nl

Hoofdstuk 1	5
Hoofdstuk 2: Financiële hoofdlijn	7
Hoofdstuk 3: Programma's	
Programma 1: Werk, economie, recreatie en inkomen	28
Programma 2: Jeugd en Wmo	34
Programma 3: Cultuur, onderwijs en sport	44
Programma 4: Mobiliteit en bereikbaarheid	51
Programma 5: Woon en leefomgeving	57
Programma 6: Bestuur, veiligheid en dienstverlening	66
Overhead	74
Paragrafen	
Paragraaf 1: Lokale Heffingen	77
Paragraaf 2: Weerstandsvermogen en risicobeheersing	89
Paragraaf 3: Onderhoud kapitaalgoederen	99
Paragraaf 4: Financiering	105
Paragraaf 5: Bedrijfsvoering	110
Paragraaf 6: Verbonden partijen	113
Paragraaf 7: Grondbeleid	120
Paragraaf 8: Informatieveiligheid en privacy	124
Paragraaf 9: Duurzaamheid	127
Paragraaf 10: Trends en Ontwikkelingen	132
Bijlagen	
Kerngegevens	137
Overzicht baten en lasten	138
Autonome ontwikkelingen en nieuw beleid 2020-2025	144
Overzicht baten en lasten per taakveld	146
Beleidsindicatoren	148
Reserves en voorzieningen	149
Lijst specifieke subsidies 2022	151

Inleiding

Voor u ligt de laatste begroting van de huidige collegeperiode. Een periode die we in 2018 vol enthousiasme zijn gestart met ons collegeprogramma met het motto Duurzaam, durven, doen. Wie had toen kunnen vermoeden wat wij allemaal zouden tegenkomen in deze periode. In 2019 hebben we met elkaar de schouders gezet onder een ombuigingsoperatie en met het vaststellen van het Koersdocument hebben we concreet richting gegeven aan de invulling hiervan. Daarna zijn wij geconfronteerd met de coronacrisis. Deze crisis heeft een beroep gedaan op de flexibiliteit en wendbaarheid van de samenleving, de raad, het college en de ambtelijke organisatie.

We zijn tevreden met alles wat we, in deze roerige periode, hebben bereikt. We hebben onze ambities behaald, nieuwe dingen gedaan en budgetten omgebogen. We kiezen nu voor een begroting die sluitend is in 2022. En we kiezen voor een begroting die op basis van de huidige budgetten weliswaar tekorten laat zien voor de jaren daarna, maar waarbij deze tekorten gedekt worden als het Rijk zijn uitspraken nakomt. We kiezen daarom voor een begroting die behoedzaam is, maar we vinden het starten van een nieuwe ombuigingsoperatie voorbarig. We kiezen voor het doen van een aantal noodzakelijke investeringen, ter afronding van het collegeprogramma.

Duurzaam

Door bij de totstandkoming van het bod voor de Regionale Energiestrategie (RES 1.0) te kiezen voor een participatieve aanpak, is draagvlak ontstaan bij onze inwoners en ondernemers. Het komende jaar maken de energiewerkgroepen hun plannen concreet, ter ondersteuning hiervan richten we een revolverend fonds in ter hoogte van € 120.000, -. Ook geven we komend jaar uitvoering aan de Transitievisie Warmte, die in 2021 is vastgesteld. Extra budget maken we vrij voor plannen die een bijdrage leveren aan de biodiversiteit en aan het meer klimaatadaptief maken van onze samenleving. Zo verhogen we het budget voor het groenonderhoud. Met deze investering kunnen we bovendien beter anticiperen op vragen en klachten van inwoners. We geven een extra impuls aan de Willem-Alexanderstraat en het Keizerserf, door deze in co-creatie te vernieuwen, klimaatadaptief en meer biodivers te maken. Hiermee trekken we de aanpak door die we hebben gebruikt voor de herontwikkeling van de Grotestraat.

Durven

Op basis van de kennis van nu, hebben wij de budgetten die we de komende jaren verwachten nodig te hebben voor de jeugdzorg, realistisch begroot. We houden daarbij rekening met de extra budgetten die we ontvangen van het Rijk en met de door het Rijk benoemde inverdieneffecten. Belangrijk is dat onze jeugd de hulp en ondersteuning krijgt die ze nodig heeft. We investeren in de hervormingsagenda jeugd en een breder plan op het gebied van gezondheid en welzijn. Door het inrichten van een brede toegang met onze maatschappelijke partners in het Sociaal plein, kunnen inwoners hun ondersteuningsvraag op een centrale plek stellen, kunnen het probleemoplossend vermogen en de eigen mogelijkheden van inwoners worden versterkt en kan er sneller passende zorg en (inkomens) ondersteuning worden geboden. In 2022 wordt hieraan concreet invulling gegeven. De afgelopen jaren hebben we geïnvesteerd in de organisatie om de basis op orde te brengen. In 2022 moet daarin nog een aantal stappen worden gezet, bijvoorbeeld door extra investeringen op het gebied van informatisering, waardoor er een solide organisatie staat, die flexibel in kan spelen op ontwikkelingen die zich voordoen en wordt voldaan aan privacy-eisen en informatieveiligheid.

Doen

De afgelopen periode hebben we geïnvesteerd in een participatieve aanpak op verschillende gebieden. De herinrichting van de Grotestraat, het levend(ig) houden van de CultuurCaravaan en de totstandkoming van het bod in de RES 1.0 zijn hiervan mooie voorbeelden. In 2022 verstrekken we subsidie aan de Historische Kring, zodat zij zich kunnen vestigen in de pastorie van de RK kerk in Nijverdal. Ook hebben we stappen gezet in het terugbrengen van onze schulden. Van een leningenportefeuille van € 140 miljoen in 2016, brengen we onze schulden terug naar € 98 miljoen in 2025. Hierdoor zijn we financieel gezonder. In 2022 passen we alleen de inflatiecorrectie toe op de tarieven en houden we in de meerjarenraming de OZB structureel op dat niveau. We schaffen de hondenbelasting af. Ondanks de financieel moeilijke jaren, hebben we een begroting die in 2022 sluitend is en waarbij reëel zicht is op een meer-

jarig sluitende begroting. Dit zicht is ontstaan, doordat het Rijk een aantal aanvullende budgetten in het vooruitzicht heeft gesteld, zoals het vervallen van de opschalingskorting en de herverdeling van het gemeentefonds. Financieel gezien mogen we dat nu niet meenemen, maar we hebben het vertrouwen dat het Rijk deze uitspraken nakomt.

Trends voor de toekomst

De maatschappelijke opgaven waar Nederland voor staat, spelen zich voor een belangrijk deel af in de lokale omgeving. Of het nu gaat om het sociaal domein, de energietransitie of de woningmarkt, gemeenten vormen de centrale schakel tussen de rijksoverheid en burgers. Bekeken vanuit het perspectief van onze inwoners vormt de eigen leefomgeving een veelbepalende context. Daarom vindt decentralisatie op steeds grotere schaal plaats. Naast het vraagstuk van betaalbaarheid hiervan, levert het ook een vraag op in hoe we dit goed organiseren en welke prioriteiten we hierin stellen.

Verskillende trends en ontwikkelingen vragen om reflectie en beleidskeuzes. In paragraaf 10 zijn deze trends en ontwikkelingen uitgebreider geschetst. De komende jaren zal de klimaatopgave volop onder de aandacht zijn. Naast het stimuleren en faciliteren van onze inwoners en ondernemers hebben we een rol in het klimaatbestendig maken van onze leefomgeving en het energieneutraal maken van onze gebouwen.

Ook inclusiviteit is een thema, een opgave, waaraan de komende jaren aandacht besteed wordt. Met inclusiviteit bedoelen we dat iedereen kan meedoen en iedereen dezelfde kansen heeft. Dit geldt bijvoorbeeld voor de arbeidsmarkt, maatschappelijke activiteiten, het verbonden voelen met de samenleving, kansengelijkheid in het onderwijs, maar ook digitaal vaardig zijn om te kunnen meedoen. Uit onderzoek blijkt dat sociaaleconomische status en gezondheid sterk met elkaar samenhangen. Er bestaan grote verschillen in de gezondheid van mensen met een hoge of juist lage sociaaleconomische status. Die verschillen zijn de afgelopen decennia niet of nauwelijks verkleind: wie rijker en beter opgeleid is, leeft gemiddeld langer en wordt gezonder oud. Als decentrale overheid hebben we een rol te vervullen in het verminderen van deze ongelijkheid, door in te zetten op het aanpakken van deze kwetsbaarheden.

In 2022 en de jaren daarna zullen de effecten van de coronacrisis nog steeds merkbaar zijn. De economische effecten lijken mee te vallen, maar op sociaal-maatschappelijk gebied worden de gevolgen steeds meer zichtbaar. Uit onderzoek van het Sociaal Cultureel Planbureau blijkt dat met name jongeren en jongvolwassenen onevenredig zwaar zijn geraakt door de crisis. Het sociaal en psychisch welbevinden van deze groepen is onder druk komen te staan door het wegvallen van fysiek onderwijs, sociale contacten, vrijetijdsbesteding en mijlpalen die niet meer ingehaald kunnen worden. Ook binnen de jeugdzorg zien we dit beeld terug. De komende periode zullen we extra inzet plegen om de gevolgen hiervan te beperken. Om de gezondheid en het welbevinden van onze inwoners en met name onze jongeren en jongvolwassenen duurzaam te bevorderen is het noodzakelijk om te investeren in een generatievriendelijke leefomgeving door middel van participatie, inclusie en een gezonde leefstijl.

Tot slot

De hiervoor geschetste trends en ontwikkelingen benadrukken het belang van onderkenning door het Rijk dat gemeenten het budget krijgen dat ze nodig hebben om hieraan goed vorm en inhoud te geven. De financiële afhankelijkheid van het Rijk en de besluiten die een nieuw Kabinet nog te nemen heeft, maken het begroten lastig. De begroting laat meerjarig een tekort zien, maar met de huidige inzichten en landelijke ontwikkelingen verwachten wij een positiever beeld. We kiezen daarom voor een begroting die behoedzaam is, maar we vinden het starten van een nieuwe ombuigingsoperatie voorbarig. En kiezen we voor het doen van een aantal noodzakelijke investeringen. Vanuit het vertrouwen dat het Rijk doet wat nodig is.

Hoofdstuk 2: Financieel meerjarenbeeld 2022-2025

Inleiding

De programmabegroting 2022 is financieel sluitend voor de jaarschijf 2022, maar de meerjarenraming laat, evenals de vorige meerjarenramingen geen sluitend beeld zien. Vanaf 2023 zien we een tekort oplopend tot € 2.357.000,- in 2025.

De meicirculaire 2021 is in de cijfers verwerkt. Het accres is voor 2021 bevroren, maar vanaf 2022 zien we (opnieuw) een neerwaarts bijgesteld accres. Vooral in de latere jaren van de meerjarenraming ondervinden we hiervan aanzienlijke negatieve gevolgen. In september 2021 is de septembercirculaire gepresenteerd, deze geeft voor komende jaren een positievere doorkijk. Deze cijfers zijn nog niet opgenomen in de meerjarenraming.

Voor de acute problematiek in de jeugdzorg heeft het kabinet voor 2022 een bedrag van € 1,3 miljard beschikbaar gesteld, dit komt bovenop de eerder toegezegde € 300 miljoen. Het kabinet en de VNG hebben dit met elkaar afgesproken naar aanleiding van het oordeel van de Commissie van Wijzen. Voor de jaren na 2022 dient het oordeel van deze commissie als zwaarwegende inbreng voor de kabinetsformatie.

De middelen die voor Hellendoorn beschikbaar zijn, zijn op basis van een voorlopige verdeling opgenomen. De middelen 2023 en verder zijn opgenomen op basis van 75% van de te verwachten bedragen. Beide posten conform berichtgeving van VNG en Rijk.

Een van de onderdelen uit het oordeel van deze commissie is dat gemeenten (en Rijk) maatregelen uitvoeren waarmee besparingen worden gerealiseerd. Deze zogenoemde budgettaire opbrengst loopt in de jaren tussen 2023 en 2028 steeds verder op. Tot een miljard euro in 2028 (landelijk).

Om deze maatregelen op de lange termijn het gewenste effect te laten hebben, is het nodig om in 2022 en 2023 te investeren in de veranderopgaven en budget vrij te maken voor innovatieprojecten en aanvullende formatie.

In dit hoofdstuk gaan we in op het financiële beeld voor dit begrotingsjaar en de komende meerjarenperiode. In dat kader gaan we eerst in op de uitgangspunten voor de programmabegroting 2022. In de daaropvolgende paragraaf schetsen we het budgettaire perspectief voor de periode 2022-2025. Hierbij beschrijven we de wijzigingen ten opzichte van het budgettaire perspectief uit de programmabegroting 2021.

Vervolgens wordt ingegaan op de financiële positie van de gemeente. Zo staan we onder andere stil bij de ontwikkeling van de gemeentelijke reserves en de schuldenpositie. In de laatste paragraaf beschrijven we de incidentele baten en lasten. Deze uiteenzetting is van belang voor de provincie en leidend voor de toezichtsvorm die in 2022 van toepassing is.

Tenslotte staan we stil bij de ontwikkelingen die we landelijk zien. Door de trage kabinetsformatie is besluitvorming over belangrijke dossiers beperkt tot de korte termijn (2021/2022) en blijft er onduidelijkheid bestaan over het (financieel) perspectief in 2023 en verder. Indien we uitgaan van de te verwachten besluitvorming in Den Haag, zien we een positiever beeld ontstaan. Dit lichten we nader toe.

Uitgangspunten programmabegroting 2022

Voor de programmabegroting 2022 is, zoals gebruikelijk, de meerjarenraming uit de programmabegroting van 2021 als vertrekpunt genomen. In de cijfers houden we verder rekening met:

- De structurele doorwerking van de beleids- en begrotingswijzigingen die na de begrotingsbehandeling zijn vastgesteld t/m de raad van september 2021

- De jaarrekening 2020.
- De bestuursrapportage 2021.

Daarnaast houden we rekening met autonome ontwikkelingen. Dat zijn ontwikkelingen die niet direct door het gemeentelijk beleid te beïnvloeden zijn, maar die wel invloed hebben op de gemeentelijke financiën. De raming voor 2022 en volgende jaren is, zoals gebruikelijk, uitgedrukt in het loon- en prijspeil dat we voor 2022 verwachten (dus met constante lonen en prijzen). De ontwikkeling in de meerjarenraming is dan ook niet het gevolg van loon- en prijswijzigingen, maar van beleidswijzigingen in de komende jaren. Voor het overige is met de volgende uitgangspunten rekening gehouden:

- Meicirculaire 2021.
- De raming voor de gemeentelijke materiële uitgaven is voor 2022 gebaseerd op de raming van 2021. De inflatiecorrectie is berekend op 3,1%.
- De inflatiecorrectie voor de budgetten zorg die vallen onder het contract van het Twents model is berekend op 1,5%.
- Bij het opstellen van de begroting is er nog geen nieuwe Cao Gemeenten bekend. De huidige Cao loopt tot 1 januari 2021. Uitgangspunt bij het opstellen van de begroting is een stijging van 2% en voor de sociale lasten 1,5% en pensioenpremie nemen we 2,5% stijging als uitgangspunt.
- De Cao Sociaal Werk, Welzijn & Maatschappelijke Dienstverlening heeft een looptijd van 1 juli 2019 tot en met 30 juni 2021. Omdat geen van de partijen de cao heeft opgezegd is de cao per 1 juli 2021 automatisch met een jaar verlengd en voor die periode ook algemeen verbindend verklaard. Voor de gesubsidieerde instellingen geldt dat de budgetten zijn geïndexeerd en wel als volgt:
 - Gesubsidieerde instellingen met beroepskrachten. De cao-ontwikkelingen zijn specifiek uitgevraagd bij de afzonderlijke instellingen en in onze begroting verwerkt.
 - Gesubsidieerde instellingen zonder beroepskrachten 3,1%.
- Verhoging tarieven, leges, heffingen en belastingtarieven 2,4%.
- De OZB stijgt met het inflatietarief van 2,4%. In de meerjarenraming houden we dit niveau aan.
- De renteomslag bedraagt 1,9%. Deze rente wordt onder andere berekend over de geactiveerde investeringen.
- Om uitvoering te geven aan de landelijke hervormingsagenda jeugd, hebben we budget opgenomen in 2022 en 2023. Meerjarig verwachten we minder kosten op het gebied van jeugd (inverdieneffect).
- Ter versterking van de financieringspositie storten we jaarlijks € 600.000,- in de financieringsreserve.
- Voor 'onvoorziene uitgaven' in de loop van het jaar is € 45.000,- opgenomen.

Hoofdpijnen budgettair perspectief 2022-2025

De programmabegroting 2022 laat een sluitend beeld zien voor 2022, maar de meerjarenraming 2023-2025 laat (evenals in de vorige meerjarenramingen) meerjarige tekorten zien.

De meicirculaire 2021 laat een dalend accres zien voor alle jaren. In de brief over de meicirculaire (kenmerk (2021-017246) hebben we u hierover geïnformeerd.

De meerjarenraming kent een tekort oplopend tot € 2.357.000,- in 2025. Daarnaast moeten we kijken naar onze structurele baten en lasten, waar de provincie Overijssel als toezichthouder op toetst. Daar zien we dat het beeld minder negatief is, dan de totale raming laat zien. Dit wordt vooral veroorzaakt door de reservestortingen die we jaarlijks doen om de financieringspositie te versterken.

In onderstaand overzicht laten we zien wat de specifieke lasten en baten per programma zijn. De algemene dekkingsmiddelen en de overhead presenteren we, conform het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV), apart van deze lasten en baten. De Vennootschapsbelasting is op € 0,- geraamd.

bedragen x € 1.000

Overzicht baten en lasten	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	MJR 2023	MJR 2024	MJR 2025
Programma's						
Lasten						
01 Werk, Economie en Inkomen	- 17.748	- 16.743	- 16.037	- 15.816	- 15.686	- 15.403
02 Jeugd en WMO	- 23.602	- 25.917	- 25.241	- 24.447	- 23.812	- 23.610
03 Onderwijs Cultuur en sport	- 10.564	- 11.947	- 11.060	- 11.708	- 11.694	- 11.572
04 Mobiliteit en bereikbaarheid	- 9.493	- 9.845	- 10.908	- 10.615	- 11.005	- 11.144
05 Woon en leefomgeving	- 18.348	- 21.422	- 15.332	- 13.997	- 13.335	- 12.823
06 Bestuur, veiligheid en dienstverlening	- 6.075	- 7.302	- 6.248	- 6.591	- 6.731	- 6.810
Totaal Lasten	- 85.829	- 93.176	- 84.826	- 83.175	- 82.265	- 81.363
Baten						
01 Werk, Economie en Inkomen	9.796	7.948	7.794	7.787	7.778	7.765
02 Jeugd en WMO	1.014	566	544	544	544	544
03 Onderwijs Cultuur en sport	3.130	4.695	3.656	3.656	3.656	3.656
04 Mobiliteit en bereikbaarheid	4.613	4.323	4.466	4.699	4.817	4.924
05 Woon en leefomgeving	17.390	17.763	11.457	9.904	9.161	8.919
06 Bestuur, veiligheid en dienstverlening	1.148	829	752	738	765	765
Totaal Baten	37.092	36.124	28.670	27.329	26.721	26.573
Totaal Programma's	- 48.737	- 57.052	- 56.155	- 55.846	- 55.543	- 54.790
Alg. dekkingsmiddelen, overhead, vpb en onvoorzien						
Lasten						
OZB woningen	- 379	- 407	- 407	- 405	- 405	- 406
OZB niet-woningen	-	- 38	- 18	- 18	- 18	- 18
Belastingen overig	- 49	- 64	- 51	- 50	- 50	- 50
Treasury	- 44	- 69	2	231	295	267
Overhead	- 11.055	- 12.993	- 13.381	- 13.270	- 13.134	- 13.155
Onvoorzien	-	- 25	- 45	- 45	- 45	- 45
Heffing Vpb	- 269	-	-	-	-	-
Totaal Lasten	- 11.797	- 13.597	- 13.899	- 13.558	- 13.357	- 13.407
Baten						
Uitkeringen Gemeentefonds	55.625	58.395	58.682	56.995	56.493	56.339
OZB woningen	6.177	6.130	6.292	6.292	6.292	6.292
OZB niet-woningen	3.529	3.615	3.694	3.694	3.694	3.694
Belastingen overig	178	284	96	96	96	96
Treasury	677	557	511	570	570	570
Overhead	65	46	47	47	47	47
Totaal Baten	66.251	69.027	69.322	67.693	67.191	67.037
Totaal Alg. dekkingsmiddelen, overhead, vpb en onvoorzien	54.454	55.430	55.422	54.135	53.834	53.631
Mutatie reserves						
Toevoegingen	- 6.890	- 4.525	- 1.830	- 1.229	- 1.292	- 1.301
Onttrekkingen	3.464	6.324	2.563	586	254	104
Totaal Mutatie reserves	- 3.426	1.799	733	- 643	- 1.037	- 1.198
Resultaat	2.292	176	- 0	- 2.354	- 2.747	- 2.357

In onderstaand overzicht geven we een actueel beeld van het budgettair perspectief voor de jaren 2022-2025 en de wijze waarop dat is opgebouwd. Vervolgens lichten wij de achtergronden van de verschillende ramingen kort toe.

bedragen x € 1.000

Meerjarenperspectief	Begroting 2022	MJR 2023	MJR 2024	MJR 2025
Bestaand beleid				
a. Meerjarenschijven begroting 2021	- 1.267	- 1.680	- 2.196	- 2.196
b. Correctie Primitieve begroting	161	176	181	181
c. Verschuiven basisjaar	-	-	-	230
d. Correctie Generatiepact	133	197	300	300
e. Structurele doorwerking najaarsrapportage 2020	- 42	71	201	237
f. Structurele doorwerking bestuursrapportage 2021	- 642	- 640	- 599	- 576
g. Vrijval afschrijvingslasten ivm doorschuiving bestuursrapportage	100			
h. Rente	49	41	136	201
i. Toerekening grex, voorzieningen, afschrijvingslast	121	239	284	214
j. Gemeentefondsuitkering (meicirculaire 2021 en dec 2020)	1.141	729	449	535
k. Middelen jeugdproblematiek	2.629	1.617	1.490	1.337
l. Loonontwikkeling 2022 en loonschalen	- 745	- 795	- 940	- 1.055
m. Inflatiecorrectie (3,1% materiële en 1,5% zorgbudgetten samen14)	- 1.045	- 1.045	- 1.045	- 1.045
n. Inflatiecorrectie gesubsidieerde instellingen	- 60	- 60	- 60	- 60
o. Vervangingsinvesteringen	-	- 53	- 53	- 53
Totaal bestaand beleid	533	- 1.203	- 1.852	- 1.750
Autonome ontwikkelingen - Nieuw beleid				
p. Autonome ontwikkelingen	- 837	- 925	- 767	- 471
q. Keizerserf/WA straat		- 21	- 20	- 41
r. Startbudget reserve revolverend fonds	- 120			
s. Startbudget revolverend fonds - uit VAR	120			
t. Realistische begroting jeugd	- 1.000	- 1.000	- 1.000	- 1.000
u. Woonplaatsbeginsel jeugd en daling aantallen jeugd	- 1.007	- 1.151	- 1.255	- 1.308
v. Administratief verwerkt in jeugdbudget	1.007	1.151	1.255	1.308
w. Coroneffect jeugd	- 100			
x. Nieuw beleid en uitbreidingsinvesteringen	- 873	- 758	- 435	- 363
y. Inverdieneffect Hervormingsagenda jeugd		300	500	600
z. Dekking Integraal plan Sociaal domein en maatschappelijk domein	498	302		
aa. Diverse kleine mutaties	105	152	171	213
Totaal Autonome ontwikkelingen- Nieuw beleid	- 2.207	- 1.950	- 1.551	- 1.062
Belastingmaatregelen				
ab. Inflatiecorrectie tarieven	110	110	110	110
ac. Verhoging OZB inflatie (2,4%)	225	225	225	225
ad. OZB op niveau 2021 houden	- 375	- 375	- 375	- 375
af. Dekken uit bufferreserve	375			
ag. Afschaffen hondenbelasting	- 160	- 160	- 160	- 160
ah. Vrijval stelpost tarieven 2021	175	175	175	175
Totaal belastingmaatregelen	350	- 25	- 25	- 25
Ombuigingen				
ai. Opnemen BCF plafond	350	200	150	100
aj. Inflatiecorrectie - deels taakstellend op materiële budgetten	380	380	380	380
ak. Extra leges omgevingsvergunning	100			
al. Inzet terugdraaien knellende bezuinigingen jaarschijf 2022 en 2023 (Moti)	90	90		
am. Incidentele posten door dekking VAR.	304	154	151	-
an. Dekking corona effect jeugd uit VAR	100			
Totaal ombuigingen	1.324	824	681	480
Totaal meerjarenperspectief	-	- 2.354	- 2.747	- 2.357

Ontwikkeling bestaand beleid

Het vertrekpunt van deze begroting is de meerjarenraming bij de programmabegroting 2021 (a). Deze raming liet olopemde tekorten zien van € 1.267.000,- tot € 2.196.000,- in het laatste jaar.

Bij de vaststelling van de begroting 2021 is een eerste wijziging van de meerjarenraming vastgesteld. Hierin werden enkele budgetten die foutief waren opgenomen hersteld. (b)

Op het moment dat er een nieuw jaar bijkomt in de meerjarenbegroting, in dit geval 2025, wijzigen een aantal zaken in de laatste jaarschijf, waaronder de structurele cumulatieve (opschalings-)korting op het gemeentefonds. Tegenover deze tegenvallers is ook een aantal voordelen in de overzetting, zoals de lagere afschrijvingslast door aflopende afschrijvingstermijnen (c).

We hebben een administratieve fout hersteld in de storting in de Vrij aanwendbare reserve (VAR) die leidt tot (positieve) bijstelling (d).

De structurele doorwerking van de najaarsrapportage 2020 (e) heeft een beperkt voordelig effect. Dit komt vooral door de verwerking van de septembercirculaire 2020. De bestuursrapportage 2021 heeft een nadelig effect in de meerjarenraming. De grootste nadelen (> € 50.000,-) zijn de ontwikkelingen t.a.v. informatisering, de structurele doorwerking vanuit de jaarrekening 2020 van de grondexploitaties en de omzetting van de subsidie voor vergroening naar een exploitatiebudget in het bedrijfsplan riolering (f). Door doorschuiving van investeringsbudgetten vallen in 2022 kapitaallasten vrij (g).

De rente heeft ook dit jaar een voordelig effect in de meerjarenraming. Voornamelijk door de verwachting dat we in deze periode geen leningen meer hoeven aan te trekken, zijn enkele stelposten naar beneden bijgesteld (h). Daarnaast zien we dat doorrekening van overhead en stijging overhead naar de voorzieningen een positief effect heeft op de exploitatie (i).

De gemeentefondsuitkering is opgenomen conform meicirculaire 2021 (j). Daarnaast zijn de middelen voor de jeugdproblematiek opgenomen. Het volledige bedrag van 2,6 miljoen in 2022 en in de meerjarenraming gaan we uit van 75% van middelen die voortkomen uit het advies van de commissie van wijzen. (k)

Momenteel is er nog geen nieuwe cao gemeenten, de huidige cao loopt tot 1 januari 2021. Omdat nog niet duidelijk is waar we rekening mee moeten houden, hebben we gerekend met een stijging van 2%. Door het aantrekken van nieuw personeel moeten we een stijging opnemen voor periodieken (l).

De doorrekening van de inflatiecorrectie heeft een negatief effect van structureel € 1.045.000,- (m). Dit is enerzijds 3,1% voor de materiële budgetten en 1,5% voor de zorgbudgetten die vallen onder het contract van het Twents model. Bij het opstellen van de begroting waren de definitieve percentages nog niet bekend, dit kan nog een effect hebben in 2022. Het effect van inflatie is voor de gesubsidieerde instellingen € 60.000,- (n).

Vervangings- en nieuwe investeringen

We dragen in totaal voor € 5.900.000,- aan vervangingsinvesteringen aan (o). De volgende grote vervangingsinvesteringen zijn opgenomen (> € 100.000,-): investeringsprogramma riolering 2025 (€ 1.820.000,-), het investeringsprogramma wegen (€ 330.000,-), mobiliteitsvisie en fietsvisie (€ 350.000,-), armaturen openbare verlichting (€ 125.000,-), vervanging groot materieel/tractie (€ 375.000,-) en technische infrastructuur en werkplekken (€ 600.000,-). Dit zijn geraamde vervangingsinvesteringen. De overname van de groenploeg Soweco betekent dat we ook materieel overnemen. Hiervoor ramen we ook de vervangingen.

We bekijken in het jaar van investeren of de investering daadwerkelijk nodig is en voor welk bedrag.

Daarnaast wordt een budget aangevraagd voor vervangingsinvesteringen bij het Ravijn – Zwem sport zorg – waarbij ook direct een verduurzamingslag wordt gemaakt. Hiervoor wordt € 1.500.000,- opgenomen. In 2024 start men met een onderzoek hoe deze verduurzaming daadwerkelijk vorm moet krijgen.

De kapitaallasten van een investering starten pas met ingang van het jaar volgend op de investering. Omdat het grootste deel van de nu aangevraagde investeringen plaatsvindt in 2024, worden deze kapitaallasten pas met ingang van 2025 zichtbaar. De omvang van deze nieuwe kapitaallasten in 2025 is € 465.000,--.

In bijlage 3 staat het volledige overzicht opgenomen.

bedragen x € 1.000

Vervangingsinvesteringen	Investering (nieuw)	Begroting 2022	MJR 2023	MJR 2024	MJR 2025
Totaal vervangingsinvesteringen	5.900	-	- 53	- 53	- 53

Autonome ontwikkelingen

In bijlage 3 geven we aan met welke autonome ontwikkelingen we rekening houden (p). De belangrijkste (> € 50.000,--) zijn: Storting in de voorziening groot onderhoud bruggen en tunnels, verhoging gemeentelijke bijdrage voor de GezondheidsGR (OLG), de eerste jaren geven we meer uit aan de lokale uitvoering WSW dan begroot, vanaf 2025 wordt dit minder dan er begroot was. Ook wordt er budget bijgeraamd voor de kostenverhoging van het groenonderhoud, dit ter compensatie voor areaaluitbreiding van de afgelopen jaren. Ook wordt extra budget opgenomen voor de Twente board vanaf 2023, dit om de Agenda voor Twente te kunnen voortzetten. Ook de cao-consequenties van de gesubsidieerde instellingen worden meegenomen.

In de raadsvergadering van september 2021 is besloten tot een investering in het Keizererf en Willem-Alexanderstraat. De kapitaallasten vanaf 2023 worden meegenomen in deze begroting (q).

bedragen x € 1.000

Autonome ontwikkelingen	Investering (nieuw)	Begroting 2022	MJR 2023	MJR 2024	MJR 2025
Totaal autonome ontwikkelingen	-	- 837	- 925	- 767	- 471

We stellen bij deze begroting een nieuwe reserve in. Dit is de reserve voor de energiewerkgroepen. Dit is een budget waarmee werkgroepen aan de slag kunnen. Uitgangspunt is dat het startbudget wordt terugbetaald. Om te kunnen starten met een revolverend fonds is een initieel budget nodig (r). Dit wordt uit de VAR onttrokken (s). Uitgangspunt is dat dit budget op termijn wordt teruggestort in de VAR.

Voor de begroting zijn de verschillende budgetten voor jeugd opnieuw doorgerekend op basis van cijfers die medio 2021 bekend waren. Dit heeft ertoe geleid dat we structureel € 1.000.000,-- extra ramen (t). Daarnaast verwachten we ook in 2022 een Corona-effect, zoals een hogere en complexere zorgvraag. Hoe dit daadwerkelijk uitpakt, is momenteel lastig in te schatten. Uit ervaring weten we ook dat individuele jeugdtrajecten fors beslag op middelen kunnen leggen (w).

Buiten het extra budget dat benodigd is voor jeugd, zien we twee landelijke ontwikkelingen/ beleidswijzigingen die effect hebben op de kosten van jeugdhulp in de gemeente Hellendoorn. De eerste is het woonplaatsbeginsel jeugd. Dit is een wijziging in de wijze waarop gemeenten verantwoordelijk zijn voor kosten van de jeugdigen. Voor de gemeente Hellendoorn betekent dit een uitname uit het gemeentefonds van ruim € 950.000,--, de verwachting is dat dit neutraal zal verlopen, omdat ook de kosten verplaatsen naar een andere gemeente. Mogelijk kan de objectivering van de maatstaven wel een effect met zich meebrengen, maar deze is zeer lastig in te schatten. Daarnaast zien we in de demografische ontwikkelingen dat het aantal jeugdigen de komende jaren daalt. Dit heeft effect op de inkomstenzijde, maar verwachten ook dat dit zich vertaalt in lagere kosten in de jeugdhulp. Het budgettair effect loopt op, in 2025 gaat het om € 357.000,--.

Beide posten verwerken we in deze begroting administratief. Dit betekent dat we het budgetneutraal opnemen. Wel is het lastig in te schatten of het daadwerkelijk neutraal verloopt. Eventuele tegenvallers die in de loop van 2022 hieruit voortkomen moeten binnen het totaal van de begroting worden opgelost. Hier houden we in 2022 de vinger aan de pols (u en v).

Nieuw beleid

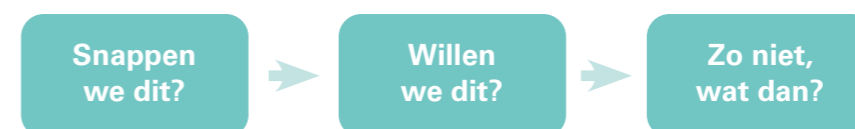
Gezien de beperkte ruimte in het meerjarig beeld, zijn er beperkt voorstellen aangedragen voor nieuw beleid en uitbreidingsinvesteringen (x). De voorstellen die zijn gedaan, zien (onder andere) toe op een integraal voorstel voor maatschappelijk domein en sociaal domein, waarbij onder meer het innovatiefonds voor 3 jaren is opgenomen, de doorontwikkeling van het sociaal plein en de hervormingsagenda jeugd.

In de personele sfeer zien we een aantal zaken die knellen. Hiervoor wordt extra budget opgenomen. We nemen een extra formatieplaats op voor ruimtelijke ordening.

Benchmark Berenschot

In 2021 heeft Berenschot een benchmark uitgevoerd naar de kosten en de omvang van de formatie. Hierover hebben we uw raad op 5 oktober geïnformeerd. Het is belangrijk om op te merken dat het uitvoeren van de benchmark een eerste stap is. Op verschillende onderdelen is meer informatie nodig om de situatie goed te kunnen interpreteren. Pas dan kan een eventueel actieplan gemaakt worden. We bevinden ons nu in de eerste fase, bij de vraag: snappen we dit? Zie onderstaand plaatje.

DE 3 VRAGEN BIJ EEN GOEDE INTERPRETATIE

Voor de vragen 'Willen we dit? En zo niet, wat dan?' maken we, onder verantwoordelijkheid van het college, een plan van aanpak. Hierover informeren we uw raad en komen we, daar waar het nodig is dat u daarover een besluit moet nemen, met nadere voorstellen. In de vervolgstappen: willen we dit? En zo niet, wat dan? brengen we ook te maken keuzes en mogelijke besparingen in beeld.

Organisatieontwikkeling: personeel

In de bestuursrapportage 2021 (Burap) bent u geïnformeerd over het op orde brengen van de ICT-systemen, gericht op het verbeteren van de interne en externe dienstverlening o.a. verbeteren informatieveiligheid, voldoen aan privacywetgeving, faciliteren thuiswerken, aanvullende maatregelen ten gevolge van de hack in de gemeente Hof van Twente, enz.). Om de investeringen in de ICT-systemen ter verbetering van de interne en externe dienstverlening effectief te laten zijn dient er invulling te worden gegeven aan de rol van webmaster en onderhouden en beheren van internet, intranet en sociale media. Daarnaast is de afgelopen twee jaar incidenteel budget opgenomen voor de communicatie op het gebied van duurzaamheid. Dit heeft zijn meerwaarde bewezen en het voorstel is om hieraan structureel invulling te geven. En tenslotte leidt een meer optimale verdeling en inzet van de capaciteit van het bestuurssecretariaat en Kabinetszaken tot een beperkte uitbreiding van de formatie. Om invulling te kunnen geven aan de hiervoor genoemde onderdelen nemen we budget op voor formatie. Hiermee willen we een impuls geven aan het op orde brengen van de organisatie, de precieze invulling zal na het vaststellen van de begroting door de directie worden uitgewerkt.

Integraal voorstel maatschappelijk domein en sociaal domein.

Om de transformatie in het zorgdomein verder vorm te geven, stellen we een integrale aanpak op van de verschillende opgaven die er zijn. Hiervoor zijn in de voorstellen nieuwe beleidszaken opgenomen die hiervoor ruimte en mogelijkheden moeten bieden. Dit zijn onder meer het budget voor inkoop Wmo 2022, het innovatiefonds voor de jaren 2022-2023-2024, budget voor projecten integrale aanpak en de hervormingsagenda jeugd. Daarnaast worden een aantal zaken rondom integrale gezondheidsbevordering opgezet. Om een en ander te kunnen uitvoeren wordt

ook budget gereserveerd voor menskracht om dit te kunnen uitvoeren.

In de jaren 2022 en 2023 wordt dit deels gedekt door de middelen die we verwachten vanuit de afrekening beschermd wonen 2020 (€ 515.000,-). Op het moment van opstellen van deze begroting was er nog geen besluitvorming vanuit centrumgemeente Almelo, maar we achten dit bedrag reëel. Vooralsnog dekken we dit uit de VAR, de middelen van de afrekening storten we op moment dat dit bekend wordt, in de VAR. De stelpost 2022 voor groei zorg (€ 100.000,-), die we vooralsnog niet nodig achten, ramen we af en we schuiven het niet benutte deel (150.000,-) van de jeugdelden 2021 door naar 2022 (z).

We verwachten een inverdieneffect door de hervormingsagenda jeugd. Hiervoor nemen we een oplopende reeks op (y). Dit inverdieneffect is momenteel nog onzeker en lastig in te schatten. Deze inschatting is gemaakt op basis van lokale projecten in combinatie met de maatregelen van de landelijke hervormingsagenda.

bedragen x € 1.000

Nieuw beleid	Investering (nieuw)	Begroting 2022	MJR 2023	MJR 2024	MJR 2025
Totaal nieuw beleid en uitbreidingsinvesteringen	185	- 873	- 758	- 435	- 363

Zie bijlage 3 voor gedetailleerde overzichten voor de meegenomen ontwikkelingen en de onderdelen die zijn meegenomen in deze begroting.

Zoals gebruikelijk zijn er in een begrotingsjaar diverse kleine mutaties welke niet nader worden toegelicht (aa).

Belastingmaatregelen

De inflatie is berekend op 2,4% voor de verschillende tarieven. In 2021 stijgt het algemene tarief van de rioolheffing en afvalstoffenheffing met de inflatiecorrectie (2,4%). Zie voor meer informatie ook paragraaf 1. De stijging van overige tarieven geeft een voordeel van € 110.000,- (ab). We houden de OZB op het niveau van 2021, conform de aangenomen motie van de begrotingsvergadering november 2020 (ad) en passen we alleen de indexatie toe (ac). Voor 2022 dekken we dit vanuit de bufferreserve (af), daarna is het structureel opgenomen in de begroting. Daarnaast stellen we voor de hondenbelasting af te schaffen (ag). Ruimte hebben we gevonden door de (meerjarige) stelpost die was opgenomen bij de vaststelling tarieven 2021 in te zetten (ah).

Overige dekkingsmiddelen.

Ook in deze begroting hebben we een aantal dekkingsmiddelen opgenomen.

We nemen, voorzichtigheidshalve, een aflopende reeks op voor te ontvangen gelden uit het BTW-compensatiefonds (BCF) plafond (ai). Ten aanzien van de inflatiecorrectie hebben we deze deels taakstellend opgelegd. Dit is een omkering van € 380.000,- (aj).

Gezien de te verwachten trajecten voor omgevingsvergunningen (duurzaamheid, zonneparken, Lochter III), nemen we eenmalig extra inkomsten op voor de leges omgevingsvergunningen ad € 100.000,- (ak).

Het voorgenomen besluit om een fietspad aan te leggen langs de Helmkruidlaan zal naar verwachting worden uitgevoerd in 2023. Daarom kan het gereserveerde bedrag voor de kapitaallasten in de jaren 2022 en 2023 vrijvallen (al). In de aangedragen ontwikkelingen zijn een aantal posten als incidenteel aangemerkt. Dit zijn: opstellen integraal huisvestingsplan, tijdelijk budgettair effect lokale uitvoering WSW, invulling project procesmanagement, verplaatsen datacentrum en het uitwerken van de transitievisie warmte voor twee wijken. Deze posten dekken we vanuit de VAR. Dit is een bedrag ad € 304.000,- (am) in 2022. Daarnaast dekken we de te verwachten coronameerkosten van de jeugd uit de resterende coronamiddelen die in 2020 zijn gestort in de VAR (an).

Meerjarig hebben wij ervoor gekozen geen verdere ombuigingstaakstellingen op te nemen in de begroting, gezien de landelijke ontwikkelingen en te verwachten besluiten van het Rijk. Later in dit hoofdstuk gaan we hier verder op in.

Nog te realiseren ombuigingen

In de begroting 2020 is een forse ombuiging opgenomen van in totaal circa € 8,1 miljoen euro. In 2020 bent u op verschillende momenten geïnformeerd over de tussenstand van deze ombuigingen. De meeste ombuigingen zijn gerealiseerd, hoewel voor jeugd in deze begroting een bijraming van het budget is meegenomen. In onderstaande tabel ziet u de openstaande taakstelling die is opgenomen in de begroting 2022.

bedragen x € 1.000

Nog te realiseren ombuigingen	Begroting 2022	MJR 2023	MJR 2024	MJR 2025
Formatie ambtelijke organisatie	156	323	309	303
Totaal te bezuinigen 2022-2025	156	323	309	303

Op de formatie van de ambtelijke organisatie staat nog een oplopende meerjarige taakstelling. Voor een groot gedeelte is de taakstelling ingevuld en voor de resterende openstaande bedragen zien we mogelijkheden in bijvoorbeeld natuurlijk verloop. Hiermee vertrouwen we erop dat we de taakstelling kunnen invullen.

Financiële positie

Een gezonde financiële positie van de gemeente voor het begrotingsjaar bestaat uit drie componenten: een sluitende begroting en meerjarenraming, een goede liquiditeits- en solvabiliteitspositie en voldoende weerstandsvermogen. Om meer zicht te krijgen op de liquiditeits- en solvabiliteitspositie, is de begroting en meerjarenraming vertaald naar een geprognosticeerde meerjarenbalans. Net als de balans in de jaarrekening geeft deze inzicht in de ontwikkeling van onze bezittingen en schulden over de diverse jaren.

Geprognosticeerde meerjarenbalans 2022-2025

bedragen x € 1.000

Prognose meerjarenbalans	Realisatie	Begroting	Begroting	MJR	MJR	MJR
	Ultimo 2020	Ultimo 2021	Ultimo 2022	Ultimo 2023	Ultimo 2024	Ultimo 2025
Activa						
Vaste Activa						
Immateriële vaste activa	1.246	1.145	1.753	1.604	1.445	1.290
Materiële vaste activa	121.878	123.020	130.370	128.502	125.679	123.927
Financiële vaste activa	5.640	5.790	5.747	5.613	5.480	5.347
Totaal vaste activa	128.765	129.955	137.870	135.720	132.604	130.564
Vlottende Activa						
Voorraden	6.557	3.450	1.669	893	- 377	- 730
Uitzettingen met rentetyp. looptijd < 1 jaar	26.746	17.227	4.941	3.102	3.424	632
Liquide middelen	382	512	512	512	512	512
Overlopende activa	4.411	4.400	4.400	4.400	4.400	4.400
Totaal vlottende activa	38.095	25.589	11.522	8.907	7.959	4.814
Totaal activa	166.860	155.544	149.392	144.626	140.563	135.378
Passiva						
Vaste Passiva						
Eigen Vermogen	18.191	16.392	15.660	16.303	17.340	18.538
Begrote exploitatietekorten (cumulatief)				- 2.354	- 5.101	- 7.458
Te realiseren ombuigingstaakstelling				2.354	5.101	7.458
Voorzieningen	8.669	9.055	9.190	9.125	9.083	8.956
Langlopende schulden	126.300	119.997	114.444	108.891	103.338	97.785
Totaal vaste passiva	153.159	145.444	139.293	134.318	129.761	125.278
Vlottende Passiva						
Netto vlott. schulden met rentetyp. looptijd < 1 jaar	5.082	4.900	4.900	5.108	5.603	4.900
Overlopende passiva	8.619	5.200	5.200	5.200	5.200	5.200
Totaal vlottende passiva	13.700	10.100	10.100	10.308	10.803	10.100
Totaal passiva	166.860	155.544	149.393	144.626	140.564	135.378

Vaste activa

Als we de cijfers vergelijken met de laatst vastgestelde balans per ultimo 2020, dan zien we de boekwaarde van de vaste activa met zo'n € 9,1 miljoen stijgen tot zo'n € 137,9 miljoen eind 2022. Door vertraging in de uitvoering van de investeringen (onder meer door de coronacrisis) zien we ultimo 2020 een lagere boekwaarde dan eerder verwacht. Dit wordt weer ingehaald in de jaren 2021 en 2022. Ook voeren we in deze jaren de aanleg van de Noordzuidverbinding tussen Hulsen en Hellendoorn uit.

In de jaren na 2022 zien we een daling in met name de materiële vaste activa: er wordt in deze jaren minder geïnvesteerd dan er afgeschreven wordt, vanuit het perspectief van de instandhouding van de verschillende voorzieningen, is dat niet altijd een positieve ontwikkeling. Echter gezien de investeringen die de laatste jaren zijn gedaan is dit ook niet onlogisch. We monitoren dit wel de komende jaren. Er is een stijging te zien in de immateriële vaste activa

in 2022, dat wordt veroorzaakt door de bijdragen aan de projecten van de N35.

Investeringsplafond € 6,35 miljoen

Op het gebied van de investeringen zetten we de lijn van de afgelopen jaren voort. Dat betekent dat we met het oog op het versterken van onze financieringspositie terughoudend zijn met het aangaan van nieuwe investeringen. In februari 2020 is er een evaluatie uitgevoerd op de financieringspositie van de gemeente Hellendoorn. Daarbij is het investeringsplafond aangepast naar gemiddeld € 6,35 miljoen (netto) op jaarbasis in de periode 2015-2030. In de bepaling van de hoogte van het investeringsniveau worden nu ook de strategische projecten meegenomen. In 2022 investeren we bijna € 15 miljoen netto, dit bedrag is hoger dan het gemiddelde. Dit wordt grotendeels veroorzaakt door de aanpak van de kruispunten Grotestraat - Constantijnstraat - Parallelweg, aanleg Noordzuidverbinding, fietspad Helmkruidlaan, diverse projecten vanuit het VGRP en sportinvesteringen, zoals de fietscrosbaan en vervanging toplaag kunstgrasveld Smidserve.

De afgelopen jaren en vooral in 2020 hebben we minder geïnvesteerd dan het gemiddelde van € 6,35 miljoen. Ook in de jaren na 2022 ligt het investeringsniveau lager, waardoor we (meerjarig) binnen het afgesproken maximum blijven. Doordat er in 2020 beperkt is geïnvesteerd, zien we een forse doorschuiving van investeringsbudgetten naar 2021 en met de bestuursrapportage zijn er al investeringen doorgeschoven naar 2022. Hierdoor is het investeringsniveau in 2022 fors hoger.

De totale investeringen voor de jaren 2022 tot en met 2025, inclusief investeringen die bij vorige begrotingen al beschikbaar zijn gesteld, zijn:

bedragen x € 1.000

Investeringen 2022-2025	Begroting 2022	MJR 2023	MJR 2024	MJR 2025
Uitgaven				
Begraafplaats	- 95	-	- 28	-
Riolerings (VGRP)	- 3.028	- 1.786	- 1.820	- 1.821
Noordzuidverbinding	- 2.174	- 2.171	-	-
Rijksweg 35 c.a.	- 3.464	-	-	-
Mobiliteitsvisie	- 350	- 350	- 350	- 350
Kruispunten Constantijnstraat	- 1.050	-	-	-
Herinrichting Willem Alexanderstraat en Keizerserfstraat	- 350	-	- 350	-
Fietspad Helmkruidlaan	- 1.250	-	-	-
Verkeersregelinstallaties	- 420	- 10	- 160	- 160
Openbare verlichting	- 125	- 125	- 125	- 125
Investeringsprogramma wegen	- 762	- 300	- 300	- 330
Parkeergarage	-	-	- 250	-
Onderhoud onderwijshuisvesting	- 70	-	-	-
Sport	- 1.919	- 262	- 228	- 1.650
Afvalinzameling	- 20	-	- 231	- 65
Automatisering	- 600	- 415	- 375	- 600
Huisvesting	- 658	- 65	- 65	- 65
Interne uren	- 496	- 445	- 166	- 92
Groot onderhoud gemeentewerf	- 355	-	-	-
Aanschaf tractiemiddelen	- 642	- 375	- 375	- 375
Overige investeringen	- 25	-	-	- 15
Subtotaal uitgaven	- 17.854	- 6.305	- 4.823	- 5.648
Inkomsten				
Opbrengst NZV omleiding Hulsen	-	850	-	-
Rijksweg 35 c.a.	2.633	-	250	-
Kruispunten Constantijnstraat	250	-	-	-
Sport	-	-	-	-
Subtotaal inkomsten	2.883	850	250	-
Totaal	- 14.971	- 5.455	- 4.573	- 5.648

De investeringen worden afgeschreven met ingang van het jaar volgend op het jaar van investeren.

Vorraden

De boekwaarden van de voorraden zijn in 2020 en (naar verwachting) 2021 sterk gedaald. Het gaat hierbij met name om voorraden bouwgrond, zowel voor de woningbouwlocaties als voor het bedrijventerrein 't Lochter III. De daling hangt samen met de gerealiseerde en te verwachten grondverkoop op deze locaties. In de begroting 2021 gingen we ultimo 2022 nog uit van een waarde van € 4,3 miljoen. We verwachten nu eind 2022 nog een waarde van € 1,7 miljoen. Een substantieel verschil. De komende jaren gaan we nog altijd uit van gemiddeld 1,8 hectare in de verwachte verkopen. Voor het versterken van de financiële positie is het van groot belang dat we de gronden daadwerkelijk verkopen.

Reserves en voorzieningen

bedragen x € 1.000

Reserves en voorzieningen	Realisatie Ultimo 2020	Begroting Ultimo 2021	Begroting Ultimo 2022	MJR Ultimo 2023	MJR Ultimo 2024	MJR Ultimo 2025
Reserves						
Rekeningsaldo	2.292	0	0	- 2.354	- 5.101	- 7.458
Algemene Reserve	13.289	13.761	13.492	13.974	14.809	15.804
Bestemmingsreserves	2.611	2.632	2.168	2.329	2.532	2.734
Totaal Reserves	18.191	16.392	15.660	13.948	12.239	11.080
Voorzieningen						
Voorzieningen personeel	5.759	5.859	5.968	6.090	6.219	6.348
Voorzieningen van derden verkregen middelen	1.846	2.107	2.009	1.698	1.404	1.023
Onderhoudsvoorzieningen	393	419	543	666	790	914
Overige voorzieningen	670	670	670	670	670	670
Totaal Voorzieningen	8.669	9.055	9.190	9.125	9.083	8.956
Totaal	26.860	25.447	24.849	23.073	21.322	20.035

Algemene Reserves

We verwachten voor begin 2022 een stand van € 13,8 miljoen aan algemene reserves. Een stijging van € 2,5 miljoen ten opzichte van de begroting 2020 (€ 11,3 miljoen), veroorzaakt door een aantal grote effecten uit de jaarrekening 2020: positief rekeningresultaat, winstnemingen, vrijval van de voorziening toekomstige verliezen grondbedrijf en boekwinsten op verkoop.

Omdat de bufferreserve eind 2020 ruim boven de gewenste omvang lag, is bij de jaarrekening 2020 besloten om € 1 miljoen om te zetten naar de financieringsreserve ter verbetering van de financiële positie. Deze mutatie blijft binnen de algemene reserves.

In de jaren erna groeien de algemene reserves door naar € 15,8 miljoen door de reguliere stortingen ter verbetering van de financieringspositie en de toevoegingen vanuit het generatiepact.

Bestemmingsreserves

De bestemmingsreserves stijgen met € 0,7 miljoen naar € 2,6 miljoen door toevoeging van het restant budget aan de reserve bijzondere bijstand en door niet aangewende geoordeelde middelen voor invoeringskosten omgevingswet.

Door een aantal mutaties daalt in 2022 het totaal van de bestemmingsreserves naar € 2,2 miljoen. De stortingen en onttrekkingen worden hieronder toegelicht.

De jaarlijkse groei na 2022 wordt veroorzaakt door de jaarlijkse stortingen in de reserves wachtgeld huidige wethouders, 1/3-regeling accommodatiebeleid en duurzame energiemaatregelen.

Voorzieningen

De hoogte van de verschillende voorzieningen bedraagt begin 2022 € 9,1 miljoen. In 2021 is een nieuwe voorziening onderhoud civiele kunstwerken ingesteld.

Stortingen en onttrekkingen reserves 2022

bedragen x € 1.000

Reserves	Begroting Ultimo 2021	Stortin- gen	Onttrek- kingen	Begroting Ultimo 2022
Rekeningsaldo				
Rekeningsaldo te bestemmen	0	-	-	0
Totaal Rekeningsaldo	0	-	-	0
Algemene Reserve				
Vrij aanwendbare Reserve	5.860	797	- 1.125	5.531
Financieringsreserve	3.332	600	- 166	3.766
Bufferreserve grondexploitatie	4.569	-	- 375	4.194
Totaal Algemene Reserve	13.761	1.397	- 1.666	13.492
Bestemmingsreserves				
Reserve Salomonsonhuis / zorgpunt	164	-	-	164
Reserve bijzondere bijstand	193	-	-	193
Reserve WWB	0	-	-	0
Reserve groenrenovaties	7	-	-	7
Reserve 1/3-regeling accommodatiebeleid	110	50	-	160
Reserve rood-voor-rood	80	-	-	80
Reserve reconstructie plattelandsvernieuwing	156	-	-	156
Reserve wachtgeld huidige wethouders	463	45	-	508
Reserve duurzame energiemaatregelen	324	156	- 157	323
Reserve Co-financieringsfonds N35	679	62	- 740	1
Reserve invoeringskosten omgevingswet	456	-	-	456
Reserve revolverend fonds energiewerkgroepen	-	120	-	120
Totaal Bestemmingsreserves	2.632	433	- 897	2.168
Totaal	16.392	1.830	- 2.563	15.660

In bovenstaande tabel staan de stortingen en onttrekkingen in de verschillende reserves weergegeven voor het begrotingsjaar 2022. De grootste mutaties (> € 50.000,-) lichten we hieronder toe.

VAR

In de VAR storten we in 2022 de volgende bedragen:

- € 58.000,- terugbetaling centrumplan Nijverdal
- € 156.000,- generatiepact
- € 50.000,- verbeteren financieringspositie
- € 450.000,- reservering kapitaallasten Reggesteyn
- € 82.000,- agenda voor Twente

Uit de VAR onttrekken we in 2022 de volgende bedragen:

- € 250.000,- Agenda voor Twente (aanwending storting Reggesteyn)
- € 50.000,- APPA
- € 404.000,- incidentele onttrekkingen voorstellen begroting 2022
- € 120.000,- energiefonds
- € 250.000,- inzet middelen beschermd wonen

Financieringsreserve

Met ingang van 2022 wordt er jaarlijks € 600.000,-- gestort in de financieringsreserve ter versterking van de financieringspositie.

We onttrekken in 2022 € 166.000,--, dit is deels een aflopend budget dat terugvloeit naar de reguliere exploitatie, daarnaast is bij de evaluatie financieringspositie (februari 2020) besloten om de afschrijvingstermijn parkeergarage terug te brengen naar veertigjaar en naar lineair om te zetten. De extra lasten die deze verkorting van de afschrijvingstermijn tot gevolg heeft, wordt in 2021 en 2022 onttrokken uit de financieringsreserve. Voor de jaren daarna is dit al meegerekend in de storting in de financieringsreserve.

Bufferreserve grondexploitatie

Het deels terugdraaien van de OZB-stijging (17,5% in plaats van 25%) wordt éénmalig gedekt uit de bufferreserve met een bedrag van € 375.000,--.

Reserve 1/3-regeling accommodatiebeleid

In de 1/3-regeling accommodatiebeleid wordt de reguliere storting in de reserve gedaan van € 50.000,--.

Reserve wachtgeld huidige wethouders

Bij het vaststellen van de begroting 2020 is de storting in de reserve in 2022 verminderd naar € 45.000,-- ter dekking van het niet verhogen van de tarieven sport.

Reserve duurzame energiemaatregelen

De storting in de reserve energiemaatregelen bestaat uit de (verwachte) besparing, de onttrekking bestaat uit de verwachte kosten die worden gemaakt (kapitaallasten).

Reserve Co-financieringsfonds N35

De storting in de reserve Co-financieringsfonds N35 bestaat uit de bespaarde kapitaallasten door de lagere investering in de Noordzuidverbinding.

Van de onttrekking is € 500.000,-- gereserveerd voor de garantstelling aan Rijkswaterstaat voor de ongelijkvloerse kruisingen in de Rijksweg 35 (oostzijde). Een bedrag van € 241.000,-- wordt ingezet ter dekking van de kosten voor de oversteekbeveiliging kruispunt Haarle met de Rijksweg 35.

Reserve revolverend fonds energiewerkgroepen

Voorgesteld wordt om een revolverend fonds in te stellen voor gebieden/energiewerkgroepen om invulling te geven aan de aanjaagfunctie bij energieprojecten. Hiervoor wordt een bedrag van € 120.000,-- in de reserve gestort vanuit de VAR.

Geactiveerde voorzieningen

Naast de voorzieningen, die we als passiva presenteren, zijn er ook voorzieningen die we aan de activa kant in mindering brengen op het betreffende onderdeel. Om u een beeld te schetsen, vermelden wij deze geactiveerde voorzieningen.

bedragen x € 1.000

Geactiveerde voorzieningen	Realisatie	Begroting	Begroting	MJR	MJR	MJR
	Ultimo 2020	Ultimo 2021	Ultimo 2022	Ultimo 2023	Ultimo 2024	Ultimo 2025
Geactiveerde voorzieningen						
Voorziening toekomstige verliezen grondexploitatie	2.131	1.083	1.008	1.028	1.049	1.070
Voorziening dubieuze debiteuren algemeen	108	106	105	104	103	101
Voorziening dubieuze debiteuren WWB	652	652	652	652	652	652
Voorziening dubieuze debiteuren BBZ	85	85	85	85	85	85
Totaal Geactiveerde voorzieningen	2.976	1.927	1.851	1.870	1.889	1.909
Totaal	2.976	1.927	1.851	1.870	1.889	1.909

Op de geactiveerde voorzieningen wordt aanspraak gemaakt indien de verwachte verliezen daadwerkelijk worden gerealiseerd.

De voorziening toekomstige verliezen grondexploitatie neemt in 2021 en in 2022 af door het inzetten van de voorziening bij de afronding van de grondexploitatie Hellendoorn-Noord, respectievelijk De Branderij. De jaarlijkse stijging betreft een jaarlijkse indexatie.

Voor de voorzieningen dubieuze debiteuren kan meerjarig nog geen inschatting gemaakt worden.

Langlopende geldleningen

Het bedrag aan opgenomen langlopende geldleningen daalt vanaf 2016. In 2020 zijn de oude leningen die bij de Bank Nederlandse Gemeenten waren afgesloten, omgezet in één nieuwe lening met een lagere rente. De aflossingstermijn van deze lening is vijftwintig jaar. Hierdoor is de jaarlijkse aflossing een stuk lager dan voorheen. De komende meerjarenperiode verwachten we geen extra leningen te hoeven aantrekken, mede door de vertraging in de uitvoering van investeringen, die mede samenhangen met de coronacrisis.

Ook de voorfinanciering van de nieuwbouw van Reggesteyn verwachten we vanuit de bestaande leningen te kunnen financieren.

Ultimo 2025 is onze verwachte (langlopende) schuld € 98 miljoen. Ook in de jaren daarna zien we een beperkte financieringsbehoefte. Wel kunnen projecten op het gebied van verduurzaming, infrastructuur en onderwijs, extra financiële middelen vragen. Een eerste doorrekening van de verduurzamingsopgave gaat uit van vele miljoenen. Hoe dit effect heeft op de financieringspositie, wordt in 2022 nader uitgewerkt.

Uitzettingen met rentetypische looptijd < 1 jaar

Deze post bestaat voornamelijk uit het bij de rijksoverheid gestalde overschot aan liquide middelen. Door het achterblijven van de investeringsuitgaven en de goede verkopen in de grondexploitaties, zien we een toename van de liquide middelen. In dit overzicht is de bevoorschotting van Reggesteyn nog niet meegenomen: dit loopt in de periode 2021 - 2023 en heeft een grote, maar wel tijdelijke impact op deze post.

Overige balansposten

De overige balansposten (kortlopende vorderingen, liquide middelen en overige vlottende passiva) zijn sterk afhankelijk van incidentele (toevallige) factoren, zoals het exacte moment waarop rekeningen worden betaald en inkomsten worden verkregen. We zijn in onze meerjarenbalans uitgegaan van de gemiddelde werkelijke balansstanden in de jaarrekeningen van afgelopen jaren.

Conclusie balanspositie

Door de grote investeringen die het afgelopen decennium zijn gedaan, is onze solvabiliteit laag. Door het beperken van het investeringsniveau en het aanvullen van de algemene reserves trachten we deze te verbeteren en dit lukt ook, wanneer de negatieve begrotingssaldi buiten beschouwing worden gelaten (zie hiervoor ook de toelichting in paragraaf 2 op de kengetallen). In de raming is opgenomen dat we in 2022 de gereserveerde gelden voor de N35 zullen inzetten. De komende jaren verwachten we, op basis van huidig beleid geen extra middelen te hoeven aantrekken.

Vennootschapsbelasting

Sinds 1 januari 2016 is de wetgeving aangepast en is een publiekrechtelijk lichaam belastingplichtig voor zover zij een onderneming drijft.

De gemeente heeft de afgelopen jaren daarom aangifte Vennootschapsbelasting (Vpb) gedaan en vervolgens bleek dat gemeente en Belastingdienst in eerste instantie niet op één lijn zaten. Inmiddels is een en ander uitgekristalliseerd in die zin dat de gemeente in 2016 (tot en met 2021) geen ondernemer is voor het onderdeel grondexploitatie. Een aanslag van € 269.000,- is daarmee van tafel.

Landelijk zijn er afspraken gemaakt over de inzameling van afvalstoffen zoals textiel, oud ijzer, papier etc. Deze afspraken houden in dat 1% over de positieve opbrengsten van deze 'reststromen' belastbaar zijn voor de Vpb en dat de gemeente over circa € 6.000,- per jaar Vpb moet betalen (circa € 1.000,- te betalen uit de voorziening afvalstoffenheffing).

Daarnaast stelt de Belastingdienst zich op het standpunt dat ook opbrengsten uit hoofde van reclameactiviteiten belastingplichtig zouden zijn, daar wordt door een aantal gemeenten gesteund door de VNG nog een rechterlijke uitspraak over gevraagd. Voor de gemeente Hellendoorn gaat het om een belastingbedrag van tussen € 10.000,- en € 15.000,- per jaar, maar we hebben met de Belastingdienst overlegd dat we de uitspraak op de nog lopende beroepszaken afwachten.

Vanaf 2022 zullen we ook Vpb-plichtig zijn voor de grondexploitaties. De winsten uit de grondexploitaties worden altijd in de bufferreserve gestort. Voorgesteld wordt om het deel van de winstbelasting over de grondexploitaties te dekken uit de bufferreserve. Voor een meer technisch inhoudelijke toelichting verwijzen wij u hiervoor naar paragraaf grondbeleid.

Incidentele baten en lasten

Niet alle baten en lasten keren jaarlijks terug; een deel is van incidentele aard. Voor een goed beeld van de financiële positie is het daarom van belang dat we de begroting corrigeren voor dit soort incidentele zaken.

Ook het toezicht vanuit de provincie Overijssel is gericht op het duurzaam financieel evenwicht van de begroting en bijbehorende meerjarenraming van gemeenten. Eén van de toetspunten is het materieel evenwicht. Dit betekent dat de structurele lasten worden gedekt door structurele baten. De structurele baten dienen dus gelijk of hoger te zijn dan de structurele lasten.

	Begroting 2022	MJR 2023	MJR 2024	MJR 2025
bedragen x € 1.000				
Incidentele baten en lasten				
Incidentele lasten				
01 Werk, economie, recreatie en inkomen				
Uitvoering agrarische zaken (fte)	- 80			
Budget LEADER	- 25			
02 Jeugd en Wmo				
Incidentele verhoging OZJT	- 25			
Ondersteuning inkooptraject Wmo	- 40			
Extra middelen jeugd ivm Corona	- 100			
Integraal plan Sociaal domein en Maatschappelijk domein	- 225	- 185	- 75	
Hervomingsagenda jeugd	- 125	- 125		
Budget personele invulling integraal plan	- 120	- 90		
03 Cultuur, onderwijs en sport				
Opstellen integraal huisvestingsprogramma onderwijs	- 35			
Digitaal verwerkings- en controlesysteem Het Ravijn	- 8			
05 Woon en leefomgeving				
Garantstellingen N35	- 740			
Uitwerken Transitievisie Warmte in 2 wijkuitvoeringsplannen (WUP's)	- 40			
06 Bestuur, veiligheid en dienstverlening				
Invoering nieuwe omgevingswet	- 150	- 219	- 219	
99 Overhead				
Verplaatsen datacentrum	- 20			
Procesmanagement	- 30			
Totaal incidentele lasten	- 1.763	- 619	- 294	-
Incidentele baten				
05 Woon en leefomgeving				
Extra inkomst omgevingsvergunningen	100	-	-	-
Totaal incidentele baten	100	-	-	-
Totaal	- 1.663	- 619	- 294	-

Incidentele lasten mogen worden gedekt door incidentele baten, waaronder ook onttrekkingen aan de reserves, en door structurele baten. Uit onderstaand overzicht blijkt dat de gemeente Hellendoorn voor de begroting 2022 voldoet aan de norm van financieel evenwicht.

bedragen x € 1.000

Structureel resultaat	Begroting 2022	MJR 2023	MJR 2024	MJR 2025
Saldo van baten en lasten				
Lasten	- 98.725	- 96.733	- 95.622	- 94.769
Baten	97.992	95.022	93.912	93.610
Saldo van baten en lasten	- 733	- 1.711	- 1.709	- 1.159
Af: incidentele baten en lasten				
Incidentele lasten	- 1.763	- 619	- 294	-
Incidentele baten	100	-	-	-
Af: incidentele baten en lasten	- 1.663	- 619	- 294	-
Bij: structurele toevoegingen en onttrekkingen				
Structurele toevoegingen / egalisatie	- 450	-	-	-
Structurele onttrekkingen	-	-	-	-
Bij: structurele toevoegingen en onttrekkingen	- 450	-	-	-
Totaal structureel resultaat	480	- 1.092	- 1.415	- 1.159

Te verwachten landelijke ontwikkelingen

De meerjarenraming laat tekorten zien in de jaren 2023 en verder. Gezien de diverse landelijke ontwikkelingen, waaronder de herijking gemeentefonds, hebben we besloten vooralsnog geen ombuigingstraject te starten. Dit is gelijk aan het standpunt dat bij de begroting 2021 is ingenomen. Ondertussen is meer bekend over de herijking en zien we nog enkele andere ontwikkelingen op ons afkomen. Zonder ons te ontslaan van de noodzaak om een sluitende begroting op te leveren, zetten we hier uiteen hoe met de huidige bekende gegevens de meerjarenraming eruit zou kunnen zien. We benadrukken dat deze cijfers NIET zijn opgenomen in de begroting, maar dat dit een beeld schetst voor de komende begroting. Daarnaast zijn de genoemde cijfers nog onzeker, aangezien definitieve (landelijke) besluitvorming kan afwijken van wat hieronder geschetst is.

Herijking gemeentefonds

In februari 2021 is de eerste uitkomst van de herverdeling gemeentefonds bekend gemaakt door het Rijk. Naar aanleiding van deze herijking is landelijk veel commotie ontstaan door de grote herverdeeffecten bij individuele gemeentes, maar ook gebieden in Nederland. Naar aanleiding van deze discussie en naar aanleiding van het adviesverzoek van de Raad Openbaar Bestuur (ROB) heeft het ministerie van Binnenlandse zaken en koninkrijksrelaties (BZK) opnieuw onderzoek laten uitvoeren. Op basis van dit onderzoek is in augustus 2021 een hernieuwd voorstel gedaan voor de herverdeling. Voor de zomer is de herijking nog aangepast naar de nieuwe data (uitvoeringsjaar 2017 naar 2019). Per brief hebben we u hierover nader geïnformeerd.

Voor de gemeente Hellendoorn betekent de laatst bekende (augustus 2021) systematiek en doorrekening dat we € 1,322 miljoen extra middelen ontvangen in 2025. De uitkomst van deze herijking wordt nog niet betrokken bij deze begroting. De herverdeling wordt, zoals het proces nu wordt voorgesteld, ingevoerd per 1-1-2023.

Met het ingroeipad van € 15 inwoner/jaar betekent dit, dat we in drie jaar toegroeien naar het totale herverdelingseffect. We nemen dit effect extracomptabel op.

Opschalingskorting

De VNG heeft in de gesprekken met het Rijk meermaals aangegeven dat een herverdeling van het gemeentefonds niet kan worden ingevoerd zonder extra middelen. Een van de mogelijkheden die momenteel ter tafel ligt, is het laten vervallen van de opschalingskorting. De opschalingskorting is een oplopende bezuiniging (ingevoerd in 2015) in het gemeentefonds om gemeenten verplicht te laten fuseren (naar 100.000+ gemeenten). Hierbij zouden gemeenten efficiënter gaan werken en kon bezuinigd worden. Dit is niet realistisch gebleken. Bij het invoeren van de herijking zou de opschalingskorting vervallen.

Daarnaast is in de verkiezingsprogramma's en ook door demissionaire minister van Binnenlandse Zaken aangegeven dat de opschalingskorting wordt teruggedraaid.

'Een van de dingen die ik graag tegen de informateur en de onderhandelende partijen zou zeggen, is dat de opschalingskorting echt uit de boeken moet. Die moet gewoon weg, want die drukt heel erg zwaar op de gemeenten.' Dit geeft ruim € 530.000,- extra ruimte in de meerjarenraming.

Jeugdmiddelen

Momenteel zijn extra middelen beschikbaar gesteld voor knelpunten binnen de jeugdhulp. Voor 2022 zijn deze middelen voor 100% opgenomen aan de inkomstzijde van de begroting.

En voor de jaren daarna zijn deze middelen (als stelpost) voor 75% opgenomen. Dit conform de aanwijzing van het ministerie. Opgemerkt moet worden dat deze middelen nog niet formeel aan de gemeenten zijn toegezegd, maar dat dit besluit genomen moet worden door het nieuwe kabinet. Vooralsnog gaan we ervanuit dat het volledig toegezegde bedrag naar de gemeenten zal komen. Dit is een aflopende reeks, maar alsnog goed voor € 650.000,- in 2023.

Kabinetformatie

Het huidige gemeentefonds, meer specifiek: de laatste meicirculaire, is gebaseerd op een beleidsarme rijksbegroting. Het huidige kabinet is demissionair en de formatie is in een impasse geraakt. Normaliter zien we bij de formatie van een nieuw kabinet nieuwe wensen en acties die zich, conform trap-op-trap-af systematiek vertalen in extra

middelen in het gemeentefonds. Dit blijft momenteel uit. Daarnaast zijn er een aantal dossiers waarop politieke discussie gevoerd wordt. Denk daarbij aan de verduurzamingsopgave, invoering omgevingswet, onderwijshuisvesting en het abonnementstarief binnen de Wmo. We verwachten ook op deze dossiers, danwel inhoudelijke beleidswijzigingen die effect hebben op de uit te geven budgetten, danwel extra middelen om de opgaven te kunnen uitvoeren.

bedragen x € 1.000

Meerjarenperspectief inclusief te verwachten gelden	Begroting 2022	MJR 2023	MJR 2024	MJR 2025
Bestaand beleid				
Meerjarenraming begroting 2022	-	- 2.354	- 2.747	- 2.357
Totaal bestaand beleid	-	- 2.354	- 2.747	- 2.357
Herziening gemeentefonds				
Effect herijking (100%)		537	1.073	1.322
Vervallen opschalingskorting		711	951	1.199
	-	1.248	2.024	2.521
Verkiezingsprogramma's landelijk				
Terugdraaien opschalingskorting		533	533	533
Restant 25%		650	600	550
	-	1.183	1.133	1.083
Totaal meerjarenperspectief	-	77	410	1.247

Conclusie

De gemeente Hellendoorn heeft opnieuw een begroting die meerjarig tekorten laat zien, maar met de huidige inzichten en landelijke ontwikkelingen verwachten wij een positiever beeld. Maar, bijdrage vanuit de rijksoverheid is cruciaal. Als het Rijk niet met extra middelen over de brug komt, dan moeten we overwegen of taken teruggegeven worden aan het Rijk. Vooralsnog vinden we het starten van een (nieuwe) ombuigingsopgave te voorbarig. Het positieve resultaat is op zich een mooi gegeven maar we weten ook dat er nog noodzakelijke uitgaven komen voor de uitvoering van diverse opgaven op bijvoorbeeld het gebied van duurzaamheid, onderwijshuisvesting of klimaat.

EMU-saldo

In de gemeentebegroting dient het EMU-saldo over de jaren t-1, tot en met t+3 te worden opgenomen. Dit overzicht dient ter monitoring en als informatiebron voor het EMU-saldo van de totale overheid in het kader van Europese afspraken. In onderstaande tabel is het EMU-saldo van onze gemeente voor de jaren 2021 t/m 2025 weergegeven.

Uit deze tabel blijkt dat de gemeente Hellendoorn in 2022 een beperkt negatief berekend EMU-saldo heeft, welke zal worden meegenomen in het totale EMU-saldo van het Rijk. Dit komt voornamelijk door (doorgeschoven) investeringen.

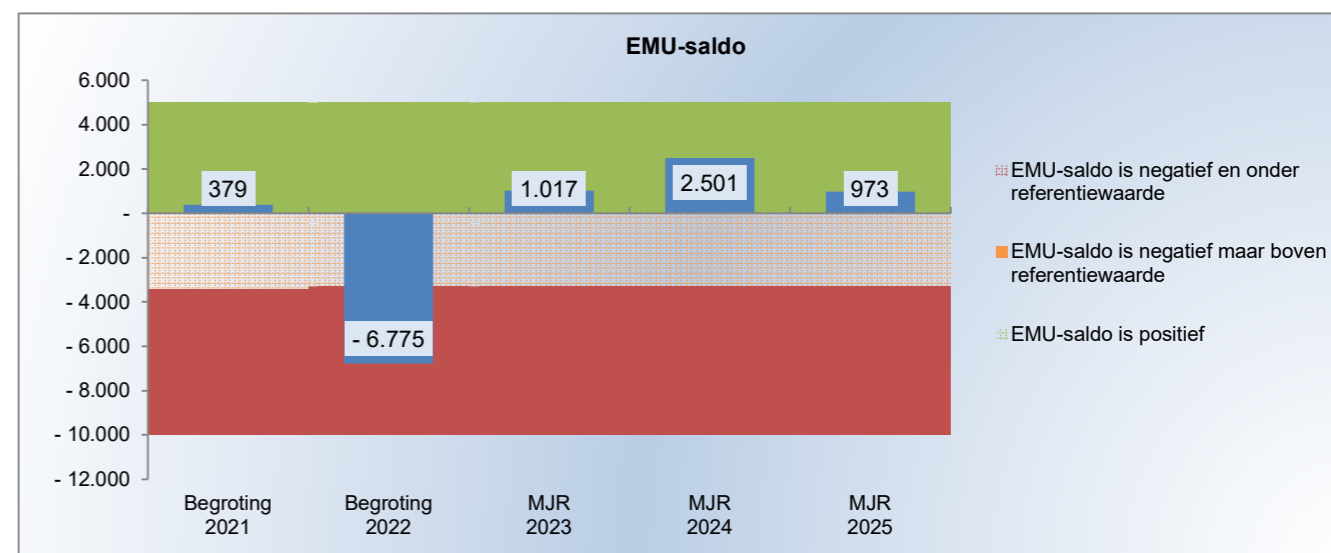
bedragen x € 1.000

Berekening EMU-saldo via exploitatie en balans (volgens EMU-enquête)	Begroting 2021	Begroting 2022	MJR 2023	MJR 2024	MJR 2025
1. (+) Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c).	- 1.622	- 733	- 1.711	- 1.709	- 1.159
2. (-) Mutatie (im)materiële vaste activa	1.041	7.958	- 2.017	- 2.982	- 1.907
3. (+) Mutatie voorzieningen	386	135	- 65	- 42	- 127
4. (-) Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	- 3.106	- 1.781	- 776	- 1.270	- 353
5. (-) Boekwinst bij verkoop effecten en (im)materiële vaste activa	450	-	-	-	-
Berekend EMU-saldo	379	- 6.775	1.017	2.501	973

bedragen x € 1.000

EMU-saldo referentiewaarde	Begroting 2021	Begroting 2022	MJR 2023	MJR 2024	MJR 2025
EMU-saldo volgens berekening	379	- 6.775	1.017	2.501	973
EMU-saldo referentiewaarde	- 3.423	- 3.302	- 3.302	- 3.302	- 3.302
EMU-saldo blijft onder referentiewaarde	3.802		4.319	5.803	4.275
EMU-saldo overschrijdt referentiewaarde		- 3.473			

In de septembercirculaire 2020 zijn referentiewaarden gepubliceerd waar de EMU-saldi van individuele gemeenten aan worden gespiegeld. In 2022 komen we buiten de referentiewaarde. Een overschrijding op gemeentelijk niveau zegt nog niets over de uitkomst van het EMU-saldo op macroniveau. Op dit moment zijn op Rijksniveau nog geen sancties of nadere aanscherpingen bepaald.

Programma 1: **Werk, economie, recreatie en inkomen**

Bestuurlijk verantwoordelijk voor dit programma:

- Burgemeester mevr. A.H. Raven (recreatie en toerisme)
- Wethouder mevr. G.J. Overmeen-Bakhuis (statushouders, inkomensregelingen, re-integratie, sociale werkvoorziening, markten en economische aangelegenheden)
- Wethouder dhr. J.J. Beintema (agrarische zaken)

Inleiding

De omstandigheden van de economie zijn sinds het begin van de coronacrisis ingrijpend veranderd. Door de forse inzet op ondersteunende maatregelen voor bedrijven zijn de gevolgen qua werkloosheid voornamelijk beperkt gebleven. Nadat het aantal vacatures in het begin van de crisis fors kelderde, loopt het aantal online vacatures sinds halverwege 2020 maandelijks behoorlijk op. Het aantal WW uitkeringen in Hellendoorn is na een snelle stijging inmiddels aan het dalen. Het aantal uitkeringen Participatiewet in Hellendoorn is ondanks de coronacrisis vrijwel stabiel gebleven. De instroom in de uitkering is per saldo ongeveer gelijk aan de uitstroom, mede door de goede resultaten qua re-integratie.

Eerdere ramingen van het Centraal Planbureau zijn nu ten gunste bijgesteld en het effect van de coronacrisis wordt als relatief beperkt ingeschat. De steunmaatregelen worden beëindigd per 1 oktober 2021. Het is echter nog te vroeg voor het trekken van definitieve conclusies, omdat het effect van het beëindigen van de steunmaatregelen van het Rijk nog niet bekend is. Daarom blijft het toekomstperspectief ongewis en zullen we rekening moeten houden met het scenario van een toenemend aantal uitkeringen.

Kaderstellende nota's

- Position Paper Economische Zaken 'Natuurlijk Ondernemend' (2016 16INT01638)
- Economische Agenda van Hellendoorn 2019-2022
- Nota verblijfsrecreatie Overnachten in Hellendoorn (2006)
- Toeristisch Bureau Hellendoorn (2007)
- Stimuleringsagenda Sallandse Heuvelrug (2016)
- Economische Agenda van Hellendoorn 2018-2022
- Bestuurlijke afspraken "Herprogrammeren regionale bedrijventerreinen Twente"
- Masterplan Centrum Nijverdal/Grotestraat
- Beleidsplan integrale schuldienstverlening gemeente Hellendoorn (2012-2016)
- Kadernota Participatiewet gemeente Hellendoorn (2015-2018)
- Verordening financiële bijdrageregelingen maatschappelijke participatie gemeente Hellendoorn 2018 (kindpakket) (raad 6-2-2018)
- Bedrijfsplan lokale uitvoering Wsw gemeente Hellendoorn (2020)
- Ambitieplan Nationaal Park Sallandse Heuvelrug en Twents Reggedal (2020)

GLOBAL GOALS

Dit programma draagt bij aan de onderstaande Global Goals:

1. *Geen armoede*
We proberen armoede te voorkomen. We helpen mensen met een laag inkomen en mensen die in de schuldenaansparing komen.
2. *Geen honger*
Door het verstrekken van een uitkering op grond van de Participatiewet bieden we een vangnet aan onze inwoners; hierdoor kunnen zij in ieder geval beschikken over basisvoorzieningen zoals voedsel.

8. *Eerlijk werk en economische groei*
We stimuleren de werkgelegenheid. We organiseren de sociale werkvoorziening lokaal o.a. door de oprichting van de Stichting Noest. We faciliteren de ondernemers door via korte lijnen de rijksmiddelen, die in het kader van de bestrijding van Covid-19 beschikbaar worden gesteld, zo snel mogelijk toe te kennen.
9. *Industrie, innovatie en infrastructuur*
We doen volwaardig mee aan de Regiodeal Twente. We onderschrijven de noodzaak voor sociaal economische structuurversterking van Twente en geven hier invulling aan door te kiezen voor een nieuwe organisatiestructuur: de Twenteboard.
10. *Ongelijkheid verminderen*
We gaan voor een inclusieve samenleving.
11. *Duurzame steden en gemeenschappen*
We werken aan een duurzame samenleving. Daarbij hoort een inrichting van het openbaar gebied dat aansluit bij de functies die we hier willen toestaan.

Wat we willen bereiken

Doel	Actie
Uitgifte van bedrijventerrein 't Lochter III conform de afspraken in het kader van 'programmering bedrijventerreinen'.	1.01 Actief acquisitie plegen voor bedrijventerrein 't Lochter (III).
Versterken van de lokale economie.	1.02 We vervolgen de inzet in het kader van het Masterplan centrum Nijverdal.
	1.03 Het door de provincie gesubsidieerde project Stadsbeweging wordt verder uitgerold.
Verminderen leegstand winkelruimte.	1.04 Jaarlijks monitoren we de leegstand.
	1.05 Samen met ondernemers en vastgoedeigenaren stellen we een actieplan op om de leegstand in het centrum te verminderen.
Lokaal ondernemerschap stimuleren waarbij we invulling geven aan maatschappelijk verantwoord/sociaal ondernemerschap.	1.06 Uitvoering geven aan tenderboard.
	1.07 Door inzet van de accountmanager Economische Zaken wordt het netwerk verbreed om beter inzicht te hebben in de ondernemers binnen onze gemeente, wat deze ondernemers te bieden hebben en hen te faciliteren in gemeentelijke vraagstukken.
Het toekomstbestendig maken en verder verduurzamen van de landbouw in samenhang met natuur, kwaliteit van de leefomgeving, milieu en water.	1.08 Opstellen van een actieplan voor de agrarische sector.
Samen met de gebiedspartners en de (recreatie)ondernemers de toeristische kracht van Hellendoorn benutten.	1.09 Faciliteren van initiatieven voor hotelaccommodaties in Nijverdal.
Ondersteunen van kwetsbare inwoners met een laag inkomen of schulden om te kunnen participeren in de samenleving en maatschappelijke uitsluiting te voorkomen.	1.10 Vastleggen van ons lokale beleid schuldienstverlening (incl. preventie en vroegsignalering).
	1.11 Voor ieder die ongewenst thuiszit, komt er een persoonlijk plan voor begeleiding naar werk of participatie.
Toeleiding werkloze inwoners, inwoners met een arbeidsbeperking en statushouders naar (betaald) werk en participatie in de samenleving.	1.12 Intensiveren van de begeleiding van statushouders, in nauwe samenwerking met vluchtelingenwerk, het ROC, het Talentenportaal en React.
	1.13 Lokale uitvoering van de sociale werkvoorziening, in combinatie met Participatiewet.
Uitvoeren van de nieuwe Wet Inburgering per 1 januari 2022.	1.14 Opstellen van lokale beleidsregels/uitvoeringsplan voor de nieuwe wet Inburgering.
	1.15 Starten van pilots in samenwerking met lokale organisaties ter voorbereiding op de nieuwe wet. Herijken van werkprocessen in het kader van inburgering.

Toeleiding naar werk en participatie in de samenleving

In 2022 wordt ingezet op een individueel competentieprofiel met bijbehorend plan van aanpak voor elke werkzoekende. Op basis van dit plan van aanpak wordt gekeken naar plaatsingsmogelijkheden bij lokale werkgevers en/of wordt ingezet op activeringstrajecten/trainingen. Ondanks de coronacrisis zijn er volop mogelijkheden bij (lokale) werkgevers, waarbij vaak een werkervaringsplaats of proefplaatsing wordt ingezet. De inzet is gericht op duurzame uitstroom in een betaalde baan. De verwachting is dat er in 2022 steeds meer preventief op doorplaatsing ingezet gaat worden om instroom in de bijstandsuitkering te voorkomen, waarbij ook een link met de lokale uitvoering van de sociale werkvoorziening wordt gelegd. In 2022 wordt er incidenteel extra ingezet op begeleiding en re-integratie via de impuls gelden die hiervoor door het Rijk beschikbaar zijn gesteld, onder voorbehoud van instemming van de gemeenteraad. Omdat de arbeidsmarkt gemeentegrens overschrijdend is, vindt de uitvoering van werkgeversdienstverlening en re-integratie plaats in samenwerking met het Werkplein Twente. Hierin is de regionale arbeidsmarktcoach onze linking pin.

Participatiewetuitkeringen (BUIG)

Door de onzekerheden van de coronacrisis is niet met zekerheid te zeggen of de uitkeringen zullen stijgen of dalen. Op dit moment zien we een stabilisatie van het aantal uitkeringen. Op basis van de ramingen van het CPB over de economie is de verwachting dat de stijging beperkt zal blijven in 2022, mits er geen nieuwe coronagolf ontstaat met bijbehorende maatregelen. We verwachten een verdere verschuiving van een 'normale' uitkering naar loonkosten-subsidies bij inwoners die niet zelfstandig het volledig minimumloon kunnen verdienen. Er wordt zoveel mogelijk ingezet op uitstroom naar werk. Overigens wordt de rijksbijdrage voor de loonkostensubsidies ingaande 2022 via een afzonderlijke doeluitkering ontvangen, en niet meer als onderdeel van de BUIG. De bedoeling hiervan is dat de doeluitkering beter aansluit bij de werkelijke realisatie van plaatsingen van personen met loonkostensubsidie. De eventuele herverdelingseffecten hiervan zijn op dit moment nog niet bekend. Door de uitvoering van de steunmaatregelen tot 1 oktober 2021 en aanpassingen in de Bbz zal er ook in 2022 meer tijd en aandacht uitgaan naar verstrekking van bedrijfskapitaal (Bbz) en bijbehorend debiteurenbeheer.

Ondersteunen van kwetsbare inwoners met een laag inkomen of schulden om te participeren in de samenleving

Schulddienstverlening/Vroegsignalering van schulden/VoorzieningenWijzer

Het aanpakken en voorkomen van armoede en schuldenproblematiek vereist nauwe samenwerking tussen ministeries, uitvoerders van het Rijk en gemeenten. Om die reden is, vanuit de Brede Schuldenaanpak 2018, onder andere de Wet op de gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) per 1 januari 2021 gewijzigd en is het aanbieden van een intake bij signalen over betalingsachterstanden (Vroegsignalering van schulden) een wettelijke taak voor gemeenten. Door samenwerking met andere partijen kan eerder ingespeeld worden op signalen van betalingsachterstanden. Dit vereist ook aanpassing van het gemeentelijke beleid. In 2022 zal dit beleid verder geïmplementeerd worden. Voor schulddienstverlening kunnen inwoners zich ook in 2022 melden bij Stichting Boom of Stadsbank Oost Nederland. Bij het actualiseren en implementeren van het beleidsplan rondom schulddienstverlening wordt de dienstverlening door de Stadsbank en Stichting BOOM meegenomen.

In 2021 heeft een pilot met de VoorzieningenWijzer plaatsgevonden, waarbij door inzet van vrijwilligers van een aantal maatschappelijke partners in het voorliggend veld ervaring met de VoorzieningenWijzer is opgedaan. Gezien de eerste positieve resultaten met de pilot is het de bedoeling om in 2022 de inzet van de VoorzieningenWijzer verder uit te rollen.

Uitvoering sociale werkvoorziening

Per 1 januari 2021 zijn alle Wsw-medewerkers uit Hellendoorn in dienst van de gemeente gekomen. Na oprichting van de stichting Noest wordt de Wsw in Hellendoorn sinds 1-4-2021 volledig lokaal uitgevoerd. Per 1-1-2022 komen ook de medewerkers nieuw beschut over van Soweco naar de gemeenten. In Hellendoorn gaat dit om 4 inwoners. Verder wordt de herplaatsing van de stafmedewerkers van Soweco bij de gemeenten in het najaar 2021 afgerond. De planning van de verdere afbouw van de GR is mede afhankelijk van de verkoop van het resterende vastgoed.

Bij de lokale uitvoering van de Wsw spelen de Stichting Noest en de gemeentelijke buitendienst cao een belangrijke rol. Mede vanwege de uitstroom (pensionering) van diverse SW-medewerkers is het van belang de mogelijkheden van nieuwe instroom vanuit de Participatiewet te benutten. Een belangrijk aspect daarbij is de nieuwe cao Participatiewet 'aan de slag', die landelijk per 1-7-2021 is ingevoerd. Deze cao geldt niet alleen voor de specifieke doelgroep 'nieuw beschut', maar kan ook voor overige personen met een arbeidsbeperking worden benut, met name daar waar plaatsing bij reguliere werkgevers niet direct haalbaar of een te groot risico lijkt. Momenteel wordt onderzocht hoe hier vanaf 2022 invulling aan gegeven kan worden en wat de financiële gevolgen daarvan zijn.

Wet Inburgering en begeleiding statushouders

Op 1 januari 2022 treedt de nieuwe Wet inburgering in. De focus ligt in 2022 daarom op de uitvoering van deze nieuwe Wet. Met de komst van de nieuwe Wet komen er extra en nieuwe taken bij de gemeente te liggen. Een deel van deze taken laten we in de vorm van een pilot uitvoeren door Vluchtelingenwerk. Deze inzet wordt in 2022 gemonitord en geëvalueerd. Een ander onderdeel van de nieuwe Wet Inburgering is dat we meer regionaal gaan werken. Dit is al in 2021 van start gegaan en zal de komende jaren op dezelfde wijze verder gaan. De Technische Taalklas, die in samenwerking met het ROC en het lokale bedrijfsleven wordt gegeven, is verlengd tot en met september 2022. In 2022 geven we verder invulling over de drie onderwijsroutes zoals aanbevolen door het Rijk.

Bedrijventerrein

't Lochter III is nagenoeg uitverkocht. We zijn actief op zoek naar een nieuwe locatie voor een bedrijventerrein en hoe we lokale ondernemers kunnen faciliteren.

Lokale economie

In co-creatie is een herinrichting van de Willem Alexanderstraat en Keizerserf (tussen de Constantijnstraat en de Willem Alexanderstraat) in september uitgevoerd. Voor de planvorming is op deze wijze veel draagvlak. In september 2021 heeft besluitvorming plaatsgevonden en kunnen deze plannen in 2022 worden uitgevoerd. Hierdoor wordt het kernwinkelgebied sterk verbeterd (Willem Alexanderstraat) en wordt een duidelijk onderscheid gemaakt met de aanloopgebieden (deel Keizerserf dat buiten het kernwinkelgebied valt). Door wonen toe te staan op de begane grond van dit deel van Keizerserf en de openbare ruimte anders in te richten krijgt dit gebied zijn eigen identiteit. Het door de provincie gesubsidieerde project Stadsbeweging is door corona vertraagd. Er is inmiddels uitstel verleend tot eind maart 2022 om de acties alsnog uit te voeren.

Consequenties van corona voor ondernemers

Als gevolg van corona hebben veel werknemers ander werk gezocht. Dit is onder meer te zien in de horeca- en evenementensector. Diverse bedrijven hebben moeite om vacatures in te vullen. Voor het eerst sinds jaren is er sprake van meer vacatures dan werkzoekenden. In veel gevallen is er sprake van een mismatch: veel werkzoekenden hebben een opleiding die niet aansluit bij wat in vacatures gevraagd wordt, waardoor omscholing gewenst is. Vanuit de gemeente zullen we waar dat kan bedrijven met elkaar in verbinding brengen om personele vraagstukken wellicht onderling op te kunnen lossen. We blijven werkgevers informeren over de mogelijkheden van bijvoorbeeld omscholingsvouchers. Het aanbod van stageplaatsen zullen we ook in 2022 actief promoten.

Recreatie en Toerisme

Corona heeft duidelijk laten zien hoe belangrijk goede gezondheid en ontspanning zijn. Veel inwoners en toeristen hebben met de fiets onze mooie gemeente ontdekt, anderen zijn veel meer gaan wandelen. De toeristische sector lijkt de coronapandemie redelijk goed te hebben doorstaan. We zullen ook in 2022 onze bijdrage leveren om de routenetwerken in onze gemeente verder te optimaliseren, zowel voor onze eigen inwoners als ook voor de vele toeristen die onze gemeente bezoeken. Deze sector zorgt voor een substantieel deel van de totale werkgelegenheid. Aanvragen voor recreatieve voorzieningen willen we in de basis positief benaderen, omdat we ons presenteren als een toeristische gemeente.

Nationaal Park Sallandse Heuvelrug-Twents Reggedal

Na het vaststellen van het "Ambitieplan Nationaal Park Sallandse Heuvelrug-Twents Reggedal" door de betrokken partners (o.a. gemeenten, terreinbeherende organisaties, LTO, waterschappen) is afgelopen jaar samen met deze partners een slag gemaakt met het uitwerken en het opstarten van concrete projecten, het vormgeven van de organisatie en het aanvragen van subsidies en andere bronnen voor financiering. Ook in 2022 zal hier verdere invulling aan gegeven worden, waar het accent ligt bij het uitvoeren van concrete integrale (pilot)projecten. Dit loopt uiteen van toekomstbestendige aanpak voor de waterbeschikbaarheid tot uitwerken en ontwikkelen van parkbeleving & ParkInfoPunten. Daarbij wordt ook ingezet op het goed informeren en het betrekken van de ondernemers en inwoners van het gebied. Om een park van topklasse te kunnen worden, waar het prettig is om in te wonen, te recreëren én te ondernemen, ook voor de toekomstige generaties, is deze betrokkenheid cruciaal.

Wat het kost

bedragen x € 1.000				
01 Werk, Economie en Inkomen - Wat mag het kosten?	Begroting 2022	MJR 2023	MJR 2024	MJR 2025
Saldo van baten en lasten				
Lasten				
31000 Economische aangelegenheden	- 442	- 442	- 445	- 447
31010 Subsidies	- 0	- 0	- 0	- 0
33000 Markten	- 47	- 47	- 47	- 47
33010 Agrarische zaken	- 84	- 84	- 85	- 86
34000 Recreatie en Toerisme	- 353	- 326	- 325	- 324
34010 Toeristenbelasting	- 35	- 35	- 35	- 35
61050 Begeleiding en huisvesting statushouders	- 167	- 168	- 170	- 172
63000 Bijstandsverlening en inkomensvoorzieningen	- 7.461	- 7.439	- 7.439	- 7.449
63010 Bijzondere bijstandsverlening	- 1.413	- 1.426	- 1.428	- 1.430
63020 Schuldhulpverlening	- 304	- 306	- 307	- 309
63030 Fraudebestrijding	- 76	- 76	- 76	- 76
63040 Kwijtschelding gemeentelijke belastingen	- 169	- 169	- 169	- 169
64000 Sociale werkvoorziening	- 4.475	- 4.280	- 4.138	- 3.828
65000 Participatie en reïntegratie	- 1.012	- 1.017	- 1.023	- 1.031
Totaal Lasten	- 16.037	- 15.816	- 15.686	- 15.403
Baten				
31000 Economische aangelegenheden	45	45	45	45
33000 Markten	35	35	35	35
34000 Recreatie en Toerisme	50	50	50	50
34010 Toeristenbelasting	533	545	545	545
61050 Begeleiding en huisvesting statushouders	-	-	-	-
63000 Bijstandsverlening en inkomensvoorzieningen	6.306	6.306	6.306	6.306
63010 Bijzondere bijstandsverlening	41	41	41	41
64000 Sociale werkvoorziening	760	741	732	719
65000 Participatie en reïntegratie	24	24	24	24
Totaal Baten	7.794	7.787	7.778	7.765
Saldo van baten en lasten	- 8.243	- 8.029	- 7.908	- 7.638
Mutatie reserves				
Toevoegingen	-	-	-	-
Mutatie reserves	-	-	-	-
Resultaat	- 8.243	- 8.029	- 7.908	- 7.638

Belangrijke financiële ontwikkelingen

Eén van de belangrijkste ontwikkelingen in het programma Werk, economie en inkomen is de ontwikkeling van het BUIG-budget, het budget waaruit de uitkeringen en de loonkostensubsidies betaald moeten worden. De hoogte van het BUIG-budget, dat gebaseerd wordt op het aantal uitkeringen in combinatie met verwachtingen over de conjunctuur en de kans dat een huishouden in onze gemeente een beroep op bijstand moet doen, is een onzekere factor. We gaan ervan uit dat in 2022 de stijging van het aantal uitkeringen beperkt zal blijven en dat, mocht er zich toch een aanzienlijke stijging voordoen, de mutatie van de BUIG hiermee gelijke tred houdt.

In 2022 zal de liquidatie van SOWECO GR verder ter hand worden genomen. Het uiteindelijke liquidatiesaldo wordt in grote mate beïnvloed door de opbrengst van het te verkopen vastgoed. Op basis van het liquidatieplan en de ontwikkelingen tot nu toe hebben we geen aanleiding te veronderstellen dat er sprake zal zijn van een negatief saldo. De invoering van de nieuwe wet Inburgering brengt financiële onzekerheden met zich mee. In 2022 zal blijken of de via het gemeentefonds toegekende integratie-uitkering voor de uitvoeringskosten voldoende zal zijn. Daarnaast wordt er door het Rijk een specifieke uitkering verstrekt voor onder andere de leerroutes die bij het inburgeringstraject horen. De bedragen waarmee wordt gerekend blijken onvoldoende te zijn om de leerroutes in te kunnen kopen.

Programma 2: Jeugd en Wmo

Bestuurlijk verantwoordelijk voor dit programma:

- Wethouder mevr. J.H. Van den Dolder-Soeten (jeugd en publieke gezondheid)
- Wethouder dhr. J.J. Beintema (Wmo)

Inleiding

In 2022 benutten we kansen om sociaal sterk uit de coronacrisis te komen door een toenemende aandacht voor (positieve) gezondheid, leefstijl en veerkracht. Niet als crisismaatregelen maar als duurzaam lokaal perspectief. Het gaat om een gezamenlijke sociaal maatschappelijke opgave voor inwoners, maatschappelijke organisaties, bedrijven en de gemeente. Het lokaal preventieakkoord 2022 en de hervormingsagenda Jeugd zijn hier voorbeelden van. Onze inspanningen dragen eraan bij dat inwoners een eigen manier vinden om, vanuit eigen kracht en met ondersteuning van de eigen omgeving, een betekenisvolle plek in te nemen in onze maatschappij. Wij maken zoveel mogelijk gebruik van moderne communicatiemiddelen die dit faciliteren. Het zijn de medewerkers binnen het maatschappelijk en sociaal domein die als professionals deze insteek uitdragen en waarmaken. Wij continueren specifieke interventies om zorgkosten te beperken en binnen het budgettaire kader te blijven waardoor wordt voorkomen dat de continuïteit van het leveren van zorg en ondersteuning aan inwoners onder druk komt te staan.

Kaderstellende nota's

- Kadernota Jeugdhulp 2015-2019(2020)
- Kadernota Wmo 2015-2019 (2020)
- Verordening maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp gemeente Hellendoorn 2019 (2020)
- Regiovisie jeugdhulp (2021)
- Visie wonen en zorg 2020 (2020)
- Algemene Subsidieverordening samenleving gemeente Hellendoorn 2021 (2021)
- Nadere regels accommodatiebeleid gemeente Hellendoorn 2021 (2021)
- Buurt aan Zet! (2016)
- Vrijwillige inzet: Samen Sterk (2017)
- Kadernota Publieke Gezondheid 2018 t/m 2021, "Gezonder door preventie" (2017)

GLOBAL GOALS

Dit programma draagt bij aan de onderstaande Global Goals:

3. Goede gezondheid en welzijn

Er is regie op het totale proces van zorg en ondersteuning voor jongeren, ouderen, kwetsbare groepen en verwarde personen. Wij hanteren een adequaat Lokaal Preventieakkoord en bevorderen een gezonde leefstijl. Samen met (zorg)partners treffen wij maatregelen gericht op preventie en toeleiding naar maatwerkvoorzieningen.

4. Kwaliteitsonderwijs

Wij handhaven de leerplicht en voorkomen voortijdig schoolverlaten. Wij zorgen voor goed aanbod van voor- en vroegschoolse educatie. Wij dragen bij aan effectief jongerenwerk, mede voor een soepele overgang van 18- naar 18+. Er is een goed aanbod van (taal)onderwijs en bijscholing voor vluchtelingen en statushouders.

10. Ongelijkheid verminderen

Actief beleid voor het tegengaan van dakloosheid. Voldoende voorzieningen voor beschermd en begeleid wonen.

Wat we willen bereiken

Doel	Actie
Iedereen doet mee en hoort erbij.	<p>2.01 We versterken het zelfplossend vermogen van inwoners door in onze gespreksvoering omzien naar elkaar en normaliseren te bespreken.</p> <p>2.02 We voeren acties uit gericht op het verminderen van eenzaamheid en het vergroten van basisvaardigheden van</p> <p>2.03 Via het lokaal preventieakkoord start in 2022 een werkgroep</p> <p>2.04 We stellen een integrale aanpak op voor kwetsbare jongeren.</p> <p>2.05 We werken verder aan het leggen van verbindingen tussen de</p>
Gezond opgroeien en vitaal oud worden.	<p>2.06 We ontwikkelen een nieuw meerjarenbeleid voor Publieke Gezondheid.</p> <p>2.07 In 2022 wordt er uitvoering gegeven aan de acties van het lokaal preventieakkoord en versterken we de samenwerking</p> <p>2.08 We evalueren het preventiebeleid voor jeugdigen en ontwikkelen nieuw preventiebeleid voor de toekomst.</p> <p>2.09 In 2022 nemen we als gemeente deel aan de interventie JOGG (Jongeren op Gezond Gewicht).</p> <p>2.10 In 2022 sluiten we aan bij Loes van de GGD Twente en geven we hier ook lokaal invulling aan.</p> <p>2.11 In het kader van gezond leven besteden we in 2022 aandacht aan infectiepreventie.</p>
De juiste zorg op de juiste plek.	<p>2.12 We verlenen ondersteuning en zorg zo dichtbij, zo licht en zo kort als mogelijk.</p> <p>2.13 De samenwerking met ketenpartners bouwen we verder uit.</p> <p>2.14 We stimuleren gebruikers van dagbesteding of groepsactiviteiten om het vervoer daarnaartoe zelf te organiseren.</p> <p>2.15 We stellen samen met het werkveld een samenhangende preventieve aanpak gericht op (complexe) echtscheidingsproblematiek op en implementeren deze.</p>
Een "zo thuis mogelijk" leven.	<p>2.16 We zetten ondersteuning in die gericht is op het verbeteren of zo veel mogelijk op peil houden van de zelfredzaamheid van zorgvrager en mantelzorgers.</p> <p>2.17 We voeren acties uit die voortvloeien uit de Visie Wonen en Zorg.</p> <p>2.18 We spannen ons in om meer pleeggezinnen en gastgezinnen beschikbaar te hebben.</p>
Doelmatig en kostenbewust organiseren.	<p>2.19 In 2022 stellen we een nieuw en actueel overkoepelend beleidskader op voor het Sociaal Domein</p> <p>2.20 We richten een integrale toegang in onder de naam Sociaal Plein Hellendoorn.</p> <p>2.21 We besteden extra aandacht aan kwaliteitstoezicht en handhaving.</p> <p>2.22 We blijven kritisch kijken naar verleende jeugdhulp via andere wettelijke verwijzers.</p> <p>2.23 We werken in de jeugdhulpregio samen aan een aanpak wachtlijsten specialistische jeugdhulp.</p> <p>2.24 We voeren de landelijke hervormingsagenda jeugdhulp 2022-2028 uit.</p> <p>2.25 We bereiden ons voor op inkopen/ aanbestedingen van de Wmo en doelgroepenvervoer.</p>

Iedereen doet mee en hoort erbij

Versterking zelfoplossend vermogen

We versterken het zelfoplossend vermogen van inwoners door in de eerste plaats inwoners eigen oplossingen te laten formuleren voor de vraagstukken waarmee zij worden geconfronteerd. In 2022 zal het innovatiefonds financiële ruimte bieden aan maatschappelijke initiatieven die de inzet van maatwerkvoorzieningen kunnen voorkomen.

Eenzaamheid

In coronatijd is eenzaamheidsproblematiek in ernst toegenomen. Niet alleen bij de doelgroep ouderen, maar ook bij jeugdigen en volwassenen. Tijdens de week van de eenzaamheid in 2021 heeft de gemeente Hellendoorn zich aangesloten bij de Nationale Coalitie tegen Eenzaamheid. Het doel is om een lokale coalitie te vormen als spil van de aanpak tegen eenzaamheid. Daarin zal stichting De Welle in 2022 een prominente rol vervullen.

Inclusieve samenleving

Conform afspraak wordt in de huidige collegeperiode een extra inspanning geleverd als het gaat om het realiseren van een samenleving waar iedereen kan meedoen. In 2022 maken we een lokale inclusie-agenda met speerpunten die zijn verankerd in gemeentelijk beleid. We geven voorlichting over (niet) zichtbare beperkingen en maken gevoelige thema's bespreekbaar. In Hellendoorn vinden we het belangrijk dat iedereen mee kan doen, zich prettig voelt in zijn of haar omgeving en dat iedereen een gelijke kans heeft op gezondheid en gezonde levensjaren.

Integrale aanpak kwetsbare jongeren

In 2022 stellen we een integrale en preventieve aanpak op voor kwetsbare jongeren in de leeftijd van 16 tot 27 jaar. Het plan betreft de leefgebieden onderwijs, werk, inkomen, zorg, veiligheid en wonen. Bij het opstellen van deze aanpak gebruiken we de regionaal vastgestelde 'Twentse belofte 2020-2024' en het daaruit voortvloeiende lokale uitvoeringsplan.

Cliëntondersteuning

In 2021 hebben we met regionale subsidiemiddelen een project uitgevoerd met betrekking tot cliëntondersteuning. Een cliëntondersteuner is iemand die inwoners helpt bij het vinden van de juiste zorg en ondersteuning: bijvoorbeeld iemand van MEE, Avedan, Stichting Evenmens of de ouderenadviseurs van De Welle. Het doel van het project was het leggen van verbindingen tussen de cliëntondersteuning in de integrale toegang van het sociale domein en de eerstelijns gezondheidszorg. Hierbij bouwen we voort op de lokale samenwerking die er al is. We willen deze versterkte samenwerking voortzetten in 2022 en de opgedane ervaringskennis delen met het voorliggend veld en huisartsenpraktijken in de gemeente Hellendoorn.

Gezond opgroeien en vitaal oud worden

Meerjarenbeleid Publieke Gezondheid

In 2022 wordt gestart met de voorbereidingen voor een nieuw meerjarenbeleid voor Publieke Gezondheid. Door in te zetten op preventie, mentale gezondheid en een gezonde leefstijl willen we ziekte en problemen voorkomen. We gaan uit van 'positieve gezondheid', waarbij we naast het fysiek welbevinden ook aandacht hebben voor mentaal welzijn, zingeving en participatie.

Uitvoering preventieakkoord

In 2022 geven we uitvoering aan de geplande acties uit het lokaal preventieakkoord. We werken daarin nauw samen met externe partijen. Deze samenwerking krijgt vorm in een programmastructuur en er worden bijeenkomsten georganiseerd. In het preventieakkoord is er aandacht voor een 'gezonde basis'. We beogen een goede positieve gezondheid, vanaf zwangerschap, gedurende de kindertijd en jeugd, voor volwassenen en senioren. We zetten ons in voor een reeks thema's waaronder een rookvrije generatie, overmatig alcoholgebruik en drugsproblematiek, een gezond gewicht, een generatievriendelijke samenleving (dementie) en psychische weerbaarheid.

Psychische weerbaarheid jeugd

In 2022 is er speciale aandacht voor het versterken van de psychische weerbaarheid van de jeugd. Gedurende de coronacrisis is dit als urgent aandachtspunt naar voren gekomen. Vanuit het lokaal preventieakkoord gaat een werkgroep aan de slag met een plan voor de korte en langere termijn en de uitvoering ervan. Onderwerpen die daarbij aan bod komen zijn onder andere (complexe) echtscheidingen en voorlichting over uiteenlopende thema's als pesten, zelfmoordpreventie, sexting, groepsdruk, mentale gezondheid en waar kun je terecht als het niet goed gaat. Daarnaast is er een aanvullend aanbod voor kinderen die in een moeilijke gezinssituatie verkeren en extra aandacht nodig hebben.

Jongeren op Gezond Gewicht

In 2022 nemen we deel aan Jongeren Op Gezond Gewicht (JOGG), wat eveneens een onderdeel is van het lokaal preventieakkoord. Bij deze succesvol gebleken aanpak gaat het erom dat we met elkaar bouwen aan een netwerk om de leefomgeving van kinderen en jongeren gezonder te maken. JOGG streeft naar een leefstijltransitie waarvoor een lange adem nodig is. Met JOGG willen we de leefomgeving zo gezond maken dat welvaartsziekten als overgewicht en obesitas geen kans meer maken.

LOES

In 2022 sluiten we net als de andere 13 Twentse gemeenten aan bij 'Loes'. LOES vervangt de loketfunctie voor lichte opvoed- en opgroevragen in de vorm van het Centrum voor Jeugd en Gezin Hellendoorn. Dit concept omvat een aanbod van informatie en ondersteuning van de GGD Twente over het opvoeden en opgroeien van kinderen, speciaal voor (aanstaande) ouders. Het doel is (aanstaande) ouders te voorzien van goede en toegankelijke informatie en de weg te wijzen naar hulp en ondersteuning, als ze die nodig hebben. Zo kunnen problemen in een zo vroeg mogelijk stadium voorkomen of aangepakt worden. Daarnaast bieden we net als afgelopen jaren prenatale voorlichting via verloskundige praktijken en de GGD.

Infectiepreventie

De preventie van infectieziekten is onderdeel van publieke gezondheid, wat belegd is bij de gemeente en GGD Twente. In 2022 is er net als andere jaren aandacht voor vaccinatie van baby's en kinderen tegen ernstige infectieziekten. Via het rijksvaccinatieprogramma krijgen tieners op bepaalde leeftijden vaccins aangeboden om HPV en meningokokken te voorkomen. De preventie van en vaccinatie tegen corona blijven ook in 2022 aandacht vragen.

De juiste zorg op de juiste plek

Passende ondersteuning

In 2022 bieden wij inwoners met de integrale werkwijze van de omgekeerde toets een besluit op maat. Eind 2021 starten wij in Twents verband met de City Deal Twente waarbij de 'doorbraakmethode' wordt toegepast op huishoudens, die te maken hebben met problemen op meerdere levensgebieden. Deze huishoudens hebben daardoor ook te maken met meerdere wetten en regels, binnen en buiten de gemeente. Via deze aanpak kunnen we intern en extern sneller en gemakkelijker schakelen en doen wat werkt. Dit bespaart in de meeste gevallen direct kosten of voorkomt toekomstige kosten.

Samenwerking met ketenpartners

We gaan verder met het investeren in de samenwerking in de keten. We werken blijvend samen met huisartsen, Menzis, de centrale opvang voor maatschappelijke opvang en beschermd wonen (CIMOT) en GGZ-organisaties. Lokaal vindt er sinds 2019 al een samenwerking plaats tussen huisartsenpraktijk MCN en het sociaal domein. Deze samenwerking vinden alle partijen dusdanig waardevol, dat we die in 2022 willen uitbreiden naar andere huisartsenpraktijken. Om de verbinding tussen onderwijs en zorg te verbeteren, wordt een schoolzorgondersteuner (SZO) ingezet in het basisonderwijs. Met als doel om kinderen, ouders en leerkrachten binnen de school in een vroeg stadium te ondersteunen bij zorggerelateerde problemen door de inzet van passende en lichte hulp. Om te kijken hoe effectief die inzet is, wordt op vier reguliere basisscholen in de gemeente Hellendoorn in het schooljaar 2021/2022 een SZO ingezet. De tevredenheid met en het effect van de SZO wordt aan de hand van een monitor geëvalueerd.

Stimuleren eigen vervoer

Binnen het doelgroepenvervoer verwijzen we in 2022 daar waar mogelijk inwoners naar het gebruik van eigen vervoersvoorzieningen, ter voorkoming van geïndiceerd vervoer. Denk daarbij aan het openbaar vervoer of vervoersvoorzieningen in het voorliggend veld. Ook hier kijken we in de eerste plaats naar de inzet van eigen kracht. Uiteraard blijft een maatwerkvoorziening beschikbaar voor inwoners die dit nodig hebben.

Preventieve aanpak (complexe) echtscheidingsproblematiek

In 2022 stellen we samen met andere organisaties uit het werkveld een samenhangende preventieve aanpak op, gericht op (complexe) echtscheidingsproblematiek, en implementeren we die. Een dergelijke aanpak vergroot het zelfoplossend vermogen van ouders en opvoeders bij het zetten van stappen en nemen van beslissingen in het scheidingsproces. Ook vermindert het bij een goede en langdurige uitvoering, problemen en klachten die kinderen ondervinden als gevolg van de scheiding van hun ouders. Uiteindelijk kan dit ook de instroom in de jeugdhulp beperken en daarmee een financiële besparing opleveren.

Een 'zo thuis mogelijk' leven

Zorg gericht op zelfredzaamheid en mantelzorger

We zetten zorg in die gericht is op het verbeteren of zo veel mogelijk op peil houden van de zelfredzaamheid van inwoners en mantelzorgers. We gaan actief aan de slag met doelen uit de Nationale Dementiestrategie, door ontmoetingscentra voor inwoners met geheugenproblemen en hun mantelzorger(s) te stimuleren. Een ontmoetingscentrum is een laagdrempelige voorziening voor mensen met (beginnende) geheugenproblemen en hun naasten. In een dergelijke voorziening is er ruimte voor een gesprek en elkaar ontmoeten. Ook zijn er adviezen en handvatten voorhanden over hoe om te gaan met de gevolgen van dementie. In 2022 willen we de in 2021 voorbereide aanpak van Coaching zelfstandig leven uitrollen, vooral in relatie tot de Wmo Huishoudelijke Ondersteuning. De aanpak sluit aan op het gedachtegoed van 'reablement': inwoners op een praktische, kortdurende manier ondersteunen, adviseren en coachen, zodat ze zoveel mogelijk hun huishouden zelf (leren) doen en in beweging blijven. Daardoor kunnen inwoners langer zelfstandig thuis blijven wonen en wordt achteruitgang vertraagd.

Visie Wonen en Zorg

De Nederlandse gemeenten hebben in 2021 de opdracht van de Taskforce Wonen en Zorg gekregen om de lokale opgave op het gebied van wonen, zorg en welzijn voor senioren en andere kwetsbare inwoners concreet in kaart te brengen. Dit hebben wij gedaan in de 'visie Wonen en Zorg' die in de tweede helft van 2021 zal worden vastgesteld. Met deze visie hebben wij een afwegingskader om de initiatieven in 2022 nader vorm te geven.

Beschikbaarheid van meer pleeggezinnen en gastgezinnen

Soms is het nodig dat kinderen (tijdelijk) worden opgevangen of kunnen opgroeien in een ander huishouden. Deze vervangende huishoudens in de vorm van pleeg- of gastgezinnen zijn goud waard voor onze gemeente. In 2022 spannen we ons in om meer pleeggezinnen en gastgezinnen beschikbaar te krijgen, in samenspraak met zorgaanbieders Jarabee en Trias. In gezamenlijkheid dragen we zorg voor het bekend maken van een realistische voorstelling van het pleegouderschap en het werven van nieuwe pleegouders en gastgezinnen.

Doelmatig en kostenbewust organiseren

Kadernota Sociaal Domein

In 2022 stellen we een nieuw en actueel overkoepelend beleidskader op voor het Sociaal en Maatschappelijk Domein. De invulling ervan is mede afhankelijk van de koers van het nieuwe kabinet. Daarmee wordt ook tegemoetgekomen aan wettelijke vereisten voor het hebben van meerjarige beleidskaders voor de verschillende wetten. We kiezen voor een integraal beleidskader.

Sociaal Plein

Het Sociaal Plein Hellendoorn beoogt dat inwoners door middel van een herkenbare integrale toegang hun ondersteuningsvraag op een centrale plek kunnen stellen waardoor het probleemoplossend vermogen en de eigen mogelijkheden van inwoners worden versterkt en er sneller passende zorg en (inkomens)ondersteuning geboden kan worden. In 2022 zal de inrichting van het Sociaal Plein worden voltooid, onder andere door een fysieke locatie van het loket, een website, een uniform werkproces en monitoring te realiseren.

Kwaliteitstoezicht en handhaving

Medio 2021 heeft het college ingestemd met de projectopdracht 'toezicht & handhaving sociaal domein'. In 2022 zal er een projectresultaat worden opgeleverd dat ingaat op de doorontwikkeling van ons toezicht- en handhaving-beleid binnen het sociaal domein. Hierin zullen onderwerpen als digitale opsporing, contractmanagement, visie 2022 en verder, toezichthouderschap kwaliteit en rechtmatigheid, aanpak zorgfraude Twente en aansluiting IKZ een plek krijgen. De verwachting is dat het projectresultaat zal bestaan uit aanvullende aanbevelingen en structurele interventies. Ook voor 2022 en verder is het rechtmatigheidstoezicht Jeugd en Wmo belegd bij de Sociale Recherche Twente om misbruik, oneigenlijk gebruik van en fraude met zorggeld binnen het sociaal domein te voorkomen.

Kritisch kijken naar verleende jeugdhulp

Bij de toezicht en controle op de verleende jeugdhulp vervult de makelaar sociaal domein in samenspraak met de zorgadministratie en contractmanagement van het sociaal domein een belangrijke rol. In 2022 zal de controle op gestelde indicaties door o.a. huisartsen en gecertificeerde instellingen worden uitgebreid met het opzetten van relatiebeheer met de medisch specialisten die het vaakst doorverwijzen naar maatwerkvoorzieningen. Hierbij wordt uitgedragen dat kostenbewust handelen een gezamenlijke verantwoordelijkheid is van de gemeente, zorgaanbieders en externe verwijzers.

Aanpak wachtlijsten specialistische jeugdhulp

Wachttijden zijn al langer een probleem in de jeugdhulpverlening. Mede door corona is de problematiek in 2021 verder toegenomen. Dit vraagt om een landelijke en regionale aanpak om de bestaande wachttijden te beperken en wachttijden in de toekomst te voorkomen. De complexiteit van dit vraagstuk gecombineerd met personeelschaarste vraagt om regionale samenwerking. In 2021 is door alle 14 Twentse gemeenten een opdracht aan OZJT verstrekt om goed inzicht in de wachttijden in Twente te krijgen, zodat in 2022 een passende aanpak kan worden uitgevoerd om de wachttijden te beperken.

Uitvoeren hervormingsagenda jeugdhulp 2022-2028

Vooruitlopend op besluitvorming van het nieuwe kabinet over het jeugdhulpbudget voor 2023 en verder, is in 2021 gestart met het nemen van maatregelen en het voorbereiden van een beter houdbaar jeugdstelsel op de lange termijn. Het Rijk en de VNG pakken dit samen op en formuleren een hervormingsagenda. Deze hervormingsagenda omvat zowel het maken van afspraken over maatregelen die passen binnen het huidige stelsel als het starten met de voorbereiding van aanpassing in nationale wet- en regelgeving. Streven is dat deze agenda uiterlijk 1 januari 2022 definitief wordt vastgesteld. Vanaf 2022 geven wij uitvoering aan deze hervormingsagenda.

Een deel van de maatregelen uit de hervormingsagenda is niet nieuw en al geïmplementeerd in de gemeente Hellendoorn. Hierbij gaat het om de brede inzet van de praktijkondersteuner jeugd-ggz en de inzet van de sociaal makelaar. Andere maatregelen worden vooral op landelijk en/of (boven) regionaal niveau uitgerold. Dit betreft het vereenvoudigen van de jeugdbeschermingsketen en het voorkomen en verkorten van de residentiële zorg. Een aantal van de maatregelen kunnen pas worden toegepast op het moment dat er een nieuwe regionale inkoopronde plaatsvindt, denk aan tariefdifferentiatie en standaardisatie van de uitvoering. In Twente is dit voorzien voor 2025. De maatregelen uit de hervormingsagenda die in 2022 door ons worden opgepakt door nieuw beleid op te stellen of intensivering van al in gang gezet beleid betreffen de versterking van de bestaanszekerheid van meervoudig probleemgezinnen, het afbakenen van de reikwijdte van de jeugdhulpplicht en het versterken van het normale leven en van de veerkracht van jeugdigen en hun opvoeders.

Vorbereiding op inkopen/aanbestedingen van de Wmo en doelgroepenvervoer

Eind 2022 loopt het contract voor begeleiding en dagbesteding af. In 2022 bepalen we of we dit contract zullen verlengen in 2023. Voor het contract van de voorzieningen/verstrekkingen geldt hetzelfde, exclusief de trapliften. In 2022 vindt hiervoor een nieuwe aanbesteding plaats om per 2023 een nieuw contract in te laten gaan. Voor huishoudelijke ondersteuning bepalen we in 2022 of we dit opnieuw verlengen in 2023; de laatste verlengingsoptie. In 2022 beginnen we met de voorbereiding op een nieuwe aanbesteding van het doelgroepenvervoer (incidenteel maatwerkvervoer, regiotaxi), OMD (ondersteuning maatschappelijke deelname) vervoer jeugd/Wmo en het leerlingenvervoer) per 1 juli 2023. Voor alle inkopen/aanbestedingen geldt dat we onderzoeken of en hoe we willen aanbesteden en ook hoe we een aanbesteding willen inrichten. De uitkomsten uit lopende onderzoeken worden hierin meegenomen.

Integrale samenwerking sociaal en maatschappelijk domein

Overkoepelend aan de doelstellingen zoals die geformuleerd zijn bestaat de wens om de integrale samenwerking tussen het sociaal en maatschappelijk domein te vergroten. De onderdelen binnen de hervormingsagenda Jeugd vragen veelal om een integrale benadering. Ditzelfde geldt voor preventie en alle vraagstukken rondom ouderenzorg en gezondheidsbevordering. Dit alles vraagt om een veranderstrategie die bijdraagt aan het ontketenen van maatschappelijke waarde door te focussen op baten in plaats van op kosten. De samenwerking met onze ketenpartners is daarbij van essentieel belang. We willen een meer regievoerende rol innemen op onder andere preventie en ouderenzorg. Vraagstukken die de komende jaren zowel inhoudelijk als in omvang veel van onze samenleving zullen vragen.

Preventie richt zich daarbij niet alleen meer op bewegen, stoppen met roken, terugdringen alcoholconsumptie, gezonde voeding en voldoende ontspanning, maar ook op de zes dimensies van positieve gezondheid: lichaamsfuncties, mentaal welbevinden, zingeving, kwaliteit van leven, meedoen en dagelijks functioneren. Daarnaast is een samenwerking tussen gemeente/regio Twente en zorgkantoren van groot belang, omdat de kosten die gemeenten maken niet in verhouding staan met de vruchten die verzekeringsmaatschappijen daarvan plukken. Binnen deze gehele aanpak moeten wij daarnaast oog hebben voor de snel veranderende bevolkingssamenstellingen. Binnen enkele jaren neemt de vergrijzing ook in de gemeente Hellendoorn sterk toe. Dit alles vraagt om inclusiviteit en integraliteit in zowel beleid als uitvoering. Het komende jaar zal een start gemaakt worden met het doorlopen van bovenstaand proces, waarna een overzicht met opgaven (met daaraan verbonden doelstellingen) opgeleverd wordt.

Toelichting financieel overzicht sociaal domein

bedragen x € 1.000

Sociaal Domein (taakveld 6.1 - 6.82)	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	MJR 2023	MJR 2024	MJR 2025
I. Sociaal Domein Externe kosten						
1. Jeugdhulp						
1a. Jeugdhulp - specialistische zorg	- 6.944	- 7.585	- 6.654	- 6.106	- 5.811	- 5.658
1b. Geëscaleerde zorg 18-	- 1.238	- 1.383	- 1.568	- 1.543	- 1.543	- 1.543
1. Jeugdhulp	- 8.182	- 8.968	- 8.223	- 7.649	- 7.354	- 7.201
2. Wmo - Individuele voorzieningen						
2a. Begeleiding en dagbesteding	- 3.662	- 3.780	- 3.712	- 3.712	- 3.712	- 3.712
2b. Huishoudelijke ondersteuning	- 3.152	- 3.440	- 3.686	- 3.686	- 3.686	- 3.686
2c. Verstrekkingen	- 721	- 1.008	- 1.037	- 1.033	- 1.031	- 1.031
2d. Vervoer 18+	- 857	- 973	- 1.028	- 998	- 848	- 848
2e. Eigen bijdragen	256	250	250	250	250	250
2. Wmo - Individuele voorzieningen	- 8.135	- 8.951	- 9.213	- 9.180	- 9.028	- 9.028
3. Bijstand, participatiewet, WsW en statushouders						
3a. PW-uitkeringen	178	- 379	- 381	- 361	- 355	- 355
3b. Bijzondere bijstand	- 648	- 821	- 833	- 845	- 845	- 845
3c. Collectieve zorgverzekering	- 444	- 274	- 396	- 396	- 396	- 396
3d. Schulddienstverlening en fraudebestrijding	- 217	- 293	- 258	- 258	- 258	- 258
3e. Kwijtschelding gemeentelijke belastingen	- 193	- 173	- 169	- 169	- 169	- 169
3e. WsW	- 4.247	- 653	- 388	- 377	- 366	- 366
3f. Participatiebudget	- 278	- 319	- 372	- 372	- 372	- 372
3g. Statushouders	- 40	- 130	- 33	- 33	- 33	- 33
3. Bijstand, participatiewet, WsW en statushouders	- 5.888	- 3.042	- 2.830	- 2.811	- 2.794	- 2.794
4. Algemene voorzieningen						
4a. Gesubsidieerde instellingen	- 1.714	- 1.773	- 1.809	- 1.813	- 1.805	- 1.805
4b. Leefbaarheid en wijk- en buurtontwikkeling	- 329	- 483	- 480	- 479	- 477	- 475
4c. Wmo Geëscaleerde zorg	408	-	-	-	-	-
4d. Diverse kosten	- 223	- 472	- 531	- 520	- 339	- 264
4. Algemene voorzieningen	- 1.858	- 2.729	- 2.820	- 2.812	- 2.621	- 2.543
I. Sociaal Domein Externe kosten	- 24.063	- 23.690	- 23.086	- 22.452	- 21.797	- 21.566
II. Sociaal Domein Organisatie kosten						
5. Organisatiekosten						
5a. Jeugdhulp	- 1.401	- 1.332	- 1.293	- 1.171	- 1.185	- 1.199
5b. Wmo - Individuele voorzieningen	- 1.215	- 1.271	- 1.113	- 1.092	- 1.097	- 1.106
5c. Bijstand, participatiewet, WsW en statushouders	- 1.716	- 5.259	- 5.115	- 4.959	- 4.852	- 4.580
5d. Algemene voorzieningen	- 386	- 518	- 439	- 429	- 434	- 438
5d. Wmo Algemene voorzieningen	-	- 26	- 40	- 8	- 8	- 8
5e. Overhead Sociaal Domein	- 293	- 336	- 489	- 447	- 360	- 363
5. Organisatiekosten	- 5.012	- 8.742	- 8.488	- 8.106	- 7.935	- 7.694
II. Sociaal Domein Organisatie kosten	- 5.012	- 8.742	- 8.488	- 8.106	- 7.935	- 7.694
Totaal	- 29.075	- 32.432	- 31.574	- 30.559	- 29.732	- 29.260

Toelichting financieel overzicht sociaal domein

Evenals voorgaande jaren geven wij een overzicht van de verschillende deelbudgetten in het sociaal domein.

In bovenstaande tabel worden de onderdelen weergegeven die volgens de landelijk voorgeschreven lv3 systematiek behoren tot het sociaal domein (taakveld 6.1 t/m 6.82).

Onderscheid is gemaakt tussen de externe kosten op de onderdelen Wmo – individuele voorzieningen, jeugdhulp en bijstand en participatie. De Wmo algemene voorzieningen zijn ook zichtbaar gemaakt, evenals de uitgaven voor gesubsidieerde instellingen. De organisatiekosten zijn separaat weergegeven, dit zijn loonkosten en ingeleend personeel.

Belangrijke ontwikkeling in deze begroting is de constatering dat de budgetten van jeugd niet toereikend zijn voor de verwachte kosten. Met oog voor gevolgen van de coronacrisis, oplopende zorgvragen en zwaardere casussen is een nieuwe doorkijk opgesteld. Op basis van deze doorkijk is in de meerjarenraming € 1.000.000,- bijgeraamd om te komen tot een realistisch budget. Natuurlijk blijven we de uitgaven binnen de jeugdhulp scherp volgen en zetten we in op projecten om de hervormingsagenda jeugd nader vorm te geven.

In deze begroting worden voor 2022 en 2023 extra middelen beschikbaar gesteld voor een integraal plan om enerzijds de hervormingsagenda jeugd uit te voeren en anderzijds om de integrale samenwerking tussen sociaal en maatschappelijk domein te vergroten. In onderstaand overzicht ziet u de budgetten en dekking.

Integraal plan	2022	2023	2024	2025
Sociaal plein	-15	-15		
Extra formatie doelgroepenvervoer	-28	-48	-41	-41
Besparingspotentieel doelgroepenvervoer (taakstellend voor 2024 e.v.)			150	150
Innovatiefonds	-75	-75	-75	
Voorbereiding inkoop wmo	-40			
Duurzaam lokaal; gezond Hellendoorn				
Integrale gezondheidsbevordering	-20	-20		
Projecten integrale aanpak wmo/md/jeugd	-75	-75		
Projecten hervormingsagenda jeugd	-125	-125		
Budget voor formatie (circa 1,5-2 fte)	-120	-90		
Dekking				
Vrijval stelpost groeivraag zorg (i.v.m. vergrijzing - incidenteel voor 2022)	100			
Inzet 515k incidenteel geld Beschermd wonen	248	267		
Dekking door beschikbaar budget innovatieve projecten jeugd		35		
Dekking door resterend budget 2021 (extra middelen jeugd)	150			
Inverdieneffect Hervormingsagenda jeugd		300	500	600
	0	154	534	709

We hebben een oplopende post opgenomen voor het zogenaamde inverdieneffect van deze projecten. Deze is € 200.000,- in 2023 en 600.000,- in 2025. Deze bedragen zijn gebaseerd op enerzijds de verwachting van de commissie van wijzen en anderzijds de projecten die al zijn ingezet/gestart in de gemeente Hellendoorn.

Daarnaast speelt ook dat we in de prognoses een dalend aantal jeugdigen zien in de gemeente Hellendoorn en het woonplaatsbeginsel. Hierdoor daalt ook de inkomstzijde van het gemeentefonds. We verwachten dat deze daling zich vertaalt in een lagere kostenpost voor jeugdhulp. Deze mutatie hebben we administratief verwerkt. Aangezien we hier te maken hebben met open einde regeling, is het behalen van lagere kosten geen zekerheid. Mogelijke zorgverzwaaring, danwel volumegroei in zorgvragen kan deze verwachte daling teniet doen. Eventuele tegenvallers in het budget zullen binnen het totaal van de begroting opgevangen worden.

Wat het kost

bedragen x € 1.000				
02 Jeugd en WMO - Wat mag het kosten?	Begroting 2022	MJR 2023	MJR 2024	MJR 2025
Saldo van baten en lasten				
Lasten				
61000 Sociaal en cultureel werk	- 1.868	- 1.862	- 1.857	- 1.861
61010 Buurt en clubhuizen	- 289	- 288	- 287	- 285
61020 Maatschappelijk werk/slachtofferhulp	- 411	- 411	- 411	- 411
61030 Jeugd en gezin	- 43	- 43	- 43	- 43
61040 Hygienebegeleiding Kinderopvang	- 135	- 135	- 135	- 136
62000 Preventie en clientondersteuning	- 497	- 497	- 422	- 347
62010 Toegang tot eerste en tweede lijnsvoorziening	- 1.542	- 1.377	- 1.285	- 1.299
66000 Verstrekking Hulpmiddelen	- 1.690	- 1.662	- 1.666	- 1.671
67100 Begeleiding en dagbesteding WMO (Ondersteuningsbehoeften 1 en 2)	- 3.966	- 3.955	- 3.959	- 3.961
67110 Verblijf en woonvoorziening	- 6	- 6	- 6	- 6
67120 Huishoudelijke ondersteuning	- 3.887	- 3.882	- 3.883	- 3.885
67130 Vervoer 18+	- 1.127	- 1.117	- 960	- 961
67200 Jeugdzorg - specialistische zorg	- 6.462	- 5.914	- 5.619	- 5.466
68100 Inloop GGZ, maatschappelijke opvang en vrouwenopvang	-	-	-	-
68200 Jeugdbescherming en Jeugdreclassering	- 1.760	- 1.735	- 1.735	- 1.735
71000 Volksgezondheid	- 1.557	- 1.562	- 1.542	- 1.543
Totaal Lasten	- 25.241	- 24.447	- 23.812	- 23.610
Baten				
61000 Sociaal en cultureel werk	9	9	9	9
61010 Buurt en clubhuizen	162	162	162	162
61040 Hygienebegeleiding Kinderopvang	24	24	24	24
62000 Preventie en clientondersteuning	-	-	-	-
62010 Toegang tot eerste en tweede lijnsvoorziening	-	-	-	-
66000 Verstrekking Hulpmiddelen	50	50	50	50
67100 Begeleiding en dagbesteding WMO (Ondersteuningsbehoeften 1 en 2)	250	250	250	250
67130 Vervoer 18+	50	50	50	50
71000 Volksgezondheid	-	-	-	-
Totaal Baten	544	544	544	544
Saldo van baten en lasten	- 24.697	- 23.903	- 23.268	- 23.066
Resultaat	- 24.697	- 23.903	- 23.268	- 23.066

Belangrijke financiële ontwikkelingen.

In 2022 wordt in de begroting structureel budget geraamd voor een aantal ontwikkelingen waarbij wordt beoogd dat deze een financieel inverdieneffect hebben. Denk hierbij aan OZO verbindzorg, het Sociaal Plein Hellendoorn en het innovatiefonds. Daarnaast wordt er incidentele inzet geraamd voor tijdelijke formatie voor doelgroepenvervoer en de voorbereiding van de nieuwe inkoop Wmo.

In 2022 zal Hellendoorns sociaal maatschappelijke opgave worden opgezet, wat de aanleiding zal zijn voor het toegelichte overkoepelende beleidskader voor het sociaal en maatschappelijke domein 2022-2026. De speerpunten hiervoor zijn preventie, gezondheidsbevordering, ouderenbeleid, eenzaamheid, inclusie en de hervormingsagenda Jeugd. Voor de komende jaren worden hiervoor gelden gereserveerd. Deels wordt dit gedekt door incidentele middelen uit de VAR, overgebleven middelen 2021 van jeugd en vrijval stelpost.

Programma 3: Cultuur, onderwijs en sport

Bestuurlijk verantwoordelijk voor dit programma:

- Wethouder dhr. H. Nijhof (sport en evenementen)
- Wethouder mevr. J.H. Van den Dolder-Soeten (onderwijs en cultuur)

Inleiding

Cultuur, onderwijs en sport hebben met elkaar gemeen dat het bijdraagt aan het welbevinden van onze inwoners. Maatschappelijke deelname, educatie en ontplooiing staan daarbij centraal. Samen met professionele- en vrijwilligersorganisaties willen wij voor jong en oud voorwaarden creëren om deel te nemen aan maatschappelijke en sociale netwerken. De jaren 2020 en 2021 hebben vooral in het teken gestaan van COVID-19. We verwachten dat de effecten van COVID-19 in 2022, organisatorisch maar ook in financiële zin, merkbaar zullen blijven. Hoe en in welke mate is op dit moment nog niet aan te geven. Vanuit o.a. het steunpakket Corona stellen wij alles in het werk om initiatieven te ontwikkelen of te omarmen die bijdragen aan een gezonde en vitale samenleving.

Daarnaast hebben kinderen en jongeren afgelopen anderhalf jaar onderwijs op 'afstand' ontvangen. Bij sommige kinderen heeft dit een leer- of ontwikkelingsachterstand veroorzaakt. Mede in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs bespreken wij in 2022 met schoolbesturen hoe deze achterstanden ingelopen kunnen worden. Daarnaast hebben de gemeentelijke logopedisten, als taalspecialisten, een belangrijke coachende rol in het Hellendoornse onderwijsachterstandenbeleid, evenals de consultant NT2.

Kaderstellende nota's

- Sport- en Beweegnota 2016-2019 'Samen in beweging' (raadsbesluit 020620 Verlenging looptijd nota tot 1 januari 2023)
- Notitie onderwijshuisvesting in de gemeente Hellendoorn 2017-2031 (2016)
- Cultuurvisie 2018 (CultuurCaravaan)
- Omgevingsvisie Natuurlijk Avontuurlijk (2015)
- Algemene Subsidieverordening samenleving gemeente Hellendoorn 2021 (2021)
- Nadere regels accommodatiebeleid gemeente Hellendoorn 2021 (2021)

GLOBAL GOALS

Dit programma draagt bij aan de onderstaande Global Goals:

3. Goede gezondheid en welzijn:

We zetten in op preventie door o.a. het opstellen van een sport- en preventieakkoord. Het cultuurbeleid zorgt voor activiteiten die educatie en ontplooiing bieden. Daarnaast dragen wij zorg voor kwalitatief goede voorzieningen, waarmee wij culturele en sportactiviteiten faciliteren.

4. Kwaliteitsonderwijs:

Door ons te richten op goed basis-, voortgezet en hoger onderwijs voor iedereen en te stimuleren dat alle leerlingen kennis en vaardigheden opdoen met betrekking tot duurzame ontwikkeling, culturele diversiteit, wereldburgerschap en wij zorgen voor kind- en handicapvriendelijke onderwijsfaciliteiten. Daarnaast zetten wij in op het bestrijden van leer- en ontwikkelingsachterstanden bij jonge kinderen, bieden wij bewegingsonderwijs en dragen zorg voor goede onderwijshuisvesting.

10. Ongelijkheid verminderen:

Door in te zetten op voorschoolse educatie willen we al vroegtijdig alle kinderen gelijke kansen bieden.

17. Partnerschappen om doelstellingen bereiken:

Door de inzet van de brede regeling combinatiefuncties (buurtsportcoaches) worden partnerschappen versterkt en gesloten om doelstellingen te bereiken die zich richten op effectieve publieke, publiek-private en maatschappelijke samenwerkingsverbanden.

Wat we willen bereiken

Doel	Actie
Realiseren van toekomstbestendige huisvesting voor CSG Reggesteyn aan de Noetselerbergweg 20 te Nijverdal.	3.01 Wij zijn een overeenkomst met Reggesteyn aangegaan om een onderwijsgebouw te realiseren dat aan de huidige en toekomstige eisen voldoet. Reggesteyn is nu aan zet en treft de bouwvoorbereiding.
Bevorderen en benutten van de meerwaarde van regionale samenwerking.	3.02 We participeren bij de uitvoering van de Twentse Visie Sport en Bewegen.
Verbeteren van motorische vaardigheden en verhogen van deelname aan sport- en beweegactiviteiten door de jeugd.	3.03 Talentherkenning en talentontwikkeling is onderdeel van de Twentse Visie Sporten en Bewegen, dit loopt door.
Verhogen van deelname van kwetsbare groepen aan sport- en beweegactiviteiten ter bevordering van gezondheid, gezonde leefstijl en persoonlijke ontwikkeling.	3.04 We blijven ons richten op vergroting van de maatschappelijke rol van verenigingen en blijven mede invulling geven aan acties uit het Uitvoeringsprogramma Publieke Gezondheid en Lokaal Preventieakkoord.
Beschikbaar stellen van gemeentelijke sportaccommodaties om inwoners, verenigingen en scholen in staat te stellen op een verantwoorde manier aan sport- en beweegactiviteiten deel te nemen.	3.05 We volgen de ontwikkelingen van de effecten van rubberinfill bij kunstgrasvelden en het gebruik van de non-infillvelden.
	3.06 We zetten in op een definitieve invulling en verdere versterking van de horecavoorziening en -exploitatie bij Het Ravijn – zwem sport zorg –.
Wij voldoen aan de Mediawet om een Lokaal Toereikend Media Aanbod (LTMA) in onze gemeente te hebben.	3.07 Wij subsidiëren de lokale omroep Hoi.
Als gemeente werken we samen met inwoners, verenigingen en stichtingen om culturele initiatieven te ondersteunen en te faciliteren.	3.08 Uitvoeren van de Cultuurvisie, samen met de samenleving.
	3.09 Samen met inwoners wordt de CultuurCaravaan blijvend vormgegeven.
Vroegtijdig inzetten op bestrijden van achterstand bij jonge kinderen en jeugdigen om latere laaggeletterdheid, schooluitval, uitsluiting en verspilling van talent te voorkomen.	3.10 Vaststellen van een Kwaliteitskader Voorschoolse Educatie gemeente Hellendoorn 2022-2026.
	3.11 Wij geven uitvoering aan 'De Twentse Belofte'.
Het realiseren van een Integraal Huisvestingsprogramma Onderwijs.	3.12 Wij komen samen met de schoolbesturen tot een Integraal Huisvestingsprogramma Onderwijs gemeente Hellendoorn

Historische Kring Hellendoorn Nijverdal

In het kader van het opstellen van de Kerkvisie is onderzoek gedaan naar een maatschappelijke invulling van de pastorie van de RK Kerk in Nijverdal, in samenspraak met de Locatieraad van de kerk. Het onderzoek heeft uitgewezen dat de HKHN de ideale maatschappelijke partij is voor deze locatie. De HKHN wil in een deel van de pastorie een expositieruimte inrichten, gecombineerd met de mogelijkheid voor inwoners om historisch onderzoek te doen. Daarnaast is de HKHN voornemens samenwerking met het onderwijs op te starten met lesbrieven e.d. De HKHN heeft structurele kosten voor huur, energielasten + leveringen/diensten en ontwikkeling, begroot op € 25.000,- per jaar. De HKHN heeft zelf nagenoeg geen inkomsten. Met een jaarlijkse subsidie wordt geborgd dat HKHN haar ambities kan uitvoeren, het monumentale pand voor de toekomst behouden blijft en een maatschappelijke invulling krijgt.

ZiNiN

ZiNiN is de grootste culturele partner van de gemeente Hellendoorn. ZiNiN is verantwoordelijk voor de exploitatie van het theater, vijf bibliotheken, het Openluchttheater, de dorpshuisfunctie (plek voor amateurgezelschappen in het theater) en voor het Toeristisch Bureau Hellendoorn. Onder de noemer 'Breinreis' organiseert ZiNiN in 2022 workshops, inloopspreekuren en dergelijke om inwoners te ondersteunen om deel uit te (blijven) maken van de maatschappij. Bibliotheken in Nederland zijn zich aan het transformeren naar brede maatschappelijke educatieve instellingen. In Overijssel werken bibliotheken samen met scholen, vrijwilligersorganisaties, welzijnsinstellingen en gezondheidszorg om dit te bereiken. Samen met andere partners wordt in 2022 ingezet op laaggeletterdheid o.a. met het programma 'Taal Werkt!' en een provinciaal 'Leesoffensief' (peuterspeelzalen, onderwijs, lokale boekhandels).

CultuurCaravaan

Naast de culturele basisinfrastructuur is de CultuurCaravaan verantwoordelijk voor de ondersteuning van verschillende werkgroepen. Deze werkgroepen vormen samen een netwerk dat twee keer per jaar samenkomt, samen met geïnteresseerde inwoners, organisaties en de Cultuurburgemeester. De CultuurCaravaan is ook een loket waar inwoners met ideeën terecht kunnen en vanuit het netwerk gefaciliteerd kunnen worden. Een van de werkgroepen heeft in samenwerking met het Toeristisch Bureau een gedichten-fietsroute ontwikkeld, waar inwoners en bezoekers gebruik van kunnen maken.

Kwaliteitskader VVE

Belangrijke voorzieningen in het leven van kinderen zijn de kinderopvang, de bibliotheek en het welzijnswerk. Die dragen allemaal bij aan de ontwikkeling van kinderen. Wij willen dat deze door ons gesubsidieerde organisaties elkaar versterken en zetten daar in 2022 verder op in. Daarnaast bestrijden wij door middel van voorschoolse educatie achterstanden bij jonge kinderen. Met een kwaliteitskader voorschoolse educatie gemeente Hellendoorn 2022-2026 geven wij vorm aan een hoogwaardig voorschools aanbod.

Onderwijshuisvesting

In 2022 zal het bestuur van CSG Reggesteyn de bouw voor een gecentraliseerde onderwijshuisvoorziening ter hand nemen. Als gemeente staan wij garant voor maximaal € 25 miljoen zodat zij een nieuwe (gecentraliseerde) school kunnen stichten. Op 9 juli 2019 is dat besluit door de gemeenteraad genomen. Het voorlopig ontwerp is bijna gereed. Men wil de aanbesteding zo snel mogelijk opstarten om duidelijkheid te krijgen over de haalbaarheid en betaalbaarheid.

Met Stichting Ieder KindTelt zijn we in overleg over de onderwijsvoorziening van De Ark.

In 2022 zorgen wij voor een Integraal Huisvestingsprogramma (IHP). Hierin leggen wij samen met de schoolbesturen onze visie op de Hellendoornse onderwijsvoorziening vast. Deze lange termijnvisie helpt ons met het maken van strategische (financiële) keuzes.

Twentse Belofte

In 2022 geven wij samen met het ROC van Twente en de andere Twentse gemeenten uitvoering aan het plan 'De hernieuwde Twentse belofte'. Door middel van dit plan willen we samen met het onderwijs en de andere Twentse gemeenten zorgen dat zoveel mogelijk jongeren het onderwijs met succes afronden en voorkomen dat jongeren te vroeg stoppen met hun opleiding.

Gezonde school- en sportomgeving

In 2022 betrekken we scholen en sportverenigingen bij het lokaal preventieakkoord, om samen met ons als gemeente, zorg, welzijnsorganisaties, bedrijven en GGD uitvoering te geven aan de plannen. De ambitie is dat kinderen gezond en veilig kunnen opgroeien. Scholen en sportverenigingen kunnen een actieve bijdrage leveren aan een gezond leefklimaat, waar aandacht is voor een gezonde leefstijl en psychische weerbaarheid. In nauwe samenwerking met partners in het voorliggend veld, zoals Stichting De Welle en Tactus, wordt op scholen voorlichting gegeven over onder andere roken, alcohol, drugs en pesten.

Actualisatie Sport- en beweegnota

De gemeenteraad heeft op 2 juni 2020 ingestemd met verlenging van de Sport- en Beweegnota 2016-2019 'Samen in Beweging' tot 1 januari 2023. In 2022 zal de sport- en beweegnota geactualiseerd worden.

Herpositionering van de BLOS

In de gemeente Hellendoorn zijn, via een instellingsbesluit, de bevoegdheden op het gebied van sport en bewegen van het college van B&W, overgedragen aan de Bestuurscommissie voor de Lichamelijke Opvoeding en de Sport. In het coalitieakkoord is de vraag opgenomen of de BLOS vandaag de dag nog steeds de meest ideale organisatievorm is of dat een adviescommissie beter zou zijn. Het onderzoek zal eind 2021 zijn afgerond, implementatie van het onderzoek vindt begin 2022 plaats.

Buitensportaccommodaties

Er spelen verschillende ontwikkelingen bij de buitensportaccommodaties. In 2022 wordt een besluit verwacht over een Europees verbod op het gebruik van bepaalde soorten infill. Verder is er nog onvoldoende duidelijkheid over het gebruik van de nonfill kunstgrasvelden. Zodra er meer duidelijkheid is over de ontwikkelingen, zullen we in 2022 maatregelen treffen om verspreiding van infill buiten de kunstgrasvelden te voorkomen.

Toplaagrenovaties

In 2022 zijn de volgende renovaties van buitensportaccommodaties gepland:

1. Renovatie grasveld op sportpark De Leemkamp (Marle);
2. Vervanging toplaag van de atletiekbaan (Nijverdal);
3. Vervanging toplaag van kunstgras sport- en spelvoorziening De Plakke (Haarle);
4. Vervanging toplagen van twee kunstgras voetbalvelden op sportpark De Voordam (Hellendoorn);
5. Vervanging toplaag van één kunstgras voetbalveld op sportpark Smidserve (Nijverdal).

Bij elke investering wordt vroegtijdig beoordeeld of de geplande investering doorgang moet vinden of doorgeschoven kan worden op basis van bijvoorbeeld nog goede staat van de voorziening, gewijzigde gebruikssituatie of (onvoorziene) ontwikkelingen.

Realisatie nieuwe fietscrossbaan

De gemeenteraad heeft op 26 januari 2021 besloten om een extra investeringskrediet beschikbaar te stellen voor vervanging van de huidige fietscrossbaan na het gereed zijn van de sanering van het terrein (aankomen deklaag zand). In 2021 is gestart met de werkzaamheden. Planning is dat de nieuwe baan in 2022 in gebruik genomen kan worden.

Gezond en veilig sportklimaat

Door een impuls te geven aan het bewegingsonderwijs en door o.a. het programma JOGG (Jongeren op Gezond Gewicht) en Cool2BFIT (een leefstijlprogramma voor kinderen met overgewicht/obesitas, waarbij gewerkt wordt aan een gezondere leefstijl en een gezonder gewicht) wordt een gezonde en veilige school, sport en samenleving verder bevorderd. Hiervoor is nadrukkelijk de verbinding gelegd met de lokale combinatiefunctarissen (gefinancierd uit de Brede Regeling Combinatiefuncties). Deze inzet en pilot worden eind 2021 geëvalueerd en meegenomen in de heroverweging van de inzet van de BRC in 2022.

Twentse Visie Sport en Bewegen

De 14 Twentse gemeenten geven gezamenlijk, met ondersteuning vanuit de provincie, uitvoering aan de Twentse visie op sport en bewegen 'Regionale samenwerking is Noaberschap vanuit eigen kracht!'. Deze visie wordt nog geëvalueerd. In ieder geval wordt in 2022 verder uitvoering gegeven aan onderstaande drie thema's.

- Sport en bewegen voor een vitale en gezonde samenleving
- Meedoen door kwetsbare groepen/gehandicaptensport – Special Olympics Nationale Spelen 2022
- Talentherkenning en –ontwikkeling

Het Ravijn – zwem sport zorg-
Horeca

In 2022 geven we een definitieve en duurzame invulling aan de horecavoorziening en -exploitatie van Het Ravijn. Onderzocht wordt of een maatschappelijke leer/werkvoorziening gecreëerd kan worden door middel van een structurele samenwerking met onder andere maatschappelijke participatiepartijen, vrijwilligersorganisaties, vluchtelingenwerk en/of zorg- en welzijnsinstellingen. Dit alles met als doel om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt te stimuleren om (weer) deel te nemen aan het maatschappelijk leven en waar mogelijk te re-integreren naar een baan. Voor Het Ravijn kan een dergelijke voorziening leiden tot verruiming van de openingstijden, wat de sociale functie van de horeca ten goede komt en zorgt voor een beter exploitatieresultaat.

Keurmerk Veilig & Schoon

Het jaar 2022 staat in het teken van het voorbereiden op en behalen van het Keurmerk Veilig en Schoon. Alle zwembaden in Nederland dienen vanzelfsprekend te voldoen aan gestelde wet- en regelgeving, maar de consument stelt steeds hogere eisen aan de service en voorzieningen. Met het Keurmerk Veilig & Schoon geeft de zwembadbranche gehoor aan de wensen en eisen die allereerst klanten, maar ook eigenaren, huurders, inwoners en overheden stellen.

Het Keurmerk Veilig & Schoon betekent een kwaliteitsslag en speelt een belangrijke rol bij het bevorderen van het imago van het zwembad. Met het behalen van het Keurmerk Veilig & Schoon wil Het Ravijn –zwem sport zorg- aantonen dat de bedrijfsprocessen ten aanzien van hygiëne en veiligheid goed zijn geregeld en worden uitgevoerd door de medewerkers. Een belangrijke stap in dit proces betreft een risico-inventarisatie en -evaluatie, een wettelijke verplichting die voor de veiligheid van medewerkers en bezoekers van groot belang is. De jaarlijkse audit houdt ons geïnformeerd over nieuwe wet- en regelgeving en biedt het de gehele accommodatie en haar medewerkers handvatten de kwaliteit te optimaliseren en te waarborgen.

Wat het kost

bedragen x € 1.000

03 Onderwijs Cultuur en sport - Wat mag het kosten?	Begroting 2022	MJR 2023	MJR 2024	MJR 2025
Saldo van baten en lasten				
Lasten				
42000 Onderwijshuisvesting	- 1.259	- 1.846	- 1.828	- 1.812
43000 Algemeen voorschools- en onderwijsbeleid	- 481	- 445	- 446	- 446
43010 Gemeenschappelijke onderwijsvoorzieningen	- 119	- 119	- 119	- 119
43020 Leerlingenvervoer	- 676	- 676	- 676	- 676
43030 Peuteropvang	- 329	- 328	- 329	- 329
51000 Algemeen sportbeleid	- 540	- 538	- 541	- 543
51010 Het Ravijn-zwem sport zorg - sport technisch	- 1.081	- 1.080	- 1.089	- 1.097
52000 exploitatie sportaccommodaties	- 1.364	- 1.477	- 1.498	- 1.494
52010 Het Ravijn - zwem sport zorg - onderhoud accommodatie	- 1.511	- 1.497	- 1.484	- 1.418
52020 Onderhoud sport accommodaties	- 461	- 458	- 456	- 452
53000 Kunst en Cultuur	- 1.653	- 1.650	- 1.642	- 1.602
53020 Evenementen	- 15	- 15	- 15	- 15
54000 Musea / expositieruimten	- 6	- 6	- 6	- 6
55000 Monumentenzorg	- 8	- 8	- 8	- 8
55010 Beheer monumentaal vastgoed	- 25	- 24	- 23	- 23
56000 Bibliotheek	- 1.503	- 1.508	- 1.507	- 1.502
56010 Lokale omroep	- 30	- 30	- 30	- 30
Totaal Lasten	- 11.060	- 11.708	- 11.694	- 11.572
Baten				
42000 Onderwijshuisvesting	27	27	27	27
43000 Algemeen voorschools- en onderwijsbeleid	244	244	244	244
43010 Gemeenschappelijke onderwijsvoorzieningen	20	20	20	20
43020 Leerlingenvervoer	4	4	4	4
43030 Peuteropvang	-	-	-	-
51000 Algemeen sportbeleid	363	363	363	363
51010 Het Ravijn-zwem sport zorg - sport technisch	988	988	988	988
52000 exploitatie sportaccommodaties	784	784	784	784
52010 Het Ravijn - zwem sport zorg - onderhoud accommodatie	41	41	41	41
52020 Onderhoud sport accommodaties	11	11	11	11
53000 Kunst en Cultuur	665	665	665	665
54000 Musea / expositieruimten	-	-	-	-
55010 Beheer monumentaal vastgoed	8	8	8	8
56000 Bibliotheek	486	486	486	486
56010 Lokale omroep	16	16	16	16
Totaal Baten	3.656	3.656	3.656	3.656
Saldo van baten en lasten	- 7.404	- 8.051	- 8.038	- 7.916
Mutatie reserves				
Toevoegingen	- 450	-	-	-
Mutatie reserves	- 450	-	-	-
Resultaat	- 7.854	- 8.051	- 8.038	- 7.916

Belangrijke financiële ontwikkelingen

Vanaf 2022 doet zich een unieke kans voor om de Historische Kring te huisvesten in een monumentaal pand, om dit te realiseren geven wij jaarlijks € 25.000,- subsidie voor de exploitatie van een historisch informatiepunt.

In 2022 stellen wij een integraal huisvestingsprogramma op, daar hebben wij € 35.000,- voor in de begroting opgenomen. Afhankelijk van de bevindingen kan dit betekenen dat in de jaren daarna geïnvesteerd moet worden in de scholen.

Op het gebied van sportbeoefening hebben wij in deze begroting vooral vervangingsinvesteringen opgenomen, zoals altijd nemen we dat meerjarig mee op basis van de afschrijvingstermijn. Daadwerkelijke vervanging gaan we alleen doen als het nodig is, als uitstel mogelijk is doen we dat vanzelfsprekend.

We zien daarnaast dat er lokaal (non-fill velden, zorgplicht milieu) ook landelijk (mogelijk Europees verbod op toepassing microplastics) veel discussie is over kunstgrasvelden. Gelet op de omvang van de projecten en de ontwikkelingen/uitdagingen kan de voorbereiding, begeleiding en uitvoering van de aanbestedingstrajecten en topaagrenovaties niet zelf door Sport verricht worden. Inschakeling van externe deskundigheid is hierbij dan noodzakelijk en daar hebben wij ook budget voor opgenomen.

Programma 4: Mobiliteit en bereikbaarheid

Bestuurlijk verantwoordelijk voor dit programma:

- Wethouder dhr. H. Nijhof (mobiliteit en verkeer)
- Wethouder dhr. J.J. Beintema (N35)

Inleiding

De gemeente onderhoudt de openbare ruimte om die heel, veilig en schoon te houden. Het onderhoud wordt waar mogelijk integraal uitgevoerd. Dit betekent bijvoorbeeld dat noodzakelijke werkzaamheden aan de openbare ruimte afgestemd worden met werkzaamheden aan de riolering, nutsvoorzieningen, kunstwerken en met andere plannen. Ook wordt aansluiting gezocht met de uitvoering van de warmtetransitie en verkeerskundige aanpassingen in ons wegennet (Integraal Beheerplan Openbare Ruimte). Werk-met-werk maken werkt kostenbesparend.

In 2022 wordt gestart met de aanleg van de resterende delen van de Noordzuidverbinding bij Hellendoorn en Hulsen. Dit geldt ook voor de aanleg van een fietspad aan de noordzijde van de Helmkruidlaan met als doel om de rotonde Baron van Sternbachlaan/Helmkruidlaan veiliger te maken. Verder zal de realisatie van een fietsvoorziening aan de zuidkant van het kruispunt N35 – Tunnelweg plaatsvinden om de oversteekmogelijkheid voor fietsers daar te verbeteren.

Kaderstellende nota's

- Parkeernota (2021) ☒ Beleidsplan Samen leven met water 2021 t/m 2025
- Gladheidsbestrijdingsplan (2016)
- Duurzaam beheer openbare verlichting 2016-2020 (2016 16INT01911)
- Strategisch beheerplan civiele kunstwerken 2021 t/m 2025
- Beheerplan Wegen
- Fietsstructuurplan 2014-2025 (2013 13INT02201)
- Mobiliteitsplan 2018
- Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR) 2021-2025
- Verkeersveiligheidsplan 2018

GLOBAL GOALS

Dit programma draagt bij aan de onderstaande Global Goals:

3. *Goede gezondheid en welzijn*
9. *Industrie, innovatie en infrastructuur*
11. *Duurzame steden en gemeenschappen*
14. *Leven in het water*

Wat we willen bereiken

Doel	Actie
Verduurzamen van de mobiliteit en vergroten van de verkeersveiligheid met name voor kwetsbare weggebruikers, zoals fietsers en voetgangers.	4.01 We actualiseren het fietsstructuurplan.
Alle scholen hebben een veilige schoolomgeving.	4.02 We stellen een verkeersveiligheidsplan op.
	4.03 Inrichten van een veilige schoolomgeving bij De Brug.
Optimalisering van de bereikbaarheid van Oost naar West en van Noord naar Zuid.	4.04 We bereiden de realisatie van de Noordzuidverbinding Hellendoorn-Zuid en Hulsen voor
	4.05 We treffen voorbereidingen voor de realisatie van een vrijliggend fietspad aan de noord/noordoostkant van de Helmkruidlaan. De realisatie zal naar verwachting eind 2022 of in de loop van 2023 zijn.
We gaan zorgen dat er 10% meer gefietst wordt.	4.06 We leveren een bijdrage aan de opwaardering van de N35 tussen Wijthmen en Nijverdal door het Rijk. In de gemeente Hellendoorn gaat dit met name over maatregelen ten behoeve van kruispunt N35 - Tunnelweg.
	4.07 We realiseren een fietsvoorziening aan de zuidkant van het kruispunt N35 - Tunnelweg om in de tussentijd de oversteekbaarheid voor fietsers te verbeteren.
	4.08 Vanuit het verkeersveiligheidsproject N35 Wijthmen - Nijverdal bereiden we de realisatie van twee ongelijkvloerse verbindingen over de N35 ter hoogte van de Sallandse Heuvelrug voor.
	4.09 Ook vanuit het verkeersveiligheidsproject N35Wijthmen - Nijverdal houden we ons bezig met de voorbereidingen om een ongelijkvloerse aansluiting bij kruispunt N35 - Stationsweg te realiseren.
	4.10 We zijn betrokken bij de opwaardering van de N35 tussen Nijverdal en Wierden.
We gaan zorgen dat er 10% meer gefietst wordt.	4.11 We doen een tracéstudie voor de F35 tussen Nijverdal en Raalte.
Onze infrastructuur is veilig en beschikbaar voor inwoners, ondernemers en bezoekers	4.12 Uitvoeren onderhoudsprogramma asfalt 2022.
	4.13 Uitvoering van planmatig onderhoud op basis van inspecties.
	4.14 Vervanging openbare verlichting in diverse wijken van Nijverdal.
	4.15 Onderzoek vervanging verkeersregelinstantie Trompweg - De Joncheerelaan.
	4.16 Uitvoering van diverse integrale projecten in de openbare ruimte (IBOR) waarbij volksgezondheid, leefbaarheid en (verkeers)veiligheid voorop staan.
Met het beheer en onderhoud van de openbare ruimte een bijdrage leveren aan een gezonde en veilige leefomgeving.	4.17 Opstellen strategisch kader waarin maatschappelijke opgaven en bestuurlijke doelstellingen zijn vertaald naar het beheer, onderhoud en inrichting van de openbare ruimte.
	4.18 Het beheer van o.a. water, wegen en groen niet sectoraal benaderen maar integraal met de totale openbare ruimte en dit borgen in werkprocessen.
Beter inzicht op de grondwaterstanden en deze beschikbaar stellen aan inwoners en ondernemers	4.19 Grondwaterstanden Real-time beschikbaar stellen via meetapparatuur in gemeentelijke peilbuizen
Ook in 2050 is het prettig en veilig wonen en werken in de gemeente Hellendoorn ondanks klimaatverandering.	4.20 Inwoners en ondernemers actief stimuleren om water vast te houden en om te vergroenen. Hier is een subsidie voor ingericht.
Uitvoering maatregelen beleidsplan 'Samen leven met water'.	4.21 Bij projecten m.b.t. het (her)inrichten van de openbare ruimte inspelen op het veranderende klimaat (meer ruimte voor groen, water en bomen).
	4.22 Aan de hand van klimaatstresstesten wijkgerichte maatregelen treffen voor het tegengaan van wateroverlast, in combinatie met het tegengaan van verdroging en hittestress.
	4.23 Bij projecten in de openbare ruimte streven we naar 10% meer groen ten opzichte van de bestaande situatie.

Noord-zuidverbinding

In 2022 starten we met de voorbereiding van het realiseren van de Noordzuidverbinding Hellendoorn-Zuid en Hulsen.

Daarnaast worden voorbereidingen getroffen voor de realisatie van een vrijliggend fietspad aan de noord/noordoostkant van de Helmkruidlaan. De realisatie zal naar verwachting eind 2022 of in de loop van 2023 zijn.

N35

Nijverdal - Wierden - We zijn als stakeholder betrokken bij dit project en zullen de ontwikkelingen rond de stikstofproblematiek moeten afwachten voor er meer duidelijk wordt over de planning.

Wijthmen - Nijverdal -

We leveren een bijdrage aan de opwaardering van de N35 tussen Wijthmen en Nijverdal door het rijk. In de gemeente Hellendoorn gaat dit met name om maatregelen ten behoeve van het kruispunt N35 –Tunnelweg.

Vooruitlopend op deze maatregelen zal de realisatie van een fietsvoorziening aan de zuidkant van het kruispunt N35 –Tunnelweg plaatsvinden om in de tussentijd de oversteekbaarheid voor fietsers te verbeteren van en naar Haarle-Noord.

Vanuit het verkeersveiligheidsproject N35 Wijthmen – Nijverdal bereiden we de realisatie van twee ongelijkvloerse verbindingen over de N35 ter hoogte van de Sallandse Heuvelrug voor. De keuze voor deze maatregelen is voortgekomen uit het project De Nieuwe Verbindingen.

Ook vanuit het verkeersveiligheidsproject N35 Wijthmen – Nijverdal houden we ons bezig met de voorbereidingen om een ongelijkvloerse aansluiting bij kruispunt N35 – Stationsweg te realiseren.

Verkeersveiligheid

We zijn overgestapt van een reactieve aanpak van verkeersonveiligheid naar een proactieve aanpak. Door het inventariseren van factoren die een sterke causale relatie vertonen met verkeersonveiligheid kan risicogestuurd worden gewerkt. Bekende risicofactoren in het verkeer zijn bijvoorbeeld de kwaliteit van de (fiets)infrastructuur. Als uitvloeisel hiervan is een nieuw ontwerp gemaakt voor het kruispunt Grotestraat-Van der Muelenweg-Constantijnstraat. Risico's voor de fietser worden in het nieuwe ontwerp beperkt. De uitvoering van de reconstructie is helaas in 2021 vertraagd maar zal in 2022 plaatsvinden.

Door de coronaproblematiek zijn diverse onderdelen van de verkeerseducatie in het afgelopen jaar uitgevallen. In 2022 wordt een educatieprogramma voor e-bikers opgezet omdat er meer e-bikes worden verkocht dan gewone fietsen. Het aantal ongevallen met deze fietsen zal dan ook toenemen. Omdat ze harder rijden dan een gewone fiets zullen er ook meer slachtoffers vallen. Educatie is daarom één van de speerpunten van beleid.

Bij het samenstellen van het educatieprogramma wordt samengewerkt met de politie, Veilig Verkeer Nederland, de Fietsersbond en de werkgroep Bereikbaarheid en Toegankelijkheid van de WMO-raad. In 2022 bieden we de volgende educatieprojecten aan: verkeersquiz, theoretisch en praktisch verkeersexamen, cursus dode hoek, rijbewijs op herhaling, caravankeuring, fietsvaardigheidstraining. Daarnaast bieden we scholen de gelegenheid hun lesmateriaal up-to-date te houden en faciliteren we verkeersouders. In 2022 zal aan verschillende scholen een verkeersveiligheidslabel worden uitgereikt.

Fiets

In 2022 wordt het kruispunt Grotestraat-Van der Muelenweg-Constantijnstraat heringericht. Op dit kruispunt zal de oversteekbaarheid voor fietsers worden verbeterd en er zal meer ruimte komen voor fietsers die wachten voor het rode verkeerslicht. We houden die wachttijd wel zo kort mogelijk. Ook de kruispunten Constantijnstraat-Spoelerstraat en Constantijnstraat-Parallelweg worden heringericht. Op beide kruispunten zal de oversteekbaarheid voor fietsers worden verbeterd waardoor de veiligheid toeneemt. Verder starten we het onderzoek naar de mogelijkheden voor een fietspad tussen Daarle en Daarlerveen, een schakel die nog ontbreekt in de fietsstructuur. In het kader van vervanging van de riolering in een deel van de Bergleidingweg vindt er ook een herinrichting van de rijweg plaats. Deze weg is onderdeel binnen het fietsnetwerk van de gemeente. Bij de herinrichting zal dan ook extra rekening gehouden gaan worden met de fietsers.

Openbaar vervoer

De buurtbussen in de gemeente Hellendoorn vervoeren jaarlijks ca. 40.000 reizigers. Verdere optimalisaties in het openbaar vervoer lijken niet mogelijk. Er is juist sprake van verschraving, door inkomstenderving o.a. door de corona-crisis. Lijn 96 (Rijssen – Nijverdal) wordt een spitsbus. De provincie is consessieverlener en beleidsbepalend. Via het Bestuurlijk overleg Mobiliteit hebben we een adviesrol. Verder is gebleken dat een gedeeltelijke integratie van doelgroepenvervoer in het reguliere openbaar vervoer in 2022 niet mogelijk is, maar ook hierbij blijven we de ontwikkelingen volgen op kansen.

Onderhoud wegen en civiele kunstwerken

Bereikbaarheid garanderen is een kerntaak van de gemeente. Onze inwoners en bezoekers moeten op een goede en veilige manier hun plek van bestemming kunnen bereiken. Degelijk onderhoud van wegen en civiele kunstwerken is daarom van cruciaal belang. Voor het wegenonderhoud en voor het onderhoud aan civiele kunstwerken is jaarlijks een voorziening beschikbaar voor cyclisch onderhoud. Met deze voorzieningen worden wegen en civiele kunstwerken op het gewenste niveau gehouden. In 2022 gaan we bij diverse bruggen en tunnels de voegovergangen vervangen.

Openbare verlichting

In 2022 wordt conform het meerjarenprogramma de verlichting in enkele wijken van Hellendoorn en Nijverdal vervangen. De toepassing van duurzame Led-verlichting levert niet alleen een besparing op het energieverbruik op, maar vraagt ook minder onderhoud en resulteert in een beter verlichtingsniveau. Daar waar mogelijk halen we lichtmasten weg en door toepassing van dimmers wordt de lichthinder verminderd.

Verkeersregelinstallaties

Diverse verkeersregelinstallaties naderen het einde van hun levensduur. Voordat de regelautomaat, de masten en armaturen verantwoord vervangen kunnen worden, moet onderzoek worden gedaan naar de verkeersstromen. De verkeersregeling wordt dan afgestemd op de meest recente verkeersintensiteiten e-prognoses. In 2022 wordt onderzoek gedaan naar de verkeersregelinstallatie ter plaatse van De Joncheerelaan –Trompweg- Van Limburg Stirumstraat. Op basis daarvan wordt bepaald of de installatie moet worden vervangen of dat er alternatieve maatregelen mogelijk zijn. In 2022 wordt de verkeersinstallatie bij het politiebureau vervangen. Daarbij wordt, in het kader van duurzaamheid, zoveel mogelijk gebruik gemaakt van bestaande materialen.

Gemeentelijke watertaken In 2020 is het beleidsplan: "Samen leven met water vastgesteld". Het plan heeft een looptijd van 2021 tot en met 2025. In dit plan staat het beleid en de daaruit voortvloeiende maatregelen beschreven. Voor de invulling van de grondwaterzorgplicht wordt de grondwaterstand gemonitord. Dit monitoren doen we via het gemeentelijke peilbuizenennetwerk. Periodiek worden de gegevens geanalyseerd.

In 2022 gaan we concreet aan het werk met de projecten Noetselerweg en Bergleidingweg. Daarnaast gaan we verder met het realiseren van wadi's en het stimuleren van inwoners, bedrijven en basisscholen via de subsidieregeling voor vergroening van erfverhardingen en daken en het afkoppelen van hemelwaterafvoer van het riool.

Riolering

Reconstructie Constantijnstraat

Bij de aanpak van de kruisingen Constantijnstraat-Grotestraat-Van der Muelenweg en Constantijnstraat-Parallelweg zal worden meegelift met dit project. Een gedeelte van de riolering vanaf de Grotestraat tot de Markt zal in 2022 worden vernieuwd en binnen het gehele gebied wordt een infiltratieriool met infiltratievoorziening gerealiseerd. Het infiltratieriool zal in de Spoelerstraat worden aangesloten op de schoonwaterafvoer naar de Stadsbeek. Met deze aanpak wordt ook een deel van de wateroverlast in het centrumgebied tegengegaan.

Reconstructie Noetselerweg

De opgave bestaat uit het vervangen van de riolering en het realiseren van meer waterberging. In overleg met aanwonenden en belanghebbenden wordt de definitieve inrichting bepaald. Het streven is o.a. om meer groen aan te brengen.

Reconstructie Bergleidingweg

Ook hier bestaat de opgave uit het vervangen van de riolering en het aanbrengen van een regenwaterriool. In overleg met aanwonenden en belanghebbenden wordt de definitieve inrichting bepaald.

Problematiek Kanaal Almelo – De Haandrik

Bij het Kanaal Almelo – De Haandrik speelt de problematiek van schade aan woningen. In 2021 is onderzocht of de oorzaak van de schade te wijten is aan werkzaamheden aan het kanaal, in opdracht van de provincie, of dat er mogelijk andere oorzaken zijn. Wij volgen de ontwikkelingen op de voet en bieden als gemeente waar mogelijk ook de noodzakelijke, vooral maatschappelijke, ondersteuning. De provincie heeft een subsidieregeling voor de 'lichte' schade en de provincie wil voor ernstige gevallen tot maatwerkoplossingen komen. In het laatste kwartaal 2021 is duidelijk geworden wat een en ander voor onze inwoners daadwerkelijk betekent. In het eerste kwartaal 2022 wordt voor alle bewoners duidelijk hoe de schadetaxaties in de individuele gevallen uitpakken.

Duurzaamheid

Reizen zorgt voor een flink deel van de CO₂-uitstoot. De keuzes voor het dagelijks vervoer maken dus verschil voor het klimaat. Als steeds meer mensen het openbaar vervoer gebruiken of de (e-)fiets leidt dat tot afname van de CO₂-uitstoot. Dat stimuleren we door betere (laad)infrastructuur en uitbreiding/verbetering van het openbaar vervoer. Zo blijven we meewerken aan het plaatsen van elektrische laadpalen, op verzoek van e-rijders. In 2022 start de provincie Overijssel hiervoor een nieuwe concessie. Alle Twentse gemeenten nemen hierin deel.

Wat het kost

bedragen x € 1.000

04 Mobiliteit en bereikbaarheid - Wat mag het kosten?	Begroting 2022	MJR 2023	MJR 2024	MJR 2025
Saldo van baten en lasten				
Lasten				
21000 Aanleg en reconstructie wegen	- 2.158	- 1.630	- 1.929	- 1.953
21010 Wegbeheer algemeen	- 1.031	- 1.042	- 1.054	- 1.060
21020 Onderhoud verhardingen	- 1.703	- 1.702	- 1.704	- 1.703
21030 Bermen en sloten	- 747	- 753	- 760	- 768
21040 Straatreiniging	- 679	- 679	- 645	- 639
21050 Gladheidsbestrijding	- 137	- 131	- 132	- 133
21060 Straatmeubilair	- 218	- 217	- 219	- 219
21070 Verkeer	- 285	- 318	- 326	- 334
21080 Verkeerseducatie	- 49	- 84	- 84	- 84
22000 Parkeren	- 749	- 743	- 739	- 763
25000 Openbaar vervoer	- 221	- 218	- 216	- 213
72000 Ontwikkeling GRP	- 1.748	- 1.904	- 1.997	- 2.066
72010 Aanleg, beheer en onderhoud riolering	- 1.177	- 1.186	- 1.195	- 1.202
72030 Inkomsten rioolheffing	- 8	- 8	- 8	- 8
Totaal Lasten	- 10.908	- 10.615	- 11.005	- 11.144
Baten				
21010 Wegbeheer algemeen	61	61	61	61
21020 Onderhoud verhardingen	-	-	-	-
21040 Straatreiniging	1	1	1	1
21060 Straatmeubilair	-	-	-	-
21080 Verkeerseducatie	37	37	37	37
22000 Parkeren	81	81	81	81
25000 Openbaar vervoer	33	33	33	33
72000 Ontwikkeling GRP	21	211	285	348
72010 Aanleg, beheer en onderhoud riolering	35	35	35	35
72030 Inkomsten rioolheffing	4.198	4.241	4.285	4.328
Totaal Baten	4.466	4.699	4.817	4.924
Saldo van baten en lasten	- 6.441	- 5.916	- 6.189	- 6.220
Mutatie reserves				
Toevoegingen	- 120	- 58	- 58	- 58
Onttrekkingen	740	-	-	-
Mutatie reserves	620	- 58	- 58	- 58
Resultaat	- 5.822	- 5.974	- 6.246	- 6.278

Belangrijke financiële ontwikkelingen

Jaarlijks worden de vervangingsinvesteringen voor het gemeentelijk rioleringsplan Samen leven met water 2021-2025 (GRP5) opgenomen. Naast de jaarlijkse structurele vervangingsinvesteringen voor investeringsprogramma wegen, uitvoering mobiliteitsvisie, vervanging armaturen openbare verlichting en tractiemiddelen stellen we voor 2025 ook een investeringsbedrag van € 160.000,- beschikbaar voor vervanging van de verkeersregelininstallatie op het kruispunt Smidsweg-Grotestraat. Door de opzegging van het contract door het bedrijf dat het onderhoud van de openbare verlichting verzorgt moesten we op zoek naar een nieuwe partij. De meerkosten bedragen structureel € 21.000,-. De toename van de structurele kosten voor het openbaar gebied (verkeers- en straatnaamborden, belijning en straatmeubilair) zijn € 25.000,-. De jaarlijkse extra storting in de voorziening groot onderhoud bruggen en tunnels is € 53.000,-. Voor zowel de aanpak van de Willem Alexanderstraat/Maximalein als de herpositionering van het Keizerserf stellen we een investeringskrediet van € 350.000,- beschikbaar, conform besluitvorming in de raad van september 2021.

Programma 5: Woon en leefomgeving

Bestuurlijk verantwoordelijk voor dit programma:

- Wethouder mevr. G.J. Overmeen-Bakhuis (ruimtelijke ordening, grondbeleid en vergunningen)
- Wethouder dhr. H. Nijhof (openbare ruimte, afval, klimaat, duurzaamheid, natuur en landschap)
- Wethouder dhr. J.J. Beintema (agrarische zaken)

Inleiding

Een veilige en schone openbare ruimte, voldoende openbaar groen, goede speelvoorzieningen voor de jeugd spelen een belangrijke rol in het leven van onze inwoner. Het is van groot belang dat we de basis op orde houden met onder andere goed en degelijk onderhoud. Een groene en veilige leefomgeving draagt bij aan de waarde van ons vastgoed, bereikbaarheid van onze gemeente en aan de gezondheid van onze inwoners.

Kaderstellende nota's

- Nota grondbeleid (2014 14INT01047) geactualiseerd 2018
- Omgevingsvisie Natuurlijk avontuurlijk (2014 14INT00023)
- Beeldkwaliteitsplannen (o.a. voor het centrum van Nijverdal 2010)
- Structuurvisie De Centrale Strip (2011)
- Welstandsnota (2012 12INT01392)
- Erfgoedverordening 2018 (18INT01577)
- Reclamebeleid (2018 18INT01448)
- Monitor Woonvisie 2015 (2015 15INT03452)
- Groenbeleidsplan (2015)
- Grondstoffenbeleidsplan 2021-2025 (2021-020240)
- Plattelandsvisie (2006)
- Landinrichtingsplan Ruilverkaveling Rijssen 2008
- Bestemmingsplan Buitengebied (RB 09INT00270)
- Beleid vrijkomende agrarische gebouwen (2006)
- Natura 2000 (NB-wet) 'Samen werkt beter' (14INK09889)
- Toekomstvisie Hellendoorns Afvalbeleid (2012 12INT01117)
- Klimaatbeleidsplan 2009-2012 (2008)
- Milieuprogramma 2012-2015 (2012 12INT00415)
- Externe veiligheidsbeleid (2012 12INK11278)
- Gebiedsgericht geluidbeleid (2009 B&W 09INT00072)
- Uitvoeringsprogramma vergunningverlening en toezicht & handhaving (vaststelling december 2019)
- Beleid Vergunningen, toezicht en handhaving (vaststelling B & W: 18 februari 2020)
- Beleidsnota 'Samen werken aan een duurzaam Hellendoorn' (2013, 13INT01370)
- Beleidsnota 'Duurzame Energievisie Hellendoorn' (2017, 17INT02927)
- Beleidskader Zon & Windenergie (2018, 18INT01948)
- Stappenplan RES Hellendoorn (2019, 2019-033223)
- Startnota RES-Twente (2019, 2019-034283)
- Uitvoeringsprogramma Duurzame Energievisie Hellendoorn (2020, 2019-023620)
- Woonafspraken provincie Overijssel 2019 t/m 2025
- Prestatieafspraken Woningstichting Hellendoorn en gemeente Hellendoorn
- Regionale bodemkwaliteitskaart Twente
- Nota bodembeheer regio Twente
- Twente bodemkwaliteitskaart PFAS
- Beleidsregels PFAS regiogemeenten Twente

GLOBAL GOALS

Dit programma draagt bij aan de onderstaande Global Goals:

6. Schoon water en sanitair

Via integraal waterbeheer, verwerking van afvalwater en hemelwater dragen we bij dit doel.

7. Betaalbare en duurzame energie

Samen met de samenleving geven we invulling aan de energietransitie, we zorgen voor kennisdeling via de Hellendoornse aanpak, het energieloket en de wooncoaches.

9. Industrie, innovatie en infrastructuur

Het is cruciaal dat er een goed vestigingsklimaat is voor ondernemers. Daar is voldoende bedrijventerrein nodig, maar ook een goede bereikbaarheid (infrastructuur). Via de Agenda voor Twente proberen we innovaties te stimuleren.

11. Duurzame steden en gemeenschappen

Bij de inrichting van het openbaar gebied is van belang dat dit duurzaam gebeurt. Sinds enkele jaren besteden we aandacht aan klimaatadaptatie en –als onderdeel daarvan- ook aan versterking van de biodiversiteit.

12. Verantwoorde consumptie en productie

We beperken afvalproductie via preventie en hergebruik en verantwoord beheer van afvalstoffen. We dringen verontreiniging terug, kopen duurzaam en circulair in en verduurzamen ons gemeentelijk vastgoed.

13. Klimaatactie

Onze ruimtelijke ordening is zoveel mogelijk klimaat-robust. We nemen maatregelen om wateroverlast, droogte en hittestress tegen te gaan. We creëren waterberging en vergroten de afvoer en opvangcapaciteit. We dringen de uitstoot van broeikasgassen terug via voorlichting, voorbeelden, handhaving/voorschriften, subsidies etc.

14. Leven in het water

Via rioolbeheer, aanpak van zwerfafval geven we invulling aan dit doel.

15. Beschermen van ecosystemen, bossen en biodiversiteit

We richten ons op het versterken van biodiversiteit, natuur en landschap. We richten ons op ecologisch groenbeheer, zetten bermbeleid in voor biodiversiteit en stellen een werkplan biodiversiteit vast.

Wat we willen bereiken

Doel	Actie
Beschermen van de volksgezondheid door (afval)water in te zamelen en af te voeren. Verwerken van hemelwater en het klimaatadaptief inrichten van onze leefomgeving.	5.01 Uitvoeren optimalisatiestudie afvalwaterketen: "zuiveringskring RWZI Nijverdal".
	5.02 Uitvoeren van onderhoud aan rioolstelsels en het vervangen van riolen in combinatie met het herinrichten van de openbare ruimte. In 2022 gaat het om de Noetselerweg en om de Bergleidingweg - oost
	5.03 Doorontwikkelen van het meet- en monitoringsprogramma in het gemeentelijke watersysteem.
Het verduurzamen van onze leefomgeving met extra aandacht voor vergroening, klimaatadaptatie en biodiversiteit	5.04 Het beleidsplan Samen leven met water geeft aan op welke manier de gemeente werkt aan het klimaatbestendig inrichten van de leefomgeving. Klimaatbestendig inrichten betekend zoveel mogelijk voorkomen van wateroverlast, droogteschade en hittestress.
	5.05 We stimuleren en faciliteren meer groen in tuinen, centra en woonwijken door de subsidie 'Subsidie voor vergroening van
Beschikbare middelen en capaciteit slim en effectief inzetten voor groenbeheer.	5.06 Onderhoud van de groenvoorzieningen gebaseerd op beeldkwaliteit (centra op A en wijken op C kwaliteit).
	5.07 Zorgen voor meer biodiversiteit, ecologisch beheer en rekening houden met omstandigheden als klimaat en water.
	5.08 Het integreren van groen in nieuwe projecten
	5.09 We gaan gerichter onderhoud plegen aan onze bomen waarbij we vooral aandacht besteden aan het verkleinen van de risico's door onder andere vallende takken.
20% CO2 reductie in 2025 (ten opzichte van 2008) en 49% CO2 reductie in 2030 (ten opzichte van 1990).	5.10 Opstellen van en deelnemen aan een Regionale Energie Strategie (RES).
	5.11 We begeleiden initiatieven voor schone energie.
	5.12 we stellen een warmteplan op voor de transitie van de gebouwde omgeving naar aardgasvrij.
Versnellen van de (energie)transitie om te komen tot een duurzamere gemeente.	5.13 We faciliteren, stimuleren en enthousiasmeren lokale initiatieven, coöperaties en stichtingen die bijdragen aan het verduurzamen van de samenleving.
Voldoende passende bouwmogelijkheden in alle kernen.	5.14 Met de woningcorporaties maken we prestatieafspraken.
	5.15 We maken prestatieafspraken met woningcorporaties om hun woningen te verduurzamen en kiezen daarbij voor een wijkgerichte aanpak.
	5.16 We onderzoeken extra woningbouwmogelijkheden in de dorpen Haarle, Daarle en Daarlerveen.
	5.17 We maken woningbouwinitiatieven obstakelvrij door woonafspraken met Provincie uit te voeren.
	5.18 Groepen particulieren (CPO) worden, indien daar behoefte aan is, ondersteund door af te wijken van het faciliterend grondbeleid.

In 2022 zijn we klaar voor de invoering van de Omgevingswet.	5.19	We gaan een nieuwe gemeentelijke omgevingsvisie opstellen.
	5.20	We passen het Hellendoorns kompas toe bij initiatieven in de fysieke leefomgeving.
	5.21	We handelen nu al in de geest van de Omgevingswet.
	5.22	We zorgen dat de ICT-voorziening op orde is zodat we kunnen aansluiten op de DSO en onze klanten aanvragen kunnen indienen.
	5.23	We starten met opleidingen, competentie-ontwikkeling en cultuurverandering zodat onze medewerkers voldoende zijn toegerust voor de toekomstige taak.
Voorbereiden op de overdracht van bodemtaken naar de gemeente in het kader van de Omgevingswet.	5.24	We starten met de communicatie naar onze klanten zodat die voldoende geïnformeerd zijn over onze toekomstige werkwijze en de rol die daarin van de klant wordt verwacht.
	5.25	Deelnemen aan het AOV-traject om ons goed voor te kunnen bereiden op de overdracht van bodemtaken van de provincie naar de gemeente in het kader van de Omgevingswet.
Inspelen op ontwikkelingen in de ondergrond en ongewenste ontwikkelingen voorkomen.	5.26	We nemen deel aan het regionale project 'Onder Twente' en 'Samen de diepte in'.
	5.27	We stellen een gemeentelijke visie op de ondergrond op in samenwerking met de regionale partijen.
Voldoen aan de vereisten van de Basisregistratie ondergrond.	5.28	De komende jaren zorgdragen voor de implementatie van de Basisregistratie ondergrond.
Asbestbodem saneren via het project Bodem Asbest Sanering.	5.29	Daar waar mogelijk met asbest verontreinigde bodem laten saneren met de (gedeeltelijke) rijksvergoeding van het regionale project Bodem Asbest Sanering.
	5.30	Onderzoeken laten uitvoeren naar mogelijke asbestverontreiniging in de bodem.
Asbestdaken saneren.	5.31	We volgen de ontwikkelingen rondom sanering van asbestdaken en communiceren hierover richting pandeigenaren.
Bereiken van een afvalloze samenleving in 2030 (= 50 kg restafval per inwoner per jaar), met een tussendoelstelling van 100 kg restafval per inwoner per jaar	5.32	We stellen een nieuw Grondstoffenbeleidsplan vast en geven uitvoering aan een toekomstscenario dat is gericht op (ingrijpende) inzamelsysteem-aanpassingen.
	5.33	We verbeteren de kwaliteit van het ingezamelde PMD door uitvoering van het 'Verbeterplan PMD'.
	5.34	Uitvoeren van de Zwerfafvalplannen, die ingediend zijn bij Nedvang, voor de aanpak en preventie van zwerfafval.
	5.35	We breiden de GFT-inzameling bij de hoogbouw uit.
	5.36	We geven uitvoering aan de invoering van de Ja/Ja-sticker voor ongeadresseerd reclamedrukwerk.
Voldoende en veilige speelvoorzieningen.	5.37	We geven uitvoering aan de zwerfafvalplannen voor de aanpak en preventie van zwerfafval.
	5.38	Een bewuste keuze maken, op basis van de status en onderhoudstoestand van de speelvoorzieningen, welke maatregelen getroffen moeten worden.
Geen vliegroutes lager dan 6000 voet naar en van vliegveld Lelystad over ons gebied.	5.39	Met de gemeenteraad en plaatselijke belangenorganisaties in gesprek gaan over de ontwikkelingen rond Lelystad Airport en de te varen koers.

Passende woningbouwmogelijkheden

Nu het woningmarktonderzoek is afgerond kunnen concretere plannen worden ontwikkeld om per kern naar behoefte woningen toe te voegen. Zowel kwantitatief als kwalitatief hebben we beter in beeld waaraan behoefte is. Daarbij blijft het principe-uitgangspunt inbreiding voor uitbreiding. Voor de kernen Nijverdal en Hellendoorn staan het komende jaar nog enkele concrete inbreidingsplannen op stapel. Voor Hellendoorn zal de laatste fase van Hellendoorn Noord worden uitgegeven, zal woningcorporatie Reggewoon de locatie van de voormalige Blenkeschool herontwikkelen en zijn in de dorpskern nog wat herontwikkelingen van bestaande locaties te verwachten. In Nijverdal wordt het voormalige OBD-gebouw en -terrein getransformeerd naar woningbouw. Verder wordt de uitgifte verwacht van de voormalige Ireneschool-locatie. De bouw van het appartementencomplex hoek Smidsweg/Molenweg zal naar verwachting worden afgerond. Ook zal besluitvorming plaatsvinden over enkele grotere projecten in en rond het kernwinkelgebied van Nijverdal. Daarnaast wordt de planvorming voor de locatie Reggesteyn aan de Willem de Clerqstraat, die naar verwachting in 2023 vrijkomt, voortgezet.

Nieuwe initiatieven op het gebied van wonen en zorg zullen worden getoetst aan het kader dat daarvoor door de raad is vastgesteld. De visie wonen en zorg stelt ons beter in staat om in te schatten aan welke woon- en/of zorgvoorzieningen we de komende jaren nog behoefte hebben.

De woningbouwmogelijkheden in de kernen Haarle, Daarle en Daarlerveen zullen verder worden uitgewerkt. Omdat uit onderzoek is gebleken dat inbreiding in de kern Haarle onvoldoende mogelijkheden biedt, is in principe gekozen voor uitbreiding. Hiervoor is de eerste stap gezet met het zoekgebied voor plan De Grave. In de kernen Daarle en Daarlerveen zijn inmiddels concrete locaties voor woningbouw in beeld. Deze worden nader uitgewerkt.

Omgevingswet

De invoering van de Omgevingswet is uitgesteld tot 1 juli 2022. We zijn volop bezig met de voorbereidingen. Die vallen uiteen in grofweg drie onderdelen: ICT inrichten (zowel intern als externe aansluiting op de landelijke voorziening), Omgevingsplanvorming en actualisatie gemeentelijke Omgevingsvisie. De ICT moet 1 juli 2022 operationeel zijn. Voor de overige onderdelen hebben we nog wat meer tijd voor de implementatie. Ondanks het uitstel zijn we natuurlijk intensief daarmee aan de slag. Onderdelen zullen naar verwachting gefaseerd worden ingevoerd. Met de raad(swerkgroep) vindt regelmatig overleg plaats om de nodige stappen te kunnen zetten. Denk in dit verband aan het vaststellen van het ambitieniveau, hoe willen we omgaan met participatie, welke rol wil de gemeenteraad vervullen etc.

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet zullen ook de bodemtaken van de provincie worden overgedragen naar de gemeente. De impact van die overdracht, zowel in materiële als financiële zin, valt nog lastig te voorzien.

Huishoudelijk Afval

Het Grondstoffenbeleidsplan 2021-2025 is vastgesteld door het college. In de loop van 2022 wordt het Grondstoffenbeleidsplan 2021-2025 opnieuw geagendeerd voor de raad. De focus van het Grondstoffenbeleidsplan ligt op het, met vertraging halen, van de 'Van Afval Naar Grondstof' (VANG) doelstelling van 100 kg restafval per inwoner per jaar uit 2020. En op het zetten van een grote stap naar een afvalloos (lees: 50 kg restafval) Hellendoorn in 2030.

Verbeteren kwaliteit ingezameld PMD

De coronacrisis heeft een behoorlijke impact op het afvalbeheer. Door deze crisis is de markt voor grondstoffen gekelderd en alleen schoon plastic, metaal en drankkartons (PMD) kon de afgelopen tijd en kan op dit moment worden vermarkt. De kwaliteit van het ingezamelde PMD vraagt blijvende aandacht, waarmee we in 2022 uitvoering geven aan het in 2021 vastgestelde 'Verbeterplan PMD'. Dit verbeterplan is onder andere gericht op voorloopacties (controle PMD-containers) en een onderzoek naar nut en noodzaak van de verzamelcontainers (wijkcontainers).

Uitbreiden GFT-inzameling bij de hoogbouw

Wetgeving stelt dat groente-, fruit- en tuinafval (GFT) op uiterlijk 31 december 2023 aan de bron gescheiden moet worden ingezameld of moet worden gerecycled (composteren). Een deel van de hoogbouw heeft hiertoe nog geen mogelijkheid. In 2022 worden extra faciliteiten geregeld om de inzameling van brongescheiden GFT bij de hoogbouw uit te breiden.

Uitvoering geven aan de Ja/Ja-sticker

Op 5 november 2019 heeft de gemeenteraad de motie 'Zet Je Brievenbus Op Groen' (gericht op het invoeren van de Ja/Ja-sticker) aangenomen. Hiermee ontvangen huishoudens alleen ongeadresseerd drukwerk als ze een Ja/Ja-sticker hebben. Er liepen verschillende rechtszaken tegen gemeenten die de Ja/Ja-sticker hebben ingevoerd. We hebben deze ontwikkelingen bewust afgewacht. Na verschillende procedures hebben de rechtbank, het gerechtshof en uiteindelijk de Hoge Raad in 2021 geconcludeerd dat de invoering van de Ja/Ja-sticker inhoudelijk correct en tevens rechtmatig was. We gaan de Ja/Ja-sticker in 2022 invoeren.

De aanpak en preventie van zwerfafval

Er zal een 'Jaarplan Zwerfafval 2022' worden opgesteld en ingediend bij Stichting Nedvang. In 2022 zal de focus liggen op voorlichting en educatie over zwerfafval op scholen. De jaarlijkse monitoring van verschillende (meet)locaties in de gemeente is een belangrijk instrument om te beoordelen of maatregelen effect hebben op de hoeveelheid zwerfafval.

Groene leefomgeving

Biodiversiteit

De aandacht voor biodiversiteit in onze maatschappij wordt gelukkig groter. Ons doel is 'biodiversiteit als standaardthema mee te nemen in beleid, projecten en werkwijzen'.

Om dit te bereiken wordt in het najaar 2021 en voorjaar 2022 een plan van aanpak opgesteld waarin de verschillende mogelijkheden en kansen worden beschreven om biodiversiteit op te nemen binnen het gemeentelijk handelen. Naast de koppeling met groen wordt ook steeds meer ingezet op het vergroten van de biodiversiteit bij andere plannen of maatregelen zoals klimaatadaptatie, water, duurzaamheid maar ook bij bouwprojecten.

Ook wordt gekeken naar het opzetten van een vrijwilligersgroep biodiversiteit. Deze groep kan de gemeente maar ook de inwoners ondersteunen en helpen om te komen tot een hogere biodiversiteit, zowel in de bebouwde kom als in het buitengebied. Hierbij is het uitdragen en zichtbaar maken van resultaten belangrijk om naast kennisoverdracht ook een positieve beeldvorming te creëren. Bewustwording en enthousiasmeren is de insteek, juist omdat bijna iedereen op kleine schaal kan bijdragen.

Eikenprocessierups

Het bestrijden van de eikenprocessierups is aan de hand van de evaluatie in najaar 2021 verder geoptimaliseerd. De proef met andere biologische middelen wordt mogelijk uitgebreid.

Daarnaast worden de bermen in 2022 verder ecologisch beheerd. In het buitengebied en in de bebouwde kom worden meer ecologische kruidenzones aangelegd om zoveel mogelijk habitat te creëren voor de predatoren van de eikenprocessierups.

Ecologisch Bermbeheer

In 2021 is het ecologisch bermbeheer opgestart. Aan de hand van alle verzamelde data is er een compleet plan gemaakt.

Op basis van de eerste ervaringen met deze andere vorm van beheer wordt het ecologisch bermbeheer in 2022 verder uitgebreid en daarmee ook de verwerking van het maaisel. We streven ernaar het areaal dat ecologisch beheerd gaat worden verder uit te breiden naar ca 75%.

Ook worden de inventarisaties van de bloemrijke bermen die in de zomer van 2021 hebben plaatsgevonden, toegevoegd aan het plan. Die inventarisaties vormen de nulmeting voor de ontwikkeling van de komende jaren.

Speelplaatsen

Voor het onderhoud en de vervanging van speelvoorzieningen is het oorspronkelijk jaarlijkse budget van € 90.000,- in het kader van de ombuigingen met ingang van 2021 structureel verlaagd naar € 55.064,-. Naar aanleiding van deze ombuiging is ervoor gekozen om het aantal speelplaatsen te verminderen. Het bepalen welke speelplaatsen of speeltoestellen moeten verdwijnen, is vanwege het ontbreken van actueel beleid erg lastig gebleken. Daarom is er vorig jaar een visie opgesteld over hoe we speelplaatsen zien en waar en hoe die moeten functioneren in de toekomst. Die visie leidt tot een netwerk van speelplaatsen dat is afgestemd op de behoefte aan (soorten) speelplaatsen.

De visie wordt in voorjaar 2022 verder vertaald in een nieuw beleidsplan speelplaatsen.

Daarmee zullen we de komende jaren bepaalde speelplaatsen langzaam omvormen zonder dat er sprake is van kapitaalvernietiging doordat goede toestellen worden verwijderd.

Het streven in de komende jaren is om de speelplekken op een goed en veilig niveau te houden.

Groenbeleidsplan

In 2022 wordt een nieuw groenbeleidsplan opgesteld. Door de veranderingen op het gebied van klimaat en hittestress, biodiversiteit, eikenprocessierups en de waarde die door de inwoners aan groen toegekend wordt, heeft het huidige groenbeleidsplan een update nodig.

Wat het kost

bedragen x € 1.000

05 Woon en leefomgeving - Wat mag het kosten?	Begroting 2022	MJR 2023	MJR 2024	MJR 2025
Saldo van baten en lasten				
Lasten				
32000 Bedrijventerreinen	- 3.864	- 2.186	- 1.998	- 1.651
57000 Openbaar groen	- 2.480	- 2.522	- 2.547	- 2.537
57010 Natuur en landschap	- 99	- 98	- 101	- 102
57020 Speelplaatsen	- 128	- 128	- 129	- 129
73000 Huishoudelijk afval	- 3.468	- 3.542	- 3.548	- 3.563
73010 Inkomsten afvalstoffenheffing	- 8	- 8	- 8	- 8
73020 Verwerking Bedrijfsafval	- 122	- 122	- 123	- 122
74000 Milieu algemeen	- 514	- 464	- 428	- 431
74010 Milieubeheer bedrijven	- 861	- 873	- 926	- 886
74020 Uitvoering Wet geluidhinder	- 23	- 23	- 23	- 23
74030 Dierplaagbestrijding	- 5	- 5	- 5	- 5
75000 Begraafplaatsen	- 396	- 404	- 401	- 396
81000 Structuurplannen	- 10	- 10	- 10	- 10
81010 Bestemmingsplannen	- 606	- 605	- 610	- 615
82000 Bouwgrondexploitatie	- 1.224	- 1.420	- 877	- 960
83000 Wonen	- 68	- 67	- 68	- 69
83010 Herinrichting woonomgeving	- 26	- 25	- 24	- 24
83020 Vergunningen volkshuisvesting	- 1.212	- 1.277	- 1.288	- 1.070
83030 Grondzaken	- 212	- 211	- 214	- 216
83050 Woonwagens	- 6	- 6	- 6	- 6
Totaal Lasten	- 15.332	- 13.997	- 13.335	- 12.823
Baten				
32000 Bedrijventerreinen	3.926	2.249	2.061	1.714
57000 Openbaar groen	57	57	57	57
57010 Natuur en landschap	-	-	-	-
73000 Huishoudelijk afval	874	824	733	755
73010 Inkomsten afvalstoffenheffing	3.935	4.013	4.091	4.091
73020 Verwerking Bedrijfsafval	79	79	79	79
74000 Milieu algemeen	2	2	2	2
74010 Milieubeheer bedrijven	-	-	-	-
74020 Uitvoering Wet geluidhinder	3	3	3	3
75000 Begraafplaatsen	429	429	429	429
81000 Structuurplannen	-	-	-	-
81010 Bestemmingsplannen	44	44	44	44
82000 Bouwgrondexploitatie	1.204	1.401	858	940
83000 Wonen	-	-	-	-
83020 Vergunningen volkshuisvesting	847	747	747	747
83030 Grondzaken	36	36	36	36
83050 Woonwagens	22	22	22	22
Totaal Baten	11.457	9.904	9.161	8.919
Saldo van baten en lasten	- 3.875	- 4.093	- 4.174	- 3.904
Mutatie reserves				
Toevoegingen	- 326	- 206	- 206	- 206
Onttrekkingen	157	145	104	104
Mutatie reserves	- 169	- 62	- 102	- 102
Resultaat	- 4.043	- 4.155	- 4.277	- 4.006

Belangrijke financiële ontwikkelingen

Door de areaaluitbreidingen van de laatste jaren zijn de kosten voor groenonderhoud structureel hoger. Oplpend van € 164.000,- in 2022 tot € 183.000,- in 2024. Door oa de invoering van de omgevingswet en het drukke woningbouwprogramma wordt de formatie binnen het taakveld ruimtelijke ordening uitgebreid met 1 fte (€ 85.000,-). De kosten voor het uitwerken van de Transitievisie Warmte in 2 wijkuitvoeringsplannen (WUP's) bedragen in 2022 € 40.000,-.

Programma 6: Bestuur, veiligheid en dienstverlening

Bestuurlijk verantwoordelijk voor dit programma:

- Burgemeester mevr. A.H. Raven (bestuur, dienstverlening, ondermijning, openbare orde en veiligheid)
- Wethouder dhr. J.J. Beintema (financiën)

Inleiding

Op 16 maart 2022 vinden de gemeenteraadsverkiezingen plaats. Een belangrijk moment voor de komende vier jaar. Welke 25 raadsleden vormen samen de nieuwe raad? Welke partijen komen in de oppositie en welke in de coalitie? Hoe gaat het nieuwe programma eruit zien? Wie vormen samen het nieuwe college?

Veel vragen waar we nu nog geen antwoord op hebben. Onder het taakveld veiligheid vallen onder andere openbare orde, sociale veiligheid en leefbaarheid. Wij steven ernaar dat iedereen in de gemeente Hellendoorn zich veilig kan voelen. Dit draagt bij aan een prettige woon- en leefomgeving. We blijven actief om dit verder te verbeteren. Een goede interactie met bewoners en ketenpartners is daarbij belangrijk. Voor een optimaal veilig gevoel geven we ook de aanpak van de ondermijnende criminaliteit verder vorm, versterken we de verbinding tussen de taakvelden zorg en veiligheid en hebben we oog voor de kwetsbare personen in onze lokale samenleving.

Kaderstellende nota's

- Programma Klantgerichte dienstverlening (2012)
- Communicatiebeleidsplan 2015-2018 'Minder zenden, meer verbinden' (2014)
- Jaarplan Politie
- Algemene Plaatselijke Verordening gemeente Hellendoorn 2020
- Uitvoeringsprogramma vergunningverlening en toezicht & handhaving (2021)
- Landelijke handhavingsstrategie (2017)
- Gedoogstrategie Fysieke Leefomgeving Overijssel (2010)
- Damoclesbeleid gemeente Hellendoorn 2019
- Beleidsplan brandweer 2012-2015 (2012)
- Nota Integraal Veiligheidsbeleid 2015-2018
- Beleid vergunningverlening, toezicht en handhaving
- Reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad (september 2020)
- Gedragscode politieke ambtsdragers (juli 2007 07INT00504)
- Verordening op het raadsplein (september 2020)
- Financiële verordening (december 2017, 17INT02825)
- Financieel statuut (juni 2018, 18INT01805)
- Verordening op de controle op het financieel beheer en op de inrichting van de financiële organisatie (december 2010, 10INT00476)
- Kadernota Weerstandvermogen en risicobeheersing (2017)
- Nota investeren, waarderen en afschrijven 2018
- Participatiecode Hellendoorn 1.0 (december 2016)
- Strategische visie 'Samenwerken aan een kloppend hart' (2012)
- Koersdocument (2019)
- Nota lokale heffingen (2019)
- Plan van aanpak ondermijning (2019)
- Actieplan Integrale veiligheid (2021-2022) Gemeente Hellendoorn basisteam West

GLOBAL GOALS

Dit programma draagt bij aan de onderstaande Global Goals:

16 Vrede, veiligheid en sterke publieke diensten

We zetten in op het thema ondermijning. We handelen rechtmatig. We zetten in op preventie. We willen een betrouwbare overheid zijn.

17 Partnerschappen om doelstellingen te bereiken

We werken samen met de andere Twentse gemeenten in de regio Twente op het gebied van sociaal economische structuurversterking, gezondheid, in OZJT, in Veilig Thuis Twente en Veiligheidsregio Twente. We hebben een partnerschapsband met Ibbenbüren.

Wat we willen bereiken

Doel	Actie
Zo veel mogelijk beleidsontwikkeling, besluitvorming en uitvoering in verbinding met inwoners.	6.01 We zoeken samen met samenwerkingspartners waaronder Reggesteyn naar nieuwe wegen om actief en structureel verbinding met jongeren te leggen en hen te betrekken bij lokaal bestuur.
	6.02 Op basis van de VNG modelverordening participatie gaan we aan de slag met participatie en recht op uitdagen.
	6.03 Het college gaat jaarlijks in gesprek met de individuele fracties.
Dienstverlening inrichten op basis van de wensen en verwachtingen van de klant.	6.04 Klantonderzoek doen naar de wensen en verwachtingen van onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties.
	6.05 We maken een heldere visie op dienstverlening met servicenormen. We verbeteren onze dienstverlening en onze werkprocessen.
	6.06 We evalueren onze dienstverlening.
Een gezonde, duurzame financiële positie.	6.07 Komen tot een reëel sluitende meerjarenbegroting.
	6.08 We brengen onze schuldenpositie terug naar € 115 miljoen ultimo 2022.
Voorkomen en tegengaan van ondermijning.	6.09 Opsporen en aanpakken van georganiseerde criminaliteit.
	6.10 Versterken van de maatschappelijke weerbaarheid.
	6.11 Het versterken van de weerbaarheid en de integriteit van het lokaal bestuur en ambtenarenapparaat.
Inhoud geven aan de Global Goals.	6.12 We hebben ons aangemeld als Global Goals gemeente. In begroting en B&W nota's besteden we aandacht aan Global Goals.
Actuele Algemene Plaatselijke Verordening.	6.13 Jaarlijks actualiseren van de Algemene Plaatselijke Verordening.
Opvangen zwerf- en afstandsdieren uit de gemeente.	6.14 Uitvoering geven aan het beleid vangen, transporteren, opvangen en verzorging van gezelschapsdieren gemeente Hellendoorn 2019.
Programmering Vergunningen, toezicht en Handhaving VTH.	6.15 Vaststellen Jaarlijks programma Vergunningen, toezicht en Handhaving.

Gemeenteraadsverkiezingen

Op 16 maart 2022 vinden de gemeenteraadsverkiezingen plaats. Daar hoort een plan van aanpak bij om inwoners te informeren over de standpunten van partijen in de vorm van een stemwijzer en ook is het een mooi moment om het werk van raadsleden bij inwoners voor het voetlicht te brengen.

Na de verkiezingen zal een introductieprogramma de (nieuwe) raadsleden op weg moeten helpen om hun raadslidmaatschap op een goede manier in te kunnen vullen.

Samen met inwoners

De nieuwe vergadersystematiek die in 2021 is ingevoerd van de gemeenteraad wordt in 2022 verder ontwikkeld. Participatie en draagvlak zijn niet meer weg te denken begrippen in de politiek. Op basis van VNG modelverordening volgt een voorstel voor participatie en recht op uitdagen.

Regionale samenwerking

Met de transitie van Regio Twente verandert de regionale samenwerking tussen gemeenteraden in Twente komend jaar. Op basis van coalition of the willing geven de raden in Twente komend jaar invulling aan het ontmoeten van elkaar op radenbijeekomsten. Hierbij is voldoende ruimte voor uitwisseling om daarna in de eigen raad de koers te kunnen vaststellen.

De gemeenten Wierden, Rijssen-Holten, Twenterand en Hellendoorn (WT4) werken samen in de Rekenkamer West Twente. Deze (onafhankelijke) rekenkamer zal ook in 2022 voor elke gemeente een onderzoek verrichten. In een raadsbrede sessie gaat de nieuwe raad, na de verkiezingen, in gesprek met de rekenkamer over de afgelopen activiteiten en toekomstige ontwikkelingen.

Voor het overige verwijzen we kortheidshalve naar paragraaf 6 “verbonden partijen”.

Actieplan Integrale veiligheid 2021-2022

De volgende prioriteiten worden gezien als hoofdthema’s waaraan de komende jaren gewerkt zal worden:

Aanpak van ondermijning

De veelal onzichtbare vermenging van de onder- en bovenwereld is een sluipend gif dat steeds meer doorsijpelt in onze lokale woon- en leefomgeving. Daar gaan enorme belangen mee gepaard. Op landelijk niveau is al aangetoond dat er sprake is van een ongekende verharding. Als lokale overheid kunnen wij dan ook niet anders dan binnen onze mogelijkheden, en samen met de andere veiligheidspartners, alles in het werk stellen om zicht te krijgen op de georganiseerde criminaliteit, die aan te pakken en onze inwoners, ondernemers, bestuurders en medewerkers weerbaar te maken en te houden.

In 2022 wordt een weerbaarheidsscan uitgevoerd. Deze scan brengt onze informatiepositie in kaart en het niveau van de bestuurlijke weerbaarheid. Na een aantal jaren inzet op het thema ondermijning is 2022 een mooi moment om met dit instrument inzichtelijk te krijgen waar we staan en welke mogelijkheden we hebben om de weerbaarheid verder te vergroten. Nu ook de andere Twentse gemeenten deze scan laten uitvoeren biedt dit bovendien mogelijkheden om het bestuurlijk instrumentarium op elkaar af te stemmen, werken we verder aan het vormen van één gezamenlijk front en voorkomen we daarmee het waterbedeffect. Daarnaast richten we in 2022 onze aandacht specifiek op het buitengebied. Het doel daarvan is om zicht te krijgen op de veiligheidsproblematiek in ons buitengebied en de weerbaarheid te vergroten. Om dit te realiseren zal gebruik worden gemaakt van het Keurmerk Veilig Buitengebied. Een instrument dat inzet op de publiek-private samenwerking. Het behalen van dit keurmerk is geen doel op zich maar met name een startkwalificatie om korte lijnen tussen alle betrokkenen in het buitengebied te creëren en daardoor gezamenlijk een vuist te maken tegen ondermijning.

Kwetsbare personen

Het speerpunt kwetsbare personen valt uiteen in twee onderdelen:

Personen met verward gedrag;

bij verward gedrag gaat het om mensen die de grip op hun leven (dreigen te) verliezen, waardoor het risico aanwezig is dat zij zichzelf of anderen schade berokkenen. Concreet gaan wij op dit gebied het volgende doen:

- Inzet van de lokale zorg- en veiligheidsstructuur, o.a. MDO’s (multidisciplinair overleg), waarbij een doorontwikkeling plaatsvindt in de samenwerkingsafspraken en het voeren van procesregie bij complexe casuïstiek over verward gedrag;

- Bijdrage aan Top X (o.a. veelplegers) en Code Rood overleg (beide onder regie van Veiligheidshuis Twente);
- Signalen eerder oppakken;
- Uitvoering geven aan de Wet verplichte GGZ in samenwerking met het domein Publieke Gezondheid.

Jeugdcriminaliteit en overlast;

Bij de bestrijding van jeugdcriminaliteit ligt de nadruk op het voorkomen dat jong begonnen delinquentie uitmond in een langdurige criminele loopbaan. Concreet komt dit neer op de volgende acties:

- Controles bij hangplekken in de avonden en weekenden;
- Groepsaanpak (in samenwerking met ouders);
- Kennen en gekend worden van jeugdagenten;
- Toezien op naleving van het “Preventie- en handavingsplan Drank- en Horecawet 2014-2018”;
- Toepassen van cameratoezicht;
- Voorlichting (op basisscholen en vanuit Place2Be voor voortgezet onderwijs);
- Convenant “School & Veiligheid”;
- Inzet van een ‘Mystery quest’ voor controle op drankverstrekking aan jeugd;
- Gezamenlijk overleg (jongerenwerk, politie en gemeente);
- Contact met de (overlast gevende) jongeren blijven houden;
- Ouders betrekken;
- Dialoog tussen buurt en jongeren;
- Persoonsgebonden aanpak (PGA).

Cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit

Cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit zijn verzamelbegrippen voor een groot aantal misdrijven waarbij gebruik wordt gemaakt van ICT-middelen. Als gemeente kunnen we niet zo heel veel op het gebied van cybercrime, behalve het bewust maken van onze inwoners van de gevaren van alle vormen van cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit. We sluiten aan bij de Twente-brede aanpak op het onderwerp. Daarnaast doen wij er alles aan om onze eigen organisatie te beschermen tegen deze vorm van criminaliteit.

High Impact Crime (HIC)

Een woninginbraak is een forse inbreuk op de persoonlijke levenssfeer en is van grote invloed op de veiligheidsbeleving. Woninginbraken tegengaan is een prioriteit binnen de gemeente Hellendoorn en het politie basisteam Twente West. De gemeente Hellendoorn wil de veiligheid in de woonomgeving waarborgen door een aantal gecombineerde maatregelen (zoals het wegnemen van gelegenheid, creëren van bewustwording bij inwoners en repressie). Daarnaast zullen de volgende concrete acties ondernomen worden:

- WhatsApp-groepen
- Gratis advies t.b.v. Politiekeurmerk Veilig Wonen
- Preventieve voorlichting (media/bijeenkomsten)
- Donkere Dagen Offensief (DDO)
- “Witte voetjes” actie
- Besmettingsbrieven
- Extra politie-koppels (toezicht) in de wijk

Brandweer

Omdat de huidige brandweergarage in Hellendoorn niet meer voldoet aan de moderne eisen, is samen met de Veiligheidsregio Twente gezocht naar een andere locatie in Hellendoorn voor een nieuwe brandweergarage. Zoals het er nu naar uitziet zal in 2022 de nieuwe brandweergarage in Hellendoorn worden gerealiseerd en in gebruik genomen.

Bedrijventerrein

Op het bedrijventerrein ‘t Lochter bestaat een samenwerkingsverband (Keurmerk veilig ondernemen bedrijventerrein KVO-B) tussen de Ondernemersvereniging ‘t Lochter, brandweer, politie en de gemeente Hellendoorn. Reden voor deze samenwerking is het optimaliseren van het bedrijventerrein ‘t Lochter op het gebied van ‘schoon, heel en veilig’. Gelet op de succesvolle samenwerking (hercertificering 2021) zal die ook in 2022 worden voortgezet. De AOV-

er van de gemeente participeert in dit overleg.

Dienstverlening

De landelijke overheid schuift steeds meer de gemeente naar voren als eerste aanspreekpunt voor de burger. Door decentralisaties zijn er diverse taken die eerder door het Rijk uitgevoerd werden overgedragen aan de lokale overheid. Deze trend zet zich voort. Dit heeft grote gevolgen voor zowel de hoeveelheid vragen als ook voor de aard, diversiteit en complexiteit van vragen. Gelijktijdig neemt de digitalisering toe en is er steeds meer sprake van een 24-uurs economie. Ook moet de gemeente vaker samenwerken met ketenpartners waarbij uitwisseling van de juiste informatie op een efficiënte manier belangrijk is.

De burger wil in toenemende mate zaken digitaal regelen met de gemeente, bij voorkeur via één centraal punt. De centrale overheid stelt gemeenten steeds meer verplicht om informatie uit te wisselen met systemen van andere overheidsorganisaties. Daartegenover staat het gegeven dat mensen, afhankelijk van de vraag, veel belang hechten aan persoonlijk contact, nabijheid en het ervaren van verbinding met anderen. Inwoners, bedrijven en organisaties mogen van ons verwachten dat wij hun vraag en de bedoeling van hun vraag centraal stellen. Zij moeten kunnen vertrouwen op een goede afhandeling met de juiste kwaliteit. Dit geeft richting en focus aan ons handelen als gemeente. We werken daarbij vanuit een professionele gastvrije organisatie die bij vraagstukken die daarom vragen een verbindende rol speelt. Waar het kan werken we digitaal en daar waar dat noodzakelijk of gewenst is, geven we ruimte voor een persoonlijke benadering. Bovenstaande vormt voor de komende periode de kern van onze dienstverleningsvisie.

Die visie vraagt om een voortdurende doorontwikkeling van de organisatie. Dan hebben wij het bijvoorbeeld over aandacht voor de vaardigheden en opleidingen van onze medewerkers maar ook over het innemen van een verbindende rol en het ten toon spreiden van gastvrijheid voor burgers en organisaties. In het bijzonder is aandacht nodig voor het in toenemende mate verstrekken van digitale informatie en diensten. In dit kader maken wij in 2022 een ontwikkel- en kwaliteitsslag ten aanzien van het internet en het aanbod van zogenaamde e-diensten. Intern versterken wij de informatievoorziening door een verbeterd en effectiever gebruik van intranet.

Bij al deze ontwikkelingen hoort ook het periodiek evalueren en bijstellen van onze voornemens, bijvoorbeeld door klantonderzoeken. Cliëntervaringsonderzoeken vinden structureel plaats bij bijvoorbeeld jeugd en Wmo en periodiek dan wel incidenteel bij al onze klanten. Vanuit Dienstverlening zal dit in de vorm van bijvoorbeeld een bereikbaarheidsonderzoek of een klanttevredenheidsonderzoek worden uitgevoerd in de tweede helft van 2022.

Communicatie

Communicatie is een krachtig instrument om in contact te zijn met onze inwoners, bedrijven en organisaties. Daar waar de communicatie een aantal jaren geleden vaak vooral informatief was en vooral gericht op zenden, levert communicatie nu in toenemende mate een belangrijke bijdrage aan het bereiken van onze beleidsdoelen en is steeds meer interactief (tweerichtingsverkeer).

Uit de ontwikkelingen rondom overheidscommunicatie en rapportages, zoals die van de Nationale Ombudsman, blijkt dat participatie, samenwerken met de omgeving, meer dan ooit van belang is. Niet alleen omgevingsbewust werken is daarbij relevant. Ook het werkelijk betrekken/laten participeren van inwoners in onze plannen is van groot belang om het vertrouwen van inwoners (terug) te winnen.

Participatie doet zich voor bij vrijwel alle gemeentelijke taken zoals bijvoorbeeld duurzaamheid en het bereiken van onze CO₂-doelstelling, communicatie met onze jeugd in coronatijd, communicatie rond de invoering van de omgevingswet, de jaarlijkse herdenking van de zwarte dag van Nijverdal of de dienstverlening via de publieksbalie. Waar beleid meer en meer gestoeld is op samenwerking met inwoners neemt het belang van efficiënte en effectieve tweerichtingscommunicatie navenant toe.

De klassieke communicatie in woord en geschrift speelt daarbij een rol, maar boet in aan kracht in een tijd waarin digitaal werken, internet en social media een steeds belangrijker rol spelen. Die ontwikkeling intensificeert en versnelt alleen nog maar. We hebben daar de afgelopen jaren vooral op gereageerd terwijl nu een fase aanbreekt waarin we een veel pro-actievare houding moeten gaan aannemen. Dit betekent dat we communicatie, vanaf 2022, meer strate-

gisch gaan inzetten. Dat leidt behalve tot extra inspanning van de afdeling communicatie in strategie en uitvoering ook tot meer aandacht voor het communicatiever maken van individuele collega's, teams en de organisatie als geheel.

En dan is er nog de hierboven gesignaleerde noodzaak van extra aandacht voor de digitalisering van onze dienstverlening. Als gemeentelijke organisatie willen we in gesprek blijven met (en luisteren naar) onze inwoners en elkaar (ambtenaren en bestuurders). Daarvoor moeten we onze communicatie zoveel als mogelijk aanpassen aan de wensen en behoeften van de doelgroep. De huidige samenleving verwacht daarbij actuele en informatieve digitale communicatiekanalen van de gemeentelijke organisatie. Dit vraagt naast een capaciteitsuitbreiding bij communicatie ook om een investering in het verbeteren van zowel het internet als het intranet.

Versterking financieel beheer en versterken financieringspositie

Op basis van de in 2017 vastgestelde financiële verordening evalueren we jaarlijks enkele nota's. Voor 2022 staan de Nota investeren, waarderen en afschrijven, de Nota reserves en voorzieningen en het Treasurybesluit op de planning. Net als voorgaande jaren willen we onze financiële positie verbeteren. We blijven extra middelen in de financieringsreserve storten al zal dat door de ombuigingen van voorgaande jaren minder zijn dan we in eerste instantie hadden voorzien. We zien dat onze leningenportefeuille daalt en dat de komende jaren geen financieringsbehoefte aanwezig zal zijn. Dit komt omdat we in 2020 de leningenportefeuille hebben herzien en alle leningen bij de BNG omgezet hebben naar één lening.

We streven naar een langlopende netto schuldenlast van maximaal 90% van het begrotingstotaal. Doelstelling is om dit voor het eerst te behalen in de periode 2030-2034. In de begrotingsperiode 2022-2025 storten we per saldo € 2,2 miljoen in de financieringsreserve. We gaan hierbij uit van een netto investeringsvolume van gemiddeld maximaal € 6,35 miljoen per jaar. Voor meer informatie wordt verwezen naar paragraaf 4 Financiering.

Gemeentelijke belastingen

Bij de behandeling van de begroting 2020 in november 2019 is besloten de OZB voor woningen structureel te verhogen met 25% met ingang van het jaar 2020. Bij het vaststellen van de tarieven voor 2020 is afgesproken de verhoging incidenteel voor één jaar te verlagen met 7,5%, zodat de werkelijke verhoging uitkwam op 17,5%. Voor de begroting 2021 is hetzelfde gebeurd. Ook toen is bij het vaststellen van de tarieven besloten de verhoging incidenteel voor één jaar te verlagen met 7,5%. Uw raad heeft bij de behandeling van de begroting 2021 een motie aangenomen waarin we werden verzocht de OZB beperking (van 7,5%) op voorhand mee te nemen in de begroting 2022 en indien er extra middelen zijn, waar mogelijk inwoners (en bedrijven) structureel te compenseren. Nu er zicht is op extra middelen van het Rijk onder andere door de herijking van het gemeentefonds en de (zeer waarschijnlijke) bevroering van de opschalingskorting willen we hier gehoor aan geven. Dat betekent dat we de OZB structureel op het niveau 2021 houden, met uitzondering van de reguliere inflatiecorrectie. De inflatiecorrectie bedraagt 2,4%. Dit geldt ook voor de afvalstoffen- en rioolheffing.

Afschaffen hondenbelasting

Bij de behandeling van de Nota Lokale Heffingen 2019 hebben wij aangegeven dat we binnen acht jaar de hondenbelasting willen afschaffen. Aangezien we nu voldoende financiële ruimte in de begroting zien in combinatie met het vertrek van een medewerker bij de gemeentelijke belastingen is dit een goed moment om tot het afschaffen van de hondenbelasting over te gaan.

Uitkering gemeentefonds

Het gemeentefonds vormt de belangrijkste bron van inkomsten voor gemeenten. Voor 2022 ramen we inkomsten van € 58,3 miljoen. Dat is ruim meer dan de helft van onze totale begroting. We zijn dus voor onze financiën sterk afhankelijk van het Rijk. We bepalen de gemeentefondsuitkering op basis van de Meicirculaire. Op het moment van het collegebesluit over de begroting is de Septembercirculaire nog niet verschenen. De Septembercirculaire verwerken we normaal gesproken dan ook niet in de begroting. Dit jaar zijn de uitkomsten bekend geworden van het onderzoek naar de herijking van het gemeentefonds. Het doel van de herijking van het gemeentefonds is te komen tot een actuelere en eerlijker verdeling van het gemeentefonds over de gemeenten. Voor Hellendoorn pakt de herijking goed uit. In hoofdstuk 2 hebben we geschetst wat de financiële uitkomst voor Hellendoorn zou zijn op basis van de laatste berekeningen.

Wat het kost

bedragen x € 1.000

06 Bestuur, veiligheid en dienstverlening - Wat mag het kosten?	Begroting 2022	MJR 2023	MJR 2024	MJR 2025
Saldo van baten en lasten				
Lasten				
10100 Gemeenteraad	- 693	- 695	- 697	- 697
10110 College van B&W	- 921	- 922	- 922	- 922
10120 Bestuurlijke samenwerking en deelnemingen	- 534	- 586	- 586	- 586
10130 Internationale contacten	- 8	- 3	- 8	- 8
10200 Verkiezingen	- 125	- 125	- 101	- 101
10210 Burgerlijke stand	- 237	- 238	- 239	- 240
10220 Rijbewijzen	- 169	- 170	- 172	- 173
10230 Reisdocumenten	- 165	- 166	- 168	- 169
10240 Overige burgerzaken	- 47	- 47	- 48	- 48
10300 Beheer overige gebouwen en gronden	- 309	- 313	- 311	- 309
10500 Treasury	2	231	295	267
10611 Uitvoering Wet WOZ	- 407	- 405	- 405	- 406
10620 Onroerende-zaakbelastingen	- 18	- 18	- 18	- 18
10640 Hondenbelasting	- 43	- 42	- 42	- 42
10800 Algemene baten en lasten	204	- 81	- 226	- 297
10810 Openbare orde	- 271	- 271	- 271	- 273
10820 Handhaving Openbare orde	- 592	- 591	- 598	- 604
10830 Ondersteuning veiligheidsketen	- 2.367	- 2.367	- 2.367	- 2.367
10840 Rampenbestrijding	- 49	- 48	- 49	- 49
10850 Brandkranen	- 21	- 21	- 21	- 21
Totaal Lasten	- 6.767	- 6.879	- 6.954	- 7.062
Baten				
10110 College van B&W	-	-	-	-
10210 Burgerlijke stand	92	92	92	92
10220 Rijbewijzen	108	108	108	108
10230 Reisdocumenten	117	76	76	76
10240 Overige burgerzaken	12	12	12	12
10300 Beheer overige gebouwen en gronden	341	341	341	341
10500 Treasury	511	570	570	570
10610 Onroerende-zaakbelastingen	6.282	6.282	6.282	6.282
10611 Uitvoering Wet WOZ	10	10	10	10
10620 Onroerende-zaakbelastingen	3.694	3.694	3.694	3.694
10640 Hondenbelasting	-	-	-	-
10700 Uitkering gemeentefonds	54.363	52.760	52.330	52.181
10710 Integratie-uitkering sociaal domein	4.319	4.235	4.163	4.158
10800 Algemene baten en lasten	96	96	96	96
10810 Openbare orde	-	-	-	-
10820 Handhaving Openbare orde	82	109	136	136
10830 Ondersteuning veiligheidsketen	-	-	-	-
10840 Rampenbestrijding	-	-	-	-
Totaal Baten	70.027	68.385	67.909	67.755
Saldo van baten en lasten	63.260	61.505	60.955	60.693
Mutatie reserves				
Toevoegingen	- 934	- 965	- 1.028	- 1.037
Onttrekkingen	1.666	441	151	-
Mutatie reserves	732	- 524	- 877	- 1.037
Resultaat	63.992	60.982	60.078	59.656

Belangrijke financiële ontwikkelingen

Met ingang van 2022 hebben we de hondenbelasting afgeschaft. Een geplande verhoging van de OZB voor woningen is structureel teruggedraaid en voor de gemeentelijke belastingen is de belastingopbrengst verhoogd met alleen de inflatiecorrectie van 2,4%.

In de bestuursrapportage 2021 was er al budget opgenomen voor cameratoezicht op het Componistenplein en Kupersef, dit is uiteraard ook verwerkt in de begroting 2022.

Voor de acute problematiek in de jeugdzorg heeft het kabinet voor 2022 een bedrag van € 1,3 miljard beschikbaar gesteld, dit komt bovenop de eerder toegezegde € 300 miljoen. Het kabinet en de VNG hebben dit met elkaar afgesproken naar aanleiding van het oordeel van de Commissie van Wijzen. Voor de jaren na 2022 dient het oordeel van deze commissie als zwaarwegende inbreng voor de kabinetsformatie. De middelen die voor Hellendoorn beschikbaar zijn, is op basis van berichtgeving vanuit het ministerie opgenomen met een voorlopige verdeling. De te verwachten budgetten voor 2023 en verder zijn opgenomen op basis van 75% van de te verwachten middelen. Dit is conform berichtgeving van VNG en Rijk.

Voor de eventuele voortzetting van de Agenda van Twente binnen de Twente Board nemen we € 180.000,- op vanaf 2023. Besluitvorming hierover volgt in 2022.

Overhead

Bestuurlijk verantwoordelijk:

- Burgemeester mevr. A.H. Raven
- Wethouder dhr. J.J. Beintema

Inleiding

In dit programma presenteren we de kosten ten aanzien van overhead. In de paragraaf bedrijfsvoering lichten we de activiteiten betreffende de overhead nader toe.

Kaderstellende nota's

- Beleidskader informatieveiligheid (2018/ 18INT00308)
- Privacy beleid en privacy statement (2018/ 18INT01175)
- Standpuntbepaling Interbestuurlijk Programma (2018/ 18INT01599)

Realisatie baten en lasten

bedragen x € 1.000

99 Overhead - Wat mag het kosten?	Begroting 2022	MJR 2023	MJR 2024	MJR 2025
Saldo van baten en lasten				
Lasten				
10400 Personeel	- 8.674	- 8.649	- 8.617	- 8.665
10410 Personeel en organisatie	- 604	- 604	- 606	- 606
10420 Organisatieaangelegenheden	- 77	- 47	- 47	- 46
10430 Financien en belastingen	- 264	- 264	- 264	- 264
10440 Huisvesting	- 1.008	- 1.050	- 1.038	- 1.023
10450 Automatisering	- 2.140	- 2.027	- 1.864	- 1.833
10460 Communicatie	- 65	- 65	- 65	- 65
10470 Juridische zaken	- 36	- 36	- 36	- 36
10480 Facilitaire zaken	- 601	- 598	- 598	- 597
10490 Overige ondersteuning	88	69	1	- 20
Totaal Lasten	- 13.381	- 13.270	- 13.134	- 13.155
Baten				
10400 Personeel	7	7	7	7
10410 Personeel en organisatie	-	-	-	-
10430 Financien en belastingen	2	2	2	2
10440 Huisvesting	0	0	0	0
10460 Communicatie	28	28	28	28
10480 Facilitaire zaken	10	10	10	10
10490 Overige ondersteuning	-	-	-	-
Totaal Baten	47	47	47	47
Saldo van baten en lasten	- 13.333	- 13.223	- 13.087	- 13.108
Resultaat	- 13.333	- 13.223	- 13.087	- 13.108

Belangrijkste financiële ontwikkelingen

Conform het vervangingschema wordt jaarlijks tractiematerieel vervangen voor € 375.000,-. Omdat een deel van het wagenpark de komende jaren vervangen kan worden door elektrische voertuigen is het noodzakelijk om laadvoorzieningen op de gemeentewerf te realiseren. Voorgesteld wordt om dit de komende 3 jaar verder vorm te geven (€ 25.000,- per jaar).

Er wordt, conform eerdere jaren, budget gereserveerd voor onvoorziene calamiteiten bij gebouwen (€ 65.000,-).

De aanschafkosten van elektrisch gereedschap is hoger en daarmee staat het beschikbare budget onder druk, we verhogen het budget structureel met € 10.000,-.

Er is een digitaal verwerkings- en controlesysteem nodig waarin zowel de parameters van de nieuwe zwemwaterwet bijgehouden kunnen worden als de borging van alle aspecten van het keurmerk kunnen worden gedigitaliseerd. Hiervoor reserveren wij structureel € 12.000,-.

Op dit moment maakt Hellendoorn gebruik van 2 datacenters. Het is noodzakelijk dat een locatie wordt verplaatst, om risico's te beperken. Hiervoor is een investering van € 50.000,- nodig en een structureel bedrag van € 10.000,-. In verband met vervangingsinvesteringen in het kader van Informatisering is voor de jaarschijf 2025 een bedrag opgenomen van 600.000 (in lijn met de voorgaande jaren). Voor het digitale archief moet een digitale archiefruimte ingericht worden. Hiervoor reserveren wij € 50.000,- investeringsbudget.

Externe audit van informatiesystemen is een verplichte overheidsmaatregel vanuit de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO). Het huidige budget is ontoereikend daarom is een aanvullend budget nodig van € 5.000,-.

We ramen incidentele middelen voor het door ontwikkelen van procesmanagement in 2022. Daarnaast worden structurele middelen geraamd voor de noodzakelijk ondersteuning van het zaakstelsel.

Voor de brede organisatieontwikkeling ramen we € 200.000,- structureel.

Paragraaf 1: Lokale Heffingen

Wat betreft het?

In deze paragraaf wordt een uiteenzetting gegeven van het beleid voor 2022 ten aanzien van de gemeentelijke belastingen en tot welke belastingdruk dit voor de burgers leidt.

Wat willen we bereiken?

Het is gebruikelijk om in zijn algemeenheid de tarieven jaarlijks te verhogen met een inflatiecorrectie. Op basis van de laatste prognoses van het CPB gaan wij voor 2022 uit van een gewogen gemiddelde van 2,4% (zie Hoofdstuk 2). Overwegingen om hiervan af te wijken zijn bijvoorbeeld wettelijk vastgestelde tarieven, omvang van de voorzieningen, de mate van kostendeckendheid van een bepaald tarief of de afronding van de tarieven.

Voor 2022 is de geplande stijging van de OZB met 7,5% teruggedraaid door middel van een onttrekking aan de bufferreserve. Gezien de verwachte ontwikkelingen in het gemeentefonds (opschalingskorting, herijking) is dit ook in de jaren daarna structureel teruggedraaid. De inflatiecorrectie van 2,4% wordt wel toegepast. Ook bij de afvalstoffenheffing en de rioolheffing is er alleen sprake van een correctie met inflatie.

Door deze tariefmaatregelen stijgt de belastingdruk (het totaal aan OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing) voor een gemiddelde woningeigenaar (ook gebruiker) en de gemiddelde huurder met 2,4%. In bedragen betekent dit dat voor 2022 de woonlasten voor een gemiddelde woningeigenaar met € 1,76 per maand stijgen en voor een huurder met € 0,94 per maand.

Het voorgaande resulteert in de volgende voorlopige tarieven en gecombineerde aanslag voor een gemiddelde woning met een woningwaarde van € 272.591,--, basisheffing afvalstoffenheffing met een 140 liter restafvalcontainer en een waterverbruik van 0-500 m3.

Woonlasten eigenaar en gebruiker	2021	2022	Lastenstijging (€)	Lastenstijging (%)
Eigenaar en gebruiker				
OZB eigenaar *1)	€ 403,43	€ 413,25	€ 9,81	2,4%
Afvalstoffenheffing *2)	€ 239,52	€ 245,28	€ 5,76	2,4%
Rioolheffing *3)	€ 228,36	€ 233,88	€ 5,52	2,4%
Woonlasten eigenaar en gebruiker	€ 871,31	€ 892,41	€ 21,09	2,4%
Gebruiker				
Afvalstoffenheffing *2)	€ 239,52	€ 245,28	€ 5,76	2,4%
Rioolheffing *3)	€ 228,36	€ 233,88	€ 5,52	2,4%
Woonlasten gebruiker	€ 467,88	€ 479,16	€ 11,28	2,4%

*1) Voor het eigendom van een gemiddelde woning met een woningwaarde van € 272.591

*2) Standaardcombinatie: basisheffing met een 140 liter restafval

*3) Uitgaande van 0-500 m3 waterverbruik

In de raadsvergadering van december zullen de belastingverordeningen worden vastgesteld. Evenals in voorgaande jaren zullen we dan voor de afvalstoffenheffing, OZB en rioolheffing fictief te hoge tarieven (+25%) vaststellen. Pas in de raadsvergadering van februari 2022 zullen de tarieven op hun definitieve lagere niveau worden vastgesteld met terugwerkende kracht per 1 januari 2022. Op deze manier kunnen de meest recente taxatiewaarden, de uitgezette afvalcontainers en informatie over het waterverbruik nog verwerkt worden in de tariefberekening. Uiteraard is daarbij de 2,4% stijging met de inflatiecorrectie vanuit de begroting leidend.

Wat doen we ervoor?

Afvalstoffenheffing

Bij de tariefberekening van de afvalstoffenheffing hebben we rekening gehouden met een inflatiecorrectie van 2,4%. Dat resulteert in het volgende beeld:

Afvalstoffenheffing	2021	2022	Lastenstijging (€)	Lastenstijging (%)
Basisheffing	€ 172,80	€ 177,00	€ 4,20	2,4%
140 liter restcontainer	€ 66,72	€ 68,28	€ 1,56	2,3%
240 liter restcontainer	€ 128,52	€ 131,64	€ 3,12	2,4%
opslag hoogbouwcomplex	€ 73,80	€ 75,60	€ 1,80	2,4%
opslag recreatiecomplex	€ 121,92	€ 124,80	€ 2,88	2,4%

Begrafenisrechten

De tarieven van de begrafenisrechten zijn met de inflatiecorrectie van 2,4% verhoogd.

Begrafenisrechten	2021	2022	Lastenstijging (€)	Lastenstijging (%)
Aankoop eigen graf	€ 2.352,00	€ 2.409,00	€ 57,00	2,4%
Begraven volwassene	€ 755,00	€ 773,00	€ 18,00	2,4%
Totaal	€ 3.107,00	€ 3.182,00	€ 75,00	2,4%

Hondenbelasting

Bij de behandeling van de Nota Lokale Heffingen 2019 hebben wij aangegeven dat we binnen acht jaar de hondenbelasting willen afschaffen. Wij zien voldoende ruimte in de begroting om die belofte nu met ingang van 2022 in te lossen.

Hondenbelasting	2021	2022	Lastenstijging (€)	Lastenstijging (%)
Per hond	€ 75,00	€ 0,00	-€ 75,00	-100,0%
Per kennel	€ 375,00	€ 0,00	-€ 375,00	-100,0%

Leges

De tarieven van de leges zijn alleen maar verhoogd met een inflatiecorrectie van 2,4%. Dit geldt uiteraard niet voor de tarieven die op grond van andere wet- en regelgeving zijn vastgesteld, zoals de tarieven voor reisdocumenten, of voor tarieven waarvan gebleken is dat zij niet kostendekkend zijn.

Door het uitstel van de inwerkingtreding van de Omgevingswet adviseert de VNG de gemeenten om met ingang van 1 januari 2022 de legesverordening te wijzigen zonder rekening te houden met de Omgevingswet. In de eerste helft van 2022 kan dan de aanpassing aan de Omgevingswet plaatsvinden. Wij conformeren ons aan dat advies. Datzelfde geldt voor de invoering van de wet Kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb). Deze gaat naar verwachting vanaf 1 juli 2022 stapsgewijs in.

Marktprecariobelasting

De tarieven van de marktprecariobelasting worden verhoogd met de inflatiecorrectie van 2,4%.

OZB

De opbrengst van de OZB is een algemeen dekkingsmiddel. De tarieven van de OZB worden uitgedrukt in een percentage van de WOZ-waarde. Bij de OZB rekenen we in deze begroting met een inflatiecorrectie van 2,4%. Overigens worden de nieuwe tarieven in de raadsvergadering van februari 2022 definitief vastgesteld zodat ook de meest recente ontwikkelingen van de WOZ-waardes nog kunnen worden meegenomen.

In 2020 hadden we de opbrengst voor niet-woningen met 12,5% verhoogd, voor woningen in eerste instantie met 25%, maar later hebben we voor woningen die 25% met 7,5% verlaagd naar 17,5%. In eerste instantie voor 2020, maar we hebben dat ook in 2021 en 2022 kunnen doorvoeren. In deze programmabegroting hebben we ook voor latere jaren de opbrengststijging kunnen beperken tot de inflatiecorrectie.

De verandering in de gemiddelde taxatiewaarden zullen gevolgen hebben voor de tarieven en wij willen graag zo nauwkeurig mogelijk deze taxaties meenemen.

Bovenstaande tariefstijgingen leiden tot de volgende voorlopige tarieven van de OZB voor 2022:

Onroerende zaak belasting	2021	2022	Tariefontwikkeling	Lastenstijging (%)
Eigendom				
Woning	0,1480%	0,1516%	0,0036%	2,4%
Niet-woning	0,3330%	0,3410%	0,0080%	2,4%
Gebruik				
Niet-woning	0,2716%	0,2781%	0,0065%	2,4%

Tarieven en WOZ-waarden

Op grond van de Wet waardering onroerende zaken (WOZ) moeten wij elk jaar alle onroerende zaken taxeren. Voor 2022 zullen alle onroerende zaken in de gemeente worden getaxeerd naar waardepeildatum 1 januari 2021. De resultaten daarvan komen eind 2021 beschikbaar. Zodra de nieuwe taxatiewaarden bekend zijn, zullen de OZB-tarieven definitief worden vastgesteld. Dat zal gebeuren in de raadsvergadering van februari 2022. Zoals gebruikelijk hanteren wij daarbij het uitgangspunt dat de totale geraamde OZB-opbrengst als gevolg van deze hertaxatie niet zal wijzigen.

Reclamebelasting

De verordening is redactioneel gelijk gebleven. De tarieven zijn gecorrigeerd voor inflatie. Overigens hebben we in 2020 en 2021 geen aanslagen opgelegd vanwege de coronacrisis.

Rioolheffing

De rioolheffing heeft het karakter van een bestemmingsheffing waarmee kosten kunnen worden verhaald om collectieve maatregelen te treffen die de gemeente noodzakelijk acht voor een doelmatig werkende riolering en overige maatregelen ten aanzien van afvalwater, hemelwater en grondwater.

Voor 2022 gaan we uit van een tariefstijging van 2,4% zijnde de inflatiecorrectie.

Rioolheffing	2021	2022	Lastenstijging (€)	Lastenstijging (%)
Vastrecht 0 -500 m3	€ 228,36	€ 233,88	€ 5,52	2,4%
Vastrecht 501 -1000 m3	€ 316,08	€ 323,64	€ 7,56	2,4%
Vastrecht 1001 -1500 m3	€ 1.025,64	€ 1.050,24	€ 24,60	2,4%
Opslag voor elke hele of gedeelte van 500 m3 boven 1500 m3	€ 398,76	€ 408,36	€ 9,60	2,4%

Toeristenbelasting

De tarieven voor 2022 zijn verhoogd volgens de tariefafspraken voor de periode 2019-2023, na een consultatieronde onder de recreatieondernemers die we hebben gehouden in het derde en vierde kwartaal van 2017 en die in april 2018 door de raad is vastgesteld. De vorige afspraak dateerde uit 2013. De genoemde tarieven zijn per persoon per nacht.

Toeristenbelasting	2021	2022	Lasten- stijging (€)	Lasten- stijging (%)
Tarief A: Campings, groepsaccommodaties	€ 0,76	€ 0,78	€ 0,02	2,6%
Tarief B: Zomerhuisjes	€ 1,18	€ 1,21	€ 0,03	2,5%
Tarief C: Hotels, B&B	€ 1,83	€ 1,87	€ 0,04	2,2%
Tarief vaste plaats	€ 114,00	€ 117,00	€ 3,00	2,6%

Vermakelijkhedenretributie

Al jaren is er een convenant met de enige belastingplichtige het Avonturenpark. Het huidige convenant heeft als looptijd 2018-2022. Door deze overeenkomst af te sluiten hebben we voorkomen dat de verordening vermakelijkhedenretributie in werking treedt. Het komt er daarbij op neer dat voor elke bezoeker het Avonturenpark anders een vast bedrag voor elke bezoeker betaalt. Dat is nu 'afgekocht' voor een vast bedrag per jaar, hierdoor wordt de administratieve last voor beide partijen beperkt.

Benchmark gemeentelijke woonlasten

Sinds 2020 kennen we een benchmark gemeentelijke woonlasten. Door een vergelijking van de gemeentelijke woonlasten en de tariefontwikkeling met landelijke en provinciale gemiddelden, worden de onderlinge verschillen tussen gemeenten inzichtelijk. Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) stelt de benchmark samen en neemt deze op in de Atlas van de lokale heffingen.

De benchmark laat voor 2021 zien dat Hellendoorn in Overijssel de op één na hoogste woonlasten heeft voor een meerpersoonshuishouden en dat zowel provinciaal als landelijk deze woonlasten bovengemiddeld zijn. Ook de woonlasten voor alleen huurders liggen gemiddeld hoger dan andere gemeenten in Overijssel, al zijn er daar wel drie gemeenten met hogere woonlasten. Het is onze bedoeling om op termijn verder op te schuiven in de lijst en qua belastingdruk dichterbij het gemiddelde van Overijssel te komen.

Hieronder hebben we de woonlasten voor een meerpersoonshuishouden uitgesplitst naar eigenaar/bewoner en huurder.

Woonlasten per gemeente o.b.v. Coelo: "Atlas van de lokale lasten 2021"	Woonlasten meerpersoons- huishouden Eigenaar - bewoner
Rijssen-Holten	€ 636,00
Kampen	€ 693,00
Steenwijkerland	€ 695,00
Zwolle	€ 702,00
Tubbergen	€ 723,00
Dalfsen	€ 741,00
Hardenberg	€ 752,00
Staphorst	€ 754,00
Ommen	€ 761,00
Raalte	€ 763,00
Zwartewaterland	€ 783,00
Hengelo	€ 795,00
Oldenzaal	€ 797,00
Dinkelland	€ 797,00
Deventer	€ 815,00
Twenterand	€ 822,00
Wierden	€ 825,00
Hof van Twente	€ 840,00
Borne	€ 845,00
Enschede	€ 852,00
Almelo	€ 886,00
Losser	€ 898,00
Olst-Wijhe	€ 903,00
Hellendoorn	€ 938,00
Haaksbergen	€ 956,00
PROVINCIE GEMIDDELDE	€796,00

	Woonlasten meerpersoons- huishouden Huurder
Tubbergen	€ 220,00
Losser	€ 250,00
Zwolle	€ 291,00
Dalfsen	€ 318,00
Steenwijkerland	€ 339,00
Borne	€ 362,00
Kampen	€ 373,00
Rijssen-Holten	€ 381,00
Oldenzaal	€ 396,00
Dinkelland	€ 413,00
Staphorst	€ 425,00
Raalte	€ 428,00
Twenterand	€ 440,00
Olst-Wijhe	€ 445,00
Almelo	€ 452,00
Ommen	€ 457,00
Wierden	€ 480,00
Hardenberg	€ 488,00
Hof van Twente	€ 489,00
Deventer	€ 496,00
Hengelo	€ 503,00
Hellendoorn	€ 530,00
Zwartewaterland	€ 532,00
Enschede	€ 552,00
Haaksbergen	€ 561,00
PROVINCIE GEMIDDELDE	€437,00

Ontwikkeling belastingdruk bedrijven

Bij de bepaling van de belastingdruk voor bedrijven spelen slechts twee belastingsoorten een rol, te weten de OZB en de rioolheffing. De afvalstoffenheffing is namelijk alleen maar voor huishoudens. Hieronder ziet u de ontwikkeling in de belastingdruk voor een fictief bedrijf dat in 2010 een WOZ-waarde had van € 1,0 miljoen (sindsdien aangepast met de jaarlijkse gemiddelde marktontwikkeling voor niet-woningen) en een jaarlijks waterverbruik van 1000 m³.

De WOZ-waarden voor 2022 zijn nog niet bekend, daarom gaan we uit van de WOZ-waarde in 2021. In 2020 was het bewuste bedrijf nog € 931.781,-- waard en dat is in 2021 met 1,7% gedaald naar € 915.941,--.

Belastingdruk bedrijven	2021	2022	Lasten- stijging (€)	Lasten- stijging (%)
OZB eigendom *1)	€ 3.050,08	€ 3.123,36	€ 73,28	2,4%
OZB gebruik *1)	€ 2.487,70	€ 2.547,23	€ 59,54	2,4%
Rioolheffing *2)	€ 1.341,72	€ 1.373,88	€ 32,16	2,4%
Woonlasten eigenaar en gebruiker	€ 6.879,50	€ 7.044,47	€ 164,97	2,4%

*1) Voor het eigendom van een fictief bedrijf dat in 2010 een WOZ-waarde had van € 1,0 miljoen.

*2) Uitgaande van 1.000 m³ waterverbruik

Gecombineerde aanslag 2022

In 2022 zal het merendeel van de gecombineerde aanslagen (OZB, afvalstoffenheffing, rioolheffing) naar verwachting worden opgelegd met dagtekening 28 februari 2022.

Betaling van de aanslag 2022

Omdat heel veel burgers een machtiging hebben afgegeven tot automatische incasso, hebben zij meestal tien termijnen om het verschuldigde bedrag te voldoen.

Kwijtschelding

Bij de afhandeling van de kwijtscheldingsverzoeken maakt de gemeente Hellendoorn maximaal gebruik van de haar geboden mogelijkheden, door 100% van de bijstandsnorm aan te merken als kosten van bestaan. Voor pensioenge-rechtigden hanteren we een ruimere norm. Ook de wettelijke mogelijkheid om rekening te houden met de kosten van kinderopvang, wordt door de gemeente Hellendoorn toegepast. Om de administratieve lasten voor de burger en uitvoeringskosten te beperken, toetst de gemeente de jaren na een eerste toewijzing via het Inlichtingenbureau.

Kostenonderbouwing

Vanaf het begrotingsjaar 2017 dient er in de paragraaf Lokale heffingen inzicht gegeven te worden in de mate van kostendekkendheid van heffingen waarbij de tarieven niet meer dan kostendekkend mogen zijn. Het betreft de volgende heffingen: leges, afvalstoffenheffing, rioolheffing en begrafenisrechten. De nieuwe regels die in het Besluit Begroting en Verantwoording zijn opgenomen vereisen inzicht in op welke wijze bij de berekening van tarieven van heffingen die hoogstens kostendekkend mogen zijn, is bewerkstelligd dat de geraamde baten de ter zake geraamde lasten niet overschrijden. Verder moet informatie gegeven worden over de beleidsuitgangspunten en hoe deze gehanteerd zijn bij de tariefstelling.

Beleidsuitgangspunten toerekening van overhead

In de programma's worden alleen de kosten opgenomen die betrekking hebben op het primaire proces. Het centraal begroten van de kosten van overhead betekent dat het niet langer mogelijk is om uit de taakvelden alle tarieven te bepalen. Om deze reden vindt de commissie BBV het van groot belang dat op een andere wijze uit de begroting blijkt hoe de tarieven worden berekend en welke beleidskeuzes bij die berekening zijn gemaakt. Onderstaande tabellen zijn door ons overgenomen vanuit de "notitie overhead" van de commissie BBV uit juli 2016. De berekening van de tarieven moet extracomptabel geschieden.

De overhead moet daarbij op een consistente wijze worden toegerekend, dus dat ligt voor meerdere jaren vast. In de bewuste notitie worden twee methodes genoemd, één op basis van de personeelskosten en één op basis van de omvang van de taakvelden. Voor wat betreft de legesverordening titel 1, 2 en 3 hanteren we een verdeling op basis van de personeelskosten van de taakvelden. Dit zijn immers erg arbeidsintensieve processen. Voor de toerekening naar afval en riool hebben we gekozen voor een verdeling van de overhead op basis van de totale kosten per taakveld, dit omdat de kosten hier grotendeels veroorzaakt worden door inschakeling van derden. Overigens moet de methode voor de toerekening van overhead worden opgenomen in de financiële verordening.

Leges

De legesverordening bestaat uit drie delen (zogenoemde titels) die vervolgens weer zijn opgebouwd in hoofdstukken. De geraamde totale legesopbrengst mag niet hoger zijn dan de geraamde totale uitgaven. Bij het bepalen van de leges tarieven wordt hier mee rekening gehouden. Bij de legesverordening is het in het nieuwe BBV vereist dat de kostendekkendheid per hoofdstuk in beeld wordt gebracht. Hiervoor is in deze begroting een nieuwe tabel geïntroduceerd. In onze begroting worden op dit moment echter niet alle inkomsten en uitgaven per hoofdstuk van onze legesverordening apart bijgehouden, ook vanwege de beperkte geldstromen. Voor de komende jaren is dat een verbeterpunt.

Als algemeen beleidsuitgangspunt streven we naar 100% kostendekkendheid. Hieronder wordt de kostendekkendheid per titel nader toegelicht. Bij de leges is kruissubsidiëring binnen de titels toegestaan; dit betekent dat de legesverordening kostendekkend moet zijn, maar dat er op onderdelen wel meer dan kostendekkende tarieven mogen worden gerekend, mits dit gecompenseerd wordt doordat andere tarieven in dezelfde titel juist niet geheel kostendekkend zijn.

Titel 1 – Algemene dienstverlening

We streven naar 100% kostendekkendheid, maar zijn hierin beperkt door de gemaximeerde legestarieven vanuit het Rijk. Zie hieronder de mate van kostendekkendheid voor de leges burgerzaken.

bedragen x € 1.000

Berekening kostendekkendheid leges	Begroting 2021	Begroting 2022
Titel 1: Algemene Dienstverlening		
Kosten taakveld		
Netto kosten		
Kosten, incl. (omslag)rente	849	932
Inkomsten, excl. heffingen	-	-
Netto kosten	849	932
Toe te rekenen kosten		
Overhead, incl. (omslag)rente	168	219
BTW *1)	31	28
Toe te rekenen kosten taakveld	199	247
Totale kosten taakveld	1.048	1.179
Totale opbrengsten heffing	317	371
Dekkingspercentage heffing	30,3%	31,4%

*1) De BTW zoals opgenomen in de tabel betreft (via BCF compensabele) BTW over gemaakte kosten

Titel 2 – Dienstverlening vallend onder de fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning

Het grootste gedeelte van de kosten en opbrengsten binnen titel 2 vallen binnen het hoofdstuk van de Omgevingsvergunning. Als onderdeel van de ombuigingsopgave is besloten om de kostendekkendheid naar 100% te brengen. Wel gaat de invoering van de nieuwe omgevingswet de komende jaren invloed hebben op onderstaande tabel.

bedragen x € 1.000

Berekening kostendekkendheid leges	Begroting 2021	Begroting 2022
Titel 2: Fysieke leefomgeving / omgevingsvergunning		
Kosten taakveld		
Netto kosten		
Kosten, incl. (omslag)rente	544	535
Inkomsten, excl. heffingen	-	-
Netto kosten	544	535
Toe te rekenen kosten		
Overhead, incl. (omslag)rente	173	180
BTW *1)	20	19
Toe te rekenen kosten taakveld	193	199
Totale kosten taakveld	737	734
Totale opbrengsten heffing	977	728
Dekkingspercentage heffing	132,6%	99,2%

*1) De BTW zoals opgenomen in de tabel betreft (via BCF compensabele) BTW over gemaakte kosten

Titel 3 – Dienstverlening vallend onder de Europese Dienstenrichtlijn

Titel 3 vormt een klein gedeelte van onze legesinkomsten. Het gaat hier voornamelijk over drank- en horecaverGUNningen en de APV. De kosten zijn vele malen hoger dan de leges die we ontvangen.

bedragen x € 1.000

Berekening kostendekkendheid leges	Begroting 2021	Begroting 2022
Titel 3: Europese dienstenrichtlijn		
Kosten taakveld		
Netto kosten		
Kosten, incl. (omslag)rente	197	215
Inkomsten, excl. heffingen	-	-
Netto kosten	197	215
Toe te rekenen kosten		
Overhead, incl. (omslag)rente	88	92
BTW *1)	2	2
Toe te rekenen kosten taakveld	90	94
Totale kosten taakveld	287	309
Totale opbrengsten heffing	39	41
Dekkingspercentage heffing	13,7%	13,1%

*1) De BTW zoals opgenomen in de tabel betreft (via BCF compensabele) BTW over gemaakte kosten

Kostendekking legesverordening per hoofdstuk

In de tarieventabel behorende bij de legesverordening 2021 (2020 – 030397) zijn voor titel I 26 hoofdstukken opgenomen. Voor titel II geldt dat er 11 hoofdstukken zijn opgenomen en binnen titel III zijn er ook 11 hoofdstukken. In alle titels is een aantal hoofdstukken vervallen of gereserveerd en daarnaast is er veelal een hele beperkte geldstroom per hoofdstuk van een verordening. Kosten en opbrengsten zijn soms geclusterd en daarom is het nu niet goed mogelijk om ieder hoofdstuk goed uit te splitsen. In onderstaand overzicht hebben we wel een aantal onderdelen uitgesplitst, maar zoals gezegd is niet ieder onderdeel apart opgenomen.

bedragen x € 1.000							
Kostendekking legesverordening per hoofdstuk	Lasten taakveld	Overhead	BCF /BTW	Totaal lasten	Leges	Andere inkomsten	Dekkings %
Titel 1 - Algemene dienstverlening							
Hoofdstuk 1 - Burgerlijke stand	237	51	19	307	92	-	30%
Hoofdstuk 2 - Reisdocumenten	165	53	0	219	117	-	54%
Hoofdstuk 3 - Rijbewijzen	169	64	-	233	108	-	47%
Hoofdstuk 9 - Overige publiekszaken	47	19	-	66	12	-	17%
Hoofdstuk 17 - Kinderopvang	135	26	16	177	24	-	13%
Hoofdstuk 19 - Verkeer en vervoer	24	5	3	32	8	-	26%
Totaal titel 1	777	218	39	1.034	361	-	35%
Titel 2 - Fysieke leefomgeving/omgevingsvergunningen							
Hoofdstuk 3 - Omgevingsvergunning	792	185	24	1.002	875	-	87%
Totaal titel 2	792	185	24	1.002	875	-	87%
Titel 3 - Europese dienstenrichtlijn							
Onderdelen zijn geclusterd, met uitzondering van markten							
Hoofdstuk 1 - Horeca	305	129	2	436	69	-	16%
Hoofdstuk 2 - Organiseren evenementen of markten	47	8	5	60	35	-	59%
Hoofdstuk 3 - Prostitutiebedrijven							
Hoofdstuk 5 - Standplaatsen							
Hoofdstuk 6 - Winkeltijdenwet							
Hoofdstuk 8 - Toezicht op openbare inrichtingen							
Hoofdstuk 9 - In deze titel niet benoemde vergunning, ontheffing, beschikking of verstrekking							
Hoofdstuk 10 - Publicatie	-	-	-	-	-	-	-
Hoofdstuk 11 - Spoedafhandeling	-	-	-	-	-	-	-
Totaal titel 3	351	137	7	495	104	-	21%
Totaal	1.921	540	70	2.531	1.340	-	53%

Afvalstoffenheffing

In zijn algemeenheid is de afvalstoffenheffing volledig bedoeld om de kosten van afvalinzameling en -verwerking te dekken. We gebruiken de voorziening egalisatie afvalstoffenheffing om schokken in de tarieven op te vangen. De voorziening is de afgelopen jaren opgebouwd uit de ontvangen heffingen en daarom willen we deze teruggeven aan de burger. De voorziening wordt in 2022 aangesproken voor € 76.000,-. Dit leidt tot een kostendekkingspercentage van 98,1%.

bedragen x € 1.000		
Berekening kostendekking afvalstoffenheffing	Begroting 2021	Begroting 2022
Kosten taakveld		
Netto kosten		
Kosten, incl. (omslag)rente	3.265	3.500
Taakveld Straatreiniging - 1/3 deel naar Afval	210	226
Inkomsten, excl. heffingen	- 896	- 815
Netto kosten	2.578	2.911
Toe te rekenen kosten		
Overhead, incl. (omslag)rente	521	576
BTW *1)	476	525
Toe te rekenen kosten taakveld	997	1.100
Totale kosten taakveld	3.575	4.011
Totale opbrengsten heffing	3.766	3.935
Dekkingspercentage heffing	105,3%	98,1%

*1) De BTW zoals opgenomen in de tabel betreft (via BCF compensabele) BTW over gemaakte kosten

Rioolheffing

De rioolheffing willen we niet meer dan kostendekking houden. Om geen grote fluctuaties in de tarieven voor de rioolheffing te krijgen hebben we de voorziening egalisatie rioolheffing in het leven geroepen. De voorziening wordt in 2022 aangesproken voor € 21.000,-. Dit leidt tot een kostendekkingspercentage van 99,5%.

bedragen x € 1.000		
Berekening kostendekking rioolheffing	Begroting 2021	Begroting 2022
Kosten taakveld		
Netto kosten		
Kosten, incl. (omslag)rente	2.865	3.028
Taakveld straatreiniging - 1/3 deel naar Riolerings	240	260
Inkomsten, excl. heffingen	- 45	- 35
Netto kosten	3.061	3.253
Toe te rekenen kosten		
Overhead, incl. (omslag)rente	529	580
BTW *1)	372	386
Toe te rekenen kosten taakveld	902	966
Totale kosten taakveld	3.962	4.219
Totale opbrengsten heffing	4.054	4.198
Dekkingspercentage heffing	102,3%	99,5%

*1) De BTW zoals opgenomen in de tabel betreft (via BCF compensabele) BTW over gemaakte kosten

Begrafenisrechten

Het dekkingspercentage is 84% en daarmee zijn de tarieven niet kostendekkend.

bedragen x € 1.000

Berekening kostendekkendheid begrafenisrechten	Begroting 2021	Begroting 2022
Kosten taakveld		
Netto kosten		
Kosten, incl. (omslag)rente	478	396
Inkomsten, excl. heffingen	-	-
Netto kosten	478	396
Toe te rekenen kosten		
Overhead, incl. (omslag)rente	88	99
BTW *1)	15	17
Toe te rekenen kosten taakveld	103	116
Totale kosten taakveld	581	512
Totale opbrengsten heffing	419	429
Dekkingspercentage heffing	72,1%	83,8%

*1) De BTW zoals opgenomen in de tabel betreft (via BCF compensabele) BTW over gemaakte kosten

Samenvatting kostendekkendheid

bedragen x € 1.000

Kostendekkendheid heffingen	Lasten taakveld	Overhead	BCF /BTW	Totaal lasten	Leges	Andere inkomsten	Dekkings %
Rioolheffing	3.288	580	389	4.256	4.198	35	99%
Afvalstoffenheffing	3.726	576	525	4.826	3.935	815	98%
Begrafenisrechten	396	99	17	512	429	-	84%
Leges titel 1	932	219	28	1.179	371	-	31%
Leges titel 2	535	180	19	734	728	-	99%
Leges titel 3	215	92	2	309	41	-	13%
				-			
	9.091	1.746	979	11.816	9.701	849	88%

Paragraaf 2: Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Risicomanagement is het proces waarbij de organisatie continu en systematisch doorlopen wordt op risico's, met als doel de gevolgen ervan te voorkomen of te bestrijden en de positieve effecten ervan te benutten of te versterken. Met andere woorden: risicomanagement is gericht op het voorkomen, vermijden of verkleinen van risico's. De twee meest gebruikte toepassingen van risicomanagement zijn sturen op risico's en beheersen van risico's.

In deze paragraaf brengen wij de risico's in beeld die van invloed zijn op onze bedrijfsvoering (organisatiebreed) en nemen wij waar nodig maatregelen om de risico's beheersbaar te maken. Door inzicht in de risico's zijn we in staat om op verantwoorde wijze besluiten te nemen, zodat de risico's nu en de risico's gerelateerd aan toekomstige uitgaven en investeringen in verhouding staan tot de vermogenspositie van onze organisatie, het zogenaamde weerstandsvermogen. Het weerstandsvermogen kunnen we bepalen door onderstaande stappen te doorlopen:

1. Het inventariseren van de risico's (risicoprofiel)
2. Het bepalen van de benodigde weerstandscapaciteit
3. Het vaststellen van de beschikbare weerstandscapaciteit
4. Het vergelijken van benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit

Ook wordt in deze paragraaf ingegaan op de financiële kengetallen. Deze geven een aanvullend inzicht in de weer- en wendbaarheid van de gemeente en hoeveel financiële ruimte er is om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken.

1. Risicoprofiel

Aan de hand van de risico-inventarisatie is een risicoprofiel opgesteld. Periodiek worden de risico's van de organisatie doorlopen en waar nodig opnieuw beoordeeld.

Momenteel zijn in totaal 141 risico's in het systeem ingebracht. In het onderstaand overzicht presenteren we de \10 belangrijkste risico's met de hoogste impact op de benodigde weerstandscapaciteit. De impact van de overige risico's nemen we mee in het totaal van de benodigde weerstandscapaciteit.

Belangrijkste financiële risico's						
Nr.	Risico gebeurtenis	Risico gevolg	Maatregelen	Netto financieel maximum	Netto Kans	Involed (%)
R54	Daling uitkering gemeentefonds	Financieel - De uitkering van het gemeentefonds kan gedurende het begrotingsjaar wijzigen. Bij een daling heeft dit effect op de lopende begroting en zijn direct ombuigingen nodig. Ook heeft een daling impact op de opvolgende jaren. Ook dan zijn bezuinigingen nodig, maar daarvoor hebben we langer de tijd.	Actief - Het opnemen van een voorzichtigheid in de raming van het gemeentefonds. Suggestie - Op de voet volgen van de ontwikkelingen, zodat je maximale reactietijd hebt om zelf de gevolgen te kunnen sturen. Suggestie - Lobby in samenwerking met andere gemeenten en VNG.	1.000	70%	7,0%
R162	Toename van Jeugdzorg in aantal en onvoorspelbaarheid van de uitgaven	Financieel - Door toename van het gebruik van jeugdhulp zijn tekorten ontstaan tekorten op het budget. Een groot gedeelte van de instroom komt buiten de gemeentelijke organisatie vandaan. 60% van de instroom wordt bepaald door huisartsen, andere medische specialisten of trajecten die opgelegd worden vanuit Jeugdbescherming/Jeugdreeclassering. Als gevolg van Corona zien we toenemende problematiek bij Jeugd, ook in lopende casuïstiek. Daarmee toenemende kosten. Impact Continuïteit - Doordat niet te sturen is op volume en doordat met name trajecten gericht op 24-uursverblijf kostbaar zijn kan de (financiële) impact groot zijn.	Actief - Aanstelling POH'ers jeugd in 2019 heeft geleid tot minder doorverwijzingen naar tweedelijnszorg. Na een positieve evaluatie, zijn eind 2020 de POH'ers in dienst getreden van de gemeente.	800	70%	6,1%
R157	Aanpassing van bestemming woninglocaties	Financieel - De gewijzigde woningbehoefte (demografische ontwikkelingen) leidt tot minder of andere nieuw te bouwen woningen. De wijziging van het bestemmingsplan van ontwikkeling woningbouw naar agrarisch kan planschade meebrengen. Locaties met potentie zouden hierdoor niet ontwikkeld kunnen worden.	Actief - Onderzoeken hoe de gevolgen van de te wijzigen bestemmingsplannen zo gering mogelijk kunnen zijn	1.000	50%	5,3%
R80	Infrastructuur kan technische ontwikkelingen van (motor)voertuigen niet bijhouden	Financieel - Grote investeringen in wegen. Impact Continuïteit - Maatregelen gaan ten koste van andere werkzaamheden. Image - Door achterblijven van infrastructuur.	In voorbereiding - Ontwikkelingen goed bijhouden en inspelen op veranderingen.	2.000	30%	5,2%
R132	Groter beroep op open einde regelingen vanuit jeugdzorg en Wmo	Financieel - Het beroep dat de burger kan doen op open einde regelingen zoals Wmo-verstrekingen, leerlingvervoer en bijzondere bijstand is niet gelimiteerd. Dit kan resulteren in tegenvallers.	Actief - Er wordt strikter geïndiceerd. Dit heeft geresulteerd in een minder sterk stijgend aantal cliënten bij de Wmo dan verwacht bij de start van het jaar. In voorbereiding - Er kunnen kwantitatieve maatregelen genomen worden waardoor de doelgroep van de betreffende regelingen kleiner wordt. Daarnaast is het eventueel mogelijk kwalitatieve maatregelen te nemen door de maximale bedragen waar beroep op gedaan kan worden bij te stellen.	500	60%	4,2%

R150	Nieuw inkoopbeleid van zorg geeft meer mogelijkheden voor maatwerk en resultaatgericht werken, de omzetting van oude indicatie naar indicatie op basis van ondersteuningsbehoefte kan meerkosten met zich meebrengen.	Financieel - Er is onzekerheid over de uitgaven voor voorzieningen op basis van de resultaatgerichte indicatie. Impact Continuïteit - De introductie van het Twents model brengt extra werk met zich mee, het kan in de beginfase ook verwarring en onduidelijkheid opleveren, zowel procedureel als financieel.		500	70%	3,5%
R171	Herijking verdeling gemeentefonds in 2023	Financieel - Het Rijk werkt aan een herijking van de verdeling van de middelen van de algemene uitkering. Dit kan herverdeeldeffecten met zich meebrengen die fors kunnen oplopen.		1.000	30%	3,0%
R95	Stijging van de uitgaven Wet maatschappelijke ondersteuning door veranderende regelgeving. Denk hierbij aan de AmvB reële tarieven waardoor indexaties hoger zijn dan verwacht en de invoering van het abonnementstarief waardoor een stijging te verwachten valt.	Financieel - Er ontstaan grote tekorten op de begroting waardoor zorg niet (voldoende) verleend kan worden. Impact Continuïteit - Bedrijfsvoering van de sociaal/culturele organisatie komt in gevaar en daarmee het voorzieningenniveau. Imago - Gemeente Hellendoorn doet onvoldoende voor haar inwoners.	Actief - Het ontwikkelen van kwalitatief goede en tijdige managementinformatie. Met de implementatie van een dashboard in 2019 is een grote stap gezet in de informatievoorziening op het gebied van jeugd en Wmo. Nadere doorontwikkeling volgt op onder meer participatie.	500	50%	2,5%
R170	Bouw Reggesteyn	Financieel - Tijdens de bouw zijn er niet begrote tegenvallers en is de post onvoorzien te klein. Na de bouw kan er sprake zijn van constructiefouten die niet op de aannemer verhaald kunnen worden. Impact Continuïteit - Kan leiden tot vertraging. Imago - Betreft zowel het imago van Reggesteyn als de gemeente.	Actief - Opnemen van een stelpost onvoorzien van 10%.	1.000	30%	2,5%
R180	Corona pandemie (2e en 3e golf) heeft effect op zorgverlening	Financieel - Door uitval van zorg door ofwel ziekte, ofwel Rijksmaatregelen moeten (zorg)kosten alsnog worden uitbetaald. Impact Continuïteit - Door ziekte van medewerker of cliënten of door Rijksmaatregelen kan zorg niet worden verleend. Hierdoor komt de continuïteit van zorg in het gedrang. Daarnaast kan grootschalige uitval van zorg leiden tot een lagere omzet voor aanbieders, waardoor voortbestaan van organisaties in het gedrang kan komen (faillissementen).		300	50%	2,3%

De invloed van een bepaald risico komt tot uitdrukking in het invloedspercentage in de laatste kolom. Dit is een resultante van de risicosimulatie, die de kans en het risicobedrag combineert tot een inschatting waarop het risico zich voor kan doen.

- Het maximale bedrag dat met deze 10 grote risico's gemoeid is, is € 8.600.000,--.
- De overige risico's vertegenwoordigen een maximaal bedrag van € 15.697.500,--.
- In totaal hebben alle risico's samen een (financieel) gevolg van € 24.297.500,--.

Toelichting risico's

Hieronder worden de risico's in de top 10 toegelicht.

Gemeentefonds

De gemeentefondsuitkering begroten we in 2022 op € 58,7 miljoen en is daarmee de belangrijkste bron van inkomsten. Van deze inkomsten was de algemene uitkering met € 54,4 miljoen het grootste bestanddeel. De uitkering deelfonds Sociaal Domein bedroeg nog € 4,3 miljoen. Door de integratie van de middelen voor Jeugd en Wmo in de algemene uitkering neemt het risico voor de gemeentefondsuitkering toe: het rijk verwacht dat de accessen op de algemene uitkering alle uitgavenstijgingen ruimschoots compenseren.

De raad voor het openbaar bestuur (ROB) heeft uit haar onderzoek geconcludeerd dat de gemeenten niet genoeg middelen krijgen voor het uitvoeren van de taken voor Jeugd en Wmo. De VNG pleit - samen met ons - dan ook bij de herijking van het gemeentefonds niet alleen voor een herverdeling van de bestaande middelen, maar ook voor een toereikende bijdrage voor deze kosten. Deze beslissing ligt echter bij het nieuw te vormen kabinet. Ook geldt bij de algemene uitkering altijd het risico van het rijksbeleid. Bezuinigingen dan wel achterblijvende uitgaven bij het Rijk werken door in de algemene uitkering.

Overschotten en overschrijdingen van het BTW-compensatiefonds (BCF) worden verrekend met de gemeentefondsuitkering. De overschotten van de afgelopen jaren worden steeds kleiner en de mogelijkheid is aanwezig dat het budget BTW-compensatiefonds wordt overschreden, waardoor de gemeentefondsuitkering wordt gekort. In de begroting 2022 calculeren we de toegestane ruimte onder het BCF-plafond in (€ 350.000,- alleen voor 2022). We houden echter wel een algemene veiligheidsmarge aan voor de gemeentefondsuitkering.

Onlangs zijn voor de 2e maal de uitkomsten van de herijking van het gemeentefonds bekend geworden. Deze lijken voor de gemeente Hellendoorn voordelig uit te pakken: een voordeel van € 536.000,- in 2023, oplopend tot € 1.322.000,- in 2025. Ook over deze bijgestelde herijking moet de ROB haar advies geven. Dit kan nogmaals leiden tot een bijstelling van de uitkomst. De laatste uitkomst (augustus 2021) is gebaseerd op de hoeveelheden en maatstaven die bekend waren over 2019. Dit zal telkens nog wijzigen tot de implementatie in 2023. Wel helder is de afspraak dat het herverdeleffect (positief en negatief) maximaal € 15,- per inwoner per jaar mag zijn.

Sociaal domein

Sinds de start van de corona crisis hebben wij enerzijds de coronamaatregelen gehanteerd om de verspreiding van het virus te beperken. Echter, bij urgente situaties zijn we anderzijds onze dienstverlening fysiek blijven aanbieden om maatwerk te leveren en te doen wat nodig is in de praktijk. Helaas heeft dat niet altijd grotere eenzaamheid of zwaardere/extra zorgvragen kunnen voorkomen.

Gesignaleerde risico's WMO: Momenteel zien we bij de huishoudelijke ondersteuning (HO) een lichte stijging, enerzijds door inwoners die het weer aandurven zorg aan te vragen, maar anderzijds merken we ook dat de inhaalzorg van ziekenhuizen leidt tot een toename in de aanvragen. Bij de begeleiding en dagbesteding zien we voornamelijk een redelijk stabiel beeld. Maar het is niet uitgesloten dat eventuele uitgestelde zorg leidt tot zwaardere hulpvragen en de daarbij behorende financiële effecten. We zien door wijzigende regelgeving (AmvB, reële prijzen en het abonnementstarief) dat de kosten stijgen en het aantal inwoners dat zorg gebruikt stijgt (vooral HO). De decentralisatie van beschermd Wonen wordt per 1-1-2022 ingevoerd. Voornamelijk wordt de huidige werkwijze met de centrumgemeente Almelo voortgezet.

Gesignaleerde risico's Jeugd: Binnen de Jeugd spelen momenteel diverse zaken. Ook op de jeugdigen in onze gemeente trekt corona een zware wissel. Somberegheid, eenzaamheid en al bestaande problematiek is de afgelopen periode uitgegroot. Dit leidt tot meer en zwaardere cases, wat direct effect heeft op de financiële doorkijk. Het woonplaatsbeginsel wordt ingevoerd per 1-1-2022, dit betekent op basis van de meicirculaire, een verwachte vermindering in het gemeentefonds van € 951.000,-. De invoering van het woonplaatsbeginsel leidt er toe dat jeugdige cliënten onder de financiële verantwoordelijkheid komen te vallen van de gemeente waar zij woonachtig waren voordat zij zorg met verblijf ontvingen. De mutatie van het woonplaatsbeginsel is administratief budgettair neutraal verwerkt. Momenteel hebben we de cliënten die niet meer onder verantwoordelijkheid van Hellendoorn vallen in beeld, maar nog onvoldoende duidelijk is welke cliënten naar de gemeente Hellendoorn toekomen.

Daarvoor zijn we mede afhankelijk van gegevens van andere gemeenten. Dit kan zowel voor- als nadelig uitpakken. Daarnaast wordt het verdeelmodel ook aangepast van een historische verdeling naar een objectieve verdeling. Dit geeft ook effecten op de uitkering.

Bij de jaarrekening 2020 is geconstateerd dat de taakstellende bezuiniging op het budget van jeugd nog onvoldoende is ingevuld en ook in 2021 zien we dat de kosten hoger zijn dan het beschikbare budget. We hebben bij de bestuursrapportage 2021 extra budget opgenomen. Ook het Rijk heeft geconstateerd dat het budget voor jeugd niet toereikend is voor gemeenten en heeft extra middelen beschikbaar gesteld. Deze middelen gaan niet rechtstreeks naar het jeugdbudget, maar we hebben wel in deze begroting de budgetten aangepast naar de meest recente prognose. Dit is een realistische inschatting, maar betekent niet dat daarmee alle risico's zijn afgedekt. De budgetten binnen het sociaal domein zijn open einde regelingen en we kunnen noodzakelijke zorg niet weigeren. Hierdoor zijn er reële risico's dat overschrijdingen op de budgetten ontstaan. Door regelmatige prognoses, proberen we beter grip te krijgen op de uitgaven, waardoor tegenvallers eerder gesignaleerd worden en hierop gestuurd kan worden. Gesignaleerde risico's Participatie: Bij de Participatie is een risico te duiden rondom de wet Inburgering. Dit geldt met name voor wat betreft de bekostiging van de onderwijstrajecten. Dit geldt ook voor de taakstelling huisvesting Statushouders. In 2022 kan deze waarschijnlijk niet worden gerealiseerd in verband met krapte op de woningmarkt. De achterstand die ontstaat in 2021 zal naar verwachting alleen maar oplopen. Een ander risico vanuit de Participatie is een hoger beroep op de open einde regelingen. Nu de coronasteun voor bedrijven gaat stoppen is het de vraag of je een boeggolf effect gaat krijgen voor wat betreft faillissementen. Als dat het geval is dan werkt dat, met enige vertraging, door in de uitgaven voor de open einde regelingen.

Coronacrisis

De coronarisico's gericht op de kortere termijn zijn verlaagd waardoor deze uit de top 10 zijn verdwenen. Door het landelijke vaccinatiebeleid en het snel acteren bij de stijging aantallen besmettingen waaronder sluiting openbare ruimtes en verminderen aantallen bezoekers zijn de effecten op de korte termijn van de coronacrisis flink verlaagd.

De risico's binnen onze bedrijfsvoering zijn komen te vervallen. Door meerdere aanpassingen zoals de mogelijkheid om thuis te kunnen werken, het hanteren van een maximale bezettingsgraad binnen het huis van Cultuur en Bestuur en het ventileren en schoonhouden van de ruimtes is onze bedrijfsvoering gestabiliseerd. De verwachte economische negatieve effecten blijven voornamelijk uit.

Bouwgrondexploitaties

De bouwgrondexploitaties waren afgelopen jaren een flink risico in de gemeentelijke begroting. Door het aantrekken van de woningmarkt en de interesse in industriekavels, zijn de risico's afgenomen en staat alleen het risico met betrekking tot de aanpassing van de bestemming woonlocaties nog in de top 10.

De verwachting dat het ongeldig verklaren van de PAS (Programma Aanpak Stikstof) door de Raad van effect zou hebben op de grondverkoop, bleek beperkt.

De boekwaarde van 't Lochter III bedraagt naar verwachting per 1 januari 2022 € 2,7 miljoen. Door de goede verkopen zijn de risico's afgenomen. Van de oorspronkelijke 26 hectare terrein is op het moment van schrijven nog slechts 2,8 hectare niet verkocht.

De exploitatie wordt samen met vijf marktpartijen gedaan. Hellendoorn deelt voor 40% in winsten en verliezen, de andere participanten gezamenlijk voor 60%. Hierover zijn contractuele afspraken gemaakt. De risico's van de overige nog lopende grondexploitaties beperken zich momenteel nog tot bedrijventerrein Haarle en Hellendoorn Noord fase 1b. In 2021 worden Aan de Tuinen en Hart van Noetsele afgesloten. In de Branderij en de Heemtuin zijn alle kavels verkocht en alleen nog risico's op het woonrijp maken.

Voor de huidige en toekomstige grondexploitaties bestaat het risico op schadeclaims als gevolg van het omzetten van een bestemmingsplan (planschade).

Infrastructurele risico's

Ten aanzien van risico's op het infrastructurele deel zien we één risico in de top 10. Het sterk toenemend gebruik van elektrische fietsen, maar ook de ontwikkelingen op het gebied van elektrische auto's hebben ongetwijfeld een belangrijke invloed op de manier waarop we onze infrastructuur gebruiken en moeten in richten. We volgen deze ontwikkelingen en nemen, waar nodig, passende maatregelen.

Bouw Reggesteyn

Het schoolbestuur is bouwheer van de nieuwbouw van Reggesteyn, waarbij het budget waar we van uitgaan gebaseerd is op normbedragen. Het risico van hogere bouwkosten voor de nieuwbouw van Reggesteyn kan zich in de toekomst voordoen, terwijl de bekostiging vanuit het Rijk voor onderwijshuisvesting onvoldoende meebeweegt met de ontwikkeling van die normbedragen. Dit wordt inzichtelijk bij afronding van de verschillende tussenfasen. Dan kan blijken dat het opgenomen investeringsbudget onvoldoende is.

Benodigde weerstandscapaciteit

Risicokaart

In de onderstaande risicokaart zijn de risico's uitgezet naar financiële impact maal de kans dat het risico zich voordoet. Een risico dat in het groene gebied zit, vormt geen direct gevaar voor de continuïteit van de organisatie. Een risico in het oranje gebied, vraagt om aandacht. Een risico met de risicoscore in het rode gebied vereist directe aandacht.

U ziet dat er momenteel twee financiële risico's in het oranje risicogebied liggen. Dit zijn:

- Toename van Jeugdzorg in aantal en onvoldoende grip op de uitgaven (R162).
- Daling uitkering gemeentefonds (R54).

Financieel	Netto				
	10%	30%	50%	70%	90%
x > € 500.000	3	5	1	2	
€ 250.000 < x < € 500.000	5	5	6	3	
€ 100.000 < x < € 250.000	3	5	22	5	1
€ 25.000 < x < € 100.000	7	6	15	8	5
x < € 25.000	3	4	7	2	3
Geen financiële gevolgen			1		1
Kans	10%	30%	50%	70%	90%

Benodigde weerstandscapaciteit

Op basis van de ingevoerde risico's is een risicosimulatie uitgevoerd. De risicosimulatie wordt toegepast omdat het reserveren van het maximale bedrag (€ 24,3 miljoen) ongewenst is. De risico's zullen immers niet allemaal tegelijk en in hun maximale omvang optreden.

Onderstaande grafiek en de bijbehorende tabel tonen de resultaten van de risicosimulatie. Hieruit volgt dat 90% zeker is dat alle risico's kunnen worden afgedekt met een bedrag van € 6,3 miljoen (de benodigde weerstandscapaciteit).

bedragen x € 1.000

Benodigde weerstandscapaciteit	
Zekerheidspercentage:	
10%	3.768
25%	4.302
50%	4.935
75%	5.623
80%	5.803
90%	6.299
95%	6.713

Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit van Gemeente Hellendoorn bestaat uit het geheel aan middelen dat de organisatie daadwerkelijk beschikbaar heeft om de risico's in financiële zin af te dekken.

bedragen x € 1.000

Beschikbare weerstandscapaciteit	Verwachte stand ultimo 2021
Vrij aanwendbare Reserve	5.860
Financieringsreserve	3.332
Bufferreserve grondexploitatie	4.569
Totaal beschikbare weerstandscapaciteit	13.761

Relatie benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit

De benodigde weerstandscapaciteit wordt afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van de berekening vormt de ratio weerstandsvermogen. De ratio geeft een indicatie of de gemeente voldoende in staat is om de aanwezige risico's op te kunnen vangen.

De ratio ziet er volgt uit:

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \frac{€ 13.761.000}{€ 6.299.000} = 2,18$$

De normtabel is ontwikkeld in samenwerking met de Universiteit Twente. Het biedt een waardering van het berekende ratio.

bedragen x € 1.000

Weerstandsnorm	Ratio	Betekenis
Waarderingscijfer		
A	groter dan 2.0	uitstekend
B	1.4 - 2.0	ruim voldoende
C	1.0 - 1.4	voldoende
D	0.8 - 1.0	matig
E	0.6 - 0.8	onvoldoende
F	kleiner dan 0.6	ruim onvoldoende

Het ratio van gemeente Hellendoorn valt in klasse A. Dit duidt op een uitstekend weerstandsvermogen.

Kengetallen

In deze paragraaf presenteren we enkele kengetallen om de weerstandscapaciteit te kunnen beoordelen. Daarnaast bevordert dit de financiële vergelijkbaarheid tussen gemeenten.

In onderstaand overzicht worden de totalen van de kengetallen weergegeven inclusief de signaleringswaarden.

Kengetallen	Rekening	Begroting	Begroting	MJR	MJR	MJR
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Netto schuldquote	104,8%	102,5%	116,8%	116,8%	112,5%	109,1%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	97,9%	97,2%	111,2%	111,1%	106,8%	103,6%
Solvabiliteitsratio	10,9%	10,5%	10,5%	11,3%	12,3%	13,7%
Grondexploitatie	7,4%	3,3%	1,7%	0,9%	-0,4%	-0,8%
Structurele exploitatieruimte	6,1%	0,1%	0,5%	-1,1%	-1,5%	-1,2%
Gemeentelijke belastingcapaciteit	110,2%	112,3%	110,0%	110,0%	110,0%	110,0%

Toelichting signaleringswaarden

In overleg tussen de provincies en het ministerie van Binnenlandse zaken zijn afspraken gemaakt over signaleringswaarden voor de financiële kengetallen. Voor elk kengetal worden er drie categorieën onderscheiden: gezond (A), neutraal (B) en risicovol (C).

Signaleringswaarden kengetallen	Categorie A	Categorie B	Categorie C
1a. Netto schuldquote	< 90%	90 - 130%	> 130%
1b. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	< 90%	90 - 130%	> 130%
2. Solvabiliteitsratio	> 50%	20 - 50%	< 20%
3. Grondexploitatie	< 20%	20 - 35%	> 35%
4. Structurele exploitatieruimte	> 0%	0%	< 0%
5. Gemeentelijke belastingcapaciteit	< 95%	95 - 105%	> 105%

Hieronder worden de kengetallen afzonderlijk toegelicht.

Netto schuldquote

1. Netto schuldquote	bedragen x € 1.000						
	Rekening	Begroting	Begroting	MJR	MJR	MJR	
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	
A. Vaste schulden	+	126.300	119.997	114.444	108.891	103.338	97.785
B. Netto vlottende schuld	+	5.082	4.900	4.900	5.108	5.603	4.900
C. Overlopende passiva	+	8.619	5.200	5.200	5.200	5.200	5.200
D1. Financiële activa (excl. verstrekte leningen)	-	126	151	226	210	193	177
D2. Financiële activa (verstrekte leningen)	-	7.179	5.638	5.521	5.404	5.287	5.170
E. Uitzettingen < 1 jaar	-	26.746	17.227	4.941	3.102	3.424	632
F. Liquide middelen	-	382	512	512	512	512	512
G. Overlopende activa	-	4.411	4.400	4.400	4.400	4.400	4.400
H. Totale saldo van baten (excl. mut. res.)	/	103.343	105.150	97.992	95.022	93.912	93.610
Netto schuldquote		104,8%	102,5%	116,8%	116,8%	112,5%	109,1%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen		97,9%	97,2%	111,2%	111,1%	106,8%	103,6%

Toelichting

In de meerjarige ontwikkeling van de netto schuldquote zien we in 2022 een stijging van het percentage ten opzichte van de jaren 2020 en 2021. Dit is voornamelijk het gevolg van daling van het totale saldo van baten, want de netto schulden nemen – conform ingezet beleid – keurig af. De daling van het saldo van baten ten opzichte van de jaren ervoor is het gevolg van de hausse in grondverkoop in de grondexploitaties.

Voor de vaste schulden laten een gestage daling zien. In het overzicht zien we ook een dalend bedrag op de uit-

zettingen korter dan 1 jaar. Het betreft hier het saldo dat uitstaat bij de schatkist. In de begroting gaan we er van uit dat er voortvarend aan de slag wordt gegaan met (vervangings)investeringen, waardoor dit saldo terug loopt. De huidige doelstelling is om in de periode 2030-2032 uit te komen op een netto leningenportefeuille van 90% van het begrotingstotaal.

Solvabiliteitsratio

bedragen x € 1.000							
2. Solvabiliteitsratio		Rekening	Begroting	Begroting	MJR	MJR	MJR
		2020	2021	2022	2023	2024	2025
A. Eigen vermogen	+	18.191	16.392	15.660	16.303	17.340	18.538
B. Totaal passiva	/	166.860	155.544	149.393	144.626	140.564	135.378
Solvabiliteit		10,9%	10,5%	10,5%	11,3%	12,3%	13,7%

Toelichting

Het eigen vermogen is in 2020 sterk toegenomen door incidentele meevallers, maar ook de komende jaren verwachten we dat de stijging doorzet. Dit heeft een voordelig effect op de solvabiliteitsratio, hoewel deze nog wel aan de lage kant is.

Grondexploitatie

bedragen x € 1.000							
3. Grondexploitatie		Rekening	Begroting	Begroting	MJR	MJR	MJR
		2020	2021	2022	2023	2024	2025
A. Niet in exploitatie genomen bouwgronden	+	-	-	-	-	-	-
B. Bouwgronden in exploitatie	+	6.532	3.426	1.644	868	- 402	- 755
C. Totale saldo van baten (excl. mut. res.)	/	87.704	105.150	97.992	95.022	93.912	93.610
Grondexploitatie		7,4%	3,3%	1,7%	0,9%	-0,4%	-0,8%

Toelichting

Bovenstaande tabel laat zien dat de impact die de grondexploitatie heeft op onze reguliere bedrijfsvoering opnieuw verder afneemt. In de gemeenterekening 2015 was dit percentage nog 33,1%. De boekwaarde van de bouwgronden in exploitatie neemt af met het uitgeven van kavels en door het treffen van voorzieningen. Doordat er nog geen nieuwe grondexploitaties zijn opgestart en in de bestaande grondexploitaties veel wordt verkocht en afgerond, neemt het percentage af: zelfs tot een negatieve boekwaarde, wat betekent dat er winsten in zitten.

Structurele exploitatieruimte

bedragen x € 1.000							
4. Structurele exploitatieruimte		Rekening	Begroting	Begroting	MJR	MJR	MJR
		2020	2021	2022	2023	2024	2025
A. Totale structurele lasten	-	97.038	104.906	96.962	96.114	95.328	94.769
B. Totale structurele baten	+	103.343	105.150	97.892	95.022	93.912	93.610
C. Totale structurele toevoegingen aan de reserves	-	-	100	450	-	-	-
D. Totale structurele onttrekkingen aan de reserves	+	-	-	-	-	-	-
E. Totale saldo van baten (excl. mut. res.)	/	103.343	105.150	97.992	95.022	93.912	93.610
Structurele exploitatieruimte		6,1%	0,1%	0,5%	-1,1%	-1,5%	-1,2%

Toelichting

In 2022 hebben we een minimale begrotingsruimte en de jaren daarna is de structurele ruimte negatief. We verwachten dat dit na de toegezegde middelen van het Rijk wordt opgeheven.

Gemeentelijke belastingcapaciteit

5. Gemeentelijke belastingcapaciteit		Rekening	Begroting	Begroting	MJR	MJR	MJR
		2020	2021	2022	2023	2024	2025
A. OZB-lasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	+	403	403	413	413	413	413
B. Rioolheffing voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	+	240	228	234	234	234	234
C. Afvalstoffenheffing voor een gezin	+	211	240	245	245	245	245
D. Eventuele heffingskorting voor een gezin	-			-	-	-	-
E. Totale woonlasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde		855	871	892	892	892	892
F. Woonlasten landelijke gemiddelde voor gezin in t-1	/	776	776	811	811	811	811
Woonlasten t.o.v. landelijke gemiddelde jaar er voor		110,2%	112,3%	110,0%	110,0%	110,0%	110,0%

Toelichting

De belastingdruk ligt hoger dan het landelijk gemiddelde (zie ook paragraaf 1 lokale heffingen).

Paragraaf 3: Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

In deze paragraaf geven wij inzicht in het onderhoud van de kapitaalgoederen van de gemeente Hellendoorn. Het onderhoud van deze kapitaalgoederen is van groot belang voor het optimaal functioneren van de gemeente, onder meer op het gebied van veiligheid, vervoer en recreatie. De kwaliteit van de kapitaalgoederen en het onderhoud ervan zijn bepalend voor het voorzieningenniveau en uiteraard ook voor de (jaarlijkse) lasten.

De kapitaalgoederen kunnen als volgt gerubriceerd worden:

- infrastructuur (wegen, bruggen en riolering);
- voorzieningen (openbaar groen, speelplaatsen, openbare verlichting);
- gebouwen.

Het onderhoud van deze kapitaalgoederen is van groot belang voor het optimaal functioneren van de gemeente, onder meer op het gebied van veiligheid, vervoer en recreatie. De kwaliteit van de kapitaalgoederen en het onderhoud ervan is bepalend voor het voorzieningenniveau en uiteraard de (jaarlijkse) lasten.

Binnen Hellendoorn is sprake van de volgende kapitaalgoederen

- Woonruimten
- Bedrijfsgebouwen
- Grond- weg en waterbouwkundige werken

Onderverdeeld in:

- a. Wegen
- b. Openbare verlichting
- c. Bruggen en tunnels
- d. Speelplaatsen
- e. Riolering
- f. Openbaar groen
- g. Buitensportaccommodaties

Kapitaalgoed	Beheer/onderhoudsplan	Vastgesteld	Onderhoudsniveau	Voorziening
Woonruimten en bedrijfsgebouwen	Meerjarenonderhoudsplan	1 x per 2 jaar	Score 3 NEN2767	Nee
Wegen	Onderhoudsprogramma wegen	Elke 3 jaar	CROW C	Ja
Openbare verlichting	Duurzaam beheer 2016-2020	2016	CROW B/C	Nee
Bruggen en tunnels	Uitvoeringsplan bruggen en tunnels	2021	Gemiddeld	Ja
Speelplaatsen	Speelruimte visie Hellendoorn 2021	2021	CROW B/C	Nee
Riolering	Samen leven met water 2021-2025	2020	Gemiddeld	Nee
Openbaar groen	Groenbeleidsplan 2015-2025	2015	CROW A/B/C	Nee
Buitensportaccommodaties	Cyclisch vervangen toplagen i.o.m. de Bloss	Jaarlijks	Sober en doelmatig	Nee

Hierna wordt ingegaan op de verschillende kapitaalgoederen en de nota's die over het onderhoud hiervan zijn geschreven.

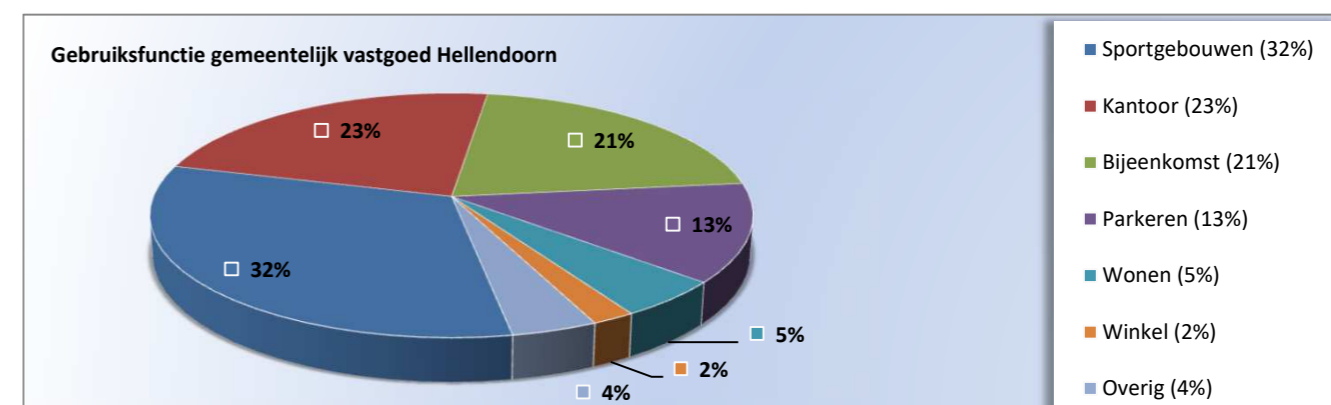
De Kapitaalgoederen

Areaal	Aantal	Eenheid
Wegen		
• Asfalt en beton verharding	306	km.
• Asfalt en beton verharding	1.252.654	m2
• Klinkerverharding	122	km.
• Klinkerverharding	593.168	m2
• Onverhard en halfverharding	138	km.
• Wegen	566	km.
Openbare verlichting		
• Lichtpunten	7.550	stuks
Riolering		
• Vrijverval-riolering	233	km.
• Persleiding	220	km.
• Inspectieputten	7.773	stuks
• Rioolgemalen	27	stuks
• Bergbezinkbassins	7	stuks
• Tunnel- en Oppervlaktegemaal	10	stuks
• Pompunits	762	stuks
• Overstorten vuilwater	48	stuks
• Overstorten hemelwater	72	stuks
Openbaar Groen		
• Stedelijk groen (gazon, heesters, sier) *)	1.475.308	m2
• Landschappelijk groen (berm, bosplantsoen, riet) *)	1.840.289	m2
• Begraafplaatsen	100.844	m2
Speelplaatsen		
• Aantal speelplaatsen	83	
Kunstwerken		
• Verkeersbruggen	15	stuks
• Spoorbrug	3	stuks
• Spoortunnel	6	stuks
• Fietstunnel	3	stuks
• Fietsbrug	17	stuks
• Voetgangersbrug	1	stuks
Gebouwen		
• Gebouwen en objecten (eigendom)	35	
• Onderwijshuisvesting	25	

*) De grote stijging tov 2021 wordt veroorzaakt door het in kaart brengen en classificeren van de bermen in verband met het ter hand nemen van het ecologisch bermbeheer. Uiteraard waren deze bermen er altijd al.

Vastgoed

De vastgoedportefeuille van de gemeente Hellendoorn bevat 81 objecten met een bruto vloeroppervlakte van zo'n 55.000 m². Onderstaand volgt een overzicht per gebruiksfunctie.

Naast het reguliere advieswerk en de geplande onderhoudswerkzaamheden zijn voor 2022 de volgende speerpunten benoemd:

- Proactieve advisering en continue afstemming met het corporate beleid
- Relatiebeheer met huurders
- verduurzamen van de vastgoedportefeuille

Verder zal er actief worden gestuurd op de prestatie van de vastgoedportefeuille. Dient het vastgoed geen beleidsdoel (meer) dan zal het worden afgestoten.

In de programmabegroting 2022 bedraagt het reguliere onderhoudsbudget € 679.000,--. Daarnaast is er ook een calamiteitenbudget van jaarlijks € 65.000,-- in de begroting opgenomen.

Onderwijshuisvesting

Wij zijn verantwoordelijk voor nieuwbouw en uitbreiding van schoolgebouwen, herstel van constructiefouten en het beschikbaar stellen van het eerste onderwijsleerpakket en meubilair als een onderwijsvoorziening wordt uitgebreid. Hiervoor is jaarlijks € 70.000,-- beschikbaar.

De schoolbesturen zijn zelf verantwoordelijk voor het binnen- en buitenonderhoud van schoolgebouwen.

Voor de nieuwe onderwijsvoorziening voor CSG Reggesteyn is onderzocht is hoe het schoolbestuur en de gemeente elkaar kunnen versterken binnen beider financiële draagkracht. De oplossing is gevonden door afwijken van de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Hellendoorn 2015, een maatwerkconstructie aan te gaan en over te gaan tot doordecentralisatie. Hiervoor zijn wij een overeenkomst met het schoolbestuur aangegaan en hebben wij in de begroting jaarlijks een vast bedrag staan. De verantwoordelijkheid voor het bouwheerschap van de nieuwe school met sportzalen ligt bij het bestuur van CSG Reggesteyn.

Om strategische keuzes te maken t.a.v. de onderwijsvoorzieningen en om te bepalen hoe met investeringen om te gaan, gaan we in 2022 een Integraal Huisvestingsplan (IHP) opstellen. Hiervoor is een bedrag van € 35.000,-- beschikbaar. In een IHP leggen we samen met de schoolbesturen onze lange termijn visie op de Hellendoornse onderwijsvoorziening vast.

Wegen

Inspectie en kwaliteit van verhardingen

Eén keer in de drie jaar worden de verhardingen globaal visueel geïnspecteerd door een extern bureau waarbij de kwaliteit in beeld wordt gebracht conform de landelijke richtlijnen van het CROW. Voor het laatst is een nieuwe inspectie uitgevoerd in 2019. In het eerste kwartaal van 2022 worden de wegen opnieuw geïnspecteerd.

Het regelmatig opnieuw inspecteren van de verhardingen is noodzakelijk om ook in de toekomst voldoende inzicht te houden in de kwaliteit van het areaal. Om gewogen keuzes te kunnen maken in onderhoudsmaatregelen voor wegen is het essentieel dat het areaal, de gewenste kwaliteit en de beschikbare financiële middelen bekend zijn.

Langjarig wegenonderhoud en achterstand

De visuele wegininspectie over het totale wegenareaal vormt de basis voor het onderhoudsprogramma voor de komende jaren. Er is een meerjarenplanning en een financiële doorrekening gemaakt waarbij ook rekening wordt gehouden met het onderhoud aan de verhardingen vanuit projecten die uitgevoerd worden. Dat kunnen projecten zijn vanuit de vakgebieden Verkeer, Riolering en Groen waardoor ook maatregelen aan de verharding noodzakelijk zijn.

Voor het benodigde budget, op basis van het cyclisch onderhoud van het wegenareaal, werken we met een voorziening onderhoud wegen. In 2022 storten we een bedrag van € 1.330.000,- in deze voorziening. Uitgangspunt bij cyclisch onderhoud is overigens dat er geen achterstallig onderhoud aanwezig is.

In de planning van het langjarig wegenonderhoud tot en met 2030 zijn de wegvakonderdelen met asfaltverharding en elementen opgenomen die achterstallig onderhoud kennen. Het plan is erop gericht dat de uit de inspectie blijvende achterstand in 2030 is weggewerkt. De hoeveelheid achterstallig onderhoud vermindert daardoor jaarlijks. Echter, ieder jaar ontwikkelt zich ook nieuw achterstallig onderhoud. We monitoren dit jaarlijks om het onderhoudsniveau C te handhaven.

Asfaltverharding

Het wegbeheer geeft vanuit de voorziening prioriteit aan het wegwerken van de achterstand in onderhoud wat tot kapitaalvernietiging leidt. (Kapitaalvernietiging wordt gedefinieerd als het verschil tussen de oorspronkelijke maatregel en de zwaardere maatregel, die als gevolg van uitstel noodzakelijk is). Hier is gehoor aangegeven door slim te plannen en afstemming te zoeken met diverse vakdisciplines. Het is van belang om een goede balans te vinden in het onderhoud aan slechte, onvoldoende en matige verhardingen. Wanneer het gehele budget wordt besteed aan de slechte verhardingen, dan zullen de onvoldoende en matige verhardingen verslechteren zodat hier vaker een zwaardere maatregel nodig zal zijn.

Elementverharding

Bij elementverhardingen verloopt het verouderingsproces veel trager, vandaar dat er prioritering is gegeven aan het wegwerken van de achterstand op het onderdeel asfaltverharding. Op basis van de toestand en de kwaliteit van de materialen dient rekening te worden gehouden met een toename van de onderhoudskosten voor de elementverhardingen voor de lange termijn

Riolering

Rioolstelsels zijn van oudsher primair aangelegd vanuit het maatschappelijk belang van de volksgezondheid. Afvalwater wordt via rioolstelsels op een hygiënische manier uit woonkernen afgevoerd. Daarnaast draagt het bij aan een aantrekkelijke woon- en recreatie omgeving. In de loop der tijd zijn het beheersen van wateroverlast in woonkernen en het beheersen van emissies naar het milieu bij het beheer van rioolstelsels als maatschappelijke belangen toegevoegd.

Het beleid in de gemeente Hellendoorn is uitgewerkt in het beleidsplan "Samen leven met water 2021 t/m 2025". De gemeente heeft een aantal wettelijk verplichte watertaken:

- Het inzamelen en verwerken van afvalwater;

- Het verwerken van afstromend hemelwater;
- Het beperken van structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand voor de aan de grond gegeven bestemming.

Met het uitvoeren van deze watertaken wordt een belangrijke bijdrage geleverd aan de volksgezondheid en leefbaarheid in de gemeente Hellendoorn.

De speerpunten voor de komende jaren zijn:

Het zo lang mogelijk en bedrijfszeker instant houden van het rioolstelsel is onze kerntaak. Daarnaast zetten we de komende jaren vooral in op het klimaatadaptief inrichten van onze openbare ruimte. Dit betekent dat we met de inrichting van de openbare ruimte rekening proberen te houden met langdurige droogte/hitte en met extremere neerslag.

Bruggen

In 2021 is het strategisch beheerplan civiele kunstwerken 2021-2025 vastgesteld. Op basis van dit beheerplan is er een voorziening onderhoud civiele kunstwerken ingesteld. In 2022 storten we hierin een bedrag van € 196.000,-. In strategisch beheerplan zijn de uitgangspunten voor het onderhoud en de instandhouding van de kunstwerken vastgelegd. Om inzicht en ook overzicht te houden in het totale kunstwerkenbestand en de daarbij behorende onderhoudsbehoefte, is het gehele areaal in 2019 onderworpen aan een inspectie. Na deze inspectie kon een goed beeld worden gevormd van wat de huidige onderhoudsstaat van de kunstwerken is. Deze gegevens zijn op gestructureerde wijze vastgelegd in ons het beheersysteem. Op deze wijze kan in de toekomst het kunstwerkenbestand eenvoudig worden beheerd.

Openbaar groen

Het groenbeleidsplan geeft voor een periode van tien jaar (2015-2025) een richting aan de wijze waarop het openbare groen wordt beheerd, onderhouden en (opnieuw) wordt ingericht. De gemeente streeft naar een duurzame vergroening van de woonkernen waarbij de huidige groene kwaliteit minstens wordt behouden en waar mogelijk wordt versterkt. Bij het plan behoort een kaart met de groenstructuren en de diverse onderhoudszones. In verband met andere maatschappelijke wensen, zoals biodiversiteit, verdroging, hittestress, water-overlast, problematiek eikenprocessierupsen, krijgt het groenbeleidsplan een update.

Door de invoering van het werken met beeldkwaliteit is het beeld bepalend voor het onderhoudsniveau. Het uitgangspunt is niet meer de onderhoudsfrequentie, maar hoe het openbaar groen eruit moet zien. Dit beeld wordt gegarandeerd door onderhoud te plegen op het moment dat het nodig is (afhankelijk van de groeiomstandigheden) en niet wanneer het 'weer aan de beurt' is.

Op basis van een globale inspectie is de kwaliteit van het groenareaal in kaart gebracht. Aan de hand daarvan wilden we het groen in de centra en op de begraafplaatsen op (CROW) A-niveau brengen en in de wijken op B/C-niveau. Gelet op de areaaluitbreidingen de afgelopen jaren en wat er nog de komende jaren bij komt vanuit diverse projecten, afgezet tegen de beschikbare middelen, is onderhoudsniveau B in de wijken niet haalbaar. Wij faciliteren en ondersteunen burgerinitiatieven om het groen gezamenlijk te onderhouden. In Haarle voeren we het onderhoud samen uit met Plaatselijk Belang en bewoners

Het onderhoud van het openbaar groen wordt deels door eigen mensen, deels door bedrijven maar ook deels door medewerkers vanuit de uitvoering sociale werkvoorziening uitgevoerd. Voor 2022 is er voor het product openbaar groen € 1.015.000,- aan materiële kosten beschikbaar. Deze bedragen zijn exclusief apparaatskosten en overhead, maar inclusief de inschakeling van medewerkers sociale werkvoorziening.

Openbare verlichting

We streven naar een doelmatig en duurzaam beheer voor de openbare verlichting voor de komende jaren. En gaan daarnaast kritisch om met het plaatsen en vervangen van verlichting onder het motto 'niet verlichten, tenzij'. In 2022 wordt verdergegaan met het vervangen van de verlichting in enkele wijken van Nijverdalen Hellendoorn

door energiezuinige verlichting (LED). Daarmee zijn we goed op weg om de energiedoelstellingen (en beperking CO₂-uitstoot) te halen. Voor de komende jaren is een investeringsbudget opgenomen en voor de langere termijn hebben we de benodigde budgetten in het Meerjarig Investeringsprogramma inzichtelijk gemaakt. Verder wordt, om de veiligheid van lichtmasten te waarborgen, ook in 2022 weer een NEN-keuring uitgevoerd bij een steekproef van ca. 100 lichtmasten.

Speelplaatsen

De gemeente heeft op dit moment 83 openbare speelplekken plus 30 sportvoorzieningen (trapvelden, asfaltplakken) in beheer en onderhoud. Als eigenaar is de gemeente verantwoordelijk voor de veiligheid op deze openbare speelplekken en zijn wij verplicht om van elk speeltoestel een nauwkeurig logboek bij te houden om een helder beeld te hebben in het beheer en de werkzaamheden en controles die zijn uitgevoerd. Op dit moment staat er voor ca. € 3 miljoen aan kapitaalgoederen binnen de gemeente aan speeltoestellen (incl. valondergronden).

In het kader van de ombuigingen voor de begroting 2021 is het onderhoudsbudget structureel verlaagd naar € 55.000,--.

Naar aanleiding van deze ombuiging is ervoor gekozen om het aantal speelplaatsen te verminderen. Het bepalen welke speelplaatsen of speeltoestellen moeten verdwijnen en op welke wijze, is vanwege het ontbreken van actueel beleid erg lastig gebleken. Daarom is in 2021 een visie opgesteld voor de toekomstige inrichting van het aantal speelplaatsen. Dit leidt tot een structuur waarbij een netwerk van speelplaatsen wordt gerealiseerd die is afgestemd op de behoefte aan speelplaatsen en de soorten speelplaatsen. Daarmee zullen we de komende jaren bepaalde speelplaatsen langzaam omvormen zonder dat er sprake is van kapitaalvernietiging doordat goede toestellen worden verwijderd.

De visie wordt in voorjaar 2022 verder vertaald in een nieuw beleidsplan. Het streven in de komende jaren is om de speelplekken op een goed en veilig niveau te houden. Daarnaast wordt op een verantwoorde wijze uitvoering te geven aan de uitwerking en uitvoering van het nieuwe beleid.

Buitensportaccommodaties

We onderhouden onze buitensportaccommodaties op een sober en doelmatig niveau. De vervanging van de kunstgrasvelden is opgenomen in het meerjarig investeringsprogramma (MIP). De toplagen van de natuurgrasvelden worden gerenoveerd aan de hand van het door de BLOS vastgestelde schema op basis van economische afschrijvingstermijnen. Als de staat van de natuur- en kunstgrasvelden (sporttechnisch) nog goed is, dan worden de renovaties doorgeschoven in tijd.

Voor 2022 staan in de planning:

- renovatie natuurgrasveld op sportpark De Leemkamp (Marle);
- vervanging toplaag van de atletiekbaan (Nijverdal);
- vervanging toplaag van kunstgras sport- en spelvoorziening De Plakke (Haarle);
- vervanging toplagen van twee kunstgras voetbalvelden op sportpark De Voordam (Hellendoorn);
- vervanging toplaag van één kunstgras voetbalveld op sportpark Smidserve (Nijverdal).

Paragraaf 4: Financiering

Inleiding

Het doel van deze paragraaf is de raad te informeren over het treasurybeleid en de beheersing van financieringsrisico's. De treasuryfunctie ondersteunt de uitvoering van de programma's. Treasury is het besturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's. Meer concreet gaat het om financiering van het beleid tegen zo gunstig mogelijke voorwaarden.

Verbeteren financieringspositie

Een belangrijk uitgangspunt blijft het versterken van de financiële positie. In 2011 is beleid vastgesteld om de financieringspositie te verbeteren. Dit betekent onder andere dat we teruggaan naar een 'regulier' investeringsvolume dat past bij een gemeente van onze omvang. In februari 2020 hebben we dit beleid opnieuw geëvalueerd. Het investeringsvolume is nu gemaximeerd op € 6,35 miljoen netto per jaar. De € 6,35 miljoen is inclusief de reeds lopende strategische projecten.

We streven naar een langlopende netto schuldenlast van maximaal 90% van het begrotingstotaal. Doelstelling is om dit voor het eerst te behalen in de periode 2030-2034.

De raadsbesluiten bij de begroting 2020 en bij de evaluatie van de financieringspositie in februari 2020 hebben geleid tot een storting in de financieringsreserve van € 450.000,-- in 2021 en structureel € 600.000,-- in de jaren daarna. Bij de behandeling van de jaarrekening 2020 is besloten om de bufferreserve af te romen met € 1 miljoen en in 2021 te storten in de financieringsreserve. We storten in de periode 2022-2025 per saldo in totaal € 2,2 miljoen in de financieringsreserve. We zien hierdoor een (verwachte) groei van de financieringsreserve van circa € 2 miljoen in 2020 tot 5,6 miljoen eind 2025. Op basis van de huidige inzichten verwachten we de doelstelling te behalen om de netto schuldenlast te verminderen.

Treasurybeleid

Het algemene beleidsuitgangspunt van het treasurybeheer binnen onze gemeente kan als volgt worden omschreven: de gemeente voert –gelet op haar publiekrechtelijke taak om maatschappelijke kapitaal te beheren– een risicomijdend treasurybeleid. Binnen dit risicomijdend beleid stelt de gemeente zich ten doel een zo hoog mogelijk rendement over het belegd vermogen en/of zo laag mogelijke kosten over leningen te realiseren binnen duidelijk geformuleerde randvoorwaarden ter beperking van risico's. De uitgangspunten en bevoegdheden in het treasurybeheer zijn vastgelegd in het treasurystatuut. Het gaat daarbij om de beleidsmatige vaststelling van de uitgangspunten, doelstellingen, de organisatorische en financiële kaders, de informatievoorziening en de administratieve organisatie.

De doelstellingen van het treasurybeleid zijn:

1. het aantrekken van voldoende financiële middelen en het uitzetten van overtollige gelden met als doel het uitvoeren van de programma's binnen de door de raad vastgestelde kaders van de begroting;
2. het verzekeren van een duurzame toegang tot financiële markten tegen acceptabele condities;
3. het beschermen van gemeentelijke vermogens en resultaten tegen ongewenste financiële risico's zoals renterisico's, koersrisico's, kredietrisico's en liquiditeitsrisico's;
4. het optimaliseren van renteresultaten binnen de kaders van de Wet fido, aanvullende regelgeving en de voorschriften die in dit besluit zijn opgenomen;
5. het minimaliseren van de interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities.

Rentebeleid

Bij financiering is er de keus tussen projectfinanciering en integrale financiering. Bij projectfinanciering wordt de lening aangetrokken ten behoeve van een bepaalde investering of project. Bij deze methode ligt het voor de hand de rentelasten van de lening toe te rekenen aan de investering of programma waarvoor de investering is aangetrokken. Bij integrale financiering wordt de totale financieringsbehoefte van de gemeente bekeken en daarvoor wordt financiering aangetrokken. Door middel van de omslagrente wordt de rente van investeringen toegerekend aan producten en maken deze lasten vervolgens deel uit van de betreffende programma's. De omslagrente heeft een stabiliserend effect op de begroting. Wij passen de methode van integrale financiering toe en maken gebruik van een renteomslag.

Op basis van de te betalen rente, leningen met vaste percentages en de huidige boekwaarde van investeringen berekenen we de omslagrente. De renteomslag bedraagt voor de periode 2022-2025 1,9% (2019 2,8%). De gemiddelde rente over de langlopende geldleningen bedraagt 2,0%.

In 2020 zijn 16 bestaande opgenomen langlopende geldleningen bij de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) omgezet in één nieuwe langlopende geldlening. Doordat de boeterente voor de vervroegde aflossing van deze leningen is verdisconteerd in het rentepercentage én de lening een lange looptijd heeft, heeft er een flinke daling van de rentekosten plaatsgevonden ten opzichte van voorgaande jaren (renteomslag was 2,8% en de gemiddelde rente over langlopende leningen 3,1%).

bedragen x € 1.000

Renteschema		Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
a. Externe rentelasten over de korte en lange financiering	(+)	- 2.931	- 2.482	- 2.346
b. Externe rentebaten (idem)	(+)	141	89	88
Saldo rentelasten en rentebaten		- 2.790	- 2.393	- 2.258
c1. Rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	(+)	742	227	79
c2. Rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	(+)	-	-	-
c3. De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	(+)	-	-	-
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente		- 2.048	- 2.166	- 2.179
d1. Rente over eigen vermogen	(+)	-	-	-
d2. Rente over voorzieningen (contante waarde)	(+)	-	-	-
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente		- 2.048	- 2.166	- 2.179
e. Aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	(-)	2.148	2.190	2.272
f. Renteresultaat op het taakveld treasury		100	24	93

Treasurybeheer

Treasurybesluit

In 2019 is het geactualiseerde treasurybeleid in werking getreden. In het treasurybesluit wordt het treasurybeleid van de gemeente op hoofdlijnen vastgelegd. In het treasurybesluit zijn de doelstellingen op treasurygebied vastgelegd. Hierin zijn tevens de taken en bevoegdheden, de verantwoordingsrelaties, de bijbehorende informatievoorziening en de richtlijnen en limieten voor het aantrekken van korte en lange financieringsmiddelen opgenomen. Een belangrijk deel van de limieten en richtlijnen is bepaald door de Wet financiering decentrale overheden (wet fido). Middels de limieten en richtlijnen wordt het "risicoprofiel" van de gemeente bepaald, waarbinnen de treasuryactiviteiten dienen te worden uitgevoerd.

Kredietrisico's

De financiering van en de garantstelling voor de Woningstichting loopt via het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). Daartoe heeft de gemeente met het WSW een achtervangovereenkomst gesloten. Deze achtervangovereenkomst is in 2021 geactualiseerd voor de nieuwe leningen die woningcorporaties afsluiten.

Voor hypothecaire woningleningen van particulieren staat de gemeente voor 50% garant voor leningen die afgesloten met een Nationale Hypotheekgarantie en vóór 2011 zijn aangegaan. Vanaf 2011 staat het Rijk volledig in de achtervang garant,

Kasgeldlimiet

Door het omzetten van geldleningen bij de BNG wordt minder snel afgelost, waardoor er de komende jaren geen nieuwe financiering hoeft te worden aangetrokken. Op het moment dat dit weer nodig is, zal – indien het aantrekken van kortlopende geldlening nog steeds zo voordelig is – hier eerst gebruik van worden gemaakt. Het aanhouden van kortlopende leningen is echter gelimiteerd: dit wordt de kasgeldlimiet genoemd.

De kasgeldlimiet houdt in dat de totale omvang van de vlottende schuld maximaal 8,5% van de lastenkant van de gemeentebegroting mag zijn. Het begrotingstotaal voor 2022 komt uit op een bedrag van € 100,6 miljoen. De kasgeldlimiet voor 2022 komt derhalve uit op ruim € 8,5 miljoen.

bedragen x € 1.000

Kasgeldlimiet	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
Netto vlottende schuld				
Omvang vlottende schulden	-	-	-	-
Omvang vlottende middelen	15.691	12.691	9.691	4.941
Netto vlottende schuld	- 15.691	- 12.691	- 9.691	- 4.941
Toegestane kasgeldlimiet				
Omvang begroting	100.555	100.555	100.555	100.555
Kasgeldlimiet (in % van de grondslag)	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
Toegestane kasgeldlimiet	8.547	8.547	8.547	8.547
Toets kasgeldlimiet				
Onderschrijding	24.238	21.238	18.238	13.488
Overschrijding				

Renterisiconorm

De renterisiconorm heeft als doel om het renterisico bij herfinanciering te beheersen. De renterisiconorm houdt in, dat de jaarlijks verplichte aflossingen en de renteherzieningen voor gemeenten niet meer mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal. De renterisiconorm benadrukt vooral het belang van een goede spreiding van de leningenportefeuille en van de renterisico's. De norm is een benadering hiervoor. Door de omzetting van de geldleningen zijn er in de periode 2022-2025 geen renterisico's te verwachten in de opgenomen geldleningen.

bedragen x € 1.000

Renterisico	Begroting 2022	MJR 2023	MJR 2024	MJR 2025
Renterisico op vaste schulden				
Renteherziening o/g	-	-	-	-
Renteherziening u/g	-	-	-	-
Netto saldo herziening	-	-	-	-
Aflossingen	5.553	5.553	5.553	5.553
Renterisico vaste schulden (3+8)	5.553	5.553	5.553	5.553
Toegestane renterisiconorm				
Omvang begroting (= grondslag)	100.555	97.962	96.913	96.071
Renterisiconorm (in % van de grondslag)	20,0%	20,0%	20,0%	20,0%
Minimumbedrag (wettelijk bepaald)	2.500	2.500	2.500	2.500
Toegestane renterisiconorm	20.111	19.592	19.383	19.214
Toets renterisiconorm				
Overschrijding	14.558	14.039	13.830	13.661

Gemeentefinanciering

De financieringsbehoefte wordt bepaald door ontwikkelingen in exploitatie en balans. De berekening van de financieringsbehoefte is in onderstaande tabel weergegeven.

bedragen x € 1.000

Financieringsbehoefte	Begroting 2022	MJR 2023	MJR 2024	MJR 2025
Kasstromen uit investerings- en financieringsactiviteiten				
Jaarlijkse aflossing vaste schuld	5.553	5.553	5.553	5.553
Netto investeringen	14.971	5.455	4.573	5.648
Voorfinanciering Reggesteyn	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Afname voorraden	- 1.856	- 756	- 1.249	- 332
Subtotaal investerings- en financieringsactiviteiten	18.668	10.251	8.877	10.869
Kasstromen uit operationele activiteiten				
Ontwikkeling reserves en voorzieningen	- 674	597	1.015	1.090
Afschrijvingen	7.015	7.487	7.576	7.582
Subtotaal operationele activiteiten	6.341	8.084	8.591	8.672
Totale financieringsbehoefte	12.327	2.167	286	2.197
Reeds gefinancierd				
Geldleningen	-	-	-	-
Interen op schatkist	12.286	1.839	-	2.197
Financiering met kort geld	-	327	-	-
Resterende financieringsbehoefte	41	1	286	-

In dit overzicht is nog geen rekening gehouden worden met de voorfinanciering van Reggesteyn. We hebben met Reggesteyn afgesproken dat wij de voorfinanciering van de bouw in de periode 2020-2023 regelen. Tot medio 2021 heeft Reggesteyn hier geen gebruik van hoeven maken. We waren voornemens kortlopende leningen aan te trekken maar gezien de positieve stand van onze liquide middelen kunnen we in 2021, 2022 en wellicht zelfs in 2023 deze voorfinanciering uit eigen middelen betalen.

Leningenportefeuille en schuldenpositie

Mede door het hoge investeringsvolume van de afgelopen decennia is onze totale schuldenpositie sterk toegenomen en staat onze solvabiliteit onder druk. Per 1 januari 2022 staat aan vaste geldleningen een restant schuld van € 120 miljoen open.

De staat van opgenomen geldleningen ziet er voor 2022 als volgt uit:

bedragen x € 1.000

Opgenomen leningen	Oorspr. Bedrag	Rente %	Rente Bedrag	Begin looptijd	Einde looptijd	Boek-waarde 1-1-2022	Opname 2022	Aflossing 2022	Boek-waarde 31-12-2022
Leningen Woningcorporaties									
n.v.t.	-					-	-	-	-
Leningen Woningcorporaties	-					-	-	-	-
Leningen overig									
Waterschapsbank	5.000	4,67%	150	2008	2028	3.500	-	- 500	3.000
BNG	10.000	1,80%	167	2020	2040	9.500	-	- 500	9.000
BNG	113.826	1,94%	2.028	2020	2045	106.997	-	- 4.553	102.444
Leningen overig	128.826		2.344			119.997	-	- 5.553	114.444
Totaal	128.826		2.344			119.997	-	- 5.553	114.444

Zoals aangegeven in hoofdstuk 2 verwachten we dat de langlopende schulden na 2022 verder afnemen. Eind 2025 is het saldo van de langlopende schulden € 97,8 miljoen.

Paragraaf 5: Bedrijfsvoering

Inleiding

In deze paragraaf gaan we in op de bedrijfsvoeringsaspecten in onze organisatie en welke speerpunten we daarin hanteren voor 2022. Bedrijfsvoering gaat over de manier waarop we dingen regelen en hoe we als medewerkers en bestuurders elkaar het best kunnen ondersteunen. De paragraaf is nu nog redelijk beschrijvend vanuit de bedrijfsvoeringsteams. We willen deze paragraaf volgend jaar op een andere manier vormgeven en het meer richten op de totale bedrijfsvoering van onze gemeente.

Wat we willen bereiken

Inkoop, aanbesteding en contractmanagement

In de loop van 2021 komt ons inkoop en contractmanagement systeem gereed. Daardoor zijn we beter in staat onze contracten te monitoren en is het een hulpmiddel voor ambtenaren en de leden van de Tenderboard om beter inzicht en begeleiding te krijgen bij het inkoopproces. Er staan weer diverse Europese aanbestedingen op de agenda die door onze eigen inkopers of door collega's uit andere gemeenten, in het kader van de samenwerking met de 14 Twentse gemeenten, begeleid worden.

Personeels- en organisatiebeleid

Uitgangspunt voor 2022 is dat wederom een zo flexibel en wendbaar mogelijke inzet van de personele capaciteit en kwaliteit wordt nagestreefd. Via maatwerk wordt op dit moment invulling gegeven aan instrumenten om de noodzakelijke flexibele inzetbaarheid en mobiliteit op gang te brengen. Hoewel de medewerker verantwoordelijk is voor zijn eigen loopbaan, is stimulering en begeleiding vanuit management en P&O ook van belang. Onder invloed van de coronacrisis is het werk er in korte tijd anders uit komen te zien. Ook relaties met collega's en leidinggevenden staan hierdoor in een ander daglicht. Een deel van de veranderingen hebben een blijvend effect zoals het meer thuiswerken en digitaal vergaderen. Medewerkers en leidinggevenden moeten hierbij de werk-privébalans bewaken en zorgen voor een goede onderlinge afstemming. P&O biedt hierbij advies en ondersteuning.

Met de managers wordt nader ingezoomd op de personele planning voor de komende jaren. Het gaat hierbij om de instroom, doorstroom en uitstroom van personeel waardoor de juiste medewerker, op je juiste plaats zit, op het juiste moment om de gewenste resultaten te kunnen behalen. De personele uitstroom voor de komende jaren is in beeld. Doel hierbij is zo goed mogelijk in te spelen op toekomstige ontwikkelingen, personele uitstroom, nieuwe competenties, formatie en taakstelling en herbezetting en de situatie op de arbeidsmarkt. Op dit moment zien we dat het zien we steeds meer krapte op de arbeidsmarkt ontstaan. Hierdoor wordt het steeds moeilijker alle vacatures in te vullen. Het vinden en binden van personeel is komend jaar dan ook een belangrijke uitdaging. Aandacht voor aantrekkelijk werkgeverschap en aandacht voor het welzijn van de medewerker is hierbij van groot belang. Uitgangspunt hierbij zijn aandacht voor opleidings- en ontwikkelmogelijkheden, goede balans tussen werk en privé en zo optimaal mogelijk gebruik maken van de aanwezige capaciteiten en talenten.

In de tweede helft van 2021 zijn de nieuwe gesprekscyclus (spilgesprekken) uitgerold. De dialoog tussen leidinggevende en medewerker centraal. Spil stelt de groei van de medewerker centraal. De focus is toekomstgericht en er wordt een continue dialoog gevoerd. De frequentie van de gesprekken wordt in overleg tussen leidinggevende en medewerker vastgesteld. De voortgang wordt in 2022 verder gemonitord.

In de nog definitief af te sluiten Cao gemeenten (2021) worden ook afspraken gemaakt over vitaliteitsbeleid. Dit zal lokaal moeten worden uitgewerkt. Uitgangspunt hierbij is vitale medewerkers die gedurende hun hele loopbaan energie hebben om hun werk goed uit te voeren, op verschillende plekken en in verschillende omstandigheden inzetbaar zijn en gezond hun pensioen te halen; fysiek, mentaal en sociaal. Hierbij wordt onder meer onderzocht of

er weer een generatiepactregeling ingevoerd kan worden, maar dan onder de noemer vitaliteitsregeling. Dit draagt bij om medewerkers vitaal toe te kunnen laten werken naar het pensioen.

De digitalisering van P&O-processen wordt in 2022 verder uitgebouwd en de informatie is (overal en altijd) via het web beschikbaar voor medewerker en manager. Dit moet zorgen voor een betere en snellere verwerking van personele wijzigingen, bijbehorende budgetten en actuele managementinformatie.

Personele sterkte	Toegestane formatie		Personeelslasten	
	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2021	Begroting 2022
Bestuur				
Bestuur	32,48	32,48	-1.136	-1.162
Totaal bestuur	32,48	32,48	- 1.136	- 1.162
Directie en Staf	8,11	8,11	-810	-833
Team Fysiek Domein	42,78	43,78	-3.472	-3.611
Team Openbare Ruimte	83,21	83,21	-5.220	-5.490
Team Maatschappelijk Domein	34,54	34,54	-2.378	-2.429
Team Sociaal Domein	53,35	51,85	-3.969	-4.144
Team Dienstverlening en Informatisering	45,78	45,78	-3.474	-3.640
Team Bedrijfsvoering	39,47	39,47	-3.097	-3.116
Overig	1,73	1,73	-152	-188
Taakstelling ambtelijk apparaat			61	156
Totaal Huidig personeel	308,98	308,48	- 22.511	- 23.295
Voormalig personeel				
Burgemeester en wethouders			- 225	- 224
Totaal Voormalig personeel	0,00	0,00	- 225	- 224
Totaal personeel	341,46	340,96	- 23.873	- 24.681

Met ingang van 1 april 2021 is de organisatiewijziging doorgevoerd. Voor de leesbaarheid van bovenstaande tabel is uitgegaan van de nieuwe organisatie-indeling per 1 januari 2021.

De cao gemeenten liep af per 1 januari 2021. Bij het opstellen van de begroting is er nog geen akkoord bereikt. Voor 2022 gaan we uit van een raming van de lonen en salarissen van 2%. De pensioenlasten en sociale premies zijn gebaseerd op het premieniveau van 2021, waarbij rekening is gehouden met een geraamde stijging van 2,5% voor de pensioenpremiën en 1,5% voor de sociale lasten.

Informatievoorziening

De digitale technologie heeft de maatschappij in een kwart eeuw ingrijpend veranderd. We kunnen ons nauwelijks meer de tijd herinneren waarin we niet altijd telefonisch bereikbaar waren, er geen Facebook, Twitter en Instagram was. Er was nog geen big data en blockchain, de privacy werd gewaarborgd door het brief- en telefoongeheim. Informatietechnologie is een zegen. Die nieuwe technologie zorgt er bijvoorbeeld voor dat kennis en informatie voor miljarden mensen bereikbaar is in plaats van voor een selecte groep en dat we door bundeling en analyse van gegevens beter beleid kunnen maken. Ons leven en de samenleving als geheel zijn er grondig door veranderd en in veel opzichten aangenamer en gemakkelijker geworden. Informatietechnologie heeft echter ook een keerzijde. Hoe beschermen we onze privacy? Wat doet fake news met de meningsvorming? Hoe gaan we om met artificiële intelligentie, de ontwrichtende effecten van cybercriminaliteit en de vervuiling van data? Wat gebeurt er met onze data en welke consequenties heeft dat?

In 2020 hebben we geconstateerd dat onze ICT en informatievoorziening onvoldoende op orde was. Daardoor ontstonden in toenemende mate risico's, enerzijds vanuit de veiligheid, anderzijds vanuit de bedrijfscontinuïteit. Ook de functionaliteit was in veel situaties onvoldoende.

Vanuit het uitgangspunt 'de basis op orde' zijn we in 2020 gestart met het op orde brengen van onze systemen. In 2021 is gestart met de bijbehorende inrichting, organisatie, processen en de verdere uitrol daarvan binnen de organisatie. Inmiddels is de basis wat betreft techniek en organisatie op orde.

We zullen ons in 2022 en verder in toenemende mate gaan richten op het meer aanbieden van digitale diensten aan onze inwoners bijvoorbeeld in de vorm van e-diensten.

Hiervoor is het noodzakelijk dat we de organisatie beter gaan ondersteunen, onder andere door procesoptimalisatie en data gedreven werken. De processen zullen in toenemende mate digitaler, transparanter en uniformer worden ingericht. Dit betekent dat de processen op orde zijn en data c.q. informatie beschikbaar is om het werk goed en efficiënt te kunnen uitvoeren. Voor inwoners geldt dan dat helder is wie wat wanneer doet, dat steeds meer de eigen informatie digitaal ingezien kan worden en dat steeds meer diensten digitaal worden aangeboden.

Naast het technisch en organisatorisch op orde brengen en houden van de informatievoorziening is mede vanuit de hack in de Hof van Twente waakzaamheid op het gebied van informatieveiligheid een belangrijk vraagstuk voor alle overheden en dus ook voor de gemeente Hellendoorn. Korthedshalve wordt hiervoor verwezen naar paragraaf 8, Informatieveiligheid en privacy.

Paragraaf 6: Verbonden partijen

Inleiding

Verbonden partijen zijn vennootschappen (NV's en BV's), stichtingen, verenigingen en gemeenschappelijke regelingen, waar de gemeente in deel neemt. Een partij geldt als verbonden partij als de gemeente in die partij een bestuurlijk en/of een financieel belang heeft. Onder bestuurlijk belang wordt verstaan een zetel in het bestuur of het hebben van stemrecht. Met een financieel belang wordt bedoeld dat de gemeente (meerjarig) financiële verplichtingen is aangegaan met een verbonden partij. De gemeente neemt daarbij het risico dat zij de ter beschikking gesteld financiële middelen kwijt is in geval van faillissement van de verbonden partij en/of dat bij financiële problemen van de verbonden partij kosten verhaald kunnen worden op de gemeente.

Verbonden partijen zijn tegenwoordig niet meer weg te denken in het publieke domein en vervullen steeds vaker een belangrijke rol voor gemeenten. Meer en meer hebben organisaties elkaar nodig om de benodigde kennis en expertise samen te brengen en in te zetten om maatschappelijke vraagstukken op te lossen. De decentralisaties binnen het sociale domein versterken dat beeld. De laatste evaluatie laat zien dat de gemeente deelneemt in een overzichtelijk aantal verbonden partijen, waaraan in zowel beleidsmatig als financieel opzicht geen grote risico's verbonden zijn. Diverse deelnemingen zijn historisch bepaald; andere zijn op basis van landelijke wet- en regelgeving voorgeschreven.

Beleid

In de raadsvergadering van 31 januari 2017 is de kadernota 'verbonden partijen' vastgesteld. In de kadernota is uiteengezet hoe we als gemeente met verbonden partijen om willen gaan. Ook worden de rollen en bevoegdheden van gemeenteraad en college beschreven in deze nota. Onderdeel van het beleidskader is een besliskader voor het wel of niet deel (blijven) nemen aan verbonden partijen. Met de afspraken in deze kadernota menen we het inzicht in verbonden partijen voor alle betrokkenen te kunnen vergroten. Het beleidskader verbonden partijen zal in principe eens in de vier jaar worden geactualiseerd of zoveel vaker als daar aanleiding voor is.

Op basis van de kadernota vindt samenwerking met andere overheidslichamen (met overdracht van verantwoordelijkheden, bevoegdheden en/of financiële participatie) alleen plaats als dit het geëigende middel is om beleidsdoelstellingen van de gemeente Hellendoorn te realiseren. De Wet gemeenschappelijke regelingen is hiervoor dan het meest aangewezen kader. Gemeenschappelijke regelingen worden pas getroffen na instemming van de gemeenteraad. Bij het aangaan van een samenwerking moet bovendien expliciet worden vastgelegd op grond van welke overwegingen tot samenwerking wordt besloten. De kadernota staat op de nominatie om te worden herzien. Dat wacht op de voorgenomen wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen. De wet is inmiddels door de Tweede Kamer aangenomen maar moet nog door de Eerste Kamer worden behandeld.

Kaderstellende nota's

- Beleidskader verbonden partijen (2016 / 16INT00862)
- Begroting 2022 gemeenschappelijke regelingen (2021 / 2021-012960)
- Evaluatie relatie verbonden partijen (2017 / 17INT02041)

Publiekrechtelijke rechtspersonen

Publiekrechtelijke samenwerking vindt plaats op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). Dergelijke samenwerkingsverbanden zijn te karakteriseren als verlengd lokaal bestuur. Op deze wijze participeert de gemeente Hellendoorn in de onderstaande 11 gemeenschappelijke regelingen / bestuurlijke overleggen.

1. Veiligheidsregio Twente
2. GR Gezondheid
3. Bestuurlijk overleg sociaaleconomische structuurversterking (SES)
4. Recreatieschap Twente
5. Stadsbank Oost-Nederland
6. Euregio
7. Omgevingsdienst Twente
8. Twentse Kracht
9. IT-Platform Twente
10. Samenwerking mobiliteit
11. Milieu Duurzaamheid Afval (MDA) en de Regionale energiestrategie (RES)

De uitgaven die voortvloeien uit deelname aan gemeenschappelijke regelingen zijn verplichte uitgaven die in de gemeentebegroting opgenomen dienen te worden. Op grond van het bepaalde in de Wet gemeenschappelijke regelingen heeft uw raad de mogelijkheid opmerkingen over de ontwerpbegroting kenbaar te maken aan het algemene bestuur van de betreffende gemeenschappelijke regeling. In het voorjaar 2022 worden de ontwerpbegrotingen van de 5 verschillende openbare lichamen aan de raad voorgelegd.

Gemeenschappelijke regeling / bestuurlijk overleg	Doelstelling / taken
Bestuurlijk overleg sociaal-economische structuurversterking Postbus 1400 7500 BK Enschede	Het bestuurlijk overleg is geformaliseerd door een bestuursovereenkomst tussen de 14 Twentse gemeenten. De bestuursovereenkomst ziet in eerste instantie op het overleg tussen leden van de 14 colleges over de overheidsinbreng in de Twente Board. Daarnaast biedt de overeenkomst de mogelijkheid om andere onderwerpen te bespreken op het terrein van sociaaleconomische ontwikkeling.
GR Gezondheid Postbus 1400 7500 BK Enschede	De GR Gezondheid is de rechtsopvolger van Regio Twente, waarin gemeenschappelijke taken van de 14 Twentse gemeenten zijn ondergebracht op het gebied van GGD, OZJT en VTT met gastheerschappen voor Samen14 en Kennispunt Twente. Doelstelling is het bundelen van krachten op inhoudelijke thema's binnen het gezondheidsdomein.
Veiligheidsregio Twente Nijverheidstraat 30 7511 JM Enschede	Veiligheidsregio Twente (VRT) wil de veiligheid van iedereen die in Twente woont, werkt en verblijft vergroten door de brandweezorg, de rampenbestrijding, de crisisbeheersing en de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen efficiënt, effectief en professioneel te organiseren.
Recreatieschap Twente Postbus 1400 7500 BK Enschede	In de bedrijfsvoeringsorganisatie Recreatieschap Twente is het beheer en onderhoud ondergebracht van de drie Twentse recreatieparken en de recreatieve routenetwerken. Daarnaast verzorgt het recreatieschap Twente, met inbreng vanuit de Twente Board, de subsidiëring van de toeristische marketing en promotie van Twente.
Twentse Kracht Postbus 20 7500 AA Enschede	Twentse Kracht is een platform voor alle ambtenaren van inmiddels 22 aangesloten overheidsinstanties, waaronder de 14 Twentse gemeenten. De verschillende partijen werken samen op het gebied van professionele en persoonlijke ontwikkeling van de Twentse ambtenaren en op het gebied van arbeidsmobiliteit. De gemeente Enschede treedt op als gastheer voor deze coalitie.
IT Platform Twente Postbus 20 7500 AA Enschede	In het IT Platform zijn gezamenlijke producten, diensten en thema's op het vlak van informatisering & automatisering (I&A) ondergebracht. Het IT Platform Twente past in de doelstelling van samenwerking binnen Twente op het gebied van de bedrijfsvoering, om hoge kwaliteit van dienstverlening te kunnen blijven realiseren. De gemeente Enschede treedt op als gastheer voor deze coalitie.
Samenwerking mobiliteit Postbus 18 7550 AA Hengelo	De samenwerking mobiliteit betreft het bestuurlijk overleg van de regionale portefeuillehouders bereikbaarheid over samenwerking op gebied van verkeer en vervoer/ mobiliteit. De gemeente Hengelo treedt op als gastheer voor deze coalitie.
Samenwerking Milieu, Duurzaamheid en Afval(MDA) Postbus 18 7550 AA Hengelo	Binnen Twente wordt al geruime tijd samengewerkt op het gebied van milieu, duurzaamheid en afval. De regionale energiestrategie is daar de laatste jaren bij gekomen. Dat is een verplichte samenwerking tussen o.a. de gemeenten, provincie en waterschappen. De gemeente Hengelo treedt op als gastheer voor deze coalitie.
EUREGIO Enscheder Strasse 362 48599 Gronau	De EUREGIO maakt zich er sterk voor de samenwerking tussen Nederland en Duitsland te vereenvoudigen en te komen tot meerwaarde voor beide zijden. Daarbij staat voorop: <ul style="list-style-type: none"> • vergroting van de economische kracht en de kwaliteit van leven en • bevordering van de integratie van het gebied.
Stadsbank Oost Nederland Postbus 1393 7500 BJ Enschede	De Stadsbank richt zich samen met de deelnemende gemeenten op het versterken van de financiële weerbaarheid en de eigen kracht van vooral minder financieel draagkrachtigen. Daar waar mogelijk worden maatwerkgerichte oplossingen aangeboden voor financiële vraagstukken en schuldenproblematiek.
Omgevingsdienst Twente Haven Zuidzijde 30 7607 EW Almelo	De Omgevingsdienst Twente (ODT) zorgt ervoor dat de leefomgeving voor mens en dier veilig is en dat het milieu wordt beschermd. Zij is belast met de voorbereiding van te verlenen milieuvergunningen aan (risico)bedrijven en controleert of bedrijven zich aan de regels houden. De dienst voert die taken uit in opdracht van de gezamenlijke overheden (provincie en gemeenten) in de regio.

Ontwikkelingen

Voor 2022 kunnen als belangrijke ontwikkelingen worden genoemd:

- Regio Twente is op 8 juli 2021 ontvlochten en gaat verder in drie delen:
 - Twente Board en een uitvoeringsorganisatie
Een samenwerking op sociaal economisch gebied tussen overheid, ondernemers en kennisinstellingen. De gemeentelijke inbreng in de Twente Board stemmen we onderling af in het Bestuurlijk overleg sociaaleconomische structuurversterking.
 - Een gemeenschappelijke regeling met focus op het gebied van gezondheid
Gemeentelijke gezondheidsdienst (GGD), Organisatie voor Zorg en Jeugdhulp (OZJT) en Veilig Thuis Twente.
 - Recreatieschap Twente
Een organisatie voor het beheer en onderhoud van de drie Twentse recreatieparken en de toeristische routes alsmede de subsidiëring van de toeristische marketing en promotie van Twente.

We zijn op dit moment nog volop bezig met het inrichten van de nieuwe samenwerking.

- Coalitions of the willing zijn de vrijwillige samenwerkingen van 2 of meer gemeenten en eventuele andere organisaties die gefaciliteerd werden door Regio Twente. Omdat het om vrijwillige samenwerkingen gaat, is het aan de deelnemende gemeenten zelf om dit te organiseren. Voor ons betreft dit Samen14, Mobiliteit, Milieu Duurzaamheid Afval (MDA), Twentse Kracht en het IT-Platform Twente. Hoewel nog niet alles is afgerond, zijn inmiddels al wel afspraken gemaakt dat de GR Gezondheid, respectievelijk de gemeenten Hengelo en Enschede, als gastheer voor de coalities zullen optreden.
- Op het gebied van Veiligheidsregio Twente (VRT) speelt er naast de reguliere veiligheidstaken in 2022 een aantal thema's. De overgang naar de nieuwe meldkamer vraagt in de eerste plaats de nodige aandacht. Dit betreft onder andere de zorg voor het meldkamerspersoneel, de aansturing van de meldkamer, de borging van alarmering en opschaling van de crisisorganisatie door de meldkamer en het ontsluiten van relevante data uit het meldkamersysteem. De planning is dat de nieuwe meldkamer in de tweede helft van 2022 gereed zal zijn. Ook de omgevingswet heeft gevolgen voor de VRT-organisatie, specifiek voor de brandweer in samenwerking met gemeenten. Verder werkt de VRT de komende periode toe naar een actueel veiligheidsbeeld van Twente op basis van relevante data en blijft informatieveiligheid een belangrijk thema. De nieuwbouw van de kazerne Hellendoorn staat voor 2022 gepland. De totale investering wordt geraamd op ruim € 1,5 miljoen.
- Binnen de Stadsbank Oost Nederland zijn veel nieuwe ontwikkelingen op het gebied van de schuldhulpverlening, waaronder collectief schuldregelen, intensivering van de inzet van saneringskredieten, Schuldenknoop-punt, nieuwe digitale ontwikkelingen als een Buddy-app en automatische incasso en de introductie van een nieuw kwaliteitskader van de branchevereniging NVVK. De Stadsbank kijkt steeds hoe deze ontwikkelingen binnen het dienstverleningsmodel van de Stadsbank verder vorm en inhoud kunnen krijgen, gericht op een sterke dienstverleningslijn met meer begeleiding, ondersteund door (digitale) innovaties. Hierbij staat de klant voorop en wordt resultaatgericht gewerkt. Daarbij wil de Stadsbank het partnerschap met gemeenten en het accountmanagement verder ontwikkelen.
- Binnen de Omgevingsdienst Twente (OD Twente) spelen de komende jaren twee belangrijke ontwikkelingen. Dat is in de eerste plaats de voorgenomen invoering van de Omgevingswet die een grote impact heeft op de werkzaamheden. OD Twente bereidt zich samen met haar deelnemers nadrukkelijk voor op de invoering. Hiernaast worden ook andere ontwikkelingen voorzien op het gebied van maatschappelijke en beleidsontwikkelingen die zowel op landelijk, regionaal als lokaal niveau ontstaan. Een in het oog springende maatschappelijke ontwikkeling is de steeds belangrijkere positie die het klimaat in de afgelopen jaren heeft ingenomen. Deze ontwikkeling vertaalt zich nadrukkelijk door in de werkzaamheden van OD Twente. In 2022 worden voorts verdere stappen gezet op het gebied van outputfinanciering. In de loop van 2021 en 2022 zal een verdere uitwerking en invulling van de hiervoor benodigde bouwstenen afgestemd worden met de deelnemers

Wijziging Wet gemeenschappelijke regeling

Op 1 juli 2020 is bij de Tweede Kamer een voorstel tot wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) ingediend. Het wetsvoorstel strekt ertoe de democratische legitimatie van gemeenschappelijke regelingen en de kaderstellende en controlerende rol van (onder andere) gemeenteraden bij taken die in gemeenschappelijke regelingen worden uitgevoerd te versterken. Dat gebeurt door meer ruimte te geven voor (eigen) keuzes omtrent de werking van een gemeenschappelijke regeling, bijvoorbeeld door te kiezen voor een gemeenschappelijke adviescommissie of het gebruik van zienswijzen door gemeenteraden.

Ook regelt het wetsvoorstel de actieve informatieplicht. Daarmee wordt de (informatie)positie van gemeenteraden versterkt en worden mogelijkheden gecreëerd voor raden om, voordat een besluit genomen wordt, inbreng te kunnen leveren. De formele besluitbevoegdheid verandert overigens niet. De zienswijzetermijn voor de ontwerp-begroting wordt verruimd van acht naar twaalf weken. Andere wijzigingen zijn bijvoorbeeld een recht van enquête, verduidelijking van de mogelijkheden voor rekenkameronderzoek, afspraken over evaluatie en uitbreiding van de regels over het uittreden uit een gemeenschappelijke regeling.

Wanneer de wijziging van de Wgr precies in werking treedt is op dit moment nog niet bekend. In overleg bekijken we hoe een en ander concreet kan worden voorbereid en opgepakt.

Privaatrechtelijke rechtspersonen

Privaatrechtelijke organisaties zijn in het Burgerlijk Wetboek nader geregeld, en kunnen stichtingen, verenigingen, coöperaties en vennootschappen zijn. In het laatste geval wordt de term deelneming geïntroduceerd. De gemeente Hellendoorn participeert in de volgende privaatrechtelijke rechtspersonen:

1. NV Bank voor Nederlandse Gemeenten (BNG)
2. Twence BV
3. Enexis Holding NV
4. Wadinko NV
5. Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG)
6. Stichting Rekenkamer West Twente
7. Ondernemingen uit verkoop Essent

Deelnemingen	Doelstelling / taken
N.V. Bank Nederlandse gemeenten Postbus 30305 2500 GH Den Haag	Het voorzien in zo goedkoop mogelijke financiële dienstverlening, zoals kredietverlening, betalingsverkeer, advisering en elektronisch bankieren. De BNG is daarmee de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang.
Twence Holding B.V. Postbus 870 7550 AW Hengelo	Twence is in de eerste plaats een afvalverwerkingsbedrijf. Twence staat voor hoogwaardige inzet van afval als bron van herbruikbare grondstoffen. Door het verwerken van afval produceert Twence tegelijkertijd duurzame energie.
Wadinko N.V. Postbus 445 8000 AK Zwolle	Wadinko is een regionaal opererende participatiemaatschappij met als doelstelling het stimuleren van bedrijvigheid en werkgelegenheid met risicodragend kapitaal, kennis en managementondersteuning. Momenteel participeert Wadinko in 23 (regionale) bedrijven, waaronder één in onze gemeente.
Enexis Holding N.V. Burg. Burgerslaan 40 5245 NH Rosmalen	Enexis beheert het energienetwerk in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland voor de aansluiting van ongeveer 2,5 miljoen huishoudens, bedrijven en overheden. Enexis draagt daarmee bij aan het realiseren van een betrouwbaar, duurzaam en betaalbaar regionaal energienetwerk.
Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) Postbus 30435 2500 GK Den Haag	Belangenbehartiging van alle gemeenten bij andere overheden, waaronder de provinciale overheden, de Tweede Kamer en het kabinet. Daarnaast advisering aan alle leden over actuele ontwikkelingen.
Stichting Rekenkamer West Twente Postbus 244 7460 AE Rijssen	Het faciliteren van de samenwerkende rekenkamerfuncties met het oog op het onderzoek van de doelmatigheid, doeltreffendheid en de rechtmatigheid van het door een gemeentebestuur gevoerde bestuur.
Ondernemingen uit verkoop Essent Brabantlaan 1 5216 TV Den Bosch	In het kader van de verkoop van Essent aan RWE hebben de verkopende aandeelhouders een aantal garanties en vrijwaringen gegeven aan RWE. Deze waren oorspronkelijk ondergebracht in een vijftal vennootschappen met een vooral administratieve functie. In 2020 zijn er daarvan drie opgeheven. De resterende vennootschappen Publiek Belang, Elektriciteitsproductie BV en CSV Amsterdam BV zullen later worden ontbonden.

bedragen x € 1.000

Financiële gegevens verbonden partijen	Eigen vermogen 31-12-2021	Eigen vermogen 31-12-2022	Vreemd vermogen 31-12-2021	Vreemd vermogen 31-12-2022	Verwacht resultaat 2022
Gemeenschappelijke regelingen					
Veiligheidsregio Twente	2.025	675	58.809	67.804	-
GR Gezondheid	In ontwikkeling				
Recreatieschap Twente	In ontwikkeling				
Stadsbank Oost-Nederland	1.294	1.088	14.572	14.829	-
Euregio*	2.064	2.078	31.584	29.036	15
Omgevingsdienst Twente	919	631	1.417	1.362	-
Totaal gemeenschappelijke regelingen	12.435	13.879	93.619	95.305	-
Deelnemingen*					
Bank Nederlandse Gemeenten*	4.887.000	5.097.000	144.802.000	155.262.000	221.000
Twence holding BV	140.308	142.825	146.166	132.367	8.785
Enexis holding NV*	4.112.000	4.116.000	4.146.000	4.635.000	108.000
Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV	1.499	-	5	-	-
CSV Amsterdam BV	293	-	25	-	- 100
Wadinko NV*	68.870	65.496	1.605	5.454	- 3.375
Totaal deelnemingen	9.209.970	9.421.321	149.095.801	160.034.821	334.310
Totaal verbonden partijen	9.222.405	9.435.200	149.189.420	160.130.126	334.310

* Er is geen begrotingsinformatie beschikbaar, de stand uit het jaarverslag 2020 is opgenomen.

Paragraaf 7: Grondbeleid

Inleiding

Het grondbeleid van de gemeente Hellendoorn is er op gericht om bestuurlijk en maatschappelijk gewenste (ruimtelijke) ontwikkelingen te faciliteren.

Voorbeelden zijn:

- De exploitatie van bedrijventerreinen en woonwijken om aan de behoefte vanuit de samenleving te kunnen voldoen.
- De aanleg en reconstructie van de infrastructuur.
- Het kunnen realiseren van maatschappelijke voorzieningen.

Publiekrechtelijk komt dit onder andere tot uiting in bestemmingsplannen en daarbij behorende exploitatieplannen. En privaatrechtelijk komt dit onder andere tot uiting door het aan- en verkopen van grond en overeenkomsten met private partijen.

Beleid

De woningmarkt is de afgelopen periode drastisch veranderd. Vooral voor starters is het bijzonder lastig om adequate huisvesting te realiseren. De vraag is wat de rol van de gemeente daarin kan zijn en of dit ertoe moet leiden dat we bij het grondbeleid van de gemeente een andere actievare rol moeten vervullen. In 2022 zal de nota Grondbeleid vanuit dat perspectief opnieuw tegen het licht worden gehouden.

Bestaande en nieuwe locaties

In de 1e fase van Hellendoorn Noord zijn alle kavels inmiddels verkocht en zijn de laatste woningen in aanbouw. De planning is om de laatste 22 bouw kavels in Hellendoorn Noord in 2022 uit te gaan geven.

Gezien de demografische prognoses (vergrijzing, krimp) zal de behoefte aan woningbouw op de lange termijn anders zijn. Werd er tot voor kort vooral kwantitatief gestuurd, vanwege deze prognoses gaan we meer kwalitatief sturen. Thema's als levensloopbestendig en duurzaam bouwen spelen daarbij een belangrijke rol.

Op de locatie van de voormalige Ireneschool op de hoek Schoolstraat/ Salomonsonstraat in Nijverdal is het dan ook de bedoeling om 6 kavels uit te geven voor de bouw van levensloopbestendige woningen. De school is gesloopt en de bestemmingsplanprocedure loopt. De verwachting is om eind 2021 met de uitgifte van de bouw kavels te kunnen starten.

Op de locatie van de voormalige Blenkeschool is de gemeente in gesprek met Reggewoon over het realiseren van sociale woningbouw.

Er wordt nagedacht over de mogelijkheden van woningbouw op de locatie aan de Willem de Clerqstraat, zodra Reggesteyn de nieuwe school aan de Noetselerbergweg kan betrekken. Naar verwachting zal dat in 2023 aan de orde zijn. In de loop van 2022 zal ook hierover een voorstel ter besluitvorming worden aangeboden.

Met de Veiligheidsregio Twente is een intentieovereenkomst gesloten over de verkoop van grond voor de realisatie van een nieuwe brandweerkazerne. Hiervoor worden plannen uitgewerkt op de locatie tussen de Koemaste en de Haersingel in Hellendoorn, waar ook 'Cool Nature' is gevestigd. Deze locatie is het meest geschikt bevonden i.v.m. de benodigde aanrijtijden in geval van calamiteiten. Bij de ontwikkeling van de plannen wordt rekening gehouden met de bestaande situatie en blijft 'Cool Nature' bestaan.

Aan de noordkant van Haarle, werktitel plan De Grave, vindt op dit moment onderzoek plaats naar de mogelijkheden om overgaat tot uitbreiding met 30 woningen als eerste fase voor de periode tot 2030 voor starters, maar ook senioren. Dit betekent het toevoegen van grondgebonden woningen, rijenwoningen (koop en huur), 2[^]1-kappers en enkele vrijstaande woningen. De gemeente neemt hiervoor het initiatief. Wij zijn voornemens de grond van de huidige eigenaar over te nemen en kavels uit te geven aan belangstellenden. Hiertoe is een voorkeursrecht gevestigd op de gronden in het kader van de Wet voorkeursrecht gemeenten.

In de tweede helft van 2021 wordt gewerkt aan het verkavelingsplan en de haalbaarheid van het plan. De uitkomsten van het haalbaarheidsonderzoek zullen ter besluitvorming worden voorgelegd. Indien dat positief is zal de procedure tot aanpassing van de bestemming worden gestart in 2022. Afhankelijk van eventuele bezwaar- en beroepsprocedures kan daarna de uitgifte van de kavels plaatsvinden en opdracht worden gegeven voor het bouwrijp maken van de grond.

In Daarle west zijn nog slechts enkele kavels beschikbaar. Er wordt inmiddels gekeken naar een andere locatie voor woningbouw.

Op bedrijventerrein 't Lochter III in Nijverdal hebben wederom mooie transacties plaatsgevonden. De laatste kavels bevinden zich op dit moment onder betaalde opties. Onderzocht wordt of en zo waar een vervolg kan worden gegeven voor een bedrijventerrein op een andere locatie.

De belangstelling voor de laatste kavels op de woon-/werklocatie 'Bloemeweide' in Haarle blijft beperkt en was de afgelopen periode vrijwel nihil.

Afspraken regionale bedrijventerreinen programmering Twente 2017-2020

Gezien de recente ontwikkelingen is er op dit moment geen aanleiding meer voor het herprogrammeren van bedrijventerreinen in Twente.

Financiële prognoses

Wegens personele capaciteitsproblemen heeft er in 2021 voornamelijk geen herziening van de grondexploitaties plaats kunnen vinden. De onderstaande prognose is daarom nog gebaseerd op de stand van zaken bij de jaarrekening 2020 (voorjaar 2021).

In onderstaande tabel zijn de verwachte financiële ontwikkelingen voor de gemeentelijke grondexploitaties weergegeven op 1-1-2022.

bedragen x € 1.000

Verwacht resultaat per plangebied	Boekwaarde 1-1-2022	Looptijd t/m	Gerealiseerd 1-1-2022	Nog te realiseren opbrengst*	Nog uit te geven eenheden	Verwacht resultaat (EW)**	Verwacht resultaat (CW)**	Voorziening per 1-1-2022	Aandeel gemeente
IN EXPLOITATIE GENOMEN GRONDEN (IEGG)									
Bedrijventerreinen									
't Lochter III Haarle	2.691 591	2025 2025	83% 79%	5.905 680	5,5 ha. 0,6 ha.	437 -97	404 -90	- 90	100% 100%
Totaal Bedrijventerreinen	3.282			6.585		340	314	90	
Woningbouwgebieden									
Kruidenwijk Zuid fase 1	-	2021	100%	-	-	-	-	-	100%
Hellendoorn Noord fase 1	1.433	2025	84%	2.185	22 won.	-974	-899	899	100%
Daarle West	-188	2024	88%	267	2 won.	232	216	-	100%
Aan de Tuinen	-	2021	100%	-	-	-	-	-	100%
Hart van Noetselse	-	2021	100%	-	-	-	-	-	100%
De Branderij	-18	2022	100%	513	-	-95	-94	94	100%
Totaal Woningbouwgebieden	1.227			2.964		-837	-777	993	
Totaal verwacht gemeentelijk resultaat	4.509			9.550		-497	-463	1.083	

*) opbrengst is geïndexeerd
**) EW = eindwaarde (aan het eind van de looptijd); CW = contante waarde (het resultaat uitgedrukt in euro's per 1-1-2022)

In bovenstaand overzicht zijn de grondexploitaties Aan de Tuinen, Hart van Noetselse en Kruidenwijk Zuid (Heemtuin)

afgerond en zijn de te verwachten winsten in 2021 genomen. Hiermee resteren er 2 winstgevendende grondexploitaties: 't Lochter III en Daarle West. De grondexploitatie 't Lochter III wordt gedeeld met 5 marktpartijen. In 2020 en 2021 zijn de eerste tussentijdse winstuitkeringen aan de marktpartijen uitbetaald, op basis van de afspraken die gemaakt zijn in overeenkomsten. Ook voor de komende jaren wordt rekening gehouden met een jaarlijkse winstuitkering. Sinds de herzieningen 2020 wordt in de exploitatieberekening op voorhand rekening gehouden met de winstuitkering aan de marktpartijen als zijnde kosten voor de gemeente.

Dit is een andere berekeningswijze als we voorheen hanteerden: toen kwam van de berekende winst 60% ten gunste van de marktpartijen en 40% ten gunste van de gemeente.

Door de winstuitkeringen als kostenpost op te nemen, komt de nu resterende winst voor 100% ten gunste van de gemeente.

Voor exploitaties die niet winstgevend zijn, wordt een totaalverlies verwacht van € 1,2 miljoen op eindwaarde (verlies aan het eind van het jaar waarin de afronding van het betreffende project wordt verwacht). De verliesverwachting op contante waarde per 1-1-2022 is

€ 933.000,-- en is volledig afgedekt via de Voorziening Toekomstige Verliezen Grondbedrijf. Jaarlijks wordt de voorziening verhoogd met het discountpercentage van 2%, zodat deze voorziening op einddatum toereikend is.

We zijn volgens de BBV-voorschriften verplicht al vóór de afronding van het project winsten te nemen op de grondexploitaties. Bij deze tussentijdse winstneming wordt de POC-methode toegepast (percentage of completion). De verwachte winstnemingen voor 2021 zijn verwerkt in de stand per 1-1-2022. Hierbij is er van uitgegaan dat de grondexploitaties Aan de Tuinen, Hart van Noetsele en De Heemtuin in 2021 volledig zijn afgerond en dat de winsten volledig zijn genomen. Ook voorziening voor De Heemtuin is dan ingezet om het verlies af te dekken. Indien afronding vertraging oploopt, verschuiven de afrondende winstnemingen en verliesnemingen naar latere jaren. Verwachte winstnemingen over 2022 worden bij de najaarsrapportage 2021 aan u voorgelegd. De te nemen (tussentijdse) winsten op de grondexploitaties worden voorzichtigheidshalve toegevoegd aan de bufferreserve. Het risico bestaat dat exploitaties die in eerste instantie winstgevend leken, door gewijzigde omstandigheden later toch nog verliesgevend worden.

Onderstaande tabel schetst de verwachte totale winst- en verliesneming per project. Voor een volledig beeld zijn hierin ook de exploitaties opgenomen die naar alle waarschijnlijkheid in 2021 zullen worden afgerond. De cumulatieve winst/verliesprognose bestaat uit het resultaat dat nog resteert (op eindwaarde zie de tabel hierboven) vermeerderd met de eerder genomen winsten.

bedragen x € 1.000

Winstnemingen bouwgronden in exploitatie	Boekwaarde 1-1-2022 o.b.v. herziening 2021/ jaarr 2020	Cumulatieve winst- en verlies prognose	Mate van voltooiing	Reeds genomen winsten en verliezen t/m 2020	Verwachte winstneming 2021 afronde grex
't Lochter III	2.691	533	83%	96	-
Haarle- bedrijventerrein	591	231	79%	328	-
Kruidenwijk Zuid fase 1 (De Heemtuin)	-	- 755	100%	336	-
Hellendoorn Noord fase 1	1.433	- 974	84%	-	-
Daarle West	- 188	725	88%	493	-
Aan de Tuinen (Steen van Ommeren)	-	- 1.606	100%	- 1.613	6
Hart van Noetsele	-	485	100%	478	7
De Branderij	- 18	- 95	100%	-	-
	4.509	- 1.456		117	13

Bij grex 'Aan de Tuinen' is een tussentijds verlies genomen van ruim 1,7 miljoen in 2016

Bufferreserve

Eén van de belangrijkste instrumenten om de financiële risico's binnen het grondbeleid te beperken, is het op niveau houden van de bufferreserve. De reserve bestaat uit twee onderdelen: een onderdeel voor risico's die we lopen op de grondexploitaties en een egalisatiedeel voor het opvangen van winsten en verliezen op vastgoed en niet-exploitatie-gebonden gronden.

Het onderdeel voor de risico's van grondexploitaties dient voor het opvangen van tegenvallers die het gevolg zijn

van kostprijsstijging, afzetvertraging, verlaging van de verkoopprijzen en rentestijging. Daarnaast zijn ook bedragen opgenomen ter beperking van het gemeentelijk risico als gevolg van mogelijke besluiten en acties van derden en de gevolgen van de stikstof- en PFAS-wetgeving.

De benodigde hoogte van de bufferreserve voor het onderdeel 'grondexploitaties' is berekend op € 2,7 miljoen.

Het egalisatiedeel voor het onderdeel vastgoed moet tussen de € 250.000,-- en € 1 miljoen bedragen.

Op basis van de huidige inzichten en besluiten wordt verwacht dat de bufferreserve per 1 januari 2022 rond de € 5,6 miljoen ligt. Aan de minimaal benodigde omvang van de bufferreserve wordt momenteel voldaan.

Vennootschapsbelasting

Sinds 2016 zijn gemeenten belastingplichtig voor de Vennootschapsbelasting (Vpb). De gemeentelijke grondexploitaties vallen hier in principe ook onder, indien ze winstgevend zijn. De Vpb is immers een winstbelasting.

In het verleden hebben we – op basis van beschikbare richtlijnen en informatie – belastingaangifte gedaan over de jaren 2016 t/m 2019, waarbij we voor de grondexploitaties (verrekenbare) verliezen hebben berekend. In september 2020 ontvingen we een belastingaanslag over 2016. In hun berekeningen voor deze aanslag heeft de belastingdienst niet de volledige kosten meegenomen. Daarom hebben we tegen deze aanslag een bezwaar ingediend. Inmiddels is in goed overleg met de belastingdienst de aanslag voor het onderdeel grondexploitaties geschrapt. Dit omdat de gemeente Hellendoorn in dit jaar nog niet winstgevend was. Er worden opnieuw aangiftes gedaan voor de jaren 2017 t/m 2019 en voor 2020. Berekeningen laten zien dat we ook voor deze jaren nog geen winstgevendende grondexploitaties draaien en hier dus geen Vpb over verschuldigd zijn. Vanaf 2022 zijn de meeste verliesgevendende grondexploitaties afgerond. We verwachten over de gegeneerde winsten in 2022 en volgende jaren Vpb te moeten afdragen. Momenteel kan/wil de belastingdienst nog niet aangeven welke uitgangspunten er gelden voor een openingsbalans in 2022 voor deze grondexploitaties. Het is op dit moment dus nog niet mogelijk een indicatie te geven van te betalen Vpb. Naar verwachting is dit beperkt. Omdat de winsten van de grondexploitaties consequent in de bufferreserve worden gestort, stellen wij u voor om de winstbelasting (Vpb) over het onderdeel grondexploitaties ten laste van de bufferreserve te brengen.

Paragraaf 8: Informatieveiligheid en privacy

Inleiding

De beschikbaarheid van gegevens is één van de belangrijkste bedrijfsmiddelen van de gemeente Hellendoorn. Immers, gemeenten zijn in de kern een informatiehuishouding, beheren veel persoons- en privacygevoelige gegevens en behoren uit dien hoofde veilig en zorgvuldig om te gaan met informatie en het uitwisselen van informatie. Burgers, bedrijven en (keten)partners kunnen ernstige schade ondervinden wanneer er sprake is van het verlies van gegevens, uitval van ICT of het door onbevoegden kennisnemen of manipuleren van informatie. Dit kan leiden tot ernstige gevolgen voor (de continuïteit van) de bedrijfsvoering en tot grote financiële- en imagoschade. Onlangs hebben we bij Hof van Twente gezien wat de gevolgen zijn wanneer onbevoegden zich toegang kunnen verschaffen tot de gemeentelijke informatievoorziening.

Verplichte beveiligingsmaatregelen in het kader van de Baseline Informatiebeveiliging Overheid

Gelet op het belang en alle risico's rondom informatieveiligheid en privacy hebben gemeenten in VNG-verband ingestemd met de resolutie 'Informatieveiligheid; een randvoorwaarde voor de professionele gemeente'. Deze resolutie beschrijft de uitgangspunten waar gemeenten aan moeten voldoen op het gebied van de informatieveiligheid. De resolutie is uitgewerkt in de zogeheten Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO). De BIO is een uitgebreid pakket van meer dan 200 maatregelen die gemeenten kunnen of moeten treffen om de informatieveiligheid adequaat te borgen. Een deel van deze maatregelen is verplicht, omdat zij voortvloeien uit wet- en regelgeving of omdat zij het fundament vormen van een betrouwbare c.q. professionele informatievoorziening.

Kaderstellende nota's

- Privacy beleid en privacy statement (2018 / 18INT01175)
- Beleidskader informatieveiligheid (2021 / 2021-001988)
- Aanvullende beveiligingsmaatregelen (2021 / 2021-004676)

Beleid

Het huidige beleidskader informatieveiligheid is op 9 maart 2021 vastgesteld. In het beleidskader wordt het informatieveiligheidsbeleid van de gemeente weergegeven. Het informatieveiligheidsbeleid is het kader voor passende technische en organisatorische maatregelen om gemeentelijke informatie te beschermen en te waarborgen dat de gemeente voldoet aan relevante wet- en regelgeving. Een betrouwbare informatievoorziening is noodzakelijk voor het goed functioneren van de gemeente en de basis voor het beschermen van de rechten van burgers en bedrijven. Dat vereist een integrale aanpak, goed opdrachtgeverschap en risicobewustzijn bij iedereen die met (gevoelige) informatie werkt.

Het gemeentelijke privacybeleid en het bijbehorende privacystatement is van 15 mei 2018 en worden op dit moment herzien. Het opstellen van een privacybeleid vloeit rechtstreeks voort uit de Europese privacyverordening (AVG). In het privacybeleid zijn uitgangspunten en regels vastgesteld over de wijze waarop persoonsgegevens worden verwerkt. Persoonsgegevens zijn alle gegevens die herleidbaar zijn tot een natuurlijk persoon. Centraal in het beleid staat, dat verwerking van persoonsgegevens alleen plaats vindt op basis van een legitieme grondslag en voor het doel waarvoor de gegevens beschikbaar zijn gesteld. We vragen de burgers bovendien niet meer gegevens dan strikt noodzakelijk en bewaren ze niet langer dan nodig, waarbij gegevens alleen zijn in te zien als dat voor de uitoefening van het werk noodzakelijk is.

Ontwikkelingen

Cyberincidenten kunnen onze maatschappij in het hart raken en gedurende korte of langere tijd verlammen. Nederland is sterk afhankelijk van digitale diensten, processen en systemen. Die raken steeds nauwer verweven met fysieke processen, activiteiten en apparaten én ze maken deel uit van een groter geheel, de mondiale digitale ruimte. Naast de vele kansen die de digitale ruimte biedt, maakt die ons ook kwetsbaar voor menselijk en technisch falen én voor kwaadwillenden. Wereldwijd misbruiken allerlei actoren de digitale ruimte ook steeds vaker voor cyberaanvallen. Vooral de criminele cyberaanvallen op de gemeente Hof van Twente, eerder de gemeente Lochem en de Universiteit Maastricht laten zien hoe groot de gevolgen kunnen zijn voor organisaties, hun medewerkers en burgers. De uitval van systemen heeft maatschappelijke gevolgen. Zo leidde een storing bij KPN in 2020 tot onbereikbaarheid van 112, waardoor onder andere politie en ambulances in sommige delen van het land enige tijd verminderd bereikbaar waren.

Hellendoorn is het afgelopen jaar mede door de Corona crisis en de hack bij de gemeente Hof van Twente versneld overgegaan op een nieuwe ICT infrastructuur. Deze nieuwe infrastructuur biedt ons veel meer mogelijkheden om 'op afstand' te werken, integraal samen te werken en passende beveiligingsmaatregelen te treffen die in de oude situatie niet mogelijk waren. Het tijd- en plaats onafhankelijk werken brengt ook nieuwe uitdagingen met zich mee op het gebied van informatieveiligheid. Er zijn de afgelopen periode al veel technische en organisatorische maatregelen getroffen. Om de risico's verder te beperken, bedreigingen nog vroegtijdiger te signaleren, adequaat te reageren op incidenten en om te voldoen aan wet- en regelgeving blijven aanvullende maatregelen noodzakelijk.

Aandachtspunten 2022

In het licht van het vorenstaande gelden voor 2022 de volgende actiepunten:

- In 2021 is software voor de uitvoering van een zogenaamde vulnerabilityscan (scan op kwetsbaarheden) ingericht en is gestart met het 24/7 monitoren van ons netwerk op kwetsbaarheden, zoals zwakke wachtwoorden en openstaande "poorten". Door het continu monitoren kan direct worden gereageerd op nieuwe bedreigingen. Ook in 2022 zal permanent worden gemonitord op kwetsbaarheden en zullen passende maatregelen worden getroffen.
- De BIO en de AVG brengen met zich mee dat alle bestaande beleidskaders, interne procedures, protocollen e.d. op het gebied van informatieveiligheid en privacy voortdurend tegen het licht gehouden moeten worden en waar nodig moeten worden aangepast. De in 2021 vernieuwde en geactualiseerde beleidskaders informatieveiligheid en privacy zijn daarbij het uitgangspunt.
- Om privacy en informatieveiligheid nog nadrukkelijker binnen de organisatie te borgen worden eind 2021 per team privacy-ambassadeurs aangewezen. Dat zijn medewerkers met net iets meer kennis van zaken en affiniteit rondom de thema's privacy en informatieveiligheid. Voor medewerkers binnen het team is de privacy-ambassadeur een eerste aanspreekpunt bij eventuele vragen.
- Ook in 2022 blijven we investeren in kennis en bewustzijn van medewerkers. Nieuwe medewerkers wordt – overeenkomstig de BIO en de AVG – een introductieprogramma aangeboden, waarbij kennis wordt gemaakt met de huisregels op het gebied van informatieveiligheid en privacy. Ook voor zittende medewerkers worden herhalingstrainingen aangeboden. Voor sommige onderdelen – met name daar waar gevoelige informatie in het geding is – zijn deze trainingen verplicht.
- Afsgesproken maatregelen en procedures worden jaarlijks getoetst op volledigheid, actualiteit en naleving. Dat loopt niet alleen via de ENSIA- zelfevaluatie, maar ook tussentijds worden aanvullende controles uitgevoerd zoals periodieke audits, phishing tests, penetratie- en vulnerabilityscans en de inzet van een mystery-guest. Daar wordt een integraal controleplan voor opgesteld. Per team wordt inzichtelijk gemaakt welke controles plaatsvinden.
- Een regelmatig terugkerend begrip in de BIO maar vooral ook de AVG is 'accountability', ofwel de verantwoordingsplicht. Organisaties moeten zelf kunnen aantonen dat ze voldoen aan de spelregels op het gebied van informatieveiligheid en privacy en dat de noodzakelijke technische en organisatorische maatregelen worden getroffen. Via kwartaalrapportages geven we inzicht in de genomen maatregelen.
- Ondanks alle interne maatregelen en controles zal jaarlijks door een onafhankelijke auditor getoetst moeten worden of de maatregelen afdoende zijn. Dit gebeurt door het uitvoeren van PEN testen, hierbij gaat de auditor bewust proberen om in te breken op het netwerk om te testen of de getroffen beveiligingsmaatregelen afdoen-

de zijn. Daarnaast wordt een aanvullende vulnerability test uitgevoerd om eventueel door ons niet opgemerkte kwetsbaarheden op te sporen en te verhelpen.

- Ten slotte zetten we in op verdere uitbreiding van de SIEM/SOC netwerk monitoring dat door KPN wordt aangeboden. SIEM/SOC staat voor Security Information & Event Management (SIEM) en Security Operations Center (SOC). SIEM betreft het continu 24/7 monitoren van gebeurtenissen op systemen en alle op het netwerk aangesloten apparaten. Het is heel belangrijk om zo snel aan te sluiten op het SIEM/SOC van KPN zodat verdachte gebeurtenissen op ons netwerk en alle daarop aangesloten apparaten zo snel mogelijk worden gedetecteerd, zodat passende maatregelen kunnen worden getroffen.

Paragraaf 9: Duurzaamheid

Inleiding

Duurzaamheid is niet meer weg te denken uit de samenleving. Duurzaamheid gaat over ons doen en laten en de gevolgen daarvan voor elders en voor de toekomst.

Duurzaamheid is een centraal programma in ons beleid. Binnen het programma duurzaamheid wordt ingezet op de speerpunten Energie & Warmte, Klimaatadaptatie, Biodiversiteit, Mobiliteit, Circulariteit en een integrale benadering & verankering binnen de eigen organisatie.

Ontwikkelingen

Klimaatwet & Klimaatakkoord

In 2015 volgde uit de internationale klimaatop in Parijs het 'Akkoord van Parijs'. Ook Nederland ondertekende dat akkoord en stemde daarmee in om de opwarming van de aarde te beperken tot ruim onder de 2 graden Celsius, met een duidelijk zicht op 1,5 graden Celsius. Dit om grotere veranderingen in het klimaat, en de gevolgen daarvan, tegen te gaan (o.a. intensere en frequentere hittegolven, meer en vaker zware regen, vaker droogte) en de aarde leefbaar te houden.

In de Klimaatwet verplicht Nederland zichzelf de landelijke CO₂-uitstoot in 2050 met minimaal 95% te verminderen (t.o.v. 1990). Naast deze doelstelling voor het jaar 2050, bevat de nieuwe Klimaatwet een reductiedoel van 49 procent voor 2030. Hiermee wordt invulling gegeven aan het 'Akkoord van Parijs'. In het Klimaatakkoord zijn de inhoudelijke maatregelen om CO₂-reductie te realiseren opgenomen. Het is een samenhangend pakket aan voorstellen waarmee het CO₂-reductiedoel van 49% in 2030 gerealiseerd kan worden.

Uit het recente IPCC rapport (2021) blijkt dat de klimaatverandering ongekend groot is én veroorzaakt is door menselijk handelen. Dit onderstreept de urgentie van het klimaatbeleid en het zo snel mogelijk realiseren van de hierin opgenomen doelen. Als we de klimaatverandering willen beperken, om daardoor de opwarming van de aarde te beperken tot ruim onder de 2 graden Celsius, met een duidelijk zicht op 1,5 graden Celsius, is het op z'n minst nodig om netto nul CO₂ uit te stoten.

Regionale Energie Strategie (RES)

In het Klimaatakkoord wordt ingezet op een regionale aanpak. De RESTwente 1.0 is vastgesteld door 12 Twentse gemeenteraden, het Algemeen Bestuur van de waterschappen Vechtstromen, Rijn & IJssel en Drents Overijsselse Delta én door Provinciale Staten. Daarmee steunen de volksvertegenwoordigers de regionale koers voor een lange termijn samenwerking in Twente om elektriciteit duurzaam op te wekken (1,5 TWh) en de warmtetransitie te realiseren. Zo dragen we bij aan de doelen uit het Nationaal Klimaatakkoord en het verminderen van de CO₂-uitstoot. Als één van de 16 partners heeft ook gemeente Hellendoorn de RESTwente 1.0 vastgesteld.

De RESTwente 1.0 is een regionale strategische koers voor 2030 die zich richt op een haalbare en betaalbare energietransitie, mét oog voor de verschillende belangen en andere maatschappelijke opgaven. Dat is een pittige uitdaging, die we alleen samen kunnen realiseren. Daarom versterkt de RESTwente de komende jaren de samenwerking met de omgeving. Door subregionale afstemming krijgen we beter zicht op wat er nodig is om elektriciteit duurzaam op te wekken en beschikbare warmtebronnen optimaal te benutten.

Beleid

De beleidskaders voor het programma Duurzaamheid zijn vastgelegd in de beleidsnota's 'Samenwerken aan een duurzaam Hellendoorn', de 'Duurzame energievisie Hellendoorn', het 'Beleidskader zon- & windenergie', het 'Stappenplan RES Hellendoorn', het 'Uitvoeringsprogramma Duurzame Energievisie Hellendoorn' en het 'Hellendoorns Energiewerkboek'.

Samenwerken aan een duurzaam Hellendoorn

De nota 'Samenwerken aan een duurzaam Hellendoorn' is vastgesteld in 2013. Het hoofddoel is de samenleving bewust te maken van haar verduurzamingsmogelijkheden en die in de praktijk te brengen.

Duurzame energievisie Hellendoorn

In de nota 'Duurzame energievisie Hellendoorn' (vastgesteld in 2017) wordt beschreven hoe invulling wordt gegeven aan de doelstelling om 20% CO₂ te reduceren ten opzichte van 2008.

Beleidskader zon- & windenergie

Om de doelen uit de 'Duurzame Energievisie Hellendoorn' te behalen is een reductie van het energieverbruik én de opwekking van hernieuwbare energie (via zonnepanelen en windturbines) noodzakelijk. Het 'Beleidskader zon- & windenergie' geeft aan hoe we invulling willen geven aan de opwekking van hernieuwbare energie. Uitgangspunt is een zorgvuldige en gebiedsgerichte benadering. Dit houdt o.a. in dat de samenleving mee kan praten, denken en doen.

Stappenplan RES Hellendoorn

In het 'Stappenplan RES Hellendoorn' is de opgave voor het realiseren van hernieuwbare energie binnen Hellendoorn vastgesteld (met als ondergrens 71 GWh in 2030 opgewekt binnen onze gemeentegrens). Hiermee wordt de opgave en ambitie zichtbaar, waardoor vanuit dat perspectief invulling kan worden gegeven aan de opgave en hierover het gesprek met elkaar kan worden gevoerd. Daarnaast geeft dit plan de invulling van de gemeente Hellendoorn binnen de RES-Twente weer. Het stappenplan zet nadrukkelijk in op gebiedsprocessen om de opgave met de samenleving in te vullen.

Uitvoeringsprogramma Duurzame Energievisie Hellendoorn

In het 'Uitvoeringsprogramma Duurzame Energievisie Hellendoorn' worden de projecten beschreven die een bijdrage leveren aan de doelstelling om 20% CO₂ in het jaar 2025 te reduceren ten opzichte van 2008 (vastgelegd in de 'Duurzame energievisie Hellendoorn'). De projecten zijn een combinatie van energiebesparende maatregelen en het vervangen van fossiele brandstoffen door duurzame energie.

Het uitvoeringsprogramma is een belangrijke tussenstap voor de doelstelling van 2030 (49% CO₂ -reductie) en de doelstelling van 2050 (95% CO₂-reductie). Tevens sluit het aan op de Regionale Energie Strategie Twente (RES-Twente), die tijdens de looptijd de fase ingaat van vergunningverlening en realisatie.

Hellendoorns Energiewerkboek

Het 'Hellendoorns Energiewerkboek' beschrijft de verschillende rollen en verantwoordelijkheden van de spelers binnen onze gemeentelijke grootschalige energieopgave en is geschreven als kader voor toekomstige initiatieven en energieprojecten binnen onze gemeente. Het geeft betrokkenen handvatten bij het realiseren van energieprojecten, namelijk voor het invullen én de borging van onze ambitie van minimaal 50% Lokaal Eigendom en waar mogelijk voor het versterken van onze ruimtelijke kwaliteit en het benutten van koppelkansen.

Speerpunten

Binnen het programma Duurzaamheid zijn de volgende speerpunten opgenomen:

- Energie & warmte
- Klimaatadaptatie
- Biodiversiteit
- Circulariteit
- Mobiliteit

Energie & warmte

Via het 'Stappenplan RES Hellendoorn', deelname aan de RES-Twente 1.0 en het 'Uitvoeringsprogramma Duurzame Energievisie Hellendoorn' wordt concrete invulling gegeven aan de door ons vastgestelde en aan de landelijke doelstellingen ten aanzien van duurzame energieopwekking en energiebesparing.

Naast het oppakken van het 'Uitvoeringsprogramma Duurzame Energievisie Hellendoorn', waarbij we ons vooral richten op het stimuleren en ondersteunen van projecten en initiatieven uit de samenleving, wordt ook ingezet op een reductie van 15% van het eigen gemeentelijke (fossiel) energieverbruik in de collegeperiode 2018-2022. Inmiddels zijn er diverse investeringen gedaan om het gemeentelijk energieverbruik terug te brengen. LED-lampen in de openbare verlichting, zonnepanelen op gemeentelijk vastgoed en zonneboilers in sportaccommodaties hebben reeds gezorgd voor een besparing van 7,5 % van het fossiele energie gebruik ten opzichte van 2018. De inzet op de verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed wordt de komende jaren gecontinueerd.

Voor het opwekken van duurzame energie gelden het 'Beleidskader zon- & windenergie', het 'Stappenplan RES Hellendoorn' en het 'Hellendoorns Energiewerkboek' als uitgangspunten. Hiermee hebben we de opgave vastgelegd en willen we initiatieven begeleiden/faciliteren zodat zij binnen de gemeentelijke organisatie hun weg vinden, maar ook richting de samenleving in hun zoektocht naar draagvlak en participatie. Hierbij worden de Plaatselijke Belangen nadrukkelijk betrokken.

Samenwerking en participatie zijn belangrijke voorwaarden voor het behalen van onze doelstellingen. We faciliteren, stimuleren en enthousiasmeren lokale initiatieven/coöperaties die bijdragen aan het verduurzamen van de samenleving. Dit doen we, waar mogelijk, samen met de ambassadeurs van de duurzaamheid, de Stichting Platform Duurzame Hellendoorn, de fair-trade werkgroep etc. Een voorbeeld is het recent ingestelde Hellendoorns Energiefonds dat verduurzaming bij maatschappelijke organisaties bevordert.

De energieregisseur begeleidt en ondersteunt projecten voor de opwekking van duurzame energie (zowel technisch als financieel), herkent en jaagt kansen op energiegebied aan. Anderzijds is de regisseur in staat anderen in de samenleving te enthousiasmeren en te stimuleren (zoals maatschappelijke organisaties, bedrijven en woningeigenaren).

Het energieloket is een belangrijke schakel in energiebesparing, in het bijzonder als het gaat om advisering en bewustwording bij de particuliere woningeigenaren.

Het energieloket speelt een grote rol bij de wijkgerichte aanpak van de warmte/energietransitie, daarom was een verdere professionalisering van de organisatie gewenst.

Sinds 1-1-2021 is het 'Duurzaam Bouwloket' onze partner met een online platform (www.duurzaambouwloket.nl) waar iedereen terecht kan met vragen over verduurzamen van woningen. Daarnaast staan de wooncoaches van Duurzaam Thuis Twente (DTT) klaar om ook in onze gemeente de woningeigenaren te voorzien van verduurzamingsadviezen. In de periode 2020/2021 is in samenwerking met DTT uitvoering gewerkt aan een effectieve besteding van de middelen uit de Regeling Reductie Energiegebruik (RRE). Met de middelen uit deze regeling is een pilot project gestart waarbij 200 woningeigenaren een warmtescan hebben ontvangen van hun woning.

In het Klimaatakkoord is afgesproken dat alle gemeenten in 2021 een Warmtetransitievisie vastgesteld hebben. Daarin staat welke hernieuwbare vormen van warmteopwekking en -distributie per wijk voorhanden zijn als vervanging van aardgas. Hierbij hoort tevens een prioritering (afgestemd op vervangingsplannen, renovatie etc.). De 'Transitievisie warmte gemeente Hellendoorn 1.0' is in maart 2021 vastgesteld. Allereerst wordt het proces rondom communicatie & participatie opgestart om bewustwording rond energie besparen, isoleren en duurzaam verwarmen te bevorderen. Daarbij wordt informatie verstrekt b.v. de 'woninguitvoeringsaanpak' en ingezoomd op de mogelijkheden voor woningeigenaren om hun eigen woning te verduurzamen. Het streven is om in 2022 met het opstellen van twee Wijk Uitvoering Plannen (WUP's) te starten o.b.v. de criteria zoals beschreven in het document 'Transitievisie warmte gemeente Hellendoorn 1.0'.

Klimaatadaptatie

De gemeente streeft naar een klimaatrobuuste inrichting van de openbare (en niet openbare) ruimte in 2050. Thema's hierin zijn vooral: extreme neerslag, hitte en droogte. Maar ook hieraan gekoppelde thema's als vergroening en biodiversiteit.

Voor het thema extreme neerslag staan het zoveel mogelijk voorkomen van negatieve economische gevolgen zoals schade aan gebouwen en vitale infrastructuur en de toegankelijkheid van hulpdiensten centraal. Voor het thema hit-

te staat verkleining van de gezondheidsimpact op kwetsbare groepen en het hittebestendiger maken van de openbare ruimte centraal. Voor het thema droogte streeft de gemeente naar maximale sponswerking van de openbare ruimte via groen en bodembuffers en het voorkomen van onomkeerbare schade aan kwetsbare gebouwen, infrastructuur en natuurwaarden.

De leefomgeving is de laatste decennia steeds verder versteend. Samen met inwoners, waterschappen, provincies en het Rijk werken we de komende jaren aan het klimaatadaptief inrichten van onze leefomgeving. Inwoners, ondernemers en overige belanghebbenden worden gestimuleerd om hemelwater zoveel mogelijk op het eigen terrein vast te houden. Vergroenen in plaats van verharden is het motto. We streven naar een zo duurzaam mogelijke en doelmatige inzameling en afvoer van hemelwater, waarbij hemelwater op een zo natuurlijk mogelijke manier wordt verwerkt, daar waar het valt. Waar mogelijk wordt wat droogte er lokaal opgevangen en benut bij droogte. In 2019 zijn 'klimaatstresstesten' uitgevoerd. Aan de hand hiervan gaan we waar mogelijk wijkgericht aan de slag om wateroverlast, hittestress of te voorkomen of beperken.

Biodiversiteit

Biodiversiteit is binnen de gemeente een veelbesproken thema. In onderwerpen als bermbeheer, eikenprocessierupsen en aanpassen van het groen speelt biodiversiteit een belangrijke rol waarbij het elke keer een andere dienst of diensten biedt.

Biodiversiteit wordt vaak gezien als een luxe en een te dure kostenpost. Maar biodiversiteit is een waardevolle dienst waar we elke dag mee te maken hebben. Een omgeving met meer natuur en veel verschillende plant- en diersoorten levert betere diensten zoals bestuiving, beheersing van plagen en ziekten, schoon water, frisse lucht, duurzaamheid en een hoger welzijn van leven. Daarom is het belangrijk structureel in te zetten op de biodiversiteit van onze omgeving en natuur te beschermen en versterken.

In de beleidsvisie om biodiversiteit in de gemeente te verhogen wordt aangegeven dat naast het structureel integreren van biodiversiteit met groen het van belang is ook naar andere koppelingen te kijken om de biodiversiteit te vergroten zoals klimaatadaptatie, water, woningbouw door natuur-inclusief bouwen, bij rood-voor-rood projecten in het buitengebied, bermen landschapsbeheer en of herinrichting van onze openbare ruimte.

Ook wordt gekeken naar kansen om de bewoners te betrekken en te vragen om initiatieven, om te komen tot een hogere biodiversiteit in de bebouwde kom maar ook in het buitengebied.

Circulariteit

Wereldwijd is er een sterk stijgende vraag naar grondstoffen. De wereldbevolking groeit en wordt alsmaar welvarender. We staan voor de opgave om een circulaire economie te bereiken. In een circulaire economie bestaat geen afval en worden grondstoffen steeds opnieuw gebruikt. Nederland wil circulair zijn in 2050, waarvan een efficiënter gebruik van grondstoffen een belangrijk onderdeel is. Om dit doel te bereiken streven we samen met andere Twentse gemeenten naar een afvalloze samenleving in 2030. In Hellendoorn worden grondstoffen maximaal gescheiden ingezameld. Dit vraagt ook om een goede kwaliteit van de gescheiden grondstoffen (geen vervuiling). Via het grondstoffenbeleidsplan wordt concrete invulling gegeven aan projecten die bijdragen aan het bereiken van een afvalloos Hellendoorn in 2030. Deze acties worden beschreven bij het product Huishoudelijk Afval. Uiteindelijk moeten we steeds slimmer gaan inzamelen, zodat grondstoffen behouden blijven voor recycling.

Mede door de actieve werkgroep van de Stichting Fairtrade Gemeente Hellendoorn zijn wij sinds 2017 een Fairtrade Gemeente. We ondersteunen de activiteiten van deze stichting die eerlijke handel stimuleert en uitbuiting en kinderarbeid wil voorkomen. Ook voor onze interne organisatie geldt dat we willen blijven voldoen aan het uitgangspunt van Fairtrade. Hierop wordt gericht ingezet door eisen te stellen aan ons eigen inkoopbeleid.

Duurzaam inkoopbeleid wordt verder ontwikkeld op het gebied van monitoring en weging van duurzaamheidsaspecten, bijvoorbeeld via het tenderboard. Daarnaast wordt invulling gegeven aan Maatschappelijk Verantwoord Inkopen (MVI). Een voorbeeld hiervan is bijvoorbeeld de Fairtrade koffie & thee, de houten roerstaafjes en de Close Future bekers.

Mobiliteit

De gemeente gaat door met het stimuleren van het gebruik van de fiets en het openbaar vervoer als duurzame manier van vervoer. Ook wordt het rijden met schone voertuigen gestimuleerd. Zeker op de lange termijn zijn hier voordelen mee te behalen. Voor de gemeente ligt hier een voorwaardescheppende taak. We plaatsen meer laadpunten op straat. In de parkeergarage is het aantal laadpunten in 2020 uitgebreid. En we geven het goede voorbeeld door meer met elektrische auto's te gaan rijden. Om te besparen op fossiele brandstoffen, doen we onderzoek naar duurzame mobiliteit voor onze medewerkers (dienstreizen).

Op de korte en middellange termijn investeren we waar mogelijk en noodzakelijk in de toepassing van geluidreducerend asfalt. Ondanks het feit dat dit hogere onderhoudskosten met zich meebrengt, worden wegen met een 50 km/h regime in principe altijd in geluidreducerend asfalt uitgevoerd, tenzij er zwaarwegende argumenten zijn om het niet te doen. We hanteren het principe 'stil asfalt, tenzij ..'. Hierdoor verwachten we een stijging van de verblijfskwaliteit.

Verkeer en vervoer zorgt voor een groot deel van de CO₂ uitstoot binnen de gemeente, maar ook van de gemeente. Daarnaast veroorzaakt dit verkeer en vervoer een groot deel van de uitstoot van fijnstof. Net als CO₂ besparingsopties voor gebouwen, gelden ook besparingsopties voor verkeer en vervoer. Dit gaat over het verminderen van vervoersbewegingen en het overstappen naar schonere vervoersvormen (bijvoorbeeld fietsen, elektrisch of waterstof). We staan nu aan het begin van de inzet van schonere vervoersmiddelen, de ontwikkelingen volgen echter in hoog tempo. De verwachting is dat over 5 tot 10 jaar volwaardige schone alternatieven beschikbaar zijn voor de huidige fossiel aangedreven voertuigen. De verwachting is eveneens dat de aanschafkosten hoger zullen zijn (maar de total cost of ownership lager). Dit moeten we voor de toekomst voorbereiden.

Stichting Platform Duurzaam Hellendoorn

De Stichting Platform Duurzaam Hellendoorn (SPDH) geeft gevraagd en ongevraagd advies aan het college op het gebied van duurzaamheid en heeft een verbindende en stimulerende rol bij het ondersteunen initiatieven uit de samenleving om duurzaamheid te bevorderen. SPDH runt sinds juni 2020 is het duurzaamheidscentrum in Nijverdal en werkt actief mee om tijdens de 'week van de duurzaamheid' verschillende activiteiten te organiseren.

Global Goals

De energietransitie, integratie, ongelijkheid, lokale economie... het zijn allemaal onderwerpen met een lokale en internationale dimensie, die samenkomen in de Global Goals. Deze mondiale agenda voor duurzame ontwikkeling is in 2015 door alle lidstaten van de VN aangenomen en vormt voor de periode tot 2030 een belangrijke gezamenlijke agenda. Wij zien veel van deze Global Goals terug in ons Hellendoorns beleid en willen dit beter duiden en koppelen. Daarom hebben we ons aangemeld als een Global Goal Gemeente. In 2022 dienen keuzes gemaakt te worden over de invulling van de organisatorische borging van de Global Goals binnen de gemeentelijke organisatie.

Paragraaf 10: Trends en ontwikkelingen

Inleiding

In deze paragraaf geven we aan de hand van een aantal thema's een beeld van de belangrijkste trends en ontwikkelingen op de langere termijn die relevant zijn voor ons als gemeente, als samenleving en als organisatie.

Corona

We staan op het punt dat we met Covid-19 overgaan van een pandemische, naar een endemische situatie. Dit houdt in dat Covid-19 blijft en wij als samenleving hiermee moeten leven. De meerderheid van de bevolking verwacht dat we de komende jaren ons nog zullen moeten aanpassen. Dit doet een beroep op de flexibiliteit en wendbaarheid, op de veerkracht van zowel het individu als de samenleving. Het is de vraag of de coronacrisis heeft geleid tot nieuwe vraagstukken of dat bestaande vraagstukken en problemen zijn versterkt of versneld zichtbaar zijn geworden. In ieder geval vragen de afzonderlijke vraagstukken om aandacht. In een aantal van de volgende onderwerpen komt dat terug.

Demografie

In Nederland zitten we in een situatie van dubbele vergrijzing; er komen meer ouderen (babyboomgeneratie) en mensen worden steeds ouder, zodat het relatief grote aantal ouderen in de samenleving toeneemt. Het aandeel ouderen (65-plussers) in onze gemeente groeit van 22,6% in 2021 tot 25,1% in 2030 en 27,5% in 2040. Dit heeft effect op ons woningbouwprogramma, waarbij het de uitdaging is om het bestaande en nieuwe bestand te laten aansluiten bij de behoefte. Ook op het terrein van de zorg, met name op de Wmo, heeft het effect. En het heeft consequenties voor de arbeidsmarkt. De komende jaren moeten we het beleid meer hierop gaan richten.

De bevolking in Nederland groeit vooral als gevolg van migratie. Dit zien we ook in onze gemeente terug. Op basis van de CBS-cijfers zien we dat onze bevolking licht groeit, met 0,4 per 1000 inwoners. Deze trend zet zich naar verwachting door tot 2040, om dan langzaam weer af te nemen.

Sociaal

In Nederland is de tevredenheid over het eigen leven en de eigen gezondheid over het algemeen hoog. Hoe gelukkig we ons voelen is stabiel door de tijd heen, de coronacrisis lijkt hierop geen effect te hebben. Het aandeel mensen dat aangeeft gelukkig te zijn is wel flink lager bij mensen in het laagste inkomenskwartiel. Er is, in de coronacrisis, een duidelijke daling in het welbevinden te zien van jongvolwassenen. Het welbevinden is ook lager bij mensen zonder werk, mensen die er financieel op achteruit zijn gegaan en mensen die zich over beide dingen zorgen maken. Er zijn ook mensen die zich juist beter voelen, doordat er meer rust is.

Het goed en betaalbaar organiseren van ondersteuning en zorg blijft een actueel thema. Zowel de ziekenhuiszorg, zoals het aantal IC-bedden; de zorg vanuit de zorgverzekeringswet, zoals de GGZ voor volwassenen, als de ondersteuning vanuit de Jeugdwet en de Wmo staan onder druk. Rode draad is dat de financiën die nodig zijn om de taken goed uit te voeren niet toereikend zijn. Dit speelt zowel op het niveau van het Rijk als bij de gemeenten. Een kentering is zichtbaar, met de extra budgetten voor de jeugdzorg in 2022. De nieuwe regering zal een besluit moeten nemen over het structureel beschikbaar stellen van extra middelen voor de jeugdzorg. Tegelijkertijd zien we dat de kosten stijgen en de inkomsten (ook van de nieuwe budgetten) dalen.

¹ Sociaal en cultureel Planbureau, burgerperspectieven 2021-2

² <https://www.cbs.nl/nl-nl/visualisaties/dashboard-bevolking/regionaal/groei-en-krimp>

³ Sociaal en cultureel Planbureau, burgerperspectieven 2021-2, p.18

⁴ Trendbureau Overijssel, Rapport corona chronicles, mei 2021, lemma J

Inclusiviteit

Met inclusiviteit bedoelen we dat iedereen mee kan doen en iedereen dezelfde kansen heeft. Dit geldt bijvoorbeeld voor de arbeidsmarkt, maatschappelijke activiteiten, het verbonden voelen met de samenleving, kansengelijkheid in het onderwijs, maar ook digitaal vaardig zijn om mee te kunnen doen. De coronacrisis pakt voor verschillende delen van de bevolking verschillend uit. Met name jongeren, jongvolwassenen, flexwerkers, zzp'ers en kwetsbare groepen vangen een disproportioneel groot deel van de klap van de crisis op.

De kansenongelijkheid in het onderwijs is de afgelopen periode gegroeid. Vooral het opleidingsniveau van ouders lijkt bepalend te zijn bij het beperken van het oplopen van onderwijsachterstand door corona bij leerlingen van het basis- en middelbaar onderwijs, maar ook in de hoogte van het schooladvies.

In Nederland hangen sociaaleconomische status en gezondheid sterk met elkaar samen. Er bestaan grote verschillen in de gezondheid van mensen met een hoge of juist lage sociaaleconomische status. Die verschillen zijn de afgelopen decennia niet of nauwelijks verkleind: wie rijker en beter opgeleid is, leeft gemiddeld langer en wordt gezonder oud.

Hoewel onderwijsbeleid en gezondheidszorgbeleid primair in Den Haag worden gemaakt, kunnen decentrale overheden toch bijdragen aan het verminderen van de ongelijkheid. Zo hebben wij een belangrijke rol in het aanpakken van onderliggende kwetsbaarheden.

Duurzaam

Er ligt een grote opgave om te komen tot een duurzame wereld, een duurzaam Nederland en dus ook een duurzaam Hellendoorn. Het tegengaan van klimaatverandering, aanpassen aan de gevolgen van klimaatverandering en een transitie naar circulaire economie zijn randvoorwaardelijk voor behoud van een gezonde, veilige leefomgeving en onze welvaart.

Uit het recente IPPC rapport blijkt dat de klimaatverandering ongekend groot is én veroorzaakt is door menselijk handelen. Dit onderstreept de urgentie van het klimaatbeleid en het zo snel mogelijk realiseren van de hierin opgenomen doelen. Als we de klimaatverandering willen beperken, om de opwarming van de aarde te beperken tot ruim onder de 2 graden Celsius, met een duidelijk zicht op 1,5 graden Celsius, is het op z'n minst nodig om netto nul CO₂ uit te stoten.

Met het vaststellen van de Regionale Energiestrategie is er een regionale strategische koers voor 2030, die zich richt op een haalbaar en betaalbare energietransitie mét oog voor de verschillende belangen en andere maatschappelijke opgaven. In Hellendoorn richten we ons op het realiseren van de plannen om elektriciteit duurzaam op te wekken, beschikbare warmtebronnen optimaal te benutten en het besparen van energie.

De coronacrisis is veroorzaakt door besmetting van mensen met een virus dat eerder alleen bij in het wild levende dieren voorkwam. De achterliggende oorzaak van de crisis is daarmee gelegen in de steeds grotere invloed van de mens op natuurlijke systemen, die de basis zijn van leven, natuur én mens. De mens veroorzaakt ook meer sluipende crises als klimaatverandering en de aantasting van de biodiversiteit. De coronacrisis herinnert daarom aan het belang van het verduurzamen van de economie en de samenleving.

⁵ Trendbureau Overijssel, Rapport corona chronicles, mei 2021, lemma

⁶ Trendbureau Overijssel, Rapport corona chronicles mei 2021, lemma I

⁷ Trendbureau Overijssel, Rapport corona chronicles mei 2021, lemma I

⁸ Trendbureau Overijssel, Rapport corona chronicles mei 2021, lemma I

⁹ <https://vng.nl/artikelen/opgave-1-samen-aan-de-slag-voor-het-klimaat>

¹⁰ <https://www.ipcc.ch/report/ar6/wg1/>

¹¹ Trendbureau Overijssel, Rapport corona chronicles, mei 2021, lemma V

Ruimtelijk

De woningmarkt is krap. Er is behoefte aan meer, betaalbare, woningen. Dit merken we onder andere aan de steeds verder stijgende huizenprijzen. De komende 10 jaar is er in de gemeente Hellendoorn behoefte aan 1000 nieuwe woningen. Of de coronacrisis ook echt tot gevolg heeft dat er een trek plaatsvindt van de randstad naar het oosten, moeten we de komende jaren bezien.

Economie

De verwachtingen zijn positief en de meest recente economische cijfers laten een groei zien. Onzekerheid is er ook, over hoe de coronacrisis zich ontwikkelt en of de groei ook daadwerkelijk plaatsvindt. De economie herstelt zich in onzekerheid. Duidelijk is dat de verschillen tussen de verschillende sectoren groot zijn. Met name de cultuursector, recreatie en horeca zijn hard getroffen door corona. Tot dusver worden zij ondersteund door allerlei maatregelen. Hoe dit op de lange termijn uitpakt, is nog onzeker. Ook relevant is het effect dat de coronacrisis op de winkelgebieden heeft. De veranderingen rond de winkelgebieden zijn door de crisis in een stroomversnelling geraakt. De combinatie van online winkelen, boodschappen dichtbij huis kopen en de behoefte aan lokaal geproduceerde producten, zet door en heeft effect op de winkelgebieden. Dit betekent dat wij hier de komende periode actief mee aan de slag gaan.

Agrarische sector

De agrarische sector zal de komende jaren naar verwachting een ingrijpende transformatie ondergaan. Deze zal ook de agrarische bedrijven in onze gemeente raken. We zullen de sector hierbij zoveel mogelijk faciliteren en ondersteunen.

Arbeidsmarkt

Er is sprake van een gespannen arbeidsmarkt. In augustus 2021 zijn er meer vacatures dan werklozen. In het tweede kwartaal van 2021 stonden er tegenover elke 100 werklozen 106 openstaande vacatures. Sinds het CBS de spanning op de arbeidsmarkt meet, is het niet eerder voorgekomen dat het aantal vacatures het aantal werklozen overtrof. Het hebben van moeite om vacatures te vervullen wordt door een deel van onze ondernemers gevoeld. Ook als organisatie merken we dat sommige vacatures moeilijker te vervullen zijn. Door de inzet van strategisch personeelsbeleid en strategische personeelsplanning, proberen we hier goed op te anticiperen.

Politiek en bestuur

Het vertrouwen in de landelijke overheid neemt, na een aanvankelijke stijging vlak na het uitbreken van de coronacrisis, af als gevolg van de vastgelopen formatie en de toeslagenaffaire. Mensen willen eerlijkheid en openheid en een stabiele regering die problemen aanpakt en naar hen luistert.

In de coronacrisis heeft de lokale politiek geëxperimenteerd met digitale vormen van participatie. Als het (technisch) goed werkt leidt dit tot meer inclusiviteit. Burgers die eerder offline participeerden zijn dat online blijven doen; bovendien trekken de online participatiemogelijkheden ook een nieuwe groep burgers. Goed om mee te nemen!

Participatie is een complex onderwerp. Burgers hebben in de afgelopen jaren directere invloed verkregen op het bestuur, via directe inbreng in participatietrajecten en maatschappelijke initiatieven. Dit is goed en sluit aan bij de behoefte hieraan. Tegelijkertijd hebben we in Nederland een representatieve democratie, waarbij burgers hun vertegenwoordigers in gemeenteraden, Provinciale Staten, waterschappen en de Tweede Kamer kiezen.

Soms staat de directe inbreng op gespannen voet met de representatieve democratie en is het algemeen belang anders dan het belang van één of enkele burgers. In de coronacrisis kwam hier nog een extra uitdaging bij om regels, die vanuit het Veiligheidsberaad kwamen, door te voeren en hierop te handhaven.

De druk op de decentrale overheden en de decentrale democratie neemt toe en dat zal na de crisis zo blijven. Bij het versterken van de decentrale democratie vragen drie punten in het bijzonder om aandacht. Het gaat om:

1. De positie van burgers, volksvertegenwoordigers en politieke bestuurders in de democratie.
2. De positie van decentrale overheden ten opzichte van regionale samenwerkingsverbanden en andere overheidslagen.
3. Positieve en negatieve ervaringen met het benutten van digitale middelen in de democratie.

¹² Trendbureau Overijssel, Rapport corona chronicles, mei 2021, lemma N

¹³ <https://www.cpb.nl/augustusraming-2021-2022>

¹⁴ <https://www.cpb.nl/opinie-fd-nog-even-geduld-de-economische-omslag-is-in-zicht>

¹⁵ Trendbureau Overijssel, Rapport corona chronicles, mei 2021, lemma C

¹⁶ Trendbureau Overijssel, Rapport corona chronicles, mei 2021, lemma F

¹⁷ <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2021/33/meer-vacatures-dan-werklozen-in-tweede-kwartaal>

¹⁸ <https://www.scp.nl/actueel/nieuws/2021/06/30/scp-hoge-verwachtingen-van-overheid-in-overgangsfase-coronacrisis-daling-politiek-vertrouwen>

¹⁹ Trendbureau Overijssel, Rapport corona chronicles, mei 2021, lemma P

²⁰ Trendbureau Overijssel, Rapport corona chronicles, mei 2021, lemma P

²¹ Trendbureau Overijssel, Rapport corona chronicles, mei 2021, lemma P

Bijlage 1: Kerngegevens

Sociale structuur	Realisatie	Realisatie	Realisatie	Realisatie	Raming
	1-1-2018	1-1-2019	1-1-2020	1-1-2021	1-1-2022
Aantal inwoners (in aantallen)					
• 0 - 17 jaar	7.416	7.352	7.234	7.106	7.018
• 18 - 64 jaar	20.776	20.680	20.677	20.703	20.635
• 65 jaar en ouder	7.604	7.776	8.005	8.123	8.304
Totaal aantal inwoners	35.772	35.796	35.808	35.916	35.941
Aantal inwoners (procentueel)					
• 0 - 17 jaar	24%	23%	20%	20%	20%
• 18 - 64 jaar	57%	57%	58%	58%	57%
• 65 jaar en ouder	19%	20%	22%	23%	23%
Totaal aantal inwoners	100%	100%	100%	100%	100%
Uitkeringen					
• Aantal uitkeringsgerechtigden jonger dan AOW-leeftijd	458	438	420	435	440
• Aantal uitkeringsgerechtigden ingevolge de IOAZ/IOAW	63	57	52	52	49
• Aantal medewerkers wet sociale werkvoorziening	166	156	147	139	131
Bedrijfsvestigingen					
• Aantal bedrijfsvestigingen	3.173	3.251	3.318	3.343	3.368

Fysieke structuur	Realisatie	Realisatie	Realisatie	Realisatie	Raming
	1-1-2018	1-1-2019	1-1-2020	1-1-2021	1-1-2022
Oppervlakte gemeente (in hectare)					
• Binnenwater	108	108	108	108	108
• Land	13.791	13.791	13.791	13.791	13.791
Totaal oppervlakte gemeente	13.899	13.899	13.899	13.899	13.899
Aantal wooneenheden					
• Woningen (BAG)	14.593	14.645	14.712	14.859	14.941
Totaal aantal wooneenheden	14.593	14.645	14.712	14.859	14.941
Lengte wegen en watergangen (in kilometers)					
• Wegen	517	552	564	570	570
• Rioleringen	439	444	449	455	455
Oppervlakte groen (in m2)					
• Stedelijk groen	1.294.910	1.392.858	1.426.649	1.475.308	1.475.308
• Landschappelijk groen	712.074	638.984	639.303	639.303	639.303

Bijlage 2: Overzicht baten en lasten

bedragen x € 1.000

Overzicht baten en lasten per product	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	MJR 2023	MJR 2024	MJR 2025
L A S T E N						
Saldo van baten en lasten						
01 Werk, Economie en Inkomen						
31000 Economische aangelegenheden	- 418	- 599	- 442	- 442	- 445	- 447
31010 Subsidies	-	- 0	- 0	- 0	- 0	- 0
33000 Markten	- 38	- 46	- 47	- 47	- 47	- 47
33010 Agrarische zaken	- 19	- 102	- 84	- 84	- 85	- 86
34000 Recreatie en Toerisme	- 611	- 478	- 353	- 326	- 325	- 324
34010 Toeristenbelasting	- 38	- 48	- 35	- 35	- 35	- 35
61050 Begeleiding en huisvesting statushouders	- 155	- 267	- 167	- 168	- 170	- 172
63000 Bijstandsverlening en inkomensvoorzieningen	- 9.441	- 7.512	- 7.461	- 7.439	- 7.439	- 7.449
63010 Bijzondere bijstandsverlening	- 1.270	- 1.288	- 1.413	- 1.426	- 1.428	- 1.430
63020 Schuldhulpverlening	- 243	- 345	- 304	- 306	- 307	- 309
63030 Fraudebestrijding	- 48	- 75	- 76	- 76	- 76	- 76
63040 Kwijtschelding gemeentelijke belastingen	- 193	- 173	- 169	- 169	- 169	- 169
64000 Sociale werkvoorziening	- 4.348	- 4.711	- 4.475	- 4.280	- 4.138	- 3.828
65000 Participatie en reïntegratie	- 927	- 1.100	- 1.012	- 1.017	- 1.023	- 1.031
Totaal 01 Werk, Economie en Inkomen	- 17.748	- 16.743	- 16.037	- 15.816	- 15.686	- 15.403
02 Jeugd en WMO						
61000 Sociaal en cultureel werk	- 1.684	- 1.936	- 1.868	- 1.862	- 1.857	- 1.861
61010 Buurt en clubhuizen	- 239	- 283	- 289	- 288	- 287	- 285
61020 Maatschappelijk werk/slachtofferhulp	- 388	- 398	- 411	- 411	- 411	- 411
61030 Jeugd en gezin	- 36	- 273	- 43	- 43	- 43	- 43
61040 Hygienebegeleiding Kinderopvang	- 109	- 133	- 135	- 135	- 135	- 136
62000 Preventie en clientondersteuning	- 332	- 350	- 497	- 497	- 422	- 347
62010 Toegang tot eerste en tweede lijnsvoorziening	- 1.536	- 1.446	- 1.542	- 1.377	- 1.285	- 1.299
66000 Verstrekking Hulpmiddelen	- 1.295	- 1.770	- 1.690	- 1.662	- 1.666	- 1.671
67100 Begeleiding en dagbesteding WMO (Ondersteuning)	- 4.098	- 4.060	- 3.966	- 3.955	- 3.959	- 3.961
67110 Verblijf en woonvoorziening	- 3	- 16	- 6	- 6	- 6	- 6
67120 Huishoudelijke ondersteuning	- 3.386	- 3.684	- 3.887	- 3.882	- 3.883	- 3.885
67130 Vervoer 18+	- 900	- 1.043	- 1.127	- 1.117	- 960	- 961
67200 Jeugdzorg - specialistische zorg	- 6.786	- 7.335	- 6.462	- 5.914	- 5.619	- 5.466
68100 Inloop GGZ, maatschappelijke opvang en vrouweno	- 0	-	-	-	-	-
68200 Jeugdbescherming en Jeugdreclassering	- 1.395	- 1.633	- 1.760	- 1.735	- 1.735	- 1.735
71000 Volksgezondheid	- 1.412	- 1.556	- 1.557	- 1.562	- 1.542	- 1.543
Totaal 02 Jeugd en WMO	- 23.602	- 25.917	- 25.241	- 24.447	- 23.812	- 23.610
03 Onderwijs Cultuur en sport						
42000 Onderwijshuisvesting	- 1.180	- 2.287	- 1.259	- 1.846	- 1.828	- 1.812
43000 Algemeen voorschools- en onderwijsbeleid	- 427	- 455	- 481	- 445	- 446	- 446
43010 Gemeenschappelijke onderwijsvoorzieningen	- 107	- 116	- 119	- 119	- 119	- 119
43020 Leerlingenvervoer	- 676	- 656	- 676	- 676	- 676	- 676
43030 Peuteropvang	- 240	- 329	- 329	- 328	- 329	- 329
51000 Algemeen sportbeleid	- 705	- 567	- 540	- 538	- 541	- 543
51010 Het Ravijn-zwem sport zorg - sport technisch	- 883	- 1.030	- 1.081	- 1.080	- 1.089	- 1.097
52000 exploitatie sportaccommodaties	- 1.212	- 1.376	- 1.364	- 1.477	- 1.498	- 1.494
52010 Het Ravijn - zwem sport zorg - onderhoud accomm	- 1.491	- 1.494	- 1.511	- 1.497	- 1.484	- 1.418
52020 Onderhoud sport accommodaties	- 462	- 461	- 461	- 458	- 456	- 452
53000 Kunst en Cultuur	- 1.587	- 1.681	- 1.653	- 1.650	- 1.642	- 1.602
53020 Evenementen	- 15	- 15	- 15	- 15	- 15	- 15
54000 Musea / expositieruimten	- 12	- 6	- 6	- 6	- 6	- 6
55000 Monumentenzorg	- 9	- 32	- 8	- 8	- 8	- 8
55010 Beheer monumentaal vastgoed	- 18	- 25	- 25	- 24	- 23	- 23
56000 Bibliotheek	- 1.513	- 1.388	- 1.503	- 1.508	- 1.507	- 1.502
56010 Lokale omroep	- 28	- 29	- 30	- 30	- 30	- 30
Totaal 03 Onderwijs Cultuur en sport	- 10.564	- 11.947	- 11.060	- 11.708	- 11.694	- 11.572

bedragen x € 1.000

Overzicht baten en lasten per product	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	MJR 2023	MJR 2024	MJR 2025
B A T E N						
Saldo van baten en lasten						
01 Werk, Economie en Inkomen						
31000 Economische aangelegenheden	57	155	45	45	45	45
31010 Subsidies	-	-	-	-	-	-
33000 Markten	22	28	35	35	35	35
33010 Agrarische zaken	-	-	-	-	-	-
34000 Recreatie en Toerisme	248	83	50	50	50	50
34010 Toeristenbelasting	450	513	533	545	545	545
61050 Begeleiding en huisvesting statushouders	1	-	-	-	-	-
63000 Bijstandsverlening en inkomensvoorzieningen	8.893	6.306	6.306	6.306	6.306	6.306
63010 Bijzondere bijstandsverlening	38	41	41	41	41	41
63020 Schuldhulpverlening	-	-	-	-	-	-
63030 Fraudebestrijding	-	-	-	-	-	-
63040 Kwijtschelding gemeentelijke belastingen	-	-	-	-	-	-
64000 Sociale werkvoorziening	34	799	760	741	732	719
65000 Participatie en reïntegratie	55	24	24	24	24	24
Totaal 01 Werk, Economie en Inkomen	9.796	7.948	7.794	7.787	7.778	7.765
02 Jeugd en WMO						
61000 Sociaal en cultureel werk	8	2	9	9	9	9
61010 Buurt en clubhuizen	242	194	162	162	162	162
61020 Maatschappelijk werk/slachtofferhulp	-	-	-	-	-	-
61030 Jeugd en gezin	-	-	-	-	-	-
61040 Hygienebegeleiding Kinderopvang	13	13	24	24	24	24
62000 Preventie en clientondersteuning	-	7	-	-	-	-
62010 Toegang tot eerste en tweede lijnsvoorziening	7	-	-	-	-	-
66000 Verstrekking Hulpmiddelen	52	50	50	50	50	50
67100 Begeleiding en dagbesteding WMO (Ondersteuning)	664	250	250	250	250	250
67110 Verblijf en woonvoorziening	-	-	-	-	-	-
67120 Huishoudelijke ondersteuning	-	-	-	-	-	-
67130 Vervoer 18+	25	50	50	50	50	50
67200 Jeugdzorg - specialistische zorg	-	-	-	-	-	-
68100 Inloop GGZ, maatschappelijke opvang en vrouwenopvang	-	-	-	-	-	-
68200 Jeugdbescherming en Jeugdreclassering	-	-	-	-	-	-
71000 Volksgezondheid	2	-	-	-	-	-
Totaal 02 Jeugd en WMO	1.014	566	544	544	544	544
03 Onderwijs Cultuur en sport						
42000 Onderwijshuisvesting	20	1.098	27	27	27	27
43000 Algemeen voorschools- en onderwijsbeleid	220	244	244	244	244	244
43010 Gemeenschappelijke onderwijsvoorzieningen	21	20	20	20	20	20
43020 Leerlingenvervoer	3	4	4	4	4	4
43030 Peuteropvang	1	-	-	-	-	-
51000 Algemeen sportbeleid	596	403	363	363	363	363
51010 Het Ravijn-zwem sport zorg - sport technisch	510	968	988	988	988	988
52000 exploitatie sportaccommodaties	520	768	784	784	784	784
52010 Het Ravijn - zwem sport zorg - onderhoud accomm	34	32	41	41	41	41
52020 Onderhoud sport accommodaties	18	7	11	11	11	11
53000 Kunst en Cultuur	675	652	665	665	665	665
53020 Evenementen	-	-	-	-	-	-
54000 Musea / expositieruimten	2	-	-	-	-	-
55000 Monumentenzorg	-	-	-	-	-	-
55010 Beheer monumentaal vastgoed	12	8	8	8	8	8
56000 Bibliotheek	485	476	486	486	486	486
56010 Lokale omroep	14	16	16	16	16	16
Totaal 03 Onderwijs Cultuur en sport	3.130	4.695	3.656	3.656	3.656	3.656

bedragen x € 1.000

Overzicht baten en lasten per product	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	MJR 2023	MJR 2024	MJR 2025
L A S T E N						
Saldo van baten en lasten						
04 Mobiliteit en bereikbaarheid						
21000 Aanleg en reconstructie wegen	- 1.309	- 1.310	- 2.158	- 1.630	- 1.929	- 1.953
21010 Wegbeheer algemeen	- 774	- 971	- 1.031	- 1.042	- 1.054	- 1.060
21020 Onderhoud verhardingen	- 1.508	- 1.686	- 1.703	- 1.702	- 1.704	- 1.703
21030 Bermen en sloten	- 624	- 701	- 747	- 753	- 760	- 768
21040 Straatreiniging	- 515	- 633	- 679	- 679	- 645	- 639
21050 Gladheidsbestrijding	- 111	- 187	- 137	- 131	- 132	- 133
21060 Straatmeubilair	- 191	- 189	- 218	- 217	- 219	- 219
21070 Verkeer	- 284	- 301	- 285	- 318	- 326	- 334
21080 Verkeerseducatie	- 52	- 49	- 49	- 84	- 84	- 84
22000 Parkeren	- 721	- 752	- 749	- 743	- 739	- 763
25000 Openbaar vervoer	- 224	- 224	- 221	- 218	- 216	- 213
72000 Ontwikkeling GRP	- 2.159	- 1.773	- 1.748	- 1.904	- 1.997	- 2.066
72010 Aanleg, beheer en onderhoud riolering	- 1.017	- 1.062	- 1.177	- 1.186	- 1.195	- 1.202
72030 Inkomsten rioolheffing	- 4	- 8	- 8	- 8	- 8	- 8
Totaal 04 Mobiliteit en bereikbaarheid	- 9.493	- 9.845	- 10.908	- 10.615	- 11.005	- 11.144
05 Woon en leefomgeving						
32000 Bedrijventerreinen	- 4.476	- 8.476	- 3.864	- 2.186	- 1.998	- 1.651
57000 Openbaar groen	- 1.992	- 2.249	- 2.480	- 2.522	- 2.547	- 2.537
57010 Natuur en landschap	- 174	- 120	- 99	- 98	- 101	- 102
57020 Speelplaatsen	- 95	- 155	- 128	- 128	- 129	- 129
73000 Huishoudelijk afval	- 3.675	- 3.365	- 3.468	- 3.542	- 3.548	- 3.563
73010 Inkomsten afvalstoffenheffing	- 2	- 8	- 8	- 8	- 8	- 8
73020 Verwerking Bedrijfsafval	- 88	- 91	- 122	- 122	- 123	- 122
74000 Milieu algemeen	- 572	- 747	- 514	- 464	- 428	- 431
74010 Milieubeheer bedrijven	- 895	- 855	- 861	- 873	- 926	- 886
74020 Uitvoering Wet geluidhinder	- 21	- 23	- 23	- 23	- 23	- 23
74030 Dierplaagbestrijding	- 4	- 5	- 5	- 5	- 5	- 5
75000 Begraafplaatsen	- 422	- 478	- 396	- 404	- 401	- 396
81000 Structuurplannen	- 10	- 10	- 10	- 10	- 10	- 10
81010 Bestemmingsplannen	- 472	- 487	- 606	- 605	- 610	- 615
82000 Bouwgrondexploitatie	- 4.122	- 2.567	- 1.224	- 1.420	- 877	- 960
83000 Wonen	- 69	- 55	- 68	- 67	- 68	- 69
83010 Herinrichting woonomgeving	- 28	- 27	- 26	- 25	- 24	- 24
83020 Vergunningen volkshuisvesting	- 1.038	- 1.348	- 1.212	- 1.277	- 1.288	- 1.070
83030 Grondzaken	- 191	- 350	- 212	- 211	- 214	- 216
83050 Woonwagens	- 3	- 6	- 6	- 6	- 6	- 6
Totaal 05 Woon en leefomgeving	- 18.348	- 21.422	- 15.332	- 13.997	- 13.335	- 12.823

bedragen x € 1.000

Overzicht baten en lasten per product	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	MJR 2023	MJR 2024	MJR 2025
B A T E N						
Saldo van baten en lasten						
04 Mobiliteit en bereikbaarheid						
21000 Aanleg en reconstructie wegen						
21010 Wegbeheer algemeen	28	61	61	61	61	61
21020 Onderhoud verhardingen	70	30	-	-	-	-
21030 Bermen en sloten						
21040 Straatreiniging	2	1	1	1	1	1
21050 Gladheidsbestrijding						
21060 Straatmeubilair	1	-	-	-	-	-
21070 Verkeer						
21080 Verkeerseducatie	39	37	37	37	37	37
22000 Parkeren	68	63	81	81	81	81
25000 Openbaar vervoer	35	33	33	33	33	33
72000 Ontwikkeling GRP	-	-	21	211	285	348
72010 Aanleg, beheer en onderhoud riolering	102	45	35	35	35	35
72030 Inkomsten rioolheffing	4.269	4.054	4.198	4.241	4.285	4.328
Totaal 04 Mobiliteit en bereikbaarheid	4.613	4.323	4.466	4.699	4.817	4.924
05 Woon en leefomgeving						
32000 Bedrijventerreinen	5.479	8.537	3.926	2.249	2.061	1.714
57000 Openbaar groen	74	57	57	57	57	57
57010 Natuur en landschap	13	-	-	-	-	-
57020 Speelplaatsen						
73000 Huishoudelijk afval	1.364	748	874	824	733	755
73010 Inkomsten afvalstoffenheffing	3.266	3.766	3.935	4.013	4.091	4.091
73020 Verwerking Bedrijfsafval	79	79	79	79	79	79
74000 Milieu algemeen	172	210	2	2	2	2
74010 Milieubeheer bedrijven	1	-	-	-	-	-
74020 Uitvoering Wet geluidhinder	2	3	3	3	3	3
74030 Dierplaagbestrijding						
75000 Begraafplaatsen	452	419	429	429	429	429
81000 Structuurplannen	-	8	-	-	-	-
81010 Bestemmingsplannen	93	58	44	44	44	44
82000 Bouwgrondexploitatie	4.502	2.538	1.204	1.401	858	940
83000 Wonen	0	-	-	-	-	-
83010 Herinrichting woonomgeving						
83020 Vergunningen volkshuisvesting	1.514	731	847	747	747	747
83030 Grondzaken	358	588	36	36	36	36
83050 Woonwagens	20	21	22	22	22	22
Totaal 05 Woon en leefomgeving	17.390	17.763	11.457	9.904	9.161	8.919

bedragen x € 1.000

Overzicht baten en lasten per product	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	MJR 2023	MJR 2024	MJR 2025
LASTEN						
Saldo van baten en lasten						
06 Bestuur, veiligheid en dienstverlening						
10100 Gemeenteraad	- 691	- 677	- 693	- 695	- 697	- 697
10110 College van B&W	- 931	- 937	- 921	- 922	- 922	- 922
10120 Bestuurlijke samenwerking en deelnemingen	- 438	- 498	- 534	- 586	- 586	- 586
10130 Internationale contacten	- 7	- 3	- 8	- 3	- 8	- 8
10200 Verkiezingen	- 45	- 123	- 125	- 125	- 101	- 101
10210 Burgerlijke stand	- 170	- 207	- 237	- 238	- 239	- 240
10220 Rijbewijzen	- 161	- 155	- 169	- 170	- 172	- 173
10230 Reisdocumenten	- 144	- 163	- 165	- 166	- 168	- 169
10240 Overige burgerzaken	- 49	- 51	- 47	- 47	- 48	- 48
10300 Beheer overige gebouwen en gronden	- 319	- 305	- 309	- 313	- 311	- 309
10500 Treasury	- 44	- 69	2	231	295	267
10610 Onroerende-zaakbelastingen						
10611 Uitvoering Wet WOZ	- 379	- 407	- 407	- 405	- 405	- 406
10620 Onroerende-zaakbelastingen	-	- 38	- 18	- 18	- 18	- 18
10640 Hondenbelasting	- 42	- 49	- 43	- 42	- 42	- 42
10700 Uitkering gemeentefonds						
10710 Integratie-uitkering sociaal domein						
10800 Algemene baten en lasten	- 289	- 1.002	204	- 81	- 226	- 297
10810 Openbare orde	- 269	- 294	- 271	- 271	- 271	- 273
10820 Handhaving Openbare orde	- 549	- 571	- 592	- 591	- 598	- 604
10830 Ondersteuning veiligheidsketen	- 2.219	- 2.281	- 2.367	- 2.367	- 2.367	- 2.367
10840 Rampenbestrijding	- 49	- 55	- 49	- 48	- 49	- 49
10850 Brandkranen	- 21	- 21	- 21	- 21	- 21	- 21
Totaal 06 Bestuur, veiligheid en dienstverlening	- 6.816	- 7.906	- 6.767	- 6.879	- 6.954	- 7.062
99 Overhead						
10400 Personeel	- 5.548	- 6.282	- 8.674	- 8.649	- 8.617	- 8.665
10410 Personeel en organisatie	- 414	- 660	- 604	- 604	- 606	- 606
10420 Organisatieaangelegenheden	- 9	- 131	- 77	- 47	- 47	- 46
10430 Financien en belastingen	- 2.368	- 2.470	- 264	- 264	- 264	- 264
10440 Huisvesting	- 968	- 984	- 1.008	- 1.050	- 1.038	- 1.023
10450 Automatisering	- 1.450	- 1.913	- 2.140	- 2.027	- 1.864	- 1.833
10460 Communicatie	- 29	- 72	- 65	- 65	- 65	- 65
10470 Juridische zaken	- 21	- 36	- 36	- 36	- 36	- 36
10480 Facilitaire zaken	- 531	- 601	- 601	- 598	- 598	- 597
10490 Overige ondersteuning	283	155	88	69	1	- 20
Totaal 99 Overhead	- 11.055	- 12.993	- 13.381	- 13.270	- 13.134	- 13.155
Saldo van baten en lasten	- 97.625	- 106.773	- 98.725	- 96.733	- 95.622	- 94.769
Mutatie reserves	- 6.890	- 4.525	- 1.830	- 1.229	- 1.292	- 1.301
Resultaat	- 104.515	- 111.298	- 100.555	- 97.962	- 96.913	- 96.071

bedragen x € 1.000

Overzicht baten en lasten per product	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	MJR 2023	MJR 2024	MJR 2025
BATEN						
Saldo van baten en lasten						
06 Bestuur, veiligheid en dienstverlening						
10100 Gemeenteraad						
10110 College van B&W	342	-	-	-	-	-
10120 Bestuurlijke samenwerking en deelnemingen						
10130 Internationale contacten						
10200 Verkiezingen						
10210 Burgerlijke stand	52	90	92	92	92	92
10220 Rijbewijzen	159	106	108	108	108	108
10230 Reisdocumenten	83	159	117	76	76	76
10240 Overige burgerzaken	20	11	12	12	12	12
10300 Beheer overige gebouwen en gronden	473	342	341	341	341	341
10500 Treasury	677	557	511	570	570	570
10610 Onroerende-zaakbelastingen	6.162	6.130	6.282	6.282	6.282	6.282
10611 Uitvoering Wet WOZ	15	-	10	10	10	10
10620 Onroerende-zaakbelastingen	3.529	3.615	3.694	3.694	3.694	3.694
10640 Hondenbelasting	178	188	-	-	-	-
10700 Uitkering gemeentefonds	50.173	52.623	54.363	52.760	52.330	52.181
10710 Integratie-uitkering sociaal domein	5.452	5.772	4.319	4.235	4.163	4.158
10800 Algemene baten en lasten	- 0	96	96	96	96	96
10810 Openbare orde	7	17	-	-	-	-
10820 Handhaving Openbare orde	11	21	82	109	136	136
10830 Ondersteuning veiligheidsketen	-	84	-	-	-	-
10840 Rampenbestrijding	1	-	-	-	-	-
10850 Brandkranen						
Totaal 06 Bestuur, veiligheid en dienstverlening	67.334	69.809	70.027	68.385	67.909	67.755
99 Overhead						
10400 Personeel	7	7	7	7	7	7
10410 Personeel en organisatie	5	-	-	-	-	-
10420 Organisatieaangelegenheden						
10430 Financien en belastingen	2	2	2	2	2	2
10440 Huisvesting	3	0	0	0	0	0
10450 Automatisering						
10460 Communicatie	25	27	28	28	28	28
10470 Juridische zaken						
10480 Facilitaire zaken	22	10	10	10	10	10
10490 Overige ondersteuning	-	-	-	-	-	-
Totaal 99 Overhead	65	46	47	47	47	47
Saldo van baten en lasten	103.343	105.150	97.992	95.022	93.912	93.610
Mutatie reserves	3.464	6.324	2.563	586	254	104
Resultaat	106.807	111.474	100.555	95.607	94.167	93.714

Bijlage 3: Autonome ontwikkelingen en nieuw beleid 2022-2025

bedragen x € 1.000

Autonome ontwikkelingen, nieuw beleid en ombuigingen	Portefeuillehouder	Investering (nieuw)	Begroting 2022	MJR 2023	MJR 2024	MJR 2025
Autonome ontwikkelingen						
01 Werk, economie, recreatie en inkomen						
1.01	Verhoging jaarlijkse bijdrage Stadsbank	Overmeen	- 6	- 6	- 6	- 6
1.02	Toezicht en handhaving sociaal domein / inzet SRT jeugd/wmo	Raven	- 20	- 20	- 20	- 20
1.03	Budgettair effect lokale uitvoering WSW	Overmeen	- 171	- 154	- 151	145
02 Jeugd en Wmo						
2.01	Cao consequenties gesubsidieerde instellingen	Beintema	- 112	- 102	- 95	- 95
2.02	Extra formatie Doelgroepenvervoer	Beintema	- 28	- 48	- 41	- 41
2.02a	Besparingspotentieel inkoop doelgroepenvervoer	Beintema			150	150
2.03	Decentralisatie Beschermd wonen	Beintema	pm	pm	pm	pm
2.04	Structureel integraal invoeren OZO verbindzorg	Beintema	- 6	- 6	- 6	- 6
2.05	Verhoging gemeentelijke bijdrage GR - OZJT	Van den Dolder	- 75	- 50	- 50	- 50
2.06	Wetswijziging woonplaatsbeginsel Jeugdwet	Van den Dolder	pm	pm	pm	pm
2.07	Indexering vrouwenopvang	Van den Dolder	- 20	- 20	- 20	- 20
03 Onderwijs, cultuur en sport						
3.01	Onderhoud Huisvesting basisschool De Ark	Van den Dolder	- 18	- 18	- 18	- 18
04 Mobiliteit en bereikbaarheid						
4.01	Storingsoplossing armaturen openbare verlichting	Nijhof	- 21	- 21	- 21	- 21
4.02	Toename kosten openbaar gebied (verkeer- straatnaamborden, belijning en straatmeubilair)	Nijhof	- 25	- 25	- 25	- 25
4.03	Storting voorziening: Groot onderhoud bruggen en tunnels	Nijhof	- 53	- 53	- 53	- 53
05 Woon en leefomgeving						
5.01	Kostenverhoging groenonderhoud areaaluitbreiding	Nijhof	- 164	- 174	- 183	- 183
06 Bestuur, veiligheid en dienstverlening						
6.01	Lidmaatschap Vereniging voor Raadsleden	Raven	- 1	- 1	- 1	- 1
6.02	Twente Board - voortzetting Agenda voor Twente na 2022	Raven		- 180	- 180	- 180
Overhead						
99.01	Aanvullend onderhoudsbudget elektrische gereedschappen	Raven	- 10	- 10	- 10	- 10
99.02	Digitaal verwerkings- en controlesysteem Het Ravijn	Raven	- 12	- 12	- 12	- 12
99.03	Verplaatsen datacenter	Raven	- 30	10	10	10
99.04	Informatieveiligheid externe audit PEN test / vulnerability scan	Raven	- 5	- 5	- 5	- 5
99.05	Procesmanagement	Raven	- 30			
99.06	E-depot	Raven	- 10	- 10	- 10	- 10
99.07	inProces	Raven	- 20	- 20	- 20	- 20
Totaal autonome ontwikkelingen			- 837	- 925	- 767	- 471
Nieuw beleid en uitbreidingsinvesteringen						
02 Jeugd en Wmo						
2.08	Innovatiefonds (motie van de raad)	Beintema/van den Dolder	- 75	- 75	- 75	
2.09	Doorontwikkeling sociaal plein	Beintema/van den Dolder	- 15	- 15		
2.10	Ontmoetingscentra voor mensen met geheugenproblemen/dementie	Beintema	- 18	- 18	- 18	- 18
2.11	Inkooptraject maatwerkvoorzieningen Wmo 2023 ev.	Beintema	- 40			
2.12	Projecten integrale aanpak Wmo/MD / Jeugd	Beintema/van den Dolder	- 75	- 75		
2.13	Projecten hervormingsagenda jeugd	Van den Dolder	- 125	- 125		
2.14	Integrale gezondheidsbevordering	Beintema/van den Dolder	- 20	- 20		
2.15	Budget voor formatie/inleen - integraal voorstel SD-MD	Beintema/van den Dolder	- 120	- 90		
03 Cultuur, onderwijs en sport						
3.02	Structurele subsidie Historische Kring voor de exploitatie van een historisch informatie	Van den Dolder	- 25	- 25	- 25	- 25
3.03	Opstellen integraal huisvestingsprogramma onderwijs	Van den Dolder	- 35			
05 Woon en leefomgeving						
5.02	Formatieuitbreiding taakveld ruimtelijke ordening	Overmeen	- 85	- 85	- 85	- 85
5.03	Uitwerken Transitievisie Warmte in 2 wijkuitvoeringsplannen (WUP's)	Nijhof	- 40			
Overhead						
99.08	Organisatie ontwikkeling	Raven	- 200	- 200	- 200	- 200
99.09	Investering E-depot	Raven	50	- 14	- 13	- 13
99.10	Realisatie elektrische laadvoorzieningen t.b.v. wagenpark gemeentewerf	Nijhof	75	- 3	- 6	- 9
Totaal nieuw beleid en uitbreidingsinvesteringen			125	- 873	- 745	- 350

bedragen x € 1.000

Vervangingsinvesteringen en belastingmaatregelen	Portefeuillehouder	Investering (nieuw)	Begroting 2022	MJR 2023	MJR 2024	MJR 2025
Vervangingsinvesteringen						
03 Onderwijs, cultuur en sport						
3.04	Vervanging beregeningsinstallaties (buitensport)	Nijhof	20			
3.05	Vervanging inventaris binnensport	Nijhof	30			
3.06	Bijstelling investering bedrag tractor case farmall 2024	Nijhof	10			- 1
3.07	Vervanging maaiunit Ransomes 5/7 bij tractor 28 (buitensport) 2025	Nijhof	100			
3.08	Vervangingsinvestering en verduurzaming het Ravijn - Zwem Sport Zorg -2025	Raven	1.500			
3.09	Adviseurskosten voorbereiding, begeleiding en uitvoering aanbestedingstrajecten en re	Nijhof	60	- 13	- 13	- 13
04 Mobiliteit en bereikbaarheid						
4.04	Vervanging armaturen openbare verlichting 2025	Nijhof	125			
4.05	Vervanging Verkeersregelinstallaties (Vri's) 2025	Nijhof	160			
4.06	Investeringsprogramma wegen 2025	Nijhof	330			
4.07	Mobiliteitsvisie 2018-2030 en Fietsvisie 2019-2030	Nijhof	350			
4.08	Rioolgemaal en drukriolering 2025	Nijhof	165			
4.09	Rioolrenovatie 2025	Nijhof	259			
4.10	Rioolvervangingen 2025	Nijhof	822			
4.11	Klimaatadaptieve maatregelen 2025	Nijhof	574			
05 Woon en leefomgeving						
5.04	Vervangingsinvesteringen/overnamekosten voormalig groenploeg Soweco 2022/2025	Nijhof	240	- 36	- 36	- 35
5.05	Vervanging Vorkheftruck ABP 2025	Nijhof	25			
5.06	Vervanging containers op huisvuilwagens (zijladers) 2025	Nijhof	40			
Overhead						
99.11	Verplaatsen datacenter - investeringsdeel 2022	Nijhof	50	- 4	- 4	- 4
99.12	Budget Tractiemiddelen 2025	Nijhof	375			
99.13	Calamiteitenbudget gemeentelijke accommodaties 2025	Raven	65			
99.14	Technische infrastructuur en werkplekken 2025	Raven	600			
Totaal vervangingsinvesteringen			5.900	- 53	- 53	- 53
Belastingmaatregelen, heffingen en leges						
04 Mobiliteit en bereikbaarheid						
4.09	Dekking rioolmaatregelen uit rioolheffing	Beintema				
05 Woon en leefomgeving						
5.07	Dekking afvalstoffenheffing	Beintema				
Totaal belastingmaatregelen, heffingen en leges			-	-	-	-
Totaal autonome ontwikkelingen, nieuw beleid, vervangingsinvesteringen en belastingmaatregelen			6.025	- 1.710	- 1.723	- 1.242

Bijlage 4: Overzicht baten en lasten per taakveld

bedragen x € 1.000

Overzicht baten en lasten per taakveld	Begroting 2022		
	Lasten	Baten	Saldo
Saldo van baten en lasten			
0. Bestuur en ondersteuning			
0.1 Bestuur	- 1.616		- 1.616
0.2 Burgerzaken	- 765	329	- 436
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	- 319	356	37
0.4 Overhead	- 13.381	47	- 13.333
0.5 Treasury	2	511	513
0.61 OZB woningen	- 407	6.292	5.885
0.62 OZB niet-woningen	- 18	3.694	3.676
0.64 Belastingen overig	- 51	96	45
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds		58.682	58.682
0.8 Overige baten en lasten	- 328		- 328
Totaal 0. Bestuur en ondersteuning	- 16.882	70.007	53.126
1. Veiligheid			
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	- 2.436		- 2.436
1.2 Openbare orde en veiligheid	- 840	82	- 758
Totaal 1. Veiligheid	- 3.276	82	- 3.194
2. Verkeer, vervoer en waterstaat			
2.1 Verkeer en vervoer	- 7.475	143	- 7.332
2.2 Parkeren	- 749	81	- 668
2.5 Openbaar vervoer	- 221	33	- 188
Totaal 2. Verkeer, vervoer en waterstaat	- 8.445	257	- 8.188
3. Economie			
3.1 Economische ontwikkeling	- 524		- 524
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	- 3.864	3.926	62
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	- 49	35	- 14
3.4 Economische promotie	- 388	583	196
Totaal 3. Economie	- 4.826	4.545	- 281
4. Onderwijs			
4.2 Onderwijshuisvesting	- 1.259	27	- 1.232
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	- 1.604	269	- 1.336
Totaal 4. Onderwijs	- 2.863	295	- 2.568
5. Sport, cultuur en recreatie			
5.1 Sportbeleid en activering	- 540	363	- 178
5.2 Sportaccommodaties	- 4.417	1.824	- 2.593
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	- 1.668	665	- 1.003
5.4 Musea	- 6		- 6
5.5 Cultureel erfgoed	- 33	8	- 25
5.6 Media	- 1.523	486	- 1.037
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	- 2.237	57	- 2.180
Totaal 5. Sport, cultuur en recreatie	- 10.424	3.402	- 7.022
6. Sociaal domein			
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	- 2.913	194	- 2.719
6.2 Wijkteams	- 2.039		- 2.039
6.3 Inkomensregelingen	- 9.423	6.347	- 3.076
6.4 Begeleide participatie	- 4.475	760	- 3.715
6.5 Arbeidsparticipatie	- 1.012	24	- 988
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	- 2.817	100	- 2.717
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	- 7.859	250	- 7.609
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	- 6.654		- 6.654
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	- 1.568		- 1.568
Totaal 6. Sociaal domein	- 38.760	7.675	- 31.085

bedragen x € 1.000

Overzicht baten en lasten per taakveld	Begroting 2022		
	Lasten	Baten	Saldo
Saldo van baten en lasten			
7.1 Volksgezondheid	- 1.557		- 1.557
7.2 Riolering	- 2.933	4.254	1.321
7.3 Afval	- 3.598	4.888	1.291
7.4 Milieubeheer	- 1.403	5	- 1.399
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	- 396	429	33
Totaal 7. Volksgezondheid en milieu	- 9.886	9.576	- 310
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing			
8.1 Ruimtelijke ordening	- 616	44	- 572
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	- 1.224	1.204	- 20
8.3 Wonen en bouwen	- 1.523	904	- 619
Totaal 8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	- 3.363	2.152	- 1.211
Saldo van baten en lasten	- 98.725	97.992	- 733
Mutatie reserves	- 1.830	2.563	733
Resultaat	- 100.555	100.555	0

Bijlage 5: Beleidsindicatoren

Beleidsindicator	Eenheid	Periode		Hellen- doorn	Neder- land
0. Bestuur en ondersteuning					
0.01	Formatie	Fte per 1.000 inwoners	2021	8,6	nbn
0.02	Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	2021	8,1	nbn
0.03	Apparaatskosten	Kosten per inwoner	2022	274,3	nbn
0.04	Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	2022	16,6	nbn
0.05	Overhead	% van totale lasten	2022	13,6	nbn
1. Veiligheid					
1.01	Verwijzingen Halt	per 10.000 inw. 12-17 jr.	2020	11	11
1.02	Winkeldiefstal	aantal per 1.000 inwoners	2020	0	0
1.03	Geweldsmisdrijven	aantal per 1.000 inwoners	2020	1,7	4,6
1.04	Diefstal uit woning	aantal per 1.000 inwoners	2020	0	0
1.05	Vernieling en beschadiging	aantal per 1.000 inwoners	2020	2,9	6,2
2. Economie					
2.01	Funciemenging	%	2020	49,9	53,2
2.02	Vestigingen	per 1.000 inw 15-64jr	2020	135,9	158,4
3. Onderwijs					
3.01	Absoluut verzuim	per 1.000 leerlingen	2019	0	2,4
3.02	Relatief verzuim	per 1.000 leerlingen	2019	2	26
3.03	Voortijdige schoolverlaters totaal (VO + MBO) %	%	2020	1,1	1,7
4. Sport, cultuur en recreatie					
4.01	Niet-sporters	%	2020	48,7	49,3
5. Sociaal domein					
5.01	Banen	per 1.000 inw 15-64jr	2020	668,8	795,9
5.02	Bijstandsuitkeringen	per 10.000 inw 18jr eo	2020	251	459,7
5.03	Aantal re-integratievoorzieningen	per 10.000 inw 15-65jr	2020	112,9	202
5.04	Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement	per 10.000 inw	2020	710	700
5.05	Netto arbeidsparticipatie	%	2020	70,6	68,4
5.06	% kinderen in uitkeringsgezin	%	2019	3	6
5.07	% werkloze jongeren	%	2019	1	2
5.08	Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jr	2020	9,6	11,9
5.09	Jongeren met jeugdbescherming	%	2020	0,9	1,2
5.10	Jongeren met delict voor rechter	%	2019	1	1
5.11	Jongeren met jeugdreclassering	%	2020	0,2	0,4
6. Volksgezondheid en milieu					
6.01	Omvang huishoudelijk afval	kg per inwoner	2019	118	161
6.02	Hernieuwbare elektriciteit	%	2019	6,3	20,1
7. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing					
7.01	WOZ-waarde woningen	dzd euro	2020	256	270
7.02	Nieuwgebouwde woningen	aantal per 1.000 woningen	2020	4,9	8,9
7.03	Demografische druk	%	2021	81,6	70,1
7.04	Woonlasten éénpersoonshuishouden	euro	2021	876	733
7.05	Woonlasten meerpersoonshuishouden	euro	2021	938	810

Bijlage 6: Reserves en voorzieningen

bedragen x € 1.000

Reserves	Realisatie Ultimo 2020	Begroting Ultimo 2021	Begroting Ultimo 2022	MJR Ultimo 2023	MJR Ultimo 2024	MJR Ultimo 2025
Rekeningsaldo						
Rekeningsaldo te bestemmen	2.292	0	0	- 2.354	- 5.101	- 7.458
Totaal Rekeningsaldo	2.292	0	0	- 2.354	- 5.101	- 7.458
Algemene Reserve						
Vrij aanwendbare Reserve	5.656	5.860	5.531	5.413	5.648	6.043
Financieringsreserve	2.077	3.332	3.766	4.366	4.966	5.566
Bufferreserve grondexploitatie	5.556	4.569	4.194	4.194	4.194	4.194
Totaal Algemene Reserve	13.289	13.761	13.492	13.974	14.809	15.804
Bestemmingsreserves						
Reserve Salomonsonhuis / zorgpunt	164	164	164	164	164	164
Reserve bijzondere bijstand	193	193	193	193	193	193
Reserve WWB	0	0	0	0	0	0
Reserve groenrenovaties	7	7	7	7	7	7
Reserve 1/3-regeling accommodatiebeleid	157	110	160	210	260	310
Reserve rood-voor-rood	72	80	80	80	80	80
Reserve reconstructie plattelandsvernieuwing	156	156	156	156	156	156
Reserve wachtgeld huidige wethouders	418	463	508	608	708	808
Reserve duurzame energiemaatregelen	368	324	323	334	387	439
Reserve Co-financieringsfonds N35	620	679	1	1	1	1
Reserve invoeringkosten omgevingswet	456	456	456	456	456	456
Reserve revolverend fonds energiewerkgroepen	-	-	120	120	120	120
Totaal Bestemmingsreserves	2.611	2.632	2.168	2.329	2.532	2.734
Totaal	18.191	16.392	15.660	13.948	12.239	11.080

bedragen x € 1.000

Voorzieningen	Realisatie Ultimo 2020	Begroting Ultimo 2021	Begroting Ultimo 2022	MJR Ultimo 2023	MJR Ultimo 2024	MJR Ultimo 2025
Onderhoudsvoorzieningen						
Voorziening onderhoud wegen	393	419	485	552	619	685
Voorziening onderhoud civiele kunstwerken	-	-	57	115	172	229
Totaal Onderhoudsvoorzieningen	393	419	543	666	790	914
Voorzieningen van derden verkregen middelen						
Voorziening ISV	15	15	15	15	15	15
Voorziening parkeerbeleid	27	32	32	32	32	32
Voorziening egalisatie afvalstoffenheffing	306	497	421	321	311	279
Voorziening egalisatie rioolheffing	1.497	1.562	1.541	1.330	1.045	697
Totaal Voorzieningen van derden verkregen middelen	1.846	2.107	2.009	1.698	1.404	1.023
Voorzieningen personeel						
Voorziening APPA	1.823	1.948	2.077	2.205	2.334	2.463
Voorziening wachtgeld oud-wethouders	6	3	3	3	3	3
Voorziening wachtgeld voormalig personeel	53	32	11	4	4	4
Voorziening Appa ingegane pensioenen	3.877	3.877	3.877	3.877	3.877	3.877
Totaal Voorzieningen personeel	5.759	5.859	5.968	6.090	6.219	6.348
Overige voorzieningen						
Voorziening privatisering was- en kleedruimten	670	670	670	670	670	670
Totaal Overige voorzieningen	670	670	670	670	670	670
Totaal	8.669	9.055	9.190	9.125	9.083	8.956

bedragen x € 1.000

Geactiveerde voorzieningen	Realisatie Ultimo 2020	Begroting Ultimo 2021	Begroting Ultimo 2022	MJR Ultimo 2023	MJR Ultimo 2024	MJR Ultimo 2025
Geactiveerde voorzieningen						
Voorziening toekomstige verliezen grondexploitatie	2.131	1.083	1.008	1.028	1.049	1.070
Voorziening dubieuze debiteuren algemeen	108	106	105	104	103	101
Voorziening dubieuze debiteuren WWB	652	652	652	652	652	652
Voorziening dubieuze debiteuren BBZ	85	85	85	85	85	85
Totaal Geactiveerde voorzieningen	2.976	1.927	1.851	1.870	1.889	1.909
Totaal	2.976	1.927	1.851	1.870	1.889	1.909

Bijlage 7: Lijst specifieke subsidies 2022

bedragen x € 1

Subsidies duurzame woon- en leefomgeving	2021	2022
Een van de speerpunten uit het coalitieprogramma is een duurzame woon- en leefomgeving. Om dit te realiseren worden lokale initiatieven, coöperaties en stichtingen die bijdragen aan het verduurzamen van de samenleving ondersteund. Onder andere de volgende organisaties spelen een rol om het speerpunt te verwezenlijken.		
IVN	€ 1.400	€ 1.443
Het IVN is onze gesprekspartner en vervult een educatieve functie. De leden van het IVN zetten zich vrijwillig in ter begeleiding van natuur- en milieueducatieve activiteiten, steeds vaker ook voor bezoekers van onze gemeente. De activiteiten van het IVN vielen van oudsher onder het vormingswerk, omdat in het toenmalige beleidsprogramma werd uitgesproken dat de gemeente de natuur- en milieueducatie bevorderde. In 1993 heeft het college besloten om dat beleid te continueren en dat het IVN vanaf dat moment een eigen vast budget ontvangt voor haar gehele aanbod van activiteiten. Het IVN is gevestigd in de Parse Poort.		
Centrum voor Natuur- en Milieueducatie	€ 8.748	€ 9.019
Van oudsher hadden gemeentes een taak in de uitvoering van natuur- en milieueducatie. Deze taak is destijds overgenomen door het CNME. Zij ontvangt subsidie voor de educatieve taken aan de basisscholen die van de gemeente zijn overgenomen. Het CNME is gevestigd in de Parse Poort.		
Stichting platform Duurzaam Hellendoorn	€ 1.500	€ 1.500
Het platform Duurzaam Hellendoorn krijgt jaarlijks € 1.500 voor de organisatiekosten. Doel is dat het platform het college en gemeenteraad gevraagd en ongevraagd van advies voorziet op het gebied van duurzaamheid. Tevens verbindt, stimuleert, ondersteunt en initieert het platform richting samenleving en gemeente rondom het thema duurzaamheid.		
Stichting Fairtrade Gemeente Hellendoorn	€ 1.500	€ 7.100
De stichting Fairtrade Gemeente Hellendoorn ontvangt jaarlijks € 1.500 ten behoeve van uitvoeringskosten. Daarnaast wordt in de even jaren een subsidie beschikbaar gesteld van € 5.600,- voor projecten. Het doel van de projectensubsidie is: het verbeteren van leefomstandigheden in ontwikkelingslanden. De projecten die Fairtrade wil uitvoeren zijn gericht op scholen. De gedachte daarachter is dat op deze manier veel inwoners in aanraking komen met het doel en zo niet alleen hulp wordt geboden in ontwikkelingslanden. Met de projecten die de gemeente subsidieert worden de thema's duurzaamheid, bewustwording, jeugd en ontwikkelingssamenwerking verbonden.		

bedragen x € 1

Subsidies stimuleren activiteitenaanbod voor inwoners met een beperking	2021	2022
Maatschappelijke participatie is van belang, niet alleen voor inwoners met een beperking, maar ook voor hun omgeving en de betrokken vrijwilligers. Een aantal organisaties in onze gemeente organiseert specifieke activiteiten voor mensen met een beperking. Met deze activiteiten dragen zij bij aan het realiseren van maatschappelijke participatie. Dit zijn de volgende organisaties:		
De Instuif	€ 6.000	€ 6.186
Vereniging voor vrijetijdsbesteding voor mensen vanaf 16 jaar met een verstandelijke beperking. Er zijn wekelijks verschillende groepsactiviteiten, zoals dansen, koken, soosactiviteiten.		
Speel-o-theek 't Duikelaartje	€ 5.215	€ 5.377
Speel-o-theek 't Duikelaartje heeft een speciaal aanbod voor mensen met een beperking en leent speelgoed uit. Voorziet ook woonvormen van speelgoed en biedt groepsactiviteiten voor een aantal bewoners van de Twentse Zorgcentra. De speel-o-theek draagt bij aan een positief opvoedklimaat in onze gemeente.		
Sien (voorheen Philadelphia)	€ 500	€ 516
Sien wil er aan bijdragen dat mensen met een verstandelijke beperking gelukkig kunnen zijn en het beste uit zichzelf kunnen halen. Deze organisatie is een plaatselijke afdeling van een landelijke organisatie.		
De Zonnebloem	€ 500	€ 516
De Zonnebloem zorgt voor betekenisvolle ontmoetingen tussen mensen met een beperking en vrijwilligers. Centraal staan gezelschap, contact en ontmoeting. Deze organisatie is een plaatselijke afdeling van een landelijke organisatie.		
Avondschool Ommen	€ 388	€ 400
De avondschool verzorgt onderwijs aan oud-leerlingen (van onze gemeente) van De Maat en Boslust (ZMLK). Deze activiteiten worden niet aangeboden in onze gemeente. Deze categorie personen kan niet bij het reguliere aanbod van bijvoorbeeld het Educatief Centrum terecht. Het is daarnaast wel belangrijk om vaardigheden op peil te houden vanwege het belang van maatschappelijke participatie.		
De Klup (Almelo)	€ 1.400	€ 1.443
De Klup verzorgt activiteiten voor mensen met een beperking. Uitgangspunt is dat alleen activiteiten worden gesubsidieerd die door inwoners uit onze gemeente worden afgenomen en die in onze gemeente niet worden aangeboden. Voor de huidige doelgroep van 14 personen bedraagt de subsidie € 100,- p.p. mits de doelgroep zelf voor vervoer zorgt of het vervoer door De Klup wordt verzorgd. Nieuwe deelnemers uit de gemeente Hellendoorn worden verwezen naar Stichting de Welle die een overzicht heeft van het lokale aanbod.		

bedragen x € 1

Subsidies Ondersteuning van inwoners (regionaal)	2021	2022
De raad heeft besloten om een tweetal regionale afspraken te maken, ter ondersteuning van de inwoners van de gemeente Hellendoorn.		
Slachtofferhulp	€ 9.524	€ 9.819
Ondersteuning van slachtoffers van misdrijven, ernstige verkeersongelukken en calamiteiten op juridisch, praktisch en emotioneel gebied. Basisvoorziening voor inwoners van de gemeente.		
Halt	€ 8.472	€ 8.735
Naast preventieve activiteiten, als voorlichting aan scholen, ook verwijzingen n.a.v. strafbare feiten. Basisvoorziening voor inwoners van de gemeente. In onze gemeente wordt de subsidie gebruikt voor het verzorgen van voorlichting in het basisonderwijs over jeugdcriminaliteit, groepsdruk, gebruik vuurwerk. Het subsidiëren van preventieve activiteiten sluit aan bij ons beleid om meer inzet aan de voorkant te plegen om zo probleemsituaties voor te zijn.		

bedragen x € 1

Subsidies Zelforganisaties	2021	2022
Zelforganisaties die door de raad zijn aangewezen, komen in aanmerking voor subsidie voor het organiseren van activiteiten die de integratie met de Nederlandse samenleving bevorderen. Deze organisaties zijn voor het gemeentebestuur een eerste aanspreekpunt voor het bereiken van deze gemeenschap.		
Stichting BungaTandjung	€ 13.800	€ 14.228
De subsidie is bestemd voor het organiseren van activiteiten gericht op de integratie met de Nederlandse samenleving. De vereniging is gevestigd in Nijverdal. Van de subsidie is € 6.572 bestemd voor activiteiten; het overige budget is bestemd voor de aflossing van de lening waarover met de gemeente afspraken zijn gemaakt.		

bedragen x € 1

Subsidies Media	2021	2022
Gemeenten hebben op basis van de Mediawet een zorgplicht voor de bekostiging van de lokale omroep.		
Stichting HOI / RTV Reggestreek	€ 19.451	€ 20.054
De voorgenomen fusie van Hoi met de lokale omroepen van Wierden, Rijssen-Holten en Hof van Twente is niet doorggegaan. Hoi heeft aangegeven dat de lokale omroep als stand alone doorgaat. Ons uitgangspunt is dat de subsidie niet hoger is dan de wettelijke zorgplicht. Dat betekent een 'doorbetaling' van het bedrag dat de gemeente via het gemeentefonds ontvangt.		

bedragen x € 1

Subsidies Ondersteuning minima	2021	2022
Het ondersteunen van kwetsbare inwoners met een laag inkomen of schulden om te kunnen participeren in de samenleving en maatschappelijke uitsluiting te voorkomen is één van de doelen uit het collegeprogramma. In dat kader worden de volgende organisaties ondersteund.		
Wevertjes	€ 500	€ 500
Ruilhandel, met als doel het stimuleren van sociale activering, het bevorderen van milieubewust consumeren en produceren en verbeteren van de koopkracht van de deelnemers. De activiteiten passen ook binnen het kader van duurzaamheid. Hergebruik van goederen wordt door de vereniging voorgestaan.		
Stichting BOOM	€ 20.000	€ 20.000
De stichting begeleidt inwoners met het op orde maken en houden van het budget. Stichting BOOM zet vrijwilligers in voor deze schulddienstverlening in de gemeente Hellendoorn. De stichting werkt uitsluitend met goed opgeleide en gecertificeerde vrijwilligers. Om er voor te zorgen dat de vrijwilligers voldoende deskundig blijven, wordt jaarlijks bijscholing verzorgd. De bijscholing is ook een voorwaarde om gecertificeerd te blijven. Verder worden nieuwe vrijwilligers opgeleid om het aantal actieve vrijwilligers op peil te houden.		
Stichting Hulpfonds	€ 266.200	€ 236.200
Het Hulpfonds biedt inwoners met een laag inkomen financiële steun die geen gebruik (meer) kunnen maken van voorliggende voorzieningen. In de raad van 15 november 2005 is besloten het Hulpfonds hiervoor jaarlijks subsidie te verstrekken. Naast het bieden van steun aan inwoners met een laag inkomen voert het Hulpfonds de regeling duurzame gebruiksgoederen uit en geeft het Hulpfonds uitvoering aan het Kindpakket. Het Kindpakket is speciaal bedoeld voor kinderen die opgroeien in een situatie waarin sprake is van een laag inkomen. Deze kinderen worden door middel van de mogelijkheden die het Kindpakket biedt in staat gesteld mee te doen in de maatschappij. Na afloop van het boekjaar wordt de subsidie voor de onderdelen duurzame gebruiksgoederen en Kindpakket definitief vastgesteld op basis van de werkelijke uitgaven.		

bedragen x € 1

Subsidies Overig	2021	2022
We ondersteunen een aantal organisaties voor specifieke taken die ze uitvoeren, op basis van het principe van overheidsparticipatie. De specifieke taken zijn de verantwoordelijkheid van de samenleving; als gemeente faciliteren we deze.		
Vereniging Buurtbus Hellendoorn	€ 4.500	€ 4.500
Door de vershraling van het reguliere vervoer in de plattlandsgebieden werd de buurtbus bedacht als voorziening, met een vaste dienstregeling, een kleine bus en bestuurd door vrijwilligers om de kosten te drukken. De buslijnen zijn een aanvulling op het reguliere openbaar vervoer en voorzien daarmee in een maatschappelijke behoefte. De jaarlijkse subsidie is een bijdrage in de kosten voor de vrijwilligers (rijvaardigheidstrainingen, kerstattentie, reiskosten). We geven een subsidie van € 1.500,- per buslijn.		
Stichting Oale Karkhof	€ 920	€ 949
De vrijwilligers van deze stichting onderhouden het Oale Karkhof in Hellendoorn. De subsidie is een bijdrage in de onkosten van het beheer.		
Stichting Promotie Nijverdal	€ 55.000	€ 55.000
Subsidie voor de uitvoering van activiteiten die gericht zijn op de versterking en verbetering van het ondernemersklimaat in het centrumgebied, Nijverdal in al zijn hoedanigheden te profileren en ondernemers te stimuleren en hen ondersteuning en advies te bieden. Hoogte subsidie is maximaal gelijk aan de te verwachten opbrengsten uit reclamebelasting verminderd met de uitvoeringskosten ad € 5.000.		
Vereniging de Sprengenberg	€ 6.492	€ 6.492
De subsidie wordt verleend voor het onderhouden van het monument de Sprengenberg, dat geen gemeentelijk monument is, maar een rijksmonument. Het bedrag dat de gemeente subsidieert is € 6.492,- per jaar gedurende de jaren 2019 tot en met 2024.		
Stichting Sportverkiezingen	€ 2.000	€ 2.000
De stichting Sportverkiezingen ontvangt jaarlijks subsidie voor het organiseren van de jaarlijkse sportverkiezing.		
Stichting Vizier	€ 10.000	€ 10.000
In de Wet gemeentelijke antidiscrimatievoorzieningen (Wga) (2009) is vastgelegd dat het college van burgemeester en wethouders van iedere gemeente haar inwoners toegang biedt tot een antidiscrimatievoorziening (adv). Een adv heeft twee wettelijke taken, te weten (1) onafhankelijke bijstand verlenen aan personen bij de afwikkeling van hun discriminatieklachten en (2) registratie van klachten. Gemeenten hebben de vrijheid om te bepalen hoe ze een adv willen inrichten en of ze er aanvullende taken willen beleggen, bijvoorbeeld op het gebied van preventie of beleidsadvisering. In de gemeente Hellendoorn wordt het gemaximeerde bedrag van € 10.000,- euro besteed aan subsidie aan de zelfstandig – regionaal georganiseerde opererende antidiscrimatie voorziening: Stichting Vizier. In de meicirculaire 2021 zijn er extra middelen ontvangen voor versterking van de anti-discrimatievoorziening. Dat is voorlopig geparkeerd ten behoeve van het beleid dat hiervoor wordt		
Stichting Plattelandscultuur Overijsse!	€ 5.000	€ 5.000
In onze subsidieverordening en de nadere regels evenementen hebben wij een aantal evenementen aangewezen die jaarlijks subsidie krijgen. Eén van de evenementen is het Zunnwendefestival. De stichting krijgt hiervoor € 5.000 subsidie.		
Heksendorp	€ 5.000	€ 5.000
In onze subsidieverordening en de nadere regels evenementen hebben wij een aantal evenementen aangewezen die jaarlijks subsidie krijgen. Eén van de evenementen is Hellendoorn - Heksendorp.		
Stichting Sportevenementen gemeente Hellendoorn	€ 5.000	€ 5.000
In onze subsidieverordening en de nadere regels evenementen hebben wij een aantal evenementen aangewezen die jaarlijks subsidie krijgen. De stichting Sportevenementen krijgt jaarlijks € 5.000,-.		

Platformcultuureducatie Hellendoorn	€ 33.000	€ 33.000
Dat Meer Muziek in de klas over acht jaar op basisscholen geborgd is, waarbij kinderen wekelijks in aanraking komen met muziek en met een muziekprofessional. Het Platform hanteert een fonds waarin de middelen worden beheerd. Twee belangrijke uitgangspunten van dit fonds zijn: 1. De verbinding met zowel de muziekverenigingen als de professionele muzikaanbieders uit de eugen culturele omgeving en 2. Uitgaan van de vraag van de school.		
Stichting Evenmens	€ 40.000	€ 40.000
Vergoeding van de kosten van de verstrekkingen van het Mantelzorgcompliment.		
Verloskundigenpraktijk Gemmare	€ 5.539	€ 5.711
Op grond van de Wet publieke gezondheid is de gemeente Hellendoorn verantwoordelijk voor het geven van prenatale voorlichting aan haar inwoners. Vanaf het moment dat gemeenten wettelijk verantwoordelijk werden voor het geven van prenatale voorlichting, krijgt verloskundigepraktijk Gemmare subsidie om voorlichtingsbijeenkomsten en mamacafés aan te bieden. (Aanstaande) ouders kunnen in groepsverband binnen de eigen vertrouwde kring terecht voor informatie en advies. Bijkomend positief effect is dat zij elkaar ontmoeten, wat hun sociale netwerk ten goede komt. De doelen van deze subsidieverlening voor pre- en postnatale voorlichting zijn: • op een laagdrempelige manier informatie verstrekken aan alle aanstaande Hellendoornse ouders; vroegtijdig problemen signaleren zodat zo snel mogelijk kan worden geïntervenieerd.		
Verloskundigencentrum Zwanger & Zo	€ 4.354	€ 4.489
Op grond van de Wet publieke gezondheid is de gemeente Hellendoorn verantwoordelijk voor het geven van prenatale voorlichting aan haar inwoners. Vanaf het moment dat gemeenten wettelijk verantwoordelijk werden voor het geven van prenatale voorlichting, krijgt Verloskundigencentrum Zwanger & Zo subsidie om voorlichtingsbijeenkomsten en mamacafés aan te bieden. (Aanstaande) ouders kunnen in groepsverband binnen de eigen vertrouwde kring terecht voor informatie en advies. Bijkomend positief effect is dat zij elkaar ontmoeten, wat hun sociale netwerk ten goede komt. De doelen van deze subsidieverlening voor pre- en postnatale voorlichting zijn: • op een laagdrempelige manier informatie verstrekken aan alle aanstaande Hellendoornse ouders; vroegtijdig problemen signaleren zodat zo snel mogelijk kan worden geïntervenieerd.		

